Års- och hållbarhets-redovisning 2018

En stark start för Epiroc

Innehåll

Epiroc – en överblick
1 Detta är Epiroc
2 2018 i korthet

4 **VD-ord**

6 **Om Epiroc**
6 Marknadsöversikt och konkurrenssituation
8 Våra strategier och mål
12 Vår verksamhet
14 Vår affärsmodell
16 Vårt erbjudande
22 Värdeskapande

24 **Förvaltningsberättelse**
32 Equipment & Service
34 Tools & Attachments
36 Moderbolaget
37 Fyra år i sammandrag

38 **Hållbarhet**
38 Hållbarhet och ansvarsfullt företagande
40 Etiska normer
43 Säkerhet och välbefinnande
45 Ansvarsfull och effektiv resursanvändning
47 Medarbetare och ledarskap
49 Vatten åt Alla

50 **Fallstudier**
50 Fossilfri gruvdrift
52 Automation
54 Digitala lösningar

56 **Bolagsstyrningsrapport**
60 Styrelse
62 Koncernledning
63 Internkontroll och riskhantering för finansiell rapportering

65 **Riskhantering**

69 **Finansiell information**
70 Finansiella rapporter och noter, koncernen
111 Finansiella rapporter och noter, moderbolaget
122 Styrelsens underskrifter
123 Revisionsberättelse

126 **Noter till hållbarhetsresultatet**
136 Revisorns rapport över översiktlig granskning av Epiroc AB:s hållbarhetsredovisning

137 **Finansiella definitioner**

138 **Epiroc-aktien**

140 **Vår historia – 145 år av innovation**

2018 i korthet s. 2
2018 var det första året för Epiroc som fristående företag efter splitten från Atlas Copco och noteringen av Epiroc på Nasdaq Stockholm den 18 juni 2018. Året kännetecknades av hög kundefterfrågan från både gruv- och infrastrukturindustrin, och av en kraftig ökning av orderingång, intäkter och rörelseresultat.

VD-ord s. 4
Under vårt första år uppnådde vi en stark intäkts- och resultattillväxt. Våra kunder är redo för ett stort teknikskifte som innebär ökad automation, digitalisering och batteridrift. Vi kommer att fortsätta investera i mer intelligenta och hållbara metoder för gruvdrift och infrastruktur.

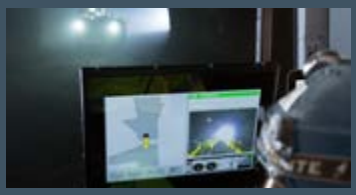

Automation s. 20, 52
Epirocs kunder efterfrågar säkerhet, effektivitet, produktivitetsförbättringar, lägre kostnader och bättre livskvalitet för sina medarbetare. Automation gör detta möjligt och är på väg att transformera gruvdrift i grunden.

Hållbarhet och ansvarsfullt företagande s. 38
Hållbarhet och ansvarsfullt företagande innebär att följa högt ställda etiska normer, investera i säkerhet och välbefinnande, använda resurser ansvarsfullt och effektivt samt att växa tillsammans med engagerade medarbetare och djärva ledare.

Om denna rapport
Den reviderade årsredovisningen och koncernredovisningen finns på sidorna 24–37 och 65–122. Bolagsstyrningsrapporten som granskats av revisorerna återfinns på sidorna 56–64.

Epiroc rapporterar sitt hållbarhetsarbete för 2018 i enlighet med Global Reporting Initiative (GRI) Standards version 2016, tillämpningsnivå "Core". Hållbarhetsredovisningen omfattar även den lagstadgade hållbarhetsrapporten enligt 6 kapitlet 11 § i årsredovisningslagen.

Hållbarhetsinformation som varit föremål för översiktlig granskning av revisorerna finns på sidorna 38–49 och 126–135. Revisorernas bestyrkanderapport finns på sidan 136. Mer information och ett detaljerat GRI index finns på www.epirocgroup.com

Framåtblickande uttalanden
Vissa uttalanden i denna rapport är framåtblickande och det faktiska utfallet kan bli väsentligt annorlunda. Utöver de faktorer som uttryckligen diskuteras kan andra faktorer ha en väsentlig inverkan på det faktiska utfallet. Sådana faktorer omfattar bland annat konjunkturutveckling, valutakurs- och räntefluktuationer, politiska händelser, inverkan av konkurrerande produkter och deras prissättning, produktutveckling, kommersiella och tekniska svårigheter, leveransstörningar och stora kundförluster.

Epiroc AB är ett publikt bolag. Epiroc AB och dess dotterbolag benämns ibland Epiroc-gruppen, Gruppen, koncernen eller Epiroc. Även Epiroc AB kallas ibland Epiroc. Med varje hänvisning till styrelsen menas styrelsen för Epiroc AB.

Detta är Epiroc

Epiroc är en ledande global produktivitets-partner till gruv- och infrastrukturindustrin. Med hjälp av banbrytande teknologi utvecklar och producerar vi innovativa, säkra och hållbara borriggar samt utrustning och verktyg för bergbrytning och anläggningsverksamhet. Vi tillhandahåller också service och lösningar för automation och interoperabilitet i världsklass.

Vi har en stark verksamhetsmodell som kännetecknas av fokus på innovation, en stark och motståndskraftig serviceverksamhet och en flexibel och decentraliserad organisation. Vi verkar i en föränderlig värld med ambitionen att vara ledande inom automation, interoperabilitet och fossilfri verksamhet.

Vi är ett nystartat företag med 145 år på nacken – ett dynamiskt nytt företag, men med dokumenterad expertis och erfarenhet. Epiroc betyder vid eller på berg och har rötter i grekiska och latin. Namnet avspeglar vår kärnverksamhet, vår närhet till kunderna och styrkan i våra partnersamarbeten.

Försäljning i

150

länder

Intäkter MSEK

38 285

Rörelsemarginal

19,3%

13 847

medarbetare den 31 december

Andel av intäkter, utrustning respektive eftermarknad

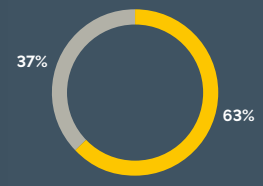

Eftermarknad
Utrustning

Epiroc ingick i Atlas Copco-koncernen, grundad 1873, fram till den 18 juni 2018 då Epiroc delades ut till aktieägarna i Atlas Copco och noterades på Nasdaq Stockholm.

Innovation, engagemang och samarbete

Våra kärnvärden utgör konkurrensfördelar som hjälper oss att behålla vår ledande marknadsposition i en föränderlig omvärld.

Innovation är en viktig egenskap hos Epiroc. Vi är kreativa, entreprenöriella och försöker ständigt bli bättre på allt vi gör. Vår innovativa anda är en del av vilka vi är och en nyckel till att nå våra mål.

Vi är **engagerade** i att möta och överträffa våra kunders förväntningar på partnerskap och produktivitet. Vi strävar alltid efter att förstå våra kunders behov, och att vinna deras förtroende genom branschledande kvalitet och tillförlitlighet.

Vi tror på ett nära **samarbete** med kunder, affärspartners, kollegor och andra intressenter. Vår arbetskultur är service- och handlingsinriktad, med en tydlig hängivenhet gentemot våra kunder.

Som en ledande leverantör av bergborrnings- och bergbrytningsutrustning med lång historik, har vi skaffat oss betydande erfarenhet och kunskap om de tillämpningar och metoder som används runt om i världen.

Vår utrustningsförsäljning får stöd av ett brett utbud av tjänster och förbrukningsvaror som bidrar till säkerhet och hög produktivitet. Vi fokuserar på reservdelar och förbrukningsvaror, professionell service, supportlösningar och utbildning.

Våra strategiska prioriteringar för en hållbar lönsam tillväxt och ansvarsfullt företagande implementeras i den dagliga verksamheten. Det är viktigt för oss att skydda vårt anseende som pålitligt och trovärdigt företag.

United in Performance Inspired by Innovation

Med Epiroc som dedikerad partner får våra kunder ta del av kunskapen hos ett engagerat team som ger dem stöd på ett hållbart, effektivt och säkert sätt. Ingen utmaning är för stor för vår nyfikenhet och vår strävan att höja kundernas produktivitet. Vi kan stärka våra kunders konkurrenskraft tack vare vår drivkraft att alltid göra bra saker bättre, från högeffektiv utrustning och förstklassig service till att utveckla morgondagens gruvverksamhet. Vi levererar de produkter våra kunder behöver för att maximera sin produktivitet varje dag – och den teknik de behöver för att vara konkurrenskraftiga i framtiden.

2018 i korthet

2018 var det första året för Epiroc som fristående företag efter splitten från Atlas Copco i juni. Året kännetecknades av hög kundefterfrågan och en kraftig ökning av orderingång, intäkter och rörelseresultat.

Orderingång och intäkter

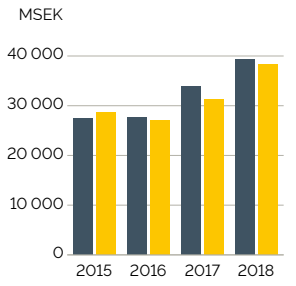

Geografisk fördelning av intäkter

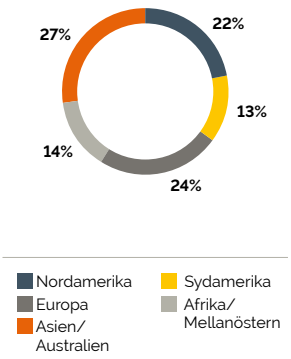

Rörelseresultat och rörelsemarginal

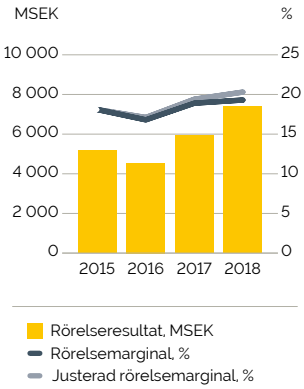

Avkastning på sysselsatt kapital

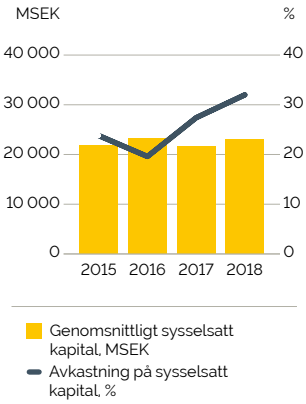

Olycksfallsfrekvens och sjukfrånvaro

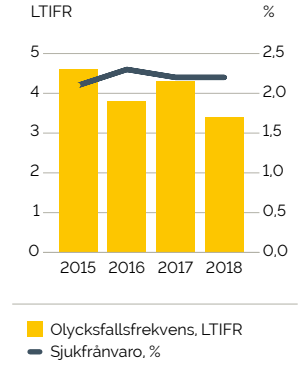

Energi och CO_2

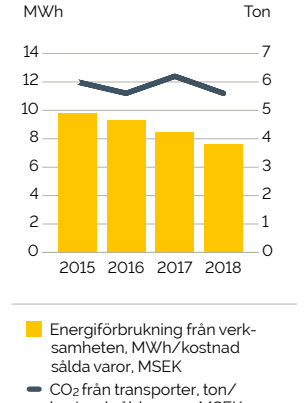

Kommentarer om resultat och höjdpunkter

- Orderingången ökade med 16% till MSEK 39 400 (33 831), organisk tillväxt på 13%
- Intäkterna ökade med 22% till MSEK 38 285 (31 364), organisk tillväxt på 18%
- Rörelseresultatet uppgick till MSEK 7 385 (5 930), inklusive kostnader på MSEK 394 (163) relaterade till splitten från Atlas Copco och förändring i avsättning till långsiktiga incitamentsprogram
- Rörelsemarginalen var 19,3% (18,9), och justerad för splittkostnader och förändring i avsättning till långsiktiga incitamentsprogram var marginalen 20,3% (19,4)
- Resultat per aktie före utspädning var SEK 4,50 (3,55)
- Operativt kassaflöde uppgick till MSEK 3 884 (4 610)
- Sex förvärv slutfördes och två avtal ingicks avseende förvärv under 2019
- Epiroc börsnoterades på Nasdaq Stockholm den 18 juni och refinansierades som ett fristående företag
- Styrelsen föreslår en utdelning på SEK 2,10 per aktie att utbetalas vid två tillfällen

MSEK	2018	2017	Förändring
Orderingång	39 400	33 831	+16%
Intäkter	38 285	31 364	+22%
Rörelseresultat	7 385	5 930	+25%
Rörelsemarginal, %	*19,3*	*18,9*	
Resultat före skatt	7 201	5 793	+24%
Vinstmarginal, %	*18,8*	*18,5*	
Årets resultat	5 437	4 298	+27%
Operativt kassaflöde	3 884	4 610	–16%
Resultat per aktie före utspädning, SEK	4,50	3,55	+27%
Utdelning per aktie, SEK	2,10	–	
Avkastning på sysselsatt kapital, %	32,0	27,4	
Nettoskuld/EBITDA	0,14	0,75	
Olycksfallsfrekvens, LTIFR	3,4	4,3	
Sjukfrånvaro, %	2,2	2,2	
Energiförbrukning från verksamheten, MWh/ kostnad sålda varor, MSEK	7,6	8,5	
CO_2 från transporter, ton/ kostnad sålda varor, MSEK	5,6	6,2	

Obs!
Finansiella rapporter före 2018 är sammanslagna. Se not 1.

Andra generationens batteridrivna fordon

I november lanserade vi vår andra generation av batteridrivna maskiner som kommer att sänka kostnaderna för kunderna i gruvindustrin och bidra till en hälsosammare arbetsmiljö. De batteridrivna gruvlastarna, gruvtruckarna och riggarna för underjordsarbeten kommer att skapa flera fördelar för gruvbolag runtom i världen, bland annat förbättrad arbetsmiljö, minskade växthusgasutsläpp och lägre driftskostnader. De nya batteridrivna produkterna är lastare på 14 respektive 18 ton, en 42-tons truck och en serie medelstora borriggar för ortdrivning, produktionsborrning och bergförstärkning.

Hållbar gruvbrytning under jord

I juni meddelade Epiroc, LKAB, ABB, Combitech och AB Volvo att de inlett ett samarbete för att sätta en ny global standard för hållbar gruvverksamhet på stora djup, och att de nu startar en unik testbädd i järnmalmsfälten i norra Sverige.

Testbädden för en koldioxidfri, digitaliserad och autonom gruvdrift, så kallad Sustainable Underground Mining, ska anläggas i LKAB:s underjordsgruvor i Kiruna och Malmberget samt i en virtuell gruva. Där ska ny teknik utvecklas och testas i verklig gruvmiljö för att säkerställa att svensk gruvindustri även i framtiden ska vara konkurrenskraftig och skapa jobb och tillväxt. Detta omfattar styrsystem, ny och förbättrad gruvutrustning samt optimerade och integrerade ledningssystem som uppfyller kraven på en modern och hållbar gruvdrift. Det krävs också en helt ny typ av samarbete, ett digitalt ekosystem där parterna kopplar ihop sina digitala system och verksamheter.

Förvärv som stärker vår marknadsposition

Vi ingick avtal om två viktiga förvärv som kompletterar vår verksamhet inom förbrukningsvaror.

I oktober slöt vi ett avtal om att förvärva Fordia Group Inc., en kanadensisk tillverkare av borrverktyg för prospektering. Fordia har försäljning i över 70 länder, cirka 250 anställda och en årsomsättning på cirka MSEK 580. Förvärvet slutfördes i januari 2019.

I november tecknade vi ett avtal om att förvärva Innovative Mining Products, känt som New Concept Mining, en sydafrikansk tillverkare av bergförstärkningsprodukter för gruvor under jord. Innovative Mining Products är baserat i Johannesburg, Sydafrika, och har anläggningar i Peru, Zambia och Kanada. Företaget har cirka 900 anställda och en årsomsättning på cirka MSEK 600. Förvärvet förväntas slutföras under första kvartalet 2019.

Epiroc börsnoteras på Nasdaq

2018 var det första året för oss som fristående företag efter splitten från Atlas Copco och noteringen på Nasdaq Stockholm den 18 juni 2018. Året kännetecknades av hög kundefterfrågan från både gruv- och infrastrukturindustrin, och av en kraftig ökning av orderingång, intäkter och rörelseresultat.

Stor order för en ny koppargruva

I december tilldelades Epiroc en betydande order av Anglo American gällande gruvbolagets nya koppardagbrott Quellaveco i Peru. Maskinerna kommer att bidra till att gruvan drivs med optimal säkerhet, produktivitet och effektivitet. Ordern inkluderar borriggarna Pit Viper 351 och SmartROC D65, operatörsstationen BenchREMOTE för fjärrstyrning, bergborrverktyg och hydraulhammare HB 10000. Maskinerna har flera högteknologiska funktioner. Till exempel kan operatörerna fjärrstyra riggar från säkert avstånd. Leveranserna börjar tidigt under 2020.

VD-ord

En stark start för Epiroc

Den 18 juni 2018 noterades Epiroc på Nasdaq Stockholm. Splitten från Atlas Copco och börsintroduktionen visade på bolagets engagemang för kundfokus och långsiktigt aktieägarvärde. Epiroc är en ledande global produktivitetspartner, ett dynamiskt nytt företag med dokumenterad expertis och erfarenhet och under vårt första år uppnådde vi stark intäkts- och resultattillväxt.

Epiroc bildades för att bli en stark och dedikerad partner till kunder över hela världen. Epiroc har sitt ursprung i Atlas Copco och bygger vidare på beprövad expertis och dokumenterade resultat, med samma medarbetare kombinerat med en ny djärv drivkraft att göra det som är bra ännu bättre. Precis som vårt namn Epiroc antyder, vill vi befinna oss på toppen. Epiroc betyder vid eller på berg och har rötter i grekiska och latin. Namnet avspeglar vår kärnverksamhet, närheten till våra kunder och styrkan i våra partnersamarbeten.

Ett nystartat företag med 145 års erfarenhet

Bildandet av Epiroc har tillfört både energi och entusiasm i organisationen. På många sätt påminner vi om ett nystartat företag – ett 145 år gammalt sådant. Epirocs medarbetare har gjort ett fantastiskt jobb med att lansera det nya varumärket under varumärkeslöftet *United in Performance, Inspired by Innovation*. Namnet och varumärket Epiroc är redan väl inarbetat bland kunderna och internt hos våra 14 000 engagerade medarbetare. Att bygga upp varumärket är förstås ett arbete som kommer att löpa vidare under många år framöver, men vi har fått en mycket bra start.

Flexibel och motståndskraftig

Med exponering mot gruv- och infrastrukturmarknaderna, med stor variation i efterfrågan på utrustning över tid, är kärnan i vår strategi att vara flexibel och motståndskraftig. Det innebär att vi anpassar oss till förändringar i efterfrågan genom att öka vår flexibilitet i produktions- och logistikkedjor samt att ytterligare vidareutveckla vår stabila eftermarknadsverksamhet. På så sätt kan vi försvara vår lönsamhet över tid och, med andra ord, vara motståndskraftiga.

Ett år med hög efterfrågan och tillväxt

Redan under vårt första verksamhetsår sattes vår flexibilitet på prov till följd av en stark marknadsutveckling, som i sin tur beror på en återhämtning av gruvinvesteringar som började i slutet av 2016. Under 2018 sammanföll detta med en generellt sett stabil marknad för infrastrukturutveckling globalt, vilket ledde till rekord i orderingången under både första och andra kvartalet. Trots avtagande tillväxt under andra halvåret ökade orderingången med 16% jämfört med 2017. Samtidigt som den höga efterfrågan satte viss press på vår förmåga att höja produktionen, lyckades vi öka leveranserna under året och intäkterna steg med 22%. Efterfrågan på utrustning var särskilt stark under året, men vår strategi att öka vår eftermarknadsverksamhet var också framgångsrik. Serviceintäkterna ökade med 18% tack vare förbättrat erbjudande och ökad kundpenetration och vårt segment Tools & Attachment växte med goda 9%. Den starka eftermarknadsutvecklingen kommer att bidra till vår framtida motståndskraft.

Förvärv förbättrar kunderbjudandet

Vårt mål är att växa minst 8% per år i genomsnitt under en konjunkturcykel. Även om tillväxten var betydligt högre under 2018 är vår bedömning att vi löpande behöver göra selektiva förvärv för att säkra långsiktig tillväxt samt få tillgång till ny teknik, nya marknader och geografiska områden. Under året har vi slutfört sex förvärv och ingått avtal om ytterligare två, framför allt inom service och bergborrverktyg. Dessa förvärv kommer att förbättra vårt kunderbjudande inom prospektering och bergförstärkning, och kommer att utöka vårt servicenätverk och reservdelsdistribution. Vi är mycket glada över att få hälsa våra nya kollegor välkomna ombord på vår spännande resa!

Med siktet inställt på en branschledande rörelsemarginal

Epirocs mål är att ha branschens bästa rörelsemarginal, med stark motståndskraft över konjunkturcykeln. Under 2018 förbättrades vår justerade rörelsemarginal gradvis alltefter-som volymerna ökade, till 20,3% för helåret. Vårt redovisade rörelseresultat var MSEK 7 385, en ökning med 25% jämfört med 2017. Splitten från Atlas Copco medförde vissa kostnader under året. Produktionshöjningen satte också press på vår kostnads- och kapitaleffektivitet. Ändå behöll vi vår branschledande position när det gäller marginaler.

Projekt för att förbättra kundservice och kostnadseffektivitet

I vår strävan att ständigt bli bättre lanserade vi flera projekt som rör kostnads- och kapitaleffektivitet. Ett av projekten är kopplat till vår interna logistikkedja för bergborrverktyg och reservdelar. Under den period om tre till fyra år som behövs för att slutföra projektet kommer vi att förändra det fysiska flödet liksom styrningen och kontrollen av logistikkedjan på samtliga marknader runt om i världen. Detta kommer att förbättra vår kundservice och kostnadseffektivitet och samtidigt

"Våra kunder är redo för ett stort teknikskifte som innebär mer automation, digitalisering och batteridrift. Det råder ingen tvekan om att detta är vägen framåt och vi kommer att fortsätta investera i mer intelligenta och hållbara metoder för gruvdrift och infrastruktur."

minska vårt rörelsekapital. Detta är ett exempel av flera på hur vi tänker göra det som är bra ännu bättre.

Breddad produktportfölj med hjälp av ny teknologi

Alla våra kunder strävar efter att förbättra sin produktivitet och sänka sina kostnader. Vi kan hjälpa våra kunder att uppnå detta genom att automatisera och digitalisera deras verksamheter och under 2018 fortsatte vi att bredda vår portfölj inom detta område. Vi har nu ett omfattande utbud inom fordonsautomation, hantering av fordonsflottor, gruvövervakning och driftsplanering. Vår filosofi är att vara producentoberoende när vi utvecklar lösningar eftersom vi anser att kunderna själva ska kunna välja utrustning fritt. En viktig händelse under 2018 var förvärvet av 34% av aktierna i ASI Mining, ett amerikanskt bolag som är en teknikledare inom autonom drift av gruvfordon. Vi öppnade även automationscenter på alla större marknader som ska stötta kunderna samt tecknade ett samarbetsavtal med Ericsson, en ledande leverantör av kommunikationsteknik, för att gemensamt hjälpa gruvbolag att uppnå optimal trådlös uppkoppling i sina verksamheter genom LTE- och 5G-teknik.

Andra generations batteridrivna maskiner

Vi fortsatte att höja lanseringstakten för nya produkter. Under året har vi lanserat flera nya och uppgraderade borriggar, gruvlastare, gruvtruckar, bergborrverktyg, hydrauliska verktyg och serviceprodukter. Ett område som vi tror kommer att bidra väsentligt till kundernas utveckling, både finansiellt och inom hållbarhet, är batteridrivna maskiner. Vår första generation av gruvmaskiner med batteridrift har varit i gång i mer än 65 000 timmar hos kunderna och baserat på denna imponerande erfarenhet lanserade vi i november vår andra generation av eldrivna maskiner. De är större, har ökad batterikapacitet och överlag en bättre prestanda. Fler modeller kommer under 2019. Tillsammans med våra partners har vi utvecklat ett patenterat och mycket flexibelt batterikoncept som ger bättre förutsägbarhet, hälsa och säkerhet och som kommer att sänka CO_2-utsläppen och kostnaderna.

Våra kunder är redo för ett stort teknikskifte som innebär mer automation, digitalisering och batteridrift. Även om omställningen kommer att ta tid är det spännande att redan kunna notera de positiva reaktionerna på våra erbjudanden. Det råder ingen tvekan om att detta är vägen framåt och vi kommer att fortsätta investera i mer intelligenta och hållbara metoder för gruvdrift och infrastruktur.

Hållbarhet genomsyrar vår dagliga verksamhet

Hållbarhet har en framträdande roll i vår filosofi och vårt arbetssätt och är en del i det dagliga arbetet. Vi har undertecknat FN Global Compact och står helt och hållet bakom de tio principerna om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och antikorruption. Vår uppförandekod är det viktigaste verktyget för att upprätthålla en hög standard, och vi har tydliga rutiner och processer på plats. Det är viktigt för oss att bidra till FN:s Agenda 2030 och FN:s mål för hållbar utveckling (SDG) för att hantera globala utmaningar på hållbarhetsområdet. Vi har identifierat åtta utvecklingsmål som vi har störst möjlighet att påverka och bidra till och kommer att fortsätta arbetet med dessa.

Engagemang, samarbete och innovation är essensen

Personligen är jag mycket glad och hedrad över att få vara en del av Epiroc-teamet. Sedan jag tillträdde min befattning den 1 februari har jag bara mött vänliga, öppna, hårt arbetande, proffsiga och engagerade medarbetare i en mycket resultatinriktad kultur. Vi har arbetat intensivt med att förmedla våra kärnvärden – engagemang, samarbete och innovation – till hela organisationen och dessa värden fångar verkligen essensen och andan i Epiroc. Det är ett betydelsefullt arv att förvalta och en fantastisk grund för vår framtida verksamhet. De kommer att hjälpa oss att fortsätta växa, uppfylla våra kunders förväntningar och skapa aktieägarvärde.

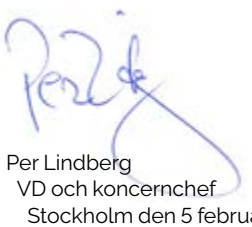

Per Lindberg
VD och koncernchef
Stockholm den 5 februari 2019

Marknadsöversikt och konkurrenssituation

Marknadsdrivkrafter gynnar vår verksamhet

Våra marknader kännetecknas av ett flertal strukturella förändringar och drivkrafter som påverkar vår verksamhet. Dessa förväntas gynna långsiktig tillväxt och en positiv utveckling på våra marknader.

Vi verkar i valda nischer på de globala marknaderna för gruvdrift och infrastruktur med primärt fokus på utrustning och service för borrning och brytning i hårda bergarter, demolering och återvinning. De nischer som vi verkar inom påverkas av flera drivkrafter. En kontinuerlig global befolkningstillväxt, särskilt i tätbebyggda områden, driver på efterfrågan på såväl mineraler som infrastrukturutveckling. Ett viktigt skifte är trenden mot automation, interoperabilitet och digitalisering som kan leda till minskade kostnader, produktivitetsökningar, förbättrad hälsa och säkerhet samt positiva miljöeffekter.

Gruv- och infrastrukturföretag har fokuserat allt mer på att kontrollera kostnader och prioritera lösningar med lägre livscykelkostnad, inklusive kostnader förknippade med service, reservdelar och bränsle. Därtill söker dessa företag i allt större utsträckning efter helhetslösningar, inklusive utrustning som är högeffektiv. Andra prioriterade faktorer är ökad säkerhet för medarbetarna och en hållbar verksamhet.

Global befolkningstillväxt och urbanisering

Världens befolkning förväntas fortsätta att växa de närmaste åren, och den urbana befolkningstillväxten väntas vara större än den totala befolkningstillväxten. Befolkningstillväxt leder till ökad efterfrågan på infrastrukturinvesteringar. Denna trend kommer att bidra till ytterligare efterfrågan på resurser, som metaller och mineraler, och på infrastruktur, såsom tunnlar för vägar, järnvägar och vattenkraftverk. Detta bedöms i sin tur öka efterfrågan på våra produkter, tjänster och lösningar.

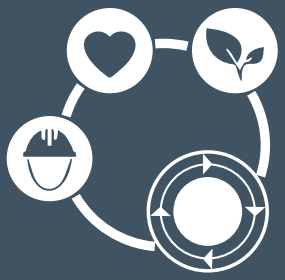

Miljö, hälsa och säkerhet

Fokus på att minska miljöpåverkan av gruvdrift och infrastruktur har ökat, vilket har resulterat i flera lagstiftningsinitiativ globalt. Regleringarna syftar till att minska utsläpp, buller, industriavfall och annan negativ inverkan på miljön. Det finns samtidigt ett fokus på att förbättra säkerheten för personalen. Denna utveckling leder till efterfrågan på produkter som förbättrar arbetsförhållandena och säkerheten för medarbetarna, till exempel bergförstärkningslösningar, lösningar för autonom drift och fjärrstyrning samt mekaniserad utrustning.

Automation och digitalisering

Ett omfattande skifte i vår bransch är trenden mot automation, interoperabilitet och digitalisering som går hand i hand med framväxten av intelligent gruvdrift och infrastruktur. Kunderna efterfrågar högre produktivitet och lägre driftskostnader, och ser detta komma med mer avancerade och effektiva lösningar. Förutom höjd produktivitet erbjuder dessa lösningar även förbättrad säkerhet och hållbarhet i kundens verksamhet. Exempel på lösningar som efterfrågas är automation, bättre uppkoppling och övervakning, inklusive datadriven service.

Eftermarknaden drivs främst av den totala utrustningsflottan som är i drift, samt av utrustningens utnyttjandegrad. Eftersom utrustning för gruvdrift och infrastruktur ofta används för påfrestande tillämpningar i tuffa miljöer finns ett behov av återkommande underhåll samt utbyte av reservdelar och förbrukningsvaror. Generellt brukar utvecklingen för eftermarknaden vara mer stabil än utvecklingen för marknaden för utrustning.

Våra konkurrenter

Inom den bredare värdekedjan för utrustning och service till gruvdrift och infrastruktur vänder vi oss huvudsakligen mot segmentet som är inriktat på teknologier för borrning och brytning i hårda bergarter. Generellt är detta ett relativt konsoliderat segment, med ett begränsat antal konkurrenter globalt. Det här segmentet av värdekedjan kännetecknas dessutom ofta av relativt större skala och högre teknisk skicklighet.

En konkurrent i många av våra kunderbjudanden är Sandvik. Andra konkurrenter innefattar Caterpillar på marknaden för lastning och transport under jord samt ovanjordsutrustning, Furukawa inom borrutrustning ovan jord och hydrauliska verktyg, Boart Longyear inom utrustning för prospekteringsborrning och bergborrverktyg samt Komatsu på marknaden för underjords- och ovanjordsutrustning samt hydrauliska verktyg. Vi konkurrerar också med flera aktörer som verkar lokalt, regionalt och inom vissa nischområden. I allmänhet är konkurrensen inom bergborrverktyg och hydrauliska verktyg mer fragmenterad, med flera mindre eller lokala aktörer fokuserade på enskilda produktlinjer.

Försämrad malmkvalitet

Malmkvaliteten, det vill säga mineralinnehållet i malmen uttryckt som procentandel, har stadigt försämrats under senare år. Enligt Wood Mackenzies rapport "Global Copper Mine Supply Summary", första kvartalet 2018, har exempelvis den genomsnittliga kopparhalten sjunkit från 1,6 procent till 1,0% mellan 1990 och 2016. Försämrade malmkvaliteter medför att mer berg måste brytas för att utvinna samma mängd mineral, vilket gynnar efterfrågan på våra produkter, tjänster och lösningar.

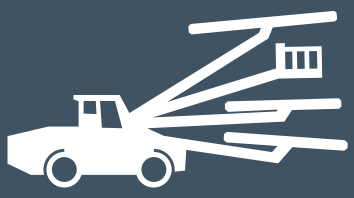

Skifte mot gruvbrytning under jord

Det mesta av mineralbrytningen sker i dagbrott, men det finns en tydlig trend mot gruvbrytning under jord eftersom dagbrott blir utarmade i allt högre grad, och på grund av svårigheterna relaterade till att få myndighetsgodkännanden för nya dagbrott. Därtill blir gruvor under jord allt djupare. Dessa trender skapar en ökad efterfrågan på utrustning för gruvdrift under jord och lösningar för att öka säkerheten i dessa gruvor, som till exempel lösningar för bergförstärkning och automation.

Prisutvecklingen för råvaror

Gruvbolag tenderar att expandera och investera i utrustning under perioder med höga råvarupriser och minska sina investeringar, fokusera på effektivitet och kostnadsbesparingar och ibland även dra ned på produktionen, när råvarupriserna är lägre. Gruvor har olika produktionskostnader beroende på flera olika faktorer såsom malmkvalitet, gruvdjup och drifteffektivitet. Mineralprospektering uppvisar en liknande trend, där prospekteringsföretagen brukar expandera och prospektera när råvarupriserna är höga. I allmänhet har råvarupriserna större inverkan på efterfrågan på ny utrustning och lägre inverkan på eftermarknaden.

Våra strategier och mål

Ledande produktivitetspartner

Epirocs målsättning är att vara den ledande globala produktivitetspartnern och att leverera lönsam tillväxt. Vår strategi fokuserar på fem områden för att uppnå denna målsättning – Innovation och expertis, Säkerhet och hållbarhet, Närvaro och penetration, Effektivitet i verksamhet och service samt Människor och ledarskap.

Innovation och expertis

Vi utvecklar kontinuerligt produkter och lösningar som adresserar kundernas viktigaste utmaningar, till exempel förbättrad långsiktig produktivitet, säkerhet och hållbarhet.

Innovation är en viktig aspekt för oss och vi bemödar oss om att hela tiden bli bättre på allt vi gör och att ligga i framkant i vår bransch. Vi strävar efter att identifiera och utveckla lösningar som gagnar våra kunder och förbättrar prestandan hos våra produkter. Innovationerna kretsar kring ny teknik och digitalisering som kan förbättra vårt kunderbjudande såväl miljömässigt som ekonomiskt. Vår långsiktiga ambition är att fortsätta vara en ledande aktör inom intelligent gruvdrift och infrastruktur, automation och interoperabilitet.

Säkerhet och hållbarhet

Genom att utveckla säkra och miljöeffektiva produkter och lösningar kan vi hjälpa våra kunder att minska sin miljöpåverkan och förbättra säkerheten i deras verksamheter.

Vi är verksamma i en bransch där säkerhet samt hållbarhetsrisker och möjligheter alltid är närvarande. Arbetsrelaterade olyckor är en realitet både för våra kunder och för oss, och vår verksamhet påverkar miljön. Vi ser hållbarhet som en konkurrensfördel och är övertygade om att vårt förhållningssätt till hållbarhet kommer att vara en drivkraft för långsiktig tillväxt. Epirocs hållbarhetspolicy är vår guide när vi utvecklar utrustning och lösningar, allt konstruerat med användarsäkerheten och minskad miljöpåverkan i åtanke. Ny teknik är en drivkraft för denna trend. Om vi ska förbli en trovärdig leverantör av hållbara produkter måste vi hålla en hög standard i hela värdekedjan, vilket inbegriper ett starkt engagemang och respekt för mänskliga rättigheter och ett tydligt avståndstagande från korruption. Detta är integrerat i vår uppförandekod och gäller alla medarbetare och även våra affärspartners som förväntas agera med samma höga integritet.

Finansiella mål

Vårt mål är att erbjuda förstklassigt värdeskapande genom en kombination av starkt rörelseresultat, effektiv kapitalanvändning samt stabil och ökande utdelning till våra aktieägare.

Detta ska uppnås genom snabb anpassning till den cykliska efterfrågan på utrustning kombinerat med en motståndskraftig och växande eftermarknadsverksamhet.

Mål	Beskrivning	2015–2018	2018
Tillväxt	Epirocs mål är att uppnå en årlig intäktstillväxt på åtta procent över en konjunkturcykel, och att växa snabbare än marknaden. Tillväxten kommer att vara organisk, kompletterad av selektiva förvärv.	**10%** genomsnittlig årlig tillväxttakt	**22%** intäktstillväxt
Lönsamhet	Epirocs mål är att ha en branschledande rörelsemarginal, med stark motståndskraft över konjunkturcykeln.	**18,3%** genomsnittlig rörelsemarginal	**19,3%** rörelsemarginal
Kapital-effektivitet	Epirocs mål är att förbättra kapitaleffektiviteten och motståndskraften. Investeringar och förvärv ska skapa värde.	**25,7%** genomsnittlig ROCE	**32,0%** ROCE
Kapitalstruktur	Epiroc ska ha en effektiv kapitalstruktur och flexibilitet att göra valda förvärv. Målet är att behålla ett högt kreditbetyg (investment grade).		**BBB+** Epiroc har tilldelats kreditbetyget BBB+ som långfristig emittent med stabila utsikter
Utdelnings-policy	Epirocs mål är att ge aktieägarna långsiktigt stabil och ökande utdelning. Utdelningen ska motsvara 50% av nettovinsten över en konjunkturcykel.		Den föreslagna utdelningen motsvarar **47%** av nettovinsten

Närvaro och penetration

Målet är att utöka vår ledande ställning inom verksamhetskritiska tillämpningar genom ett ökat kundsamarbete och ny teknik.

Vi arbetar ständigt med att förbättra kunderbjudandet och stärka vår position där det är strategiskt viktigt att ha en stark närvaro. Genom att främst arbeta med direktförsäljning och service, att ofta ha personal på kundernas anläggningar och att involvera kunderna i utvecklingen av produkter och processer bygger vi upp starka relationer och får en uppfattning om kundernas önskemål, krav och behov. Vi ska dra fördel av digitalisering och ny teknik för att närma oss kunderna ännu mer.

Effektivitet i verksamhet och service

Vi ökar vår flexibilitet genom att ha en skalbar och resurseffektiv produktion, och stärker motståndskraften genom att utöka eftermarknadsverksamheten.

Vi har en kultur som innebär att vi kontinuerligt försöker förbättra och göra det som är bra ännu bättre och vår organisation bygger på decentraliserat ansvar och befogenheter. Detta möjliggör snabba beslut och motiverade medarbetare, vilket resulterar i flexibilitet och bättre verksamhetsutveckling.

Tillverkningen av utrustning baseras på kundorder och merparten av komponenterna köps in från externa leverantörer medan en mindre del produceras internt. Detta gör oss flexibla i produktionsprocessen för att kunna hantera variationer i efterfrågan.

Eftermarknadsverksamheten, som snarare är kopplad till kundernas produktion än deras investeringar, är mer stabil över tid än utrustningsförsäljningen och ökar motståndskraften. Genom att utöka vårt produkt- och serviceutbud ska vi fortsätta att utöka vår eftermarknadsverksamhet och ytterligare öka motståndskraften.

Människor och ledarskap

Samarbete och stimulerande uppgifter inspirerar vår personal att utvecklas.

Våra medarbetare är hårt arbetande, nyfikna, passionerade och motiverade. Personal med talang och begåvning är av största vikt för att genomföra vår strategi. Vi uppmuntrar medarbetarna att ta ansvar för sin egen utveckling och karriär, med stöd från sina chefer, till exempel genom att prova olika befattningar, anta nya utmaningar och ständigt utvecklas. En förutsättning för att uppnå bästa resultat är att ha mångfald i personalstyrkan när det gäller nationalitet, kön, ålder, erfarenhet och utbildning. Vi har ett långsiktigt perspektiv på rekrytering för att förvissa oss om att vi har rätt expertis och ledarskap.

Hållbarhetsmål

Epiroc har fastställt ett antal hållbarhetsmål och nyckeltal för att säkerställa att vår verksamhet fortsätter att vara konkurrenskraftig och etiskt hållbar. Vi strävar efter att minimera miljöpåverkan både från produktionen och från användningen av våra produkter, att erbjuda säkra arbetsförhållanden och utvecklingsmöjligheter för de individuella medarbetarna, samt att leva upp till de högsta etiska normerna. Samtliga hållbarhetsmål återfinns på sidorna 126–127.

Mål	Beskrivning	2015–2018	2018
Att leva upp till de högsta etiska normerna	Procentandel av betydande leverantörer som bekräftat att de följer Epirocs uppförandekod	**96%**	**98%**
Vi investerar i säkerhet och välbefinnande	Arbetsrelaterade olyckor med frånvaro per en miljon arbetstimmar	**4,0**	**3,4**
Vi använder resurser ansvarsfullt och effektivt	Förnybar energi från verksamheten, inkl. förnybar av mix, % av total energi	**57%**	**60%**
Vi växer med passionerade medarbetare och djärva ledare	Kommunikativt ledarskapsindex	Mål för kommunikativt ledarskapsindex ska fastställas under 2019	
	Procentandel kvinnliga chefer i koncernen	**18,8%**	**20,0%**

Våra strategier och mål

Värdeskapande åtgärder

Aktuella åtgärder för att uppnå målet om lönsam tillväxt inkluderar teknikutveckling, förbättrade kunderbjudanden, kostnadseffektivitet och kompletteringsförvärv – alltid baserat på hållbarhet.

Fortsatt produktutveckling baserad på ny teknik

Vi kommer att fortsätta investera i utvecklingen av innovativa produkter och lösningar baserade på ny teknik som driver på automation och interoperabilitet. Våra utvecklingsprojekt omfattar förarlös och fjärrstyrd utrustning samt uppkopplingsmöjligheter.

Intelligent gruvdrift och infrastruktur kräver ett komplext, digitalt ekosystem. Förutom utrustning med automatiserade funktioner utvecklar vi digitala lösningar som kan tillhandahålla tillförlitliga data från hela utrustningsflottan och realtidspositionera utrustning och de pågående aktiviteterna i gruvan. Lösningarna kan jämföras med ett trafikledningssystem som kan utgöra ett stöd för kunderna i deras planering och genomförande av verksamhet och underhåll. Vi har beslutat att satsa på ett enhetligt gränssnitt med system och lösningar som kan stödja utrustning från valfri utrustningstillverkare (dvs. producentoberoende) och som presenteras för kunden som ett allmänt gränssnitt.

Under 2018 lanserade vi vår andra generation av batteridriven utrustning och vi kommer att utöka portföljen med utsläppsfria maskiner kontinuerligt. Utvecklingen av batteridriven utrustning är kopplad till batteriprestandan och vår vision är att inom fem år erbjuda ett komplett sortiment av batteridrivna underjordsmaskiner. Elektrisk utrustning i gruvor minskar behovet och därmed kostnaderna för ventilation och luftkvaliteten blir betydligt bättre samtidigt som utrustningens energiförbrukning minskar.

Effektivisering av logistikkedjan

Epirocs kunder ställer krav på hög kvalitet och förstklassig eftermarknadsservice. Som ett stöd för våra kunder har vi en global närvaro, även i mycket avlägsna områden, vilket medför en del lagerhållning av reservdelar och förbrukningsvaror. För att ytterligare öka servicenivån till våra kunder, optimera lagernivåerna och minska både kostnader och koldioxidutsläpp från transporter, initierade vi ett program för utveckling av logistikkedjan i början av 2018. Vi räknar med betydande effektivitetsförbättringar från programmet som löper fram till 2021. Vi har även vidtagit åtgärder för att förbättra produktmixen och effektiviteten i vår bergborrverktygsverksamhet i segmentet Tools & Attachment. Åtgärderna inkluderar bland annat prioritering av produkter och verksamheter samt interna effektiviseringar.

12 fastställda hållbarhetsmål

Nya maskiner har utrustats med Epirocs övervakningssystem Certiq. Vi eftermonterar även på befintlig utrustning.

Exempel på åtgärder för att uppnå vårt mål:

- **Fortsatt produktutveckling baserad på ny teknik**
- **Effektivisering av logistikkedjan**
- **Ökad servicepenetration**
- **Digitaliseringsinitiativ för att utveckla vår serviceverksamhet**
- **Sätta hållbarhetsmål**
- **Främja tillväxt med hjälp av tilläggsförvärv**

Ökad servicepenetration

Epiroc har en omfattande eftermarknadsverksamhet vars tjänster gör det möjligt för kunderna att vara produktivare genom att säkerställa att nödvändig utrustning alltid fungerar. Under 2018 vidareutvecklade vi serviceverksamheten. Med riktade åtgärder och fler uppkopplade maskiner förbättras vår kunskap om var utrustningen är placerad och hur den används, vilket gjort det möjligt att öka vår marknads- och kundandel för serviceavtal. Vi har också tagit fram en serie serviceprodukter som är anpassade till kundernas varierande servicebehov. Ambitionen är att ha ett enkelt och transparent serviceerbjudande.

Digitaliseringsinitiativ för att utveckla vår serviceverksamhet

Digitalisering skapar nya möjligheter inom service. Genom uppkoppling av maskinparken och vårt övervakningssystem Certiq kan vi, baserat på realtidsdata om utrustningens användning, erbjuda förebyggande och till och med förutsägbart underhåll. Detta hjälper kunderna att öka produktivitet och sänka verksamhetens totalkostnad. Ny utrustning levereras med Certiq, men systemet kan även monteras på äldre utrustning. Vi skapar en digital plattform för kunder, medarbetare och externa parter.

Sätta hållbarhetsmål

Hållbarhet och ansvarsfullt företagande är aspekter som integreras i alla våra kunderbjudanden och affärsprocesser. Vi anser att detta är grundläggande för att skapa ett företag som kan tackla framtida utmaningar och ta fasta på möjligheter i en värld som förändras i snabb takt. Under 2018 identifierade vi följande fyra områden som vi ser som viktiga för att vara framgångsrika även i framtiden: att leva upp till de högsta etiska normerna, att investera i säkerhet och välbefinnande, att använda resurser ansvarsfullt och effektivt samt att växa med passionerade medarbetare och djärva ledare. För varje område finns fastställda mål, totalt 12, och nyckeltal. Prioriteringarna är satta för att säkerställa att vi tar tillvara möjligheter samtidigt som vi reducerar risker.

Främja tillväxt med hjälp av tilläggsförvärv

Förvärv är en del av vår strategi och kommer att främja tillväxten. Under 2018 slutförde vi sex förvärv som alla låg i linje med våra fyra huvudkriterier för förvärv, nämligen att de ska:

- Öka närvaron och penetrationen
- Stänga gap i produktportföljen
- Utöka serviceerbjudandet
- Tillföra teknik och förkorta tiden till marknaden

Nollutsläpp
Vår vision är att inom fem år erbjuda ett komplett sortiment av batteridrivna underjordsmaskiner.

Fokus på kundernas produktivitet, säkerhet och hållbarhet

Epirocs kunder är företag i gruv- och infrastrukturindustrin som prioriterar produktivitet och total driftskostnad. Vi har kunskap om deras viktigaste utmaningar och våra lösningar är framtagna för att hantera och lösa dessa utmaningar.

Våra kunder

Under 2018 var cirka 73% av orderingången hänförlig till kunder i gruvindustrin medan kunder inom infrastrukturtillämpningar svarade för cirka 27%.

Gruvbolag är ofta stora med många arbetsplatser, men det finns även bolag med enbart en arbetsplats. De anlitar ibland underleverantörer för utveckling av gruvor, produktion och/eller prospektering. Under 2018 svarade Epirocs tio största kunder för 18% av våra intäkter. Samtliga dessa är gruvbolag med ett flertal arbetsplatser. Ingen enskild kund är dominerande. Inom gruvindustrin är merparten av våra kunder inriktade på utvinning av guld och koppar, och vår exponering mot dessa två mineral har varit tämligen stabil över tid.

Våra kunder i infrastrukturindustrin varierar från globala aktörer som har ett stort antal stenbrott eller medverkar i stora infrastrukturprojekt, till små lokala entreprenörer som äger en maskin eller ett hydrauliskt verktyg för entreprenaduppdrag och/eller bergbrytning. Uthyrningsföretag är också kunder för vår infrastrukturutrustning och relaterade tjänster.

Exponering mot gruvdrift (per mineral) och infrastruktur

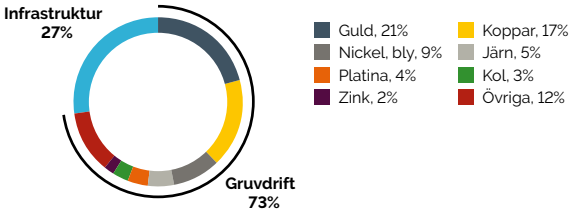

Uppskattad exponering baserad på orderingången under 2018

Exempel på kunder är Anglo American, Astaldi, Boliden, BHP Billiton, Dragados, Freeport-McMoRan, Glencore, Goldcorp, Heidelberg Cement, Hochtief, LKAB, Rio Tinto, Vale och Votorantim.

Särskilt inom gruvbranschen pågår en konsolidering, där våra kunder bildar större bolag. De inriktar sig allt mer på att hitta synergieffekter genom att minska antalet utrustningsleverantörer, vilket gynnar större, mer stabila aktörer och fullserviceleverantörer som Epiroc.

Fokus på att lösa kundernas utmaningar

Till de största utmaningarna för våra kunder hör ökad produktivitet och utnyttjandegrad samt sänkta driftskostnader. Andra kundutmaningar är att förbättra miljöprestanda och arbetsmiljön för de anställda. Epirocs lösningar fokuserar på att hantera och lösa dessa utmaningar. Vårt nätverk för direktförsäljning borgar för att utrustning och serviceтjänster säljs av tekniskt utbildad personal med goda kunskaper om tillämpningsområdena. Vår utrustning är ofta i drift dygnet runt. Det kan bli kostsamt om utrustningen inte är tillgänglig när den behövs eftersom det kan leda till avbrott i kundens produktion. Kundens kostnad för vår utrustning och service utgör en relativt liten del av den totala driftskostnaden, men är mycket viktig för kundens totala effektivitet och produktivitet. Våra kunder väljer helst leverantörer med dokumenterat hög kvalitet och pålitlighet.

I dagsläget har kunderna ett ökat fokus på att förbättra produktiviteten genom bättre utnyttjande av utrustningen och effektivare användning av medarbetarna. Vi hjälper kunderna att öka produktiviteten på ett hållbart sätt snarare än att driva på kapacitetsutbyggnaden. Detta åstadkoms med automatiserade, kompatibla och digitala system. Epiroc har utvecklat och kommersialiserat ett flertal banbrytande tekniska innovationer för att tackla kundernas utmaningar. Vi samarbetar med flera utrustnings- och serviceleverantörer, teknikföretag och universitet för att bidra till ytterligare innovation i branschen.

Kundprioriteringar:

- **Säkrare arbetsmiljö**
- **Högre produktivitet**
- **Lägre total kostnad för verksamheten**
- **Mer avancerad och effektiv utrustning**
- **Ökad hållbarhet**

Global kundbas

Epirocs produkter och tjänster säljs till kunder i mer än 150 länder. Våra kunder är i mycket stor utsträckning globala företag och vill ha partners som har liknande global försäljnings- och servicenärvaro. Vår utrustning säljs huvudsakligen direkt till slutkunden genom vårt omfattande globala försäljningsnätverk, men också via distributörer och till maskinuthyrningsföretag. Vi har en stor global serviceorganisation som tillhandahåller service och reservdelar. Utrustningsförsäljningen sker ofta tillsammans med avtal som inkluderar servicetjänster, reservdelar och förbrukningsvaror. Försäljningsnätverket skapar en viktig kundnärhet vilket har bidragit till långsiktiga och samarbetsbaserade kundrelationer.

85%
Ungefärlig andel direktförsäljning

Geografisk fördelning av intäkter

Nordamerika
22%

Sydamerika
13%

Europa
24%

Afrika/Mellanöstern
14%

Asien/Australien
27%

Vår affärsmodell

Flexibel och motståndskraftig

Vår affärsmodell kännetecknas av fokuserad och decentraliserad verksamhet, en global närvaro, tydligt fokus på innovation, stark serviceverksamhet och flexibel tillverkning.

Decentraliserad verksamhet

Vår organisation baseras på principen om decentraliserat ansvar och befogenheter. Detta möjliggör snabba beslutsvägar och motiverade medarbetare, vilket resulterar i bättre utveckling av verksamheten. Epiroc är indelat i sju divisioner som var och en ansvarar för ett visst utbud och fokuserar på att leverera resultat i linje med de strategier och mål som koncernen har ställt upp. För att säkerställa skalfördelar och effektiva processer och för att underlätta samarbeten, har ett antal divisionsövergripande råd inrättats för forskning och utveckling (FoU), marknadsföring, produktion, inköp, människor och ledarskap, finans, SHEQ (säkerhet, hälsa, miljö och kvalitet) samt service.

Direktförsäljning ger starka kundrelationer

Kontakten med marknaden sker främst via ett direktförsäljnings- och servicenätverk som skapar en viktig närhet till kunderna och bidrar till att bygga upp våra starka kundrelationer. Utrustningen säljs av tekniskt kunnig personal med omfattande kunskaper om tillämpningar och servicenätverket hjälper våra kunder att uppnå en högkvalitativ verksamhet.

Flexibel tillverkning

Vår modell för tillverkning och logistik med låg kapitalbindning är organiserad för att snabbt och effektivt kunna anpassas vid ändringar i efterfrågan. Tillverkningen baseras huvudsakligen på kundorder, men tillverkningen av viss standardutrustning i höga volymer och förbrukningsvaror baseras på prognostiserad efterfrågan. Vår egen produktion består främst av montering, där vi kontinuerligt strävar efter att öka effektiviteten och flexibiliteten genom lean-initiativ. Merparten av produktionskostnaden för utrustning, omkring 75%, utgörs av inköpta komponenter medan runt 25% utgör internt tillverkade nyckelkomponenter, monterings- och overheadkostnader. Eftersom huvuddelen av produktionen utförs av underleverantörer är produktionen flexibel och kan snabbt anpassas till volymförändringar.

Omfattande FoU säkrar innovationer

En viktig faktor för vår framgång är vår förmåga att utveckla nya och innovativa produkter som tillgodoser kundernas behov och ökar deras produktivitet. Ledstjärnan i vår FoU är att säkerhet och hälsa, miljö, ekonomi och ökad effektivitet ska gå

Stark och beprövad verksamhetsmodell

Vi har en kultur som innebär att vi kontinuerligt försöker hitta sätt att förbättra och göra det som är bra ännu bättre:

- **Hög andel direktförsäljning och service**
- **Tydligt fokus på innovation**
- **Stark serviceverksamhet**
- **Flexibel tillverkningsfilosofi**
- **Fokuserade och decentraliserade verksamheter**

Forsknings- och utvecklingskostnader

977

MSEK

>10 000

Medarbetare i eftermarknadsverksamheten

hand i hand. Utvecklingsprocessen utgår från kunderna och deras utmaningar, prioriteringar och behov.

Epiroc har marknadsbolag i mer än 60 länder som fångar upp efterfrågan och konkurrenssituationen på sina respektive marknader. Försäljningsorganisationen skannar också marknaden aktivt för att få en uppfattning om trender och vad konkurrenterna gör. Kundernas efterfrågan kan variera stort beroende på olika förhållanden på respektive marknad, men också på hur utrustningen traditionellt används. Inköpsorganisationen tar också aktiv del i produktutvecklingsprocessen för att hitta lämpliga leverantörer och rätt komponenter för den produkt som utvecklas, och samarbetar med serviceorganisationen för att identifiera potentialen för och efterfrågan på service.

FoU-verksamheten är decentraliserad för att utnyttja specifik produktkunskap och det finns ett särskilt råd för att samordna FoU-arbetet i koncernen. Runt sju procent av den totala personalstyrkan arbetar med forskning och utveckling.

Vi samarbetar också med ett antal utrustnings- och serviceleverantörer, teknikföretag och universitet för att skapa ytterligare innovation. Bland leverantörerna kan nämnas Ericsson, ABB, Saab Combitech och Dassault Systems. För att snabbare nå ut på marknaden och säkerställa att vi använder de bästa tillgängliga teknologierna investerar vi också i teknikbolag, till exempel Mobilaris (realtidspositionering) och ASI Mining (automation).

Motståndskraft genom eftermarknaden

Kundernas kostnader för förbrukningsvaror och tjänster tenderar att vara återkommande och relativt stabila under hela konjunkturcykeln, och vanligtvis mindre skiftande än investeringar i utrustning. Vi har en omfattande installerad bas av utrustning som kräver regelbundet underhåll och utbyte av verktyg och tillbehör eftersom de används i påfrestande tillämpningar som borrning, demolering och bergbrytning. I lågkonjunkturer, när investeringarna minskar, blir underhåll, renovering och översyn av utrustning ännu viktigare för att förlänga utrustningens livslängd. När investeringarna ökar, vilket leder till en större installerad bas av utrustning, driver denna efterfrågan på eftermarknaden.

Vår styrka på eftermarknaden ligger i vårt globala servicenätverk. Inom eftermarknadsverksamheten har vi över 10 000 medarbetare, varav mer än hälften är servicetekniker. Detta motsvarar mer än 70 procent av personalen.

Global närvaro

I slutet av 2018 hade vi 24 produktionsanläggningar i 12 länder, varav 15 inom segmentet Tools & Attachment och åtta inom segmentet Equipment & Service. En anläggning servar båda segmenten. Vi har marknadsbolag i mer än 60 länder som bevakar efterfrågan och konkurrenssituationen på de över 150 marknader där vi har försäljning.

Vårt erbjudande

Verksamhetskritiska lösningar

Vi erbjuder utrustning, tjänster och förbrukningsvaror till utvalda nischer av gruv- och infrastrukturmarknaderna. Våra produkter används huvudsakligen i tillämpningar för hårda bergarter. Kunder över hela världen förlitar sig på våra expertkunskaper och innovationer som bidrar till att de kan utveckla sina verksamheter och bli mer hållbara, effektiva och produktiva.

Översikt över tillämpningar och erbjudanden

Våra produkter vänder sig huvudsakligen till attraktiva nischer på marknaderna för gruvdrift och infrastruktur som primärt består av bergborrning och bergbrytning. Det som utmärker dessa nischer är att de kräver avancerad, högeffektiv utrustning och omfattande service under utrustningens livslängd. Vi erbjuder lösningar för både underjords- och dagbrottstillämpningar, med ett bredare utbud för underjord.

Intäkter per tillämpning

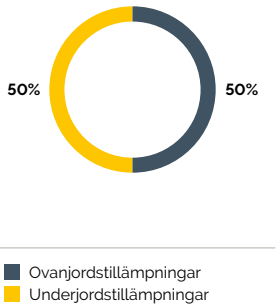

Gruvbrytning

Cirka 73% av vår verksamhet avser gruvtillämpningar. Tillämpningarna inkluderar produktions- och utvecklingsarbete för både underjordsgruvor och dagbrott samt mineralprospektering. Inom detta område arbetar vi främst med direktförsäljning. Distributörer används i mindre utsträckning och då främst på marknader där vi har en förhållandevis liten kundbas.

Vår gruvmarknad kännetecknas av:

- Stora kunder
- Höga investeringar per kund
- Utrustningen kvar i gruvan, förflyttas endast inom arbetsplatsen
- Kontinuerlig drift

Översikt över tillämpningar och produkter för gruvdrift

Gruvbrytning under jord

- Riggar för spränghålsborrning under jord
- Utrustning för lastning och transport under jord
- Mekanisk bergbrytning
- Utrustning för bergförstärkning
- Ventilationssystem
- Bergborrverktyg
- Hydrauliska verktyg
- Service och reservdelar

Gruvdrift i dagbrott

- Riggar för spränghålsborrning ovan jord
- Bergborrverktyg
- Hydrauliska verktyg
- Service och reservdelar

Prospektering

- Riggar för kärnborrning under jord
- Riggar för kärnborrning ovan jord
- Borriggar för omvänd spolning
- Bergborrverktyg
- Service och reservdelar

Infrastruktur

Infrastrukturtillämpningar utgör cirka 27% av vår verksamhet. Tillämpningarna inkluderar spränghålsborrning för tunneldrivning vid väg-, järnvägs- och dammbyggen, ballastproduktion och annat anläggningsarbete, demolering av byggnader, broar och industrianläggningar samt andra borrningstillämpningar. Merparten av försäljningen sker direkt, men vi använder även distributörer eftersom kundbasen är mer fragmenterad än inom gruvsektorn. Den största andelen distributörer återfinns för hydrauliska verktyg.

Vår infrastrukturmarknad kännetecknas av:

- Stort antal kunder
- Lägre investeringar per kund
- Utrustningen förflyttas mellan olika arbetsplatser
- Mer projektbaserad verksamhet

Översikt över tillämpningar och produkter för infrastruktur

Infrastruktur under jord

- Riggar för spränghålsborrning under jord
- Utrustning för lastning och transport under jord
- Utrustning för bergförstärkning
- Ventilationssystem
- Bergborrverktyg
- Hydrauliska verktyg
- Riggar för kärnborrning under jord
- Service och reservdelar

Infrastruktur ovan jord och för stadsutveckling

- Riggar för spränghålsborrning ovan jord
- Riggar för brunnsborrning
- Bergborrverktyg
- Hydrauliska verktyg
- Service och reservdelar

Demolering och återvinning

- Hydrauliska verktyg
  - Hydraulhammare, saxar, pulveriserare, multigripdon, magneter, markvibratorer, skopkrossar osv.
- Service och reservdelar

Vårt erbjudande
Eftermarknad

Vårt världsomfattande servicenätverk utgör ryggraden i vårt erbjudande. En mycket kompetent och engagerad servicepersonal på fältet garanterar en optimal maskinprestanda och att vi håller oss ajour med kundernas behov.

Epirocs utrustning används främst i krävande miljöer, vilket leder till betydande underhållsbehov och regelbundna utbyten av reservdelar och förbrukningsvaror som är utsatta för slitage. Utrustning säljs ofta tillsammans med avtal som inkluderar service, reservdelar och förbrukningsvaror, i syfte att säkerställa tillgängligheten och optimera kundernas produktivitet och totala driftskostnad.

Omkring två tredjedelar av våra intäkter kommer från eftermarknaden baserat på kundernas inköp av förbrukningsvaror, underhåll, renovering och översyn.

Service

Service och reservdelar är en viktig del i vårt erbjudande. Serviceorganisationen fokuserar på reservdelsförsörjning, service, supportlösningar och utbildning. Vårt serviceutbud sträcker sig från kompletta serviceavtal som i princip tar hand om all skötsel av utrustningen till pay-as-you-go-lösningar.

Våra servicetekniker är specialiserade och har ingående kunskap om utrustningen och dess tillämpningar. Serviceorganisationen hjälper även kunderna med utbildning och supportlösningar, bland annat utbildning av operatörer i hur man använder vår utrustning, support vid utbildning av tekniker samt automationslösningar för att skapa nya sätt att använda utrustningen med hjälp av avancerad teknik.

Vi har ett globalt servicenätverk. Tack vare ett välutbyggt servicenätverk får kunderna snabbt kontakt med serviceteknikerna, vilket vi anser vara ett mycket viktigt kriterium för kunderna, då deras utrustning ofta används dygnet runt och den potentiella kostnaden för produktionsavbrott kan bli mycket hög.

Eftersom mycket av det arbete som utförs av utrustningen är krävande är förbrukningen av reservdelar hög, och vissa delar kan till och med bytas varje dag. Vi tillhandhåller ett brett utbud av reservdelar till den utrustning vi sålt, men också ett utbud av universella reservdelar som anses vara standard inom branschen.

Det finns servicepaket för hela spektret av kunder, från dem som kontinuerligt behöver servicepersonal på plats till kunder som föredrar att sköta sin utrustning själva. Vi erbjuder även serviceuppgraderingar och konverteringssatser som adderar fler funktioner eller förbättringar till viss utrustning. Renoveringslösningar och halvtidsservice är lösningar som förlänger livslängden på en komponent eller hela maskinen. Ett urval av vårt serviceutbud visas nedan.

Exempel på serviceerbjudanden

Serviceavtal och översyn

- Rig Scan – en översynstjänst för maximal drifttid
- CARE-avtal – avtal som omfattar förebyggande inspektioner och underhåll
- Arbetsplatsavtal – stöd för teknik, administration och ledning på såväl lokal som global nivå

Reservdelar och reparationssatser

Reparations- och servicesatser, ersättningskomponenter och satser för förebyggande underhåll

Renoveringslösningar

Begagnade komponenter återställs till ursprungligt skick enligt specifikationer

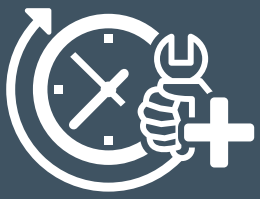

Halvtidsservice (Midlife services)

Gamla komponenter ersätts med nya för att återställa utrustningen till sin maximala produktivitet och drifteffektivitet till en bråkdel av kostnaden för en ny maskin

Förbrukningsvaror

Vi har även ett omfattande utbud av förbrukningsvaror, till exempel bergborrverktyg och hydrauliska verktyg. Dessa ingår också i vår eftermarknadsverksamhet.

Verktyg

Bergborrverktyg inbegriper till exempel borrkronor och stänger för borrning både under och ovan jord samt bergbultar för effektiv bergförstärkning i gruv- och infrastrukturtillämpningar. Bergborrverktygen fästs i regel på bergborrningsutrustning och dessa kan även användas på andra tillverkares bergborrningsutrustning.

Bergborrverktygssegmentet delar många egenskaper med ser-viceverksamheten. Det är också en integrerad del av vårt erbjudande och säljs ofta tillsammans med utrustning och service. Vårt erbjudande sträcker sig från fullserviceavtal, där vi tar hand om kundens hela behov av bergborrverktyg, via normala leveransavtal till enskilda köp.

Bergborrverktyg

Hydraulhammare

Tillbehör

Tillämpningar för hydrauliska verktyg omfattar stenspräckning och bergbrytning, demolering av byggnader, betong- och stålkonstruktioner samt asfalt, materialseparering, återvinning och avfallshantering. De hydrauliska verktygen för grävmaskiner och andra maskiner erbjuds främst till kunder som är verksamma inom anläggning, demolering, återvinning och i viss utsträckning även inom gruvdrift och bergbrytning.

Utvecklingen av tillbehör drivs bland annat av ny lagstiftning. Demoleringsverktygen används ofta i trånga och urbana miljöer och striktare regler införs för att förbättra arbetsmiljön och säkerheten och minska miljöpåverkan. Detta kräver lösningar som kan hantera sortering och bearbetning av demoleringsmaterial och också minska utsläpp, buller och vibrationer.

Kundbasen inom anläggningssektorn är mer fragmenterad än inom gruvsektorn. De hydrauliska verktygen säljs främst genom specialiserade distributörer runt om i världen. Distributörerna säkerställer professionell support för olika tillämpningar och erbjuder även service, reservdelar och förbrukningsvaror.

Halvtidsservice

Före ...

... och efter

63%

av vår verksamhet är eftermarknad

Vårt erbjudande

Lösningar för automation, interoperabilitet och en mer hållbar driftsmiljö

Automation höjer säkerheten och produktiviteten

Många av Epirocs kunder försöker hitta olika sätt att öka produktiviteten, minska kostnaderna och samtidigt upprätthålla en säker arbetsplats. Automation kan vara lösningen på dessa önskemål. Funktioner som är kopplade till automation är, bland andra, hålnavigeringssystem, automatisk positionering, digitala supportprogram och sensorer som mäter motor- och slagtimmar, borrade meter, borrsjunkning, bränsleförbrukning osv.

Fördelen med automation är förbättrad säkerhet genom att flytta medarbetarna från farliga områden på arbetsplatsen till ett skyddat kontrollrum. Automation leder även till ökad produktivitet, högre nyttjandegrad, minskning av oplanerat underhåll, förbättrad bränsleeffektivitet, bättre arbetsmiljö, minskad trötthet och förslitning hos förare osv.

Automation har på kort tid väckt ett stort intresse i branschen även om de mer omfattande lösningarna, såsom helt autonoma fordon och trafikledningssystem, fortfarande är i sin linda. Vi har ett nära samarbete med våra kunder i många projekt världen över och har automationscenter på fem kontinenter. Uppkopplade fordon och självkörande maskiner är redan en realitet i större gruvor och på större byggarbetsplatser.

Redan 1998 introducerade Epiroc den första versionen av riggkontrollsystemet (RCS) för underjordsriggar. Det gjorde det möjligt för operatören att ha full kontroll över samtliga borrningsfunktioner genom att använda maskinens bildskärm och manöverpanel, vilket ger mycket bättre precision och banar väg för automation. Idag kan de flesta av våra mest avancerade utrustningsenheter för gruv- och infrastrukturtillämpningar utrustas med senaste versionen av RCS och kan även konfigureras så att enheterna kan kommunicera med varandra.

RCS-plattformen gör det möjligt för borriggsoperatören att förbereda aggregatet och starta borrningscykeln. Därefter sköter datorer och sensorer borrningsarbetet. Utrustningen kan även fjärrstyras, vilket innebär att operatören kan sitta på ett kontor eller i externt placerade operatörsstationer och sköta maskinen från en säker plats. Fullständigt automatiskt blir det först när maskinen blir helt självgående utan operatörsinblandning. Det är också då den högsta produktivitetsvinsterna uppnås.

Översikt och exempel på vår utrustning och service för gruvtillämpningar ovan och under jord

1. ROC – rigg för ovanjordsborrning
2. PitViper – rigg för ovanjordsborrning
3. Simba – rigg för produktionsborrning under jord
4. Boomer – ortdrivningsaggregat
5. Boltec – bultningsaggregat för bergförstärkning
6. Scooptram – underjordslastare
7. Minetruck – underjordstruck
8. Diamec – rigg för prospekteringsborrning
9. Hydraulhammare
10. Verkstad under jord med batteriladdningsstation
11. Kontrollrum

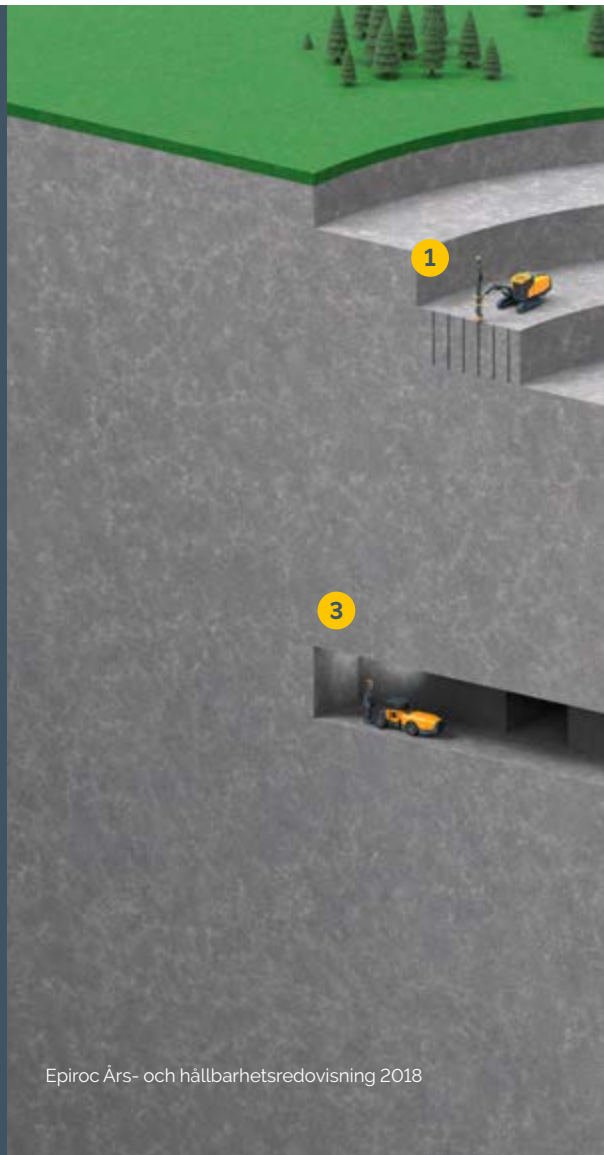

Vårt telematiksystem Certiq tillhandahåller tillförlitliga produktionsdata för både enskilda maskiner och hela maskinparken, via en användarvänlig webbportal. Detta ger en total överblick över verksamheten i realtid. Systemet skickar även ut meddelanden, varningar och larm från utrustningen och kan sköta underhållsplaneringen. Vi erbjuder även ett system för att spåra utrustning i realtid som heter Mobilaris. Med kunskap om var utrustningen befinner sig blir det möjligt att förbättra både utnyttjandet och samtidigt öka säkerheten. Vi har även lösningar för autonoma fordon som täcker in ett brett spektrum av maskiner och tillämpningar, inklusive autonoma lastare och truckar. Automatiserade maskiner kan vara uppkopplade till ett trafikledningssystem och operatörerna kan övervaka hela utrustningsflottan samt ge maskinerna instruktioner om vilka arbetsuppgifter som ska utföras.

Batteriteknik och elektrifiering för kostnadsbesparingar och minskad miljöpåverkan

Våra kunder söker lösningar som ökar produktiviteten, sänker kostnaderna och som är säkra och hållbara. Som svar på detta, har vi utvecklat en serie batteridriven utrustning för tillämpningar under jord. Med elfordon istället för dieseldrivna maskiner minskar utsläppen från dieselmotorer, och därmed kan kunderna förbättra arbetsmiljön och uppfylla de allt striktare utsläppsreglerna för produktionsanläggningar. Elmotorer erbjuder även bättre verkningsgrad och lägre temperaturer, och kräver mindre underhåll än motsvarande dieselmodeller. Detta bidrar till ökad produktivitet och lägre kostnader. Kostnadssänkningen uppnås främst genom minskat ventilationsbehov.

De flesta av Epirocs underjordsriggar är sedan många år tillbaka eldrivna, men är anslutna via elkabel under borrningen. Dieselmotorer används för att transporterna riggarna. Vi tror att trenden mot elektrifiering kommer att bli starkare för lastnings- och transportutrustning än för borriggar. Elektrifieringen går hand i hand med utvecklingen av batteriteknik och vi har valt en strategi med byte av batterier för att minimera tiden som utrustningen måste tas ur bruk för laddning.

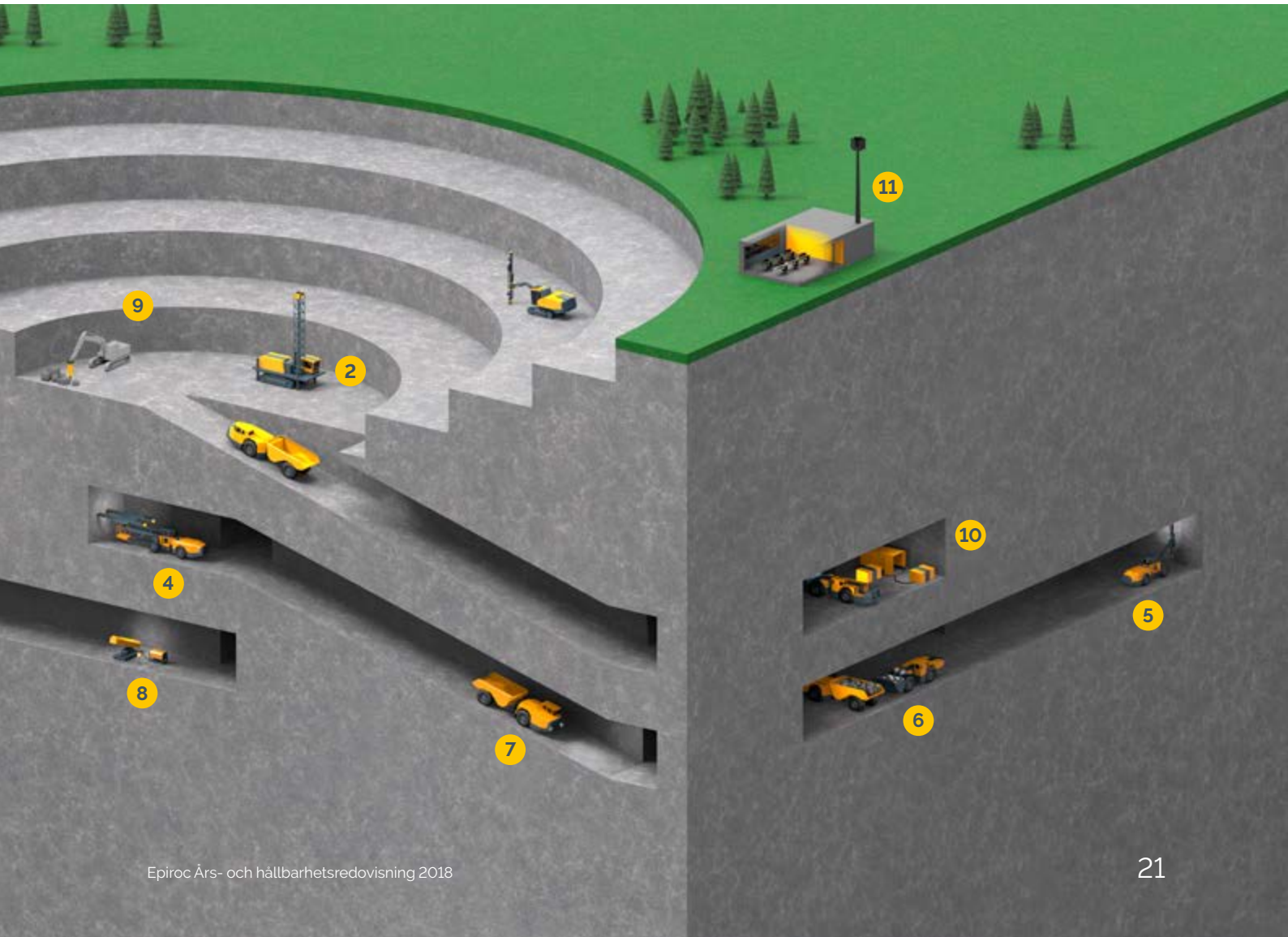

Värdeskapande

Så skapar vi värde

Vår strategi och affärsmodell syftar till att maximera det värde som skapas för koncernens intressenter. Genom att utveckla, tillverka och sälja produkter, lösningar och tjänster som förbättrar kundernas konkurrensförmåga skapar vi också värde för våra aktieägare, medarbetare, affärspartners och samhället i stort.

Naturresurser
- Energi: 172 GWh
- 75% inköpta komponenter

Finansiella resurser
- Totala tillgångar: MSEK 36 155
- Investeringar i innovation och forskning och utveckling: MSEK 977
- Investeringar i materiella anläggningstillgångar: MSEK 577

Know-how
- FoU-samarbeten med universitet, kunder och affärspartners
- 950 medarbetare involverade i innovation/FoU
- Mer än 1 450 patent

Personal
- 13 847 medarbetare och 1 610 personer som konsulter/extern personal

Makroekonomisk utveckling och marknadstrender

Intressenternas förväntningar

Våra viktigaste framgångsfaktorer

- **Ledarskap inom attraktiva nischer med strukturell tillväxt på gruv- och infrastrukturmarknaderna**
- **Stark och beprövad verksamhetsmodell**
- **Motståndskraft som drivs av hög eftermarknadsexponering**
- **Driver framtidens intelligenta gruvdrift och infrastruktur**

Mål och strategi

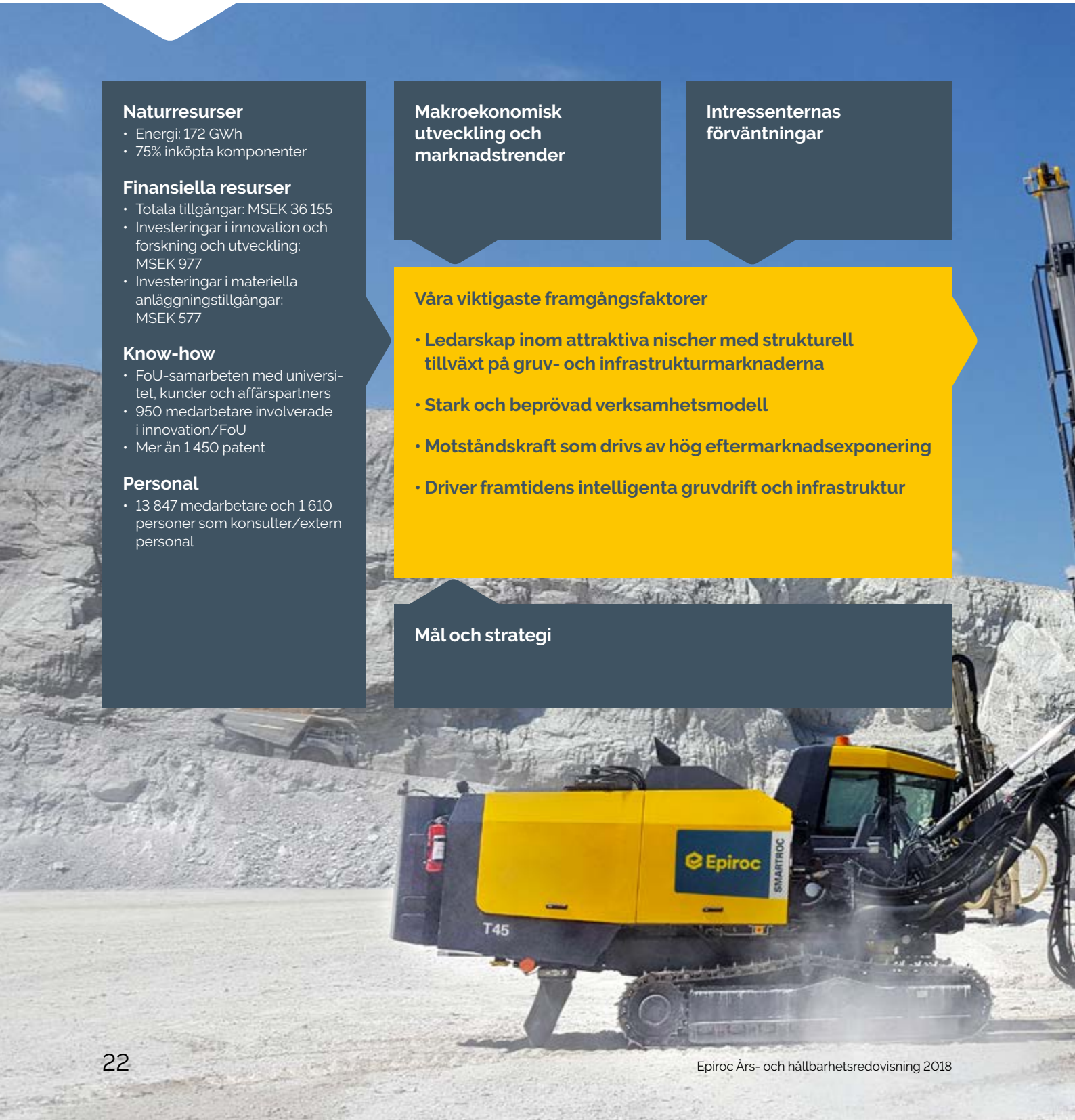

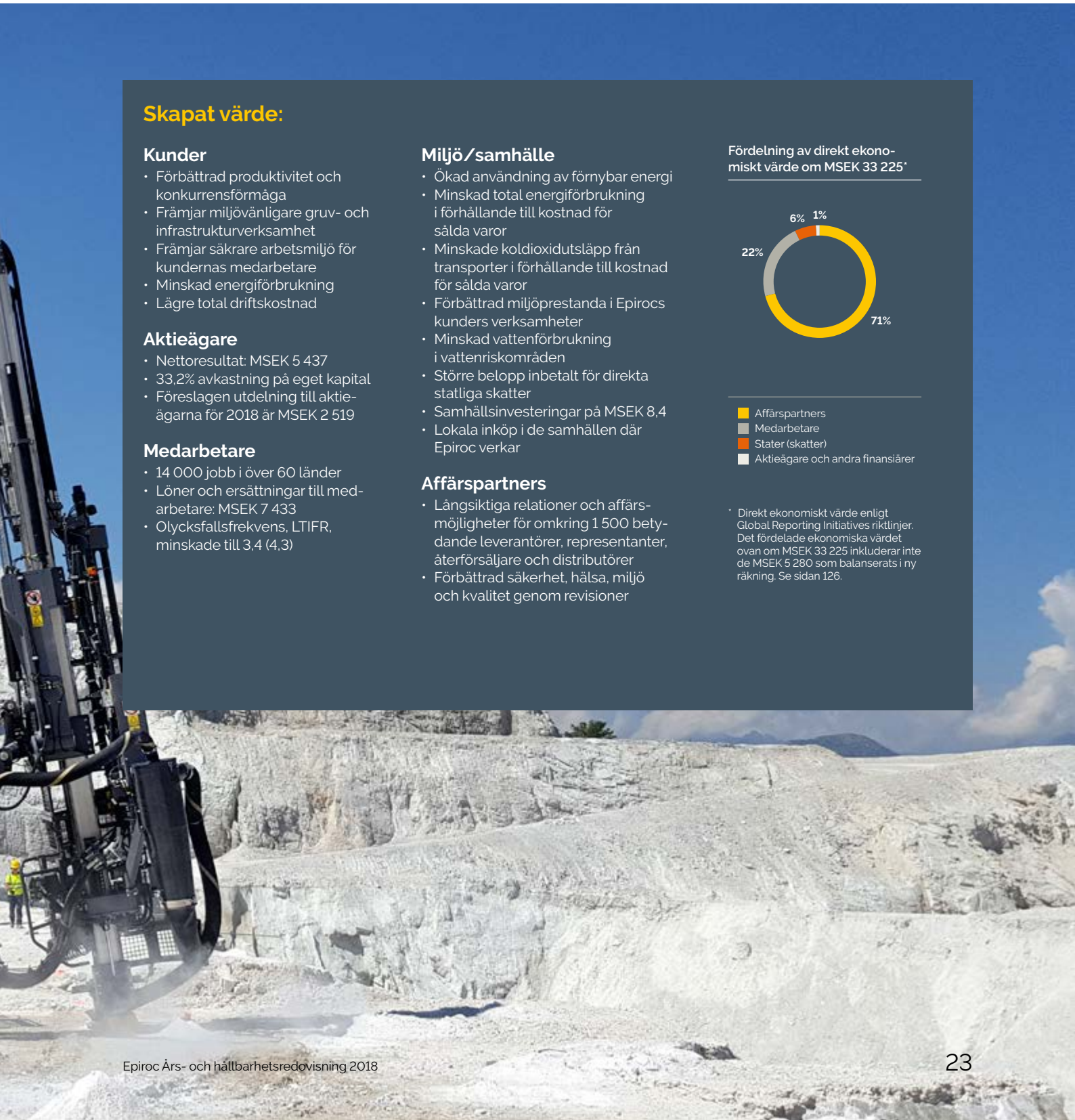

Skapat värde:

Kunder
- Förbättrad produktivitet och konkurrensförmåga
- Främjar miljövänligare gruv- och infrastrukturverksamhet
- Främjar säkrare arbetsmiljö för kundernas medarbetare
- Minskad energiförbrukning
- Lägre total driftskostnad

Aktieägare
- Nettoresultat: MSEK 5 437
- 33,2% avkastning på eget kapital
- Föreslagen utdelning till aktieägarna för 2018 är MSEK 2 519

Medarbetare
- 14 000 jobb i över 60 länder
- Löner och ersättningar till medarbetare: MSEK 7 433
- Olycksfallsfrekvens, LTIFR, minskade till 3,4 (4,3)

Miljö/samhälle
- Ökad användning av förnybar energi
- Minskad total energiförbrukning i förhållande till kostnad för sålda varor
- Minskade koldioxidutsläpp från transporter i förhållande till kostnad för sålda varor
- Förbättrad miljöprestanda i Epirocs kunders verksamheter
- Minskad vattenförbrukning i vattenriskområden
- Större belopp inbetalt för direkta statliga skatter
- Samhällsinvesteringar på MSEK 8,4
- Lokala inköp i de samhällen där Epiroc verkar

Affärspartners
- Långsiktiga relationer och affärsmöjligheter för omkring 1 500 betydande leverantörer, representanter, återförsäljare och distributörer
- Förbättrad säkerhet, hälsa, miljö och kvalitet genom revisioner

Fördelning av direkt ekonomiskt värde om MSEK 33 225*

- Affärspartners
- Medarbetare
- Stater (skatter)
- Aktieägare och andra finansiärer

* Direkt ekonomiskt värde enligt Global Reporting Initiatives riktlinjer. Det fördelade ekonomiska värdet ovan om MSEK 33 225 inkluderar inte de MSEK 5 280 som balanserats i ny räkning. Se sidan 126.

Förvaltningsberättelse
Året i sammandrag

2018 var det första året för Epiroc som fristående företag efter splitten från Atlas Copco. Året kännetecknades av hög kundefterfrågan från både gruv- och infrastrukturindustrin, och av en kraftig ökning av orderingång, intäkter och rörelseresultat.

Förvaltningsberättelse för Epiroc AB
Organisationsnummer 556041-2149

Väsentliga händelser

Splitten från Atlas Copco och noteringen på Nasdaq Stockholm

Den 16 januari 2017 offentliggjorde Atlas Copco sin avsikt att avskilja och dela ut affärsområdet Gruv- och bergbrytningsteknik samt sin verksamhet Hydraulic Attachment Tools (tidigare en del av divisionen Construction Tools), Epiroc, till aktieägarna samt notera Epiroc på Nasdaq Stockholm. På Atlas Copcos årsstämma den 24 april 2018 beslutades att dela ut samtliga aktier i Epiroc till aktieägarna i Atlas Copco. Atlas Copcos aktieägare erhöll en aktie i Epiroc för varje aktie som innehades i Atlas Copco. Första dagen för handel i Epirocs aktie var den 18 juni 2018.

Bakgrunden och motiven för splitten kan sammanfattas på följande sätt: Styrelsen och koncernledningen bedömer att uppdelningen i två separata bolag skapar långsiktigt aktieägarvärde. Epiroc kan öka sitt fokus, kundvärde och sina utvecklingsmöjligheter samt ges möjlighet att framgångsrikt genomföra sina strategier under ledning av en fristående ledningsgrupp, med en fristående styrelse och oberoende tillgång till finansiering. Som fristående bolag är Epiroc också bättre positionerat för att möta de olika utmaningarna och möjligheterna i de branscher som bolaget vänder sig till. En börsnotering möjliggör även för nuvarande och nya aktieägare att investera direkt i Epiroc.

Epirocs historia går tillbaka till 1873 då André Oscar Wallenberg tillsammans med sina kompanjoner grundade företaget Atlas i Stockholm, som tillverkade utrustning för den svenska järnvägen. Den första bergborrmaskinen tillverkades 1905 och bolaget har genom åren utvecklats till ett av de ledande företagen inom utrustning och service för bergborrning och bergbrytning för gruvindustri och infrastruktur. Epiroc fokuserar på nischer och tillämpningar där det finns behov av utrustning och service som är viktig för kundens produktion och där kunderna fokuserar på produktivitet och totalkostnad. Ambitionen är att utveckla starka kundrelationer genom samarbete och engagemang för innovation, säkerhet och hållbarhet.

Splittaktiviteter och Epiroc som fristående företag

Under 2017 och 2018 har merparten av de funktioner och processer som inrättats för att transformera Epiroc till ett fristående företag, skilt från Atlas Copco, successivt etablerats, vilket innebär att historisk finansiell data för koncernens kostnadsposter inte är alltigenom representativa. Epiroc anser att 2019 blir det första räkenskapsåret där kostnaderna för de nya funktionerna får full effekt.

Epirocs segment

Koncernen är organiserad i sju separata och fokuserade, men ändå integrerade, divisioner vilka sorterar under två segment: Equipment & Service och Tools & Attachments. Equipment & Service har ett brett utbud av utrustning för gruvdrift och bergbrytning samt relaterad service och reservdelar. Tools & Attachments tillhandahåller bergborrverktyg och hydrauliska verktyg till maskiner, vilka huvudsakligen används för borrning, demolering, återvinning och bergbrytning. Tools & Attachment erbjuder också relaterad service och reservdelar. Koncerngemensamma funktioner, det vill säga funktioner som bistår alla verksamhetssegment eller koncernen som helhet, utgör inte ett segment. Intäkterna från operationell leasing som ägs av Epiroc Payment Solutions redovisas inom Koncerngemensamma funktioner.

Se segmentöversikten:
Equipment & Service på sidorna 32–33
Tools & Attachments på sidorna 34–35

Intäkter per segment

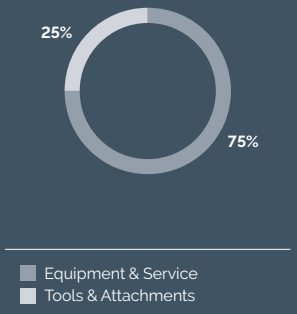

Equipment & Service					Tools & Attachments	
Drilling Solutions	Underground Rock Excavation	Surface and Exploration Drilling	Mining and Rock Excavation Service	Rocktec	Hydraulic Attachment Tools	Rock Drilling Tools

Etablering av styrelse och koncernledning
Styrelsen och koncernledningen presenterades under andra halvåret 2017. Styrelsen med ordförande Ronnie Leten valdes på årsstämman i april 2018. Samtliga styrelseledamöter och koncernledningen presenteras i bolagsstyrningsrapporten på sidorna 60–62.

Program för förbättring av logistikkedjan
Under första kvartalet 2018 initierades ett program för att utveckla logistikkedjan med målsättningen att förbättra leveransförmågan till kunder, sänka kostnaderna, till exempel för transporter, samt minska kapitalbindningen i varulager. De nordamerikanska marknaderna började implementera den nya logistikkedjeorganisationen under fjärde kvartalet. Enligt planen ska programmet vara slutfört under 2021.

Förvärv och avtal
Under året slutfördes sex förvärv, inklusive ett förvärv av en minoritetsandel i ett bolag. Förvärven tillförde intäkter om cirka MSEK 380 under 2018. Ytterligare ett förvärv slutfördes under januari 2019 och ett förväntas bli klart före utgången av första kvartalet 2019. De två sistnämnda förvärven tillför en årsomsättning på cirka MSEK 1 180. Dessutom ingicks flera samarbetsavtal, bland annat ett med Ericsson, en ledande leverantör av kommunikationsteknik, för att gemensamt hjälpa gruvbolag att uppnå optimal trådlös uppkoppling i sina verksamheter.

Obs!
Finansiella rapporter före 2018 är sammanslagna. Se not 1.

Operativ och finansiell översikt

Marknadsutveckling och orderingång
Kundernas efterfrågan på Epirocs produkter och tjänster ökade under 2018. Aktiviteten var hög både inom gruvbrytning och infrastruktur och kunderna ökade sina investeringar. Jämfört med 2017 steg orderingången i alla geografiska regioner. Orderingången ökade med 16% till MSEK 39 400 (33 831). Organisk tillväxt var 13%. Valuta bidrog med 1% och förvärv och kontraktstillverkning med 2% till ökningen.

Segmentet Equipment & Service hade en orderingång på MSEK 29 695 (24 574) och uppnådde en organisk ordertillväxt på 17%, där organisk tillväxt för utrustning och service utgjorde 20% respektive 14%. Efterfrågan på utrustning påverkades positivt av både expansions- och ersättningsinvesteringar inom gruvbrytning och av ökade investeringar från infrastrukturkunder. Tillväxten i serviceverksamheten förklaras av fortsatt positiv marknadsutveckling och utökade marknads- och försäljningsaktiviteter.

Orderingången för segmentet Tools & Attachment uppgick till MSEK 9 611 (9 047), vilket motsvarar en organisk ordertillväxt på 4%, med stöd av ett bra affärsklimat.

Orderingång per region och tillväxt i lokala valutor

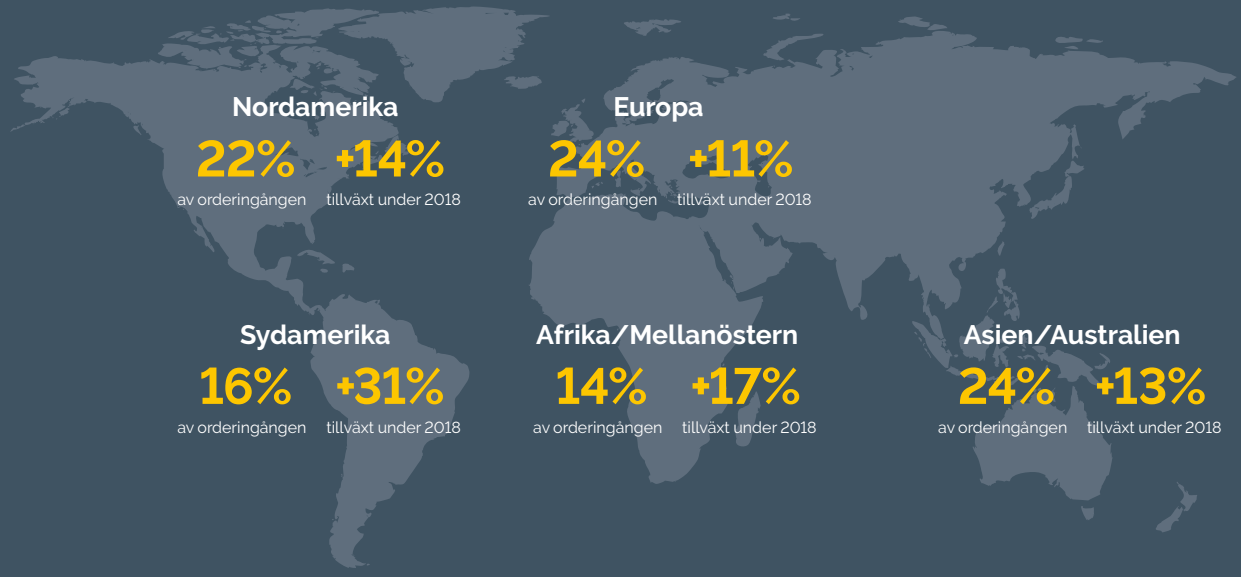

Utvecklingen i de geografiska regionerna

Nordamerika

Orderingången i Nordamerika steg med 14% i lokala valutor. Tillväxten var stark för Equipment & Service, med särskilt god utveckling för stora riggar för ovanjordsborrning. Nordamerika svarade för 22% (22) av orderingången.

Sydamerika

I Sydamerika ökade orderingången med 31% i lokala valutor, med stark tillväxt för såväl ovanjords- som underjordsutrustning. Sydamerika svarade för 16% (14) av orderingången.

Europa

Orderingången i Europa ökade med 11% i lokala valutor, med den högsta tillväxttakten för underjordsutrustning. Europa svarade för 24% (25) av orderingången.

Afrika/Mellanöstern

Orderingången i Afrika/Mellanöstern steg med 17% i lokala valutor, med stabil tillväxt i båda segmenten och stark utveckling för gruvutrustning. Afrika/Mellanöstern svarade för 14% (14) av orderingången.

Asien/Australien

Orderingången i Asien/Australien ökade med 13% i lokala valutor. Tillväxten var särskilt stark inom serviceverksamheten. Asien/Australien svarade för 24% (25) av orderingången.

Intäkter

Under 2018 ökade intäkterna med 22% till MSEK 38 285 (31 364), motsvarande en organisk tillväxt på 18%. Intäkterna från förvärv och kontraktstillverkning, huvudsakligen av vägentreprenadutrustning, bidrog till ökningen med 3% och valuta med 1%. Epirocs mål är att uppnå en årligt intäktstillväxt på 8% under en konjunkturcykel. Den genomsnittliga årliga intäktstillväxten var 10% under perioden 2015–2018. Verksamhetsområdet Gruv- och bergbrytningsteknik inom Atlas Copco, som omfattade cirka 93% av Epiroc och är en bra proxy för Epirocs verksamhet, hade en genomsnittlig årlig intäktstillväxt på runt 5% mellan 2009 och 2017.

Book to bill (orderingång i förhållande till intäkter) var 103% (108).

Intäkterna för segmentet Equipment & Service ökade med 28% till MSEK 28 540 (22 383), motsvarande 24% organisk tillväxt. Intäkterna från förvärv och kontraktstillverkning, huvudsakligen av väganläggningsutrustning, bidrog till ökningen med 3% och valuta med 1%.

Intäkterna för segmentet Tools & Attachments ökade med 9% till MSEK 9 519 (8 738), motsvarande 7% organisk tillväxt. Intäkterna från förvärv och valuta bidrog till ökningen med 1% vardera.

Orderingång, intäkter och book to bill

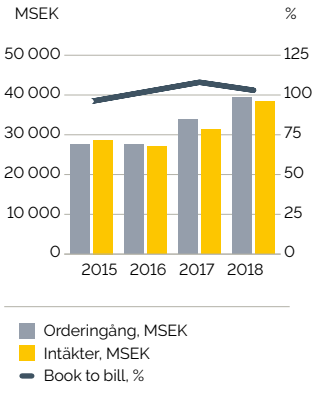

Intäkter per geografiskt område

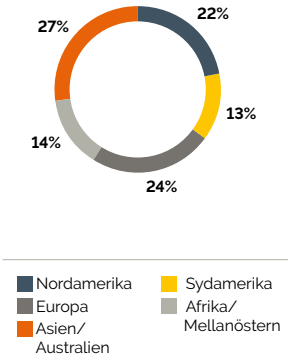

Årlig och genomsnittlig intäktstillväxt

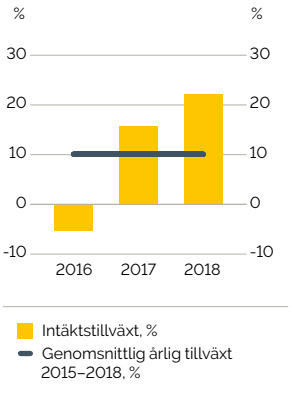

Intäkter fördelade på utrustning respektive eftermarknad

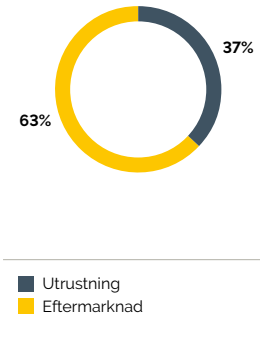

Ordertillväxt

16%

under 2018

Intäktstillväxt

22%

under 2018

Epirocs mål är att uppnå en årlig intäktstillväxt på 8% under en konjunkturcykel. Den genomsnittliga årliga intäktstillväxten var 10% under perioden 2015–2018.

Samtliga geografiska regioner uppnådde intäktstillväxt, med högst tillväxt i Asien/Australien och Afrika/Mellanöstern som hade intäktsökningar på cirka 30%. Nordamerika, Sydamerika och Europa uppnådde alla en tillväxt på över 10%.

Eftermarknadens intäkter svarade för 63% av de totala intäkterna och utrustning för 37%.

Rörelseresultat

Rörelseresultatet ökade med 25% till MSEK 7 385 (5 930), främst till följd av den starka intäktstillväxten och en positiv valutaeffekt. Rörelseresultatet inkluderar kostnader för splitten från Atlas Copco och förändring i avsättning till aktiebaserade långsiktiga incitamentsprogram på MSEK 394 (163). Kostnaderna för splitten och börsintroduktionen var MSEK 328 och förändring i avsättning till aktierelaterade långsiktiga incitamentsprogram uppgick till MSEK –66 (–163).

Rörelsemarginalen var 19,3% (18,9), positivt påverkad av volymtillväxt och valuta, men negativt av kostnaderna för splitten och incitamentsprogram. Rörelsemarginalen, justerad för kostnaderna för splitten och förändring i avsättning för långsiktiga incitamentsprogram, var 20,3% (19,4).

Rörelseresultatet för segment Equipment & Service ökade med 32% till MSEK 6 751 (5 107). Ökningen berodde främst på högre volymer och en positiv valutaeffekt. Rörelsemarginalen ökade till 23,7% (22,8), positivt påverkad av volymtillväxt och valuta, men negativt påverkad av utspädning från förvärv och kontraktstillverkning.

Rörelseresultatet för segment Tools & Attachments ökade med 8% till MSEK 1 239 (1 146). Ökningen berodde främst på högre volymer och en positiv valutaeffekt. Rörelsemarginalen var 13,0% (13,1), positivt påverkad av valuta och negativt av kostnadsökningar och produktmix.

Rörelseresultatet för Koncerngemensamma funktioner var MSEK –605 (–323). Huvudorsakerna bakom den negativa utvecklingen var kostnaderna för spliten och börsintroduktionen, MSEK 328, samt kostnader för Koncerngemensamma funktioner som var under uppbyggnad under 2018, MSEK 217. Förändring i avsättning för aktierelaterade långsiktiga incitamentsprogram var lägre än föregående år och uppgick till MSEK –66 (–163).

Epirocs mål är att ha branschens bästa rörelsemarginal, med stark motståndskraft över cykeln. Koncernens genomsnittliga rörelsemarginal under 2015–2018 var 18,3%.

Rörelseresultat och rörelsemarginal

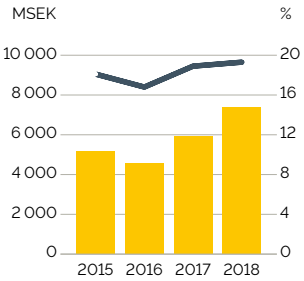

Genomsnittlig rörelsemarginal 2015–2018 jämfört med konkurrenter och industriföretag

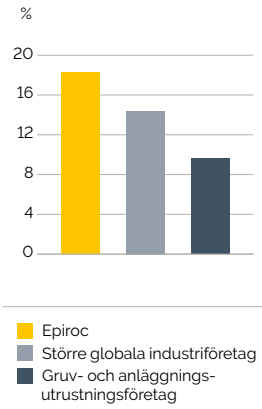

Större globala industriföretag:
3M, ABB, Alfa Laval, Assa Abloy, Atlas Copco, Caterpillar, Danaher, Deere, Dover, Eaton, Emerson, Geberit, General Electric, Graco, Honeywell, Illinois Tool Works, Kone, Legrand, Nordson, Parker-Hannifin, Rockwell Automation, Rolls-Royce, Roper Technologies, Sandvik, Schindler, Schneider Electric, Siemens, SKF, Smiths Group, Trelleborg, United Technologies, Volvo, Wärtsilä, Weir och Xylem.

Gruv- och anläggningsutrustningsföretag:
Caterpillar, Metso, Sandvik och Weir.

Redovisad data till och med den 27 februari 2019.

Rörelseresultat
+25%

Rörelsemarginal
19,3%

Epirocs mål är att ha branschens bästa rörelsemarginal, med stark motståndskraft under cykeln. Koncernens genomsnittliga rörelsemarginal under 2015–2018 var 18,3%.

Försäljnings- och resultatbrygga

Epiroc-koncernen

	Order-ingång, MSEK, Δ, %	Intäkter MSEK, Δ, %	Rörelse-resultat, MSEK, Δ	Marginal, %, Δ, pp
2017	**33 831**	**31 364**	**5 930**	**18,9**
Organisk	+13	+18	+1 500	+1,1
Valuta	+1	+1	+132	+0,2
Struktur och övrigt	+2	+3	–177	–0,9
Totalt	**+16**	**+22**	**+1 455**	**+0,4**
2018	**39 400**	**38 285**	**7 385**	**19,3**

Avskrivningar och EBITDA

Avskrivningar och nedskrivningar uppgick till MSEK 1 369 (1 254) och resultat före avskrivningar, EBITDA, uppgick till MSEK 8 754 (7 183), vilket motsvarar en marginal på 22,9% (22,9).

Finansiella poster

Finansiella intäkter uppgick till MSEK 181 (232) och finansiella kostnader uppgick till MSEK 365 (369). Finansnettot var MSEK –184 (–137). Räntenettot var MSEK –137 (–125). Refinansieringen av bolaget som genomfördes efter börsnoteringen hade en positiv effekt på räntekostnaden.

Resultat före skatt och skattekostnad

Resultatet före skatt uppgick till MSEK 7 201 (5 793), motsvarande en marginal på 18,8% (18,5). Skattekostnaden uppgick till MSEK 1 764 (1 495), vilket motsvarar en effektiv skattesats på 24,5% (25,8).

Årets resultat och resultat per aktie

Årets resultat ökade med 27% till MSEK 5 437 (4 298). Detta motsvarar ett resultat per aktie före utspädning på SEK 4,50 (3,55). Resultat per aktie efter utspädning för 2018 var SEK 4,49.

Balansräkning

Balansräkning i sammandrag

	2018	% av totala tillgångar	2017	% av totala tillgångar
Immateriella tillgångar	3 620	10	3 121	11
Hyresmaskiner	1 233	3	1 215	4
Övriga materiella anläggnings-tillgångar	2 473	7	2 271	8
Övriga anläggningstillgångar	1 870	5	1 620	6
Varulager	10 516	29	8 440	31
Kundfordringar	8 005	22	6 271	23
Övriga fordringar	1 622	5	1 649	6
Finansiella tillgångar	944	3	1 152	4
Likvida medel	5 872	16	1 808	7
Summa tillgångar	**36 155**	**100**	**27 547**	**100**
Summa eget kapital	18 847	52	12 047	44
Räntebärande skulder	7 080	20	7 239	26
Icke räntebärande skulder	10 228	28	8 261	30
Summa eget kapital och skulder	**36 155**	**100**	**27 547**	**100**

Tillgångar

Koncernens totala tillgångar ökade med 31% till MSEK 36 155 (27 547). Tillväxten med den relaterade ökningen av varulager och kundfordringar, refinansieringen av bolaget i samband med börsnoteringen och den motsvarande ökningen av likvida medel är huvudorsakerna till ökningen. Valuta och förvärv ökade tillgångarna med cirka 2% vardera.

Skattesats

24,5%

Resultat per aktie, SEK

4,50

Årets resultat ökade med 27% till MSEK 5 437.

Nettoskuld
Koncernens nettoskuld uppgick till MSEK 1 208, varav MSEK 283 var hänförliga till ersättningar efter avslutad anställning (pensioner). Nettoskuld/EBITDA var 0,14 och nettoskuldsättningsgraden var 6,4%. Siffror från föregående år är inte jämförbara eftersom finansieringen av koncernen slutfördes under 2018, se "Finansiering" nedan. Nettoskulden påverkades av aktieåterköp kopplade till de långsiktiga incitamentsprogrammen med ett totalbelopp om MSEK 1 307, netto.

Finansiering
I samband med börsintroduktionen i juni 2018 tecknade koncernen ett kreditavtal med ett bankkonsortium, ett så kallat överbryggningslån på MSEK 6 000, varav MSEK 5 000 har utnyttjats. Därtill beviljades Epiroc ett bilateralt lån på MEUR 100 från Europeiska investeringsbanken med en löptid på fyra år. I december ersattes det utnyttjade överbryggningslånet om MSEK 4 000 av långfristig finansiering. MSEK 2 000 refinansierades genom upplåning på kapitalmarknaden med en löptid om fem år. MSEK 2 000 refinansierades genom en bilateral kreditfacilitet med en löptid om fem år och två optioner på förlängning om ett år vardera. Resterande MSEK 1 000 av överbryggningslånet kommer att omplaceras i början av 2019. Som reservkredit har koncernen en revolverande kreditfacilitet uppgående till MSEK 4 000 och ett företagscertifikat uppgående till MSEK 2 000, båda outnyttjade vid 2018 års utgång.

Kreditbetyg
Den 5 december 2018 tilldelades Epiroc kreditbetyget BBB+ som långfristig emittent med stabila utsikter av S&P Global Ratings. Epirocs mål är att ha en effektiv kapitalstruktur och flexibilitet att göra valda förvärv. Målet är att behålla ett högt kreditbetyg (investment grade).

Eget kapital och totalresultat
Vid årets slut uppgick koncernens eget kapital inklusive innehav utan bestämmande inflytande till MSEK 18 847 (12 047), vilket motsvarar 52,1% (43,7) av balansomslutningen. Eget kapital per aktie var SEK 15,63 (9,94). Epirocs börsvärde vid årets slut uppgick till MSEK 99 826.

Den information som rör offentliga uppköpserbjudanden som anges i not 20, gäller även för koncernen.

Övrigt totalresultat för året ökade till MSEK 5 365 (3 593), se sidan 70.

Utdelning
Styrelsen föreslår årsstämman att en utdelning om SEK 2,10 per aktie utbetalas för räkenskapsåret 2018. Epirocs mål är att ge aktieägarna långsiktigt stabil och ökande utdelning. Utdelningen ska motsvara 50% av nettovinsten över en konjunkturcykel. Den föreslagna utdelningen motsvarar 47% av nettovinsten.

Rörelsekapital
Nettorörelsekapitalet uppgick till MSEK 12 897 (10 173) vid årets slut, en ökning med 27%, främst orsakad av högre volymer och den relaterade ökningen av varulager och kundfordringar, vilket delvis uppvägdes av högre leverantörsskulder. Det genomsnittliga nettorörelsekapitalet uppgick till MSEK 12 158 (9 991). Detta motsvarar 31,8% (31,9) av intäkterna de senaste 12 månaderna. Nivån på nettorörelsekapitalet är hög och åtgärder har vidtagits för att reducera den. Kortfristigt har varulagren av utrustning, reservdelar och bergborrverktyg analyserats och åtgärder har vidtagits för att minska lagernivåerna. Detta hade viss positiv effekt under senare delen av året. Långfristigt har ett program för att utveckla logistikkedjan initierats, vilket beskrivs ovan. Ett av de viktigaste målen med detta program är att reducera antalet lagerplatser och lagernivåerna på utvalda lagerplatserna har höjts för att kunna minska eller slopa lagren på andra platser. Detta inverkade till viss del negativt på rörelsekapitalet på kort sikt eftersom det krävde uppbyggnad av lagernivåerna på de utvalda lagerplatserna.

Nettorörelsekapital

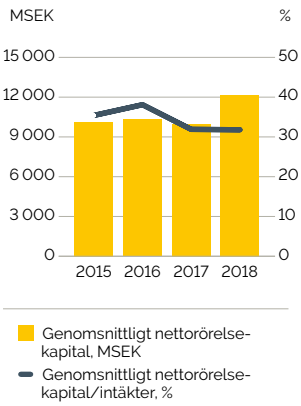

Nettoskuld/EBITDA

0,14

Epirocs mål är att ge aktieägarna långsiktigt stabil och ökande utdelning. Utdelningen ska motsvara 50% av nettovinsten över en konjunkturcykel. Den föreslagna utdelningen motsvarar 47% av nettovinsten.

Kapitalomsättning
Kapitalomsättningshastigheten var 1,2 (1,1). Omsättningshastigheten på sysselsatt kapital var 1,7 (1,4).

Avkastning på sysselsatt kapital och avkastning på eget kapital
Avkastning på sysselsatt kapital ökade till 32,0% (27,4) och avkastning på eget kapital till 33,2% (29,1). Denna ökning berodde främst på det förbättrade rörelseresultatet.

Epirocs mål är att förbättra kapitaleffektiviteten och motståndskraften. Investeringar och förvärv ska skapa värde. Avkastningen på sysselsatt kapital har förbättrats, men det finns ytterligare potential när det gäller rörelsekapitalet.

Operativt kassaflöde och investeringar
Det operativa kassaflödet uppgick till MSEK 3 884 (4 610). Nettokassaflöde från den löpande verksamheten uppgick till MSEK 4 324 (5 176). Betalt finansnetto var MSEK –483 (–344). Betalda skatter uppgick till MSEK –1 747 (–666), påverkade av inbetalda preliminära inkomstskatter. Föregående års finansiella poster och betalda skatter påverkades av det faktum att Epiroc inte var en koncern. Rörelsekapitalet ökade med MSEK 1 875 (403), främst beroende på högre varulager och kundfordringar till följd av den kraftiga tillväxten. Nettoinvesteringar i hyresmaskiner uppgick till MSEK 374 (371). Bruttoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till MSEK 577 (424) och avyttringar till MSEK 26 (70). Nettoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till MSEK 551 (354). Större investeringar gjordes i produktionsanläggningarna i Örebro och Fagersta samt i Garland, Texas, USA. Investeringar i immateriella tillgångar, främst aktivering av utvecklingskostnader och investeringar i IT-system, uppgick till MSEK 459 (289).

Förvärv och övriga investeringar
Sex (två) förvärv av dotter- och intresseföretag genomfördes under året och effekten på kassaflödet var MSEK –546 (–137), se not 3 och 14. Investeringar i övriga finansiella tillgångar var positiva, netto MSEK 219, inklusive avyttringar av några kreditportföljer från Payment Solutions. Föregående års övriga investeringar är inte jämförbara eftersom de främst består av förändringar i en cash-pool med Atlas Copco.

Kassaflöde från finansiering
Återköp och försäljning av egna aktier kopplade till de långsiktiga incitamentsprogrammen uppgick till SEK –1 307 (–) netto. Förändring av räntebärande skulder uppgick till MSEK 2 367 (–889) till följd av refinansieringen av koncernen.

Medarbetare
Medelantalet anställda ökade med 9% till 13 517 (12 355). Vid årets slut var antalet anställda 13 847 (12 948). Equipment & Service hade 9 726 (8 896) medarbetare, Tools & Attachments hade 3 874 (3 934) medarbetare och Koncerngemensamma

Avkastning på sysselsatt kapital

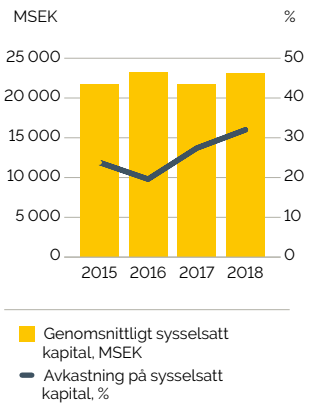

Operativt kassaflöde

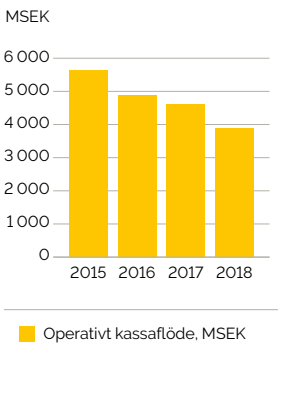

Medelantal anställda

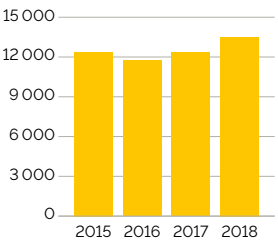

Avkastning på sysselsatt kapital

32,0%

Epirocs mål är att förbättra kapitaleffektiviteten och motståndskraften. Investeringar och förvärv ska skapa värde. Avkastningen på sysselsatt kapital har förbättrats.

funktioner 247 (118) medarbetare. Epiroc anlitar även konsulter och extern personal för att hantera tillfälliga variationer i efterfrågan och dessa anlitas huvudsakligen av produktions- och monteringsanläggningarna. Därutöver har vi extern personal inom forskning och utveckling. Antalet konsulter och extern personal i koncernen uppgick till 1 610 (1 397) vid årets slut.

Medelantal anställda

	2018	% av total	2017	% av total
Nordamerika	2 064	15	1 822	15
Sydamerika	1 496	11	1 405	11
Europa	4 724	35	4 344	35
– varav Sverige	*3 094*	*23*	*2 714*	*22*
Afrika/Mellanöstern	1 462	11	1 390	11
Asien/Australien	3 771	28	3 394	28
Totalt	**13 517**	**100**	**12 355**	**100**

Personalsammansättning

Epiroc är ett kundfokuserat företag och 50% av alla anställda arbetar med marknadsföring, försäljning eller service.

Anställda uppdelade i yrkeskategorier, %	2018	2017
Service	37	36
Produktion	26	27
Administration	17	17
Marknadsföring	7	7
Forskning och utveckling	7	7
Försäljning och support	6	6
Totalt	**100**	**100**

Medelantal anställda per region

Medelantal anställda

13 517

Equipment & Service

Segmentet Equipment & Service erbjuder bergborrutrustning, utrustning för mekanisk bergbrytning, bergförstärkning, lastning och transport, ventilationssystem, utrustning för prospekteringsborrning, utrustning för borrning efter vatten, olja och gas samt relaterade reservdelar och service. I segmentet ingår följande fem divisioner: Drilling Solutions, Surface and Exploration Drilling, Underground Rock Excavation, Mining and Rock Excavation Service samt Rocktec.

2018 i sammandrag

Marknadsutveckling och orderingång

Efterfrågan på utrustning och service var stark till följd av expansion av befintliga gruvor samt ersättningsinvesteringar. Ordervolymerna för både utrustning och service ökade i samtliga regioner. Investeringar gjordes i marknadsnärvaro, innovation och produktion för att möta det gynnsamma affärsklimatet.

Orderingången inom Equipment & Service ökade med 21% till MSEK 29 695 (24 574), motsvarande 7% organisk tillväxt. Valuta bidrog med 1% till tillväxten medan förvärv och kontraktstillverkning bidrog med 3%. Geografiskt ökade orderingången i alla regioner, och ordertillväxten var störst i Sydamerika.

Den organiska tillväxten för utrustning var 20% och orderingången uppgick till MSEK 15 244 (12 245). Efterfrågan på utrustning från gruv- och infrastrukturkunder var god för tillämpningar såväl ovan som under jord. Orderingången för ovanjordsutrustning steg mer jämfört med den för underjordsarbeten, med särskilt stark utveckling för stora borriggar för gruvapplikationer. Merparten av gruvkundernas order hängde samman med expansion i eller intill befintliga gruvor snarare än maskinutbyten. Geografiskt ökade orderingången för utrustning i alla regioner förutom i Asien/Australien. Ordertillväxten var störst i Sydamerika.

Serviceverksamheten utvecklades väl och orderingången ökade med 17% till MSEK 14 451 (12 328). Den organiska tillväxten uppgick till 14% med stöd av en fortsatt positiv marknadsutveckling samt ökade marknads- och försäljningsaktiviteter. Förvärv bidrog med 3%. Geografiskt ökade orderingången för service i alla regioner och ordertillväxten var störst i Asien/Australien.

Intäkter

Intäkterna steg med 28% till MSEK 28 540 (22 383), motsvarande en organisk tillväxt på 24%. Valuta bidrog med 1% och intäkter från förvärv och kontraktstillverkning bidrog med 3% till tillväxten. Book to bill var 104%. Utrustning svarade för 50% (46) av segmentets intäkter och service för 50% (55).

Rörelseresultat och rörelsemarginal

Rörelseresultatet uppgick till MSEK 6 751 (5 107). Ökningen berodde främst på högre volymer och en positiv valutaeffekt.

Orderingång, intäkter och book to bill

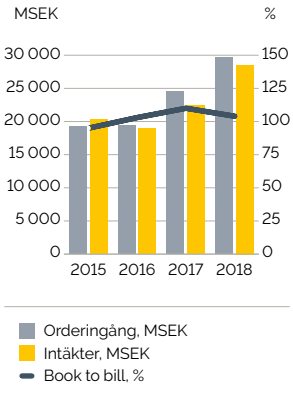

Rörelseresultat och rörelsemarginal

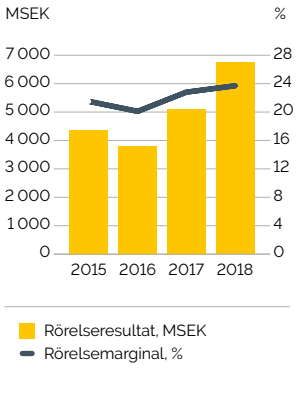

Intäkter per geografiskt område

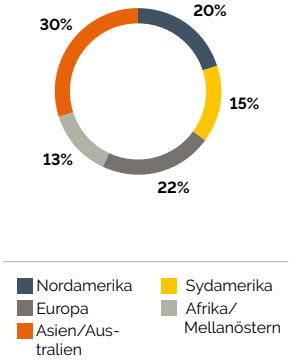

Orderingång
+21%

Rörelseresultat MSEK
6 751

Intäkter MSEK
28 540

Rörelsemarginal
23,7%

Fem förvärv av dotter- och intresseföretag slutfördes under 2018.

Rörelsemarginalen ökade till 23,7% (22,8), positivt påverkad av volymtillväxt och valuta, men negativt påverkad av utspädning från förvärv och kontraktstillverkning.

Försäljnings- och resultatbrygga

Equipment & Service

	Order-ingång, MSEK, Δ, %	Intäkter MSEK, Δ, %	Rörelse-resultat, MSEK, Δ	Marginal, %, Δ, pp
2017	**24 574**	**22 383**	**5 107**	**22,8**
Organisk	+17	+24	+1 510	+1,1
Valuta	+1	+1	+86	+0,2
Struktur och övrigt	+3	+3	+48	–0,4
Totalt	**+21**	**+28**	**+1 644**	**+0,9**
2018	**29 695**	**28 540**	**6 751**	**23,7**

Affärs- och organisationsutveckling

Närvaron inom utvalda marknader och kundsegment förbättrades genom selektiva förvärv och genom utökade resurser inom service och försäljning. Investeringar gjordes också i innovationscenter, automationscenter och produktionsanläggningar. Vid anläggningen i Örebro invigdes ett så kallat Control Tower. Här kan besökare utforska fjärrstyrda och automatiserade maskiner som kan manövreras från valfri plats i världen. Koncernen har också inrättat automationscenter på flera platser världen över. Fabrikskapaciteten förbättrades och ansträngningarna för att hålla jämn takt med efterfrågan gav resultat.

Förvärv

Equipment & Service slutförde fem förvärv av dotter- och intresseföretag under 2018. Se not 3 och 14.

- Cate Drilling Solutions, ett amerikanskt bolag som distribuerar och servar Epirocs borrutrustning och komponenter, med 35 anställda.
- Rockdrill Services Australia, en bergborrspecialist som servar den australiensiska gruvindustrin, med 37 anställda och intäkter på MSEK 90 under räkenskapsåret som avslutades den 30 juni 2017.
- Hy-Performance Fluid Power, en australiensisk serviceleverantör till kunder inom gruv och infrastruktur, med 26 anställda och intäkter på MSEK 50 under räkenskapsåret som slutade den 30 juni 2017.
- 34% av ASI Mining, LLC, ett amerikanskt bolag som tillhandahåller teknologiska lösningar för autonom drift av gruvfordon. ASI Mining redovisas som ett intresseföretag.
- Sautec A.S., en estnisk distributör av gruv- och anläggningsutrustning.

Innovationer under 2018

Flera nya produkter lanserades under året, bland andra:

- Exploration Manager, ett verktyg tillgängligt för prospekteringsborriggar under jord som presenterar driftsdata som registreras automatiskt under borrcykeln. Verktyget kan användas av gruvledningen för att förbättra nyttjandegraden och produktiviteten.
- Minetruck MT2200 är en underjordstruck med samma mått som sin föregångare MT2010 och 10% större lastkapacitet. Trucken är ergonomisk, har alla säkerhetsdetaljer, är snabb, lättmanövrerad och enkel att serva.
- Serviceavtal, så kallad Rig Life, som omfattar insamling av utrustningsdata genom Certiq (Epirocs telematiksystem), RigScan-granskningar (inspektioner) och utökad garanti. Serviceavtalet ger kunden information och vägledning för ett effektivare utrustningsunderhåll.
- Andra generations batteridrivna maskiner, som omfattar lastare på 14 respektive 18 ton, en 42-tons truck och en serie medelstora borriggar för ortdrivning, produktionsborrning och bergförstärkning.

Avtal

Två samarbetsavtal ingicks för att förse kunderna med lösningar som ökar produktiviteten ytterligare.

- Epiroc har gått samman med LKAB (Europas största järnmalmsproducent), ABB, Combitech och AB Volvo, för att tillsammans sätta en ny världsstandard för hållbar gruvbrytning, där Epiroc ska bidra med autonoma och batteridrivna produkter samt digitala lösningar som förbättrar produktiviteten och säkerheten i gruvorna.
- I december tecknade Epiroc ett samarbetsavtal med Ericsson, en ledande leverantör av kommunikationsteknik, för att gemensamt hjälpa gruvbolag att uppnå optimal trådlös uppkoppling i sina verksamheter genom LTE- och 5G-teknik.

Innovation

Minetruck MT2200, en underjordstruck med samma mått som sin föregångare med 10% större lastkapacitet.

Tools & Attachments

Segmentet Tools & Attachments tillhandahåller bergborrverktyg och hydrauliska verktyg som fästs på maskiner och huvudsakligen används för borrning, demolering, återvinning och bergbrytning. Segmentet erbjuder också relaterad service och reservdelar. I segmentet ingår följande två divisioner: Rock Drilling Tools och Hydraulic Attachment Tools.

2018 i sammandrag

Marknadsutveckling och orderingång

Den ekonomiska utvecklingen inom både infrastruktur- och gruvindustrin gynnade Tools & Attachments, med en hög aktivitetsnivå på nästan alla marknader. Ordervolymerna ökade och investeringar gjordes i innovation, marknadsnärvaro och i produktionsanläggningar.

Orderingången inom Tools & Attachments ökade med 6% till MSEK 9 611 (9 047), motsvarande 4% organisk tillväxt. Valuta bidrog med 1% till tillväxten och förvärv med 1%. Geografiskt ökade orderingången i alla regioner, med störst ordertillväxt i Afrika/Mellanöstern. Ordertillväxten var högre för hydrauliska verktyg än för bergborrverktyg. Den förhållandevis svagare tillväxten för bergborrverktyg berodde delvis på riktade åtgärder för att förbättra produktmixen och effektiviseringsåtgärder inom verksamheten.

Intäkter

Intäkterna steg med 9% till MSEK 9 519 (8 738), motsvarande en organisk tillväxt på 7%. Valuta bidrog med 1% till tillväxten och intäkter från förvärv med 1%. Book to bill var 101%.

Rörelseresultat och rörelsemarginal

Rörelseresultatet uppgick till MSEK 1 239 (1 146). Ökningen berodde främst på högre volymer och en positiv valutaeffekt. Rörelsemarginalen var 13,0% (13,1), positivt påverkad av valuta men negativt av kostnadsökningar och produktmix.

Försäljnings- och resultatbrygga

Tools & Attachments

	Orderingång, MSEK, Δ, %	Intäkter MSEK, Δ, %	Rörelseresultat, MSEK, Δ	Marginal, %, Δ, pp
2017	**9 047**	**8 738**	**1 146**	**13,1%**
Organisk	+4	+7	+50	–0,4
Valuta	+1	+1	+35	+0,3
Struktur och övrigt	+1	+1	+8	–0,0
Totalt	**+6**	**+9**	**+93**	**–0,1**
2018	**9 611**	**9 519**	**1 239**	**13,0**

Orderingång, intäkter och book to bill

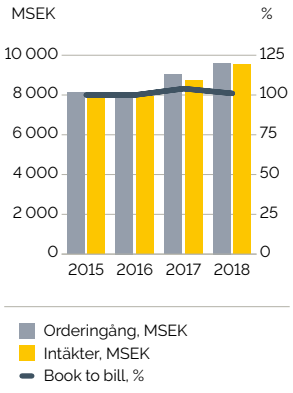

Rörelseresultat och rörelsemarginal

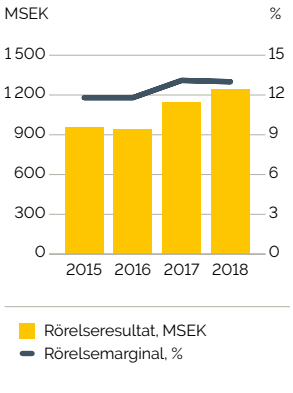

Intäkter per geografiskt område

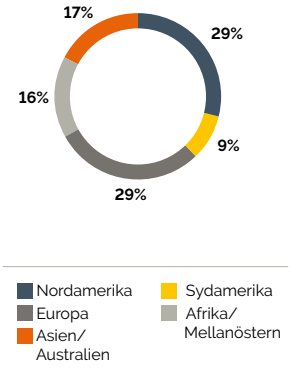

Orderingång
+6%

Rörelseresultat MSEK
1 239

Intäkter MSEK
9 519

Rörelsemarginal
13,0%

Ett förvärv slutfördes och avtal undertecknades för två ytterligare förvärv under 2018.

Affärs- och organisationsutveckling
Närvaron inom utvalda marknader och kundsegment förbättrades genom selektiva förvärv och genom utökade resurser inom service och försäljning. Investeringar gjordes även i produktutveckling och i produktionsanläggningar. Riktade åtgärder för att förbättra produktmixen genomfördes i bergborrverktygsverksamheten, vilket resulterade i lägre tillväxt.

Förvärv
Tools & Attachments slutförde ett förvärv, se även not 3, och ingick under 2018 avtal om ytterligare två förvärv.

- Förvärvet av Renegade Drilling Supplies Proprietary, en sydafrikansk tillverkare och distributör av förbrukningsvaror för gruvprospektering med 22 anställda, slutfördes i januari 2018.
- I oktober meddelade Epiroc att man ingått ett avtal om att förvärva Fordia Group Inc., en kanadensisk tillverkare av borrverktyg för prospektering. Fordia har cirka 250 anställda och en årsomsättning på cirka MSEK 580. Förvärvet slutfördes i januari 2019.
- I november tillkännagavs ett avtal om att förvärva Innovative Mining Products (Proprietary) Limited, känt som New Concept Mining, en sydafrikansk tillverkare av bergförstärkningsprodukter för gruvor. Företaget har cirka 900 anställda och en årsomsättning på cirka MSEK 600. Förvärvet förväntas slutföras under första kvartalet 2019.

Innovationer under 2018
Flera nya produkter lanserades under året, bland andra:

- En serie diamantborrkronor som täcker in ett brett spektrum av tillämpningar. Detta innebär att kunderna behöver färre borrkronor än tidigare och att det blir enklare att välja rätt krona för ett specifikt arbete. Samtidigt förbättras produktiviteten för borrningsentreprenören.
- Intelligent Protection System (IPS), som är ett helautomatiskt system för Epirocs hydraulhammare, vilket ger en enklare, effektivare och mer ekonomisk drift.
- V-LOK No Weld Clamp, som är ett system för att fästa borrsträngen. Systemet ger ökad säkerhet och produktivitet genom att eliminera behovet av svetsning och slipning och det behövs inget tillstånd för heta arbeten.
- En serie borrör med omvänd spolning utan o-ringar. Omvänd spolning används vid prospektering och rören utan o-ringar bidrar till väsentligt minskat tryckfall i borrsträngen. Detta bidrar till högre produktivitet, lägre kostnad per meter och bättre provtagning och kvalitet.
- Tre nya serier av rotationsfräsar introducerades. De nya rotationsfräsarna innebär ännu högre precision och produktivitet vid utmanande applikationer och smala dikningar. Borrdrivenheterna passar för svårbearbetade jordmåner och borrapplikationer i mjuka bergarter. De nya modellerna har hög pålitlighet och ger ökad produktivitet för en lång rad arbetsuppgifter inom schaktning och demolering.

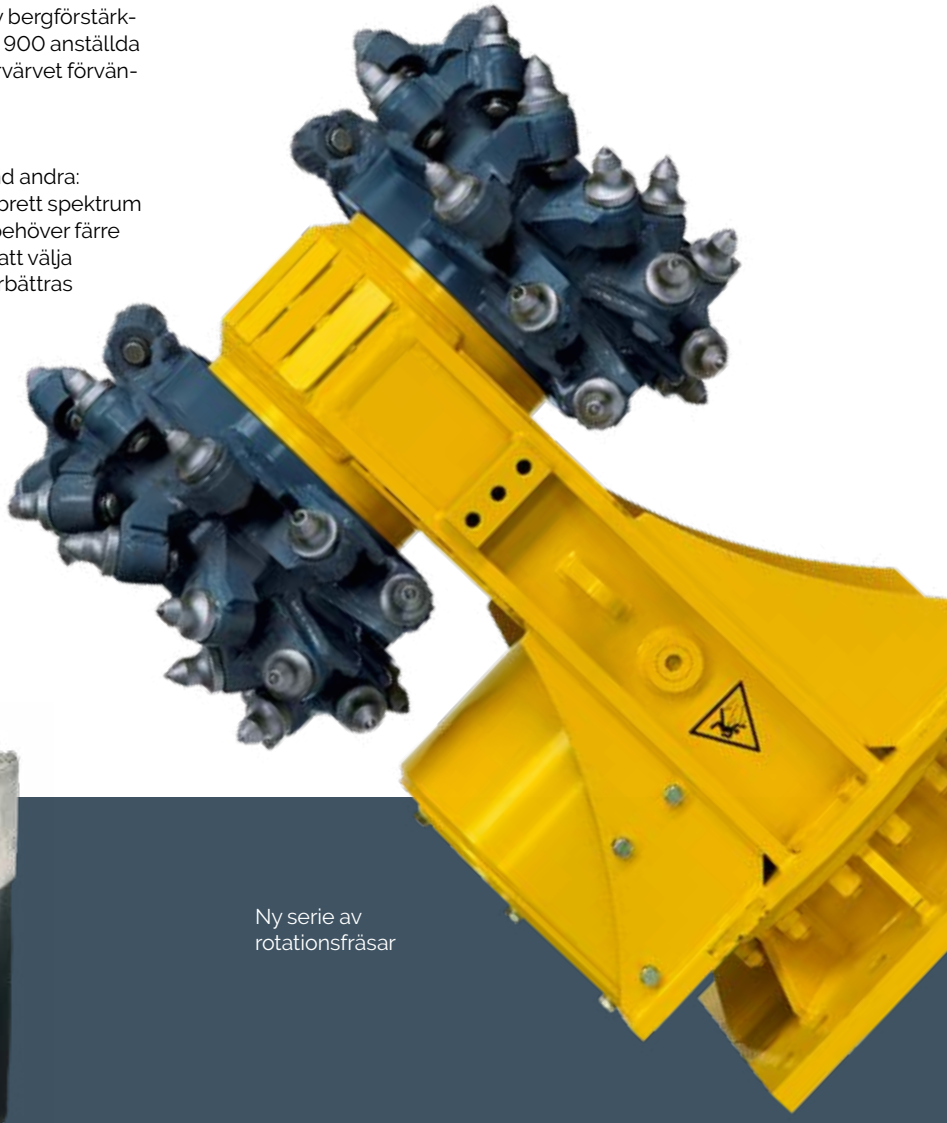

Innovationer

Diamantborrkronor för prospekteringsborrning

Ny serie av rotationsfräsar

Moderbolag

Epiroc är moderbolag i Epiroc-koncernen och har sitt huvudkontor i Nacka. Verksamheten omfattar administrativa funktioner för koncernen. Epiroc bildades som moderbolag för koncernen under 2017 och hade begränsad verksamhet under 2017.

Resultat
Rörelseförlusten var MSEK –199 (–14). Resultat före skatt uppgick till MSEK 4 208 (0). Årets resultat uppgick till MSEK 3 281 (0).

Finansiering
Vid årets slut uppgick de totala tillgångarna till MSEK 56 375 (50 129), likvida medel till MSEK 1 (0), räntebärande skulder, exklusive ersättningar efter avslutad anställning, till MSEK 6 023 (2 081). Andelen eget kapital var 89% (88) av de totala tillgångarna och fritt eget kapital uppgick till MSEK 49 553 (43 886).

Medarbetare
Medelantalet anställda var 33 (5).

Ersättningar
Principer för ersättningar, arvoden och övriga ersättningar till styrelse, VD och koncernchef och övriga medlemmar i koncernledningen, övriga uppgifter och riktlinjer för ersättningar och förmåner till koncernledningen godkända av årsstämman redovisas i not 5.

Finansiella risker, risker och osäkerhetsfaktorer
Epiroc exponeras för valutarisker, ränterisker och andra finansiella risker. Epiroc har antagit en policy för kontroll av de finansiella risker som Epiroc AB och koncernen exponeras för. Ett utskott för finansiell riskhantering sammanträder regelbundet för att fatta beslut om hantering av dessa risker. Se även sidorna 63–67 och not 27.

Aktier och aktiekapital
Vid årets slut uppgick Epiroc AB:s aktiekapital till MSEK 500 (21). Det totala antalet aktier utgivna i Epiroc uppgick till 1 213 738 703, varav 823 765 854 A-aktier och 389 972 849 B-aktier. För mer information, se not 20.

Prestationsbaserat långsiktigt incitamentsprogram
Epirocs styrelse har bemyndigats att köpa, överlåta och sälja egna aktier i samband med Epirocs prestationsbaserade personaloptionsprogram. Per den 31 december 2018 innehade Epiroc 13 991 877 egna A-aktier. Styrelsen kommer att föreslå årsstämman 2019 ett liknande prestationsbaserat långsiktigt incitamentsprogram som under tidigare år. Se not 20 och 23.

Vinstdisposition
Styrelsen föreslår årsstämman att besluta om en utdelning om SEK 2,10 per aktie, vilket motsvarar totalt MSEK 2 519. Utdelningen föreslås betalas ut i två lika delar, den första med avstämningsdag den 13 maj 2019 och den andra med avstämningsdag den 30 oktober 2019. Föreslagna utbetalningstillfällen underlättar en effektivare hantering av likvida medel. Styrelsen föreslår även att kvarstående vinstmedel balanseras i ny räkning enligt nedan.

SEK	
Balanserade vinstmedel	46 272 443 010
Årets resultat	3 281 040 311
Totalt	49 553 483 321
Styrelsen föreslår att dessa vinstmedel disponeras enligt följande:	
Till aktieägare utdelas SEK 2,10 per aktie	2 519 468 335
I ny räkning balanseras	47 034 014 986
Totalt	49 553 483 321

Det totala utdelningsbeloppet beror på det totala antalet Epiroc-aktier som är utestående vid datumen för utdelning.

Styrelsen föreslår en utdelning på SEK 2,10 per aktie.

Hållbarhetsredovisning
Epiroc har upprättat en hållbarhetsredovisning enligt Global Reporting Initiatives (GRI) riktlinjer. Hållbarhetsredovisningen har upprättats för att uppfylla kraven i enlighet med Årsredovisningslagens sjätte kapitel, paragraf 11. Hållbarhetsredovisningens omfattning och innehåll framgår på sidan 128 i denna publikation.

Fyra år i sammandrag

MSEK	2015	2016	2017	2018
Orderingång, intäkter och resultat				
Orderingång	27 551	27 634	33 831	39 400
Intäkter	28 663	27 102	31 364	38 285
Organisk förändring, %	–3	–3	14	18
EBITDA	6 570	5 765	7 183	8 753
EBITDA-marginal, %	*22,9*	*21,3*	*22,9*	*22,9*
Rörelseresultat	5 175	4 548	5 930	7 385
Rörelsemarginal, %	*18,1*	*16,8*	*18,9*	*19,3*
Justerad rörelsemarginal[1)]	5 548	4 836	6 093	7 779
Justerad rörelsemarginal, %[1)]	19,4	17,8	19,4	20,3
Finansnetto	–220	–137	–137	–184
– varav räntenetto	*n/a*	*n/a*	*–125*	*–137*
Resultat före skatt	4 955	4 411	5 793	7 201
Vinstmarginal, %	*17,3*	*16,3*	*18,5*	*18,8*
Inkomstskatter	–1 384	–1 180	–1 495	–1 764
Skattesats, %	*27,9*	*26,8*	*25,8*	*24,5*
Årets resultat	3 571	3 231	4 298	5 437
Medarbetare				
Antal anställda, periodens slut	12 005	11 705	12 948	13 847
Extra arbetsstyrka, periodens slut	880	954	1 397	1 610
Medelantal anställda	12 383	11 749	12 355	13 517
Intäkter per anställd, KSEK	2 315	2 307	2 538	2 832
Kassaflöde				
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten	5 858	5 402	5 176	4 324
Nettokassaflöde från investeringsverksamheten	–3 175	–1 805	5 543	–1 337
Förvärv av dotterföretag	–	–	137	546
Övriga justeringar[2)]	2 947	1 283	–6 246	351
Operativt kassaflöde	5 630	4 880	4 610	3 884
Förändring i rörelsekapital	417	895	–403	–1 875
Ökning av hyresmaskiner	–899	–677	–793	–896
Försäljning av hyresmaskiner	335	386	422	522
Nettoinvesteringar i hyresmaskiner	–564	–291	–371	–374
– i % av intäkter	–2,0	–1,1	–1,2	–1,0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	–368	–293	–424	–577
Avyttring av materiella anläggningstillgångar	453	58	70	26
Nettoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar	85	–235	–354	–551
– i % av intäkter	0,3	–0,9	–1,1	–1,4
Investeringar i immateriella tillgångar	–313	–287	–289	–459
Försäljning/återköp egna aktier	–	–	–	–1 307
Balansräkning				
Summa tillgångar	28 418	29 984	27 547	36 155
Genomsnittligt sysselsatt kapital	21 727	23 167	21 674	23 086
Kapitalomsättningshastighet	1,3	1,2	1,4	1,7
Avkastning på sysselsatt kapital, 12 månader, %	23,8	19,6	27,4	32,0
Nettoskuld	2 419	1 986	5 424	1 208
Nettoskuld/EBITDA	0,37	0,34	0,75	0,14
Summa eget kapital	14 929	15 813	12 047	18 847
Skuldsättningsgrad, periodens slut, %	16,2	12,6	45,0	6,4
Soliditet, periodens slut, %	52,5	52,7	43,7	52,1
Avkastning på eget kapital, 12 månader, %	23,9	20,4	29,1	33,2
Genomsnittligt nettorörelsekapital	n/a	n/a	9 991	12 158
Genomsnittligt nettorörelsekapital/intäkter, %	n/a	n/a	31,9	31,8

1) Justerat för kostnader för separationen från Atlas Copco och ändring i avsättning för aktierelaterade långsiktiga incitamentsprogram.
2) Under 2015–2017 främst förändringar i cash-pool med Atlas Copco och valutasäkring av lån. Under 2018 främst valutasäkringar av lån och avyttring av finansieringskontraktsportföljer.

Vår syn på hållbarhet och ansvarsfullt företagande

Hållbarhet och ansvarsfullt företagande är aspekter som är integrerade i Epirocs kunderbjudanden och våra affärsprocesser. Vi anser att detta är grundläggande för att bygga ett företag som är väl rustat att ta sig an framtida utmaningar och möjligheter i en värld som förändras i snabb takt.

Epiroc definierar hållbarhet och ansvarsfullt företagande som leverans av långsiktiga värden inom de ekonomiska, miljömässiga, etiska och sociala områdena. Samtidigt är det viktigt att minska de potentiella riskerna relaterade till dessa områden. Vi strävar efter att använda den s.k. triple bottom line-metoden, dvs. inte bara rapportera ekonomiska, utan även sociala och miljömässiga faktorer, för att utvärdera våra resultat. Vi tror att det kommer att hjälpa oss att skapa större affärsnytta för oss och våra kunder. Det kommer också att bidra till att minska vår miljöpåverkan i hela värdekedjan. I Epirocs uppförandekod har vi sammanfattat våra interna policydokument om affärsetik, sociala frågor och miljö. Epirocs hållbarhetspolicy vägleder oss i vårt arbete med miljö, hälsa och säkerhet och andra hållbarhetsfrågor. Mål och nyckeltal finns på plats liksom prioriteringar för att säkerställa att vi förblir konkurrenskraftiga, innovativa och etiska.

Hållbarhet som en konkurrensfördel

Vi är övertygade om att vårt synsätt på hållbarhet kommer att vara en drivkraft för långsiktig tillväxt och bidra till att nå vår vision att vara kundens förstahandsval. Därför är vi inriktade på att säkerställa en ansvarsfull och effektiv värdekedja samt att skapa ökat kundvärde genom konsekventa resultat och servicekvalitet. Detta återspeglas både i hur vi hanterar och utvecklar vår egen verksamhet och våra produkter och hur användningen av våra produkter kan bidra till ökad hållbarhet för våra

Fyra områden som visar våra åtaganden

De fyra fokusområden som vi ser som prioriterade för att uppnå långsiktig framgång och som sammanför de mest väsentliga ämnena är följande:

- att leva upp till de högsta etiska normerna
- att investera i säkerhet och välbefinnande
- att använda resurser på ett ansvarsfullt och effektivt sätt
- att växa med passionerade medarbetare och djärva ledare.

Våra hållbarhetsmål

För varje fokusområde finns det ett antal hållbarhetsmål och nyckeltal för att säkerställa en konkurrenskraftig, innovativ och etiskt hållbar verksamhet. Dessa prioriteringar ska säkerställa att vi tar tillvara på möjligheter samtidigt som vi reducerar riskerna.

Agenda 2030 för hållbar utveckling

De 17 målen för hållbar utveckling (SDG) som antogs av FN 2015 definierar fokusområden och mål för en långsiktigt hållbar utveckling som ska uppnås till 2030. De åtta SDG-målen som Epiroc har störst möjlighet att bidra till och påverka är (5) jämställdhet, (6) rent vatten och sanitet, (7) Hållbar energi för alla, (8) anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, (9) hållbar industri, innovationer och infrastruktur, (12) hållbar konsumtion och produktion, (15) ekosystem och biologisk mångfald och (16) fredliga och inkluderade samhällen. Dessa mål kan också kopplas till befintliga aktiviteter och mål inom vår verksamhet.

kunder. Våra produkter är utvecklade i syfte att möta våra kunders ökade efterfrågan på lösningar som minskar deras miljöpåverkan och uppfyller utsläppsregler. Våra produkter förbättrar också arbetstagarnas säkerhet och hälsa tack vare lösningar för autonom drift och fjärrstyrning, mekaniserad utrustning och batteridrivna lösningar, för att nämna några.

Genom att hjälpa våra kunder att minska sina hållbarhetsrisker och deras miljöpåverkan på ett kostnadseffektivt sätt, kan vi tillsammans möta dagens efterfrågan utan att äventyra de framtida behoven för kommande generationer.

De mest väsentliga områdena för vår verksamhet

Detta är Epirocs första hållbarhetsredovisning, och en viktig del av vår integrerade hållbarhetsstrategi, målsättning och våra processer, är väsentlighetsanalysen. Den innehåller de viktigaste frågorna inom miljö, ekonomi, säkerhet, mänskliga rättigheter, arbetsfrågor och etik som vi måste hantera, följa upp och kommunicera. Väsentlighetsanalysen grundar sig på följande två kriterier:

- Relevans för Epiroc med tanke på de verksamheter vi bedriver och de hållbarhetseffekter som vår verksamhet har
- Relevans för Epirocs intressenter

Väsentlighetsanalysen är ett resultat av interna workshops och intressentdialoger, då vi också beaktar framtida trender och annan information. Under 2018 genomförde vi en intressentdialog om vår väsentlighetsanalys för att bättre förstå vilka hållbarhetsfrågor som påverkar våra viktigaste intressenters åsikter och beslutsfattande. Resultaten från intressentdialogen diskuterades därefter i en workshop med representanter från koncernledningen och andra chefer. All denna input bidrar till väsentlighetsanalysen i hållbarhetsredovisningen. En mer fullständig sammanfattning av intressentdialogen med våra viktigaste intressenter finns på sida 131.

Våra nyckeltal	FN:s mål för hållbar utveckling
● % Betydande leverantörer som bekräftade att de uppfyller Epirocs uppförandekod ● % Betydande agenter, återförsäljare och distributörer som bekräftade att de uppfyller Epirocs uppförandekod	
● Antal dödsfall ● Antal olyckor med frånvaro per en miljon arbetade timmar ● Antal registrerade olyckor per en miljon arbetade timmar ● % Sjukfrånvaro	
● Energiförbrukning från verksamheten, MWh/kostnad sålda varor ● % Förnybar energi av den totala MWh energi som används i verksamheten ● Transporter (ton) CO_2//kostnad för sålda varor ● Vattenförbrukning i m^3 vid anläggningar i vattenriskområden/ kostnad för sålda varor	
● % Kvinnliga chefer och % kvinnliga medarbetare i koncernen ● Kommunikativt ledarskapsindex (för 2019)	

● ● ● ● = Målområden

Att leva upp till de högsta etiska normerna

Att leva upp till de högsta etiska normerna är viktigt för oss och utgör en del av grunden för att göra affärer på ett ansvarfullt sätt. Tonvikt läggs därför på att kommunicera och säkerställa efterlevnad av Epirocs värderingar och uppförandekod i hela värdekedjan. En kedja som sträcker sig från ansvarsfulla inköp till en ansvarsfull försäljningsprocess, inklusive s.k. due diligence-processer för att identifiera, begränsa och förebygga eventuella negativa effekter.

Epirocs nyckeltal

De väsentliga områdena
Affärsetik, inklusive korruption, hantering av leverantörskedjan, samhällsengagemang, mänskliga rättigheter, krishantering och skatter

Mål 2018
98% av våra betydande leverantörer ska bekräfta att de följer Epirocs uppförandekod
75% av våra betydande agenter, återförsäljare och distributörer ska bekräfta att de följer Epirocs uppförandekod

Utfall 2018
98% av våra betydande leverantörer har bekräftat att de följer Epirocs uppförandekod
75% av våra betydande agenter, återförsäljare och distributörer har bekräftat att de följer Epirocs uppförandekod

FN:s mål för hållbar utveckling (SDG)
Fokusområdet har störst möjlighet att bidra till följande:

Vår uppförandekod utgör grunden för allt vi gör

Att vara ett nyetablerat företag men med en 145-årig historia, ger oss en fantastisk utgångspunkt att inkludera våra värderingar och normer redan från början som en vägledning för framtiden. Vi strävar efter att göra affärer på ett ansvarsfullt sätt, att upprätthålla de högsta etiska normer, och att agera med integritet. Detta är viktigt då vi har kunder i mer än 150 länder, inklusive komplexa och utmanande marknader med olika sociala lagar och miljölagar. Uppförandekoden är ett viktigt verktyg för att uppnå detta och dess mål är: att öka medvetenheten om Epirocs kultur och policyer; att göra det möjligt för oss att "walk the talk", det vill säga att arbeta i enlighet med våra värderingar när det gäller etik, sociala frågor och miljö; att ge vägledning i arbetet och att integrera uppförandekoden i våra affärsprocesser; att utveckla engagemang och förståelse för vikten av att följa uppförandekoden och hantera eventuell bristande efterlevnad.

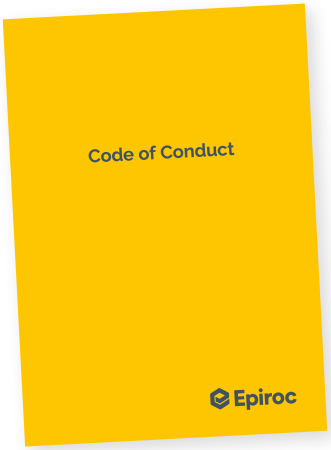

Översättningar av vår uppförandekod finns på flera olika språk – engelska, finska, franska, tyska, japanska, portugisiska, ryska, kinesiska, spanska och svenska.

Genomförandet av uppförandekoden i hela organisationen

Alla våra medarbetare och affärspartner ska följa uppförandekoden. Den s.k. Compliance Board (se sida 130 för ytterligare information) ansvarar för genomförandet och efterlevnaden av uppförandekoden. Ledningen är i sin tur ansvarig för att främja uppförandekodens innehåll och se till att alla medarbetare, såväl befintliga som nyanställda, är medvetna om detta. Alla chefer måste förplikta sig att efterleva uppförandekoden, vilket år 2018 gjordes av 91% (–) av nämnda chefer. Det relativt låga antalet beror på förändringar i IT-systemet och en ökad efterlevnad kommer att prioriteras under 2019. Uppförandekoden delas också ut till alla nya medarbetare som en del av introduktionen för nyanställda.

Olika utbildningskurser om uppförandekoden har utvecklats i syfte att förklara våra värderingar och åtaganden och för att hjälpa våra medarbetare och affärspartner att bättre förstå dess innehåll. En obligatorisk e-utbildning om uppförandekoden för chefer finns tillgänglig. Under 2018 utbildades 91 procent (–) i vår uppförandekod. Ett annat exempel är workshopen om efterlevnaden av uppförandekoden för chefer, som har utvecklats för att ytterligare öka förståelsen av innehållet i uppförandekoden och tillämpningen av den i utmanande situationer. Workshopen hölls under ett ledarskapsforum på Epiroc Days, där cirka 150 högre chefer samlades samt under introduktionsutbildningen för s.k. general managers.

Nolltolerans mot korruption

Vi bedriver verksamhet i länder med olika nivåer av riskexponering när det gäller korruption. Såsom tydligt anges i vår uppförandekod har vi nolltolerans mot korruption, vilket

inkluderar utpressning och mutor. Detta gäller för all vår verksamhet, vilket innebär att korruption aldrig är acceptabel.

En visselblåsarfunktion för att rapportera eventuella problem

Vi uppmuntrar våra medarbetare att rapportera alla beteenden eller handlingar som utgör brott mot lagar eller uppförandekoden till vår visselblåsar-/hotlinefunktion. Den kan användas av våra medarbetare eller externa intressenter för att rapportera problem. Anmälningarna följs upp och utreds från fall till fall. Alla anmälningar behandlas konfidentiellt av vår chefsjurist och den person som gör anmälan är garanterad anonymitet. Det finns inga negativa konsekvenser, såsom degradering, straff eller andra repressalier, för medarbetare som anmäler överträdelser. Mer information om rapporterade potentiella överträdelser genom visselblåsarfunktionen finns på sida 134. Under 2019 kommer åtgärder för att öka medvetenheten om visselblåsarfunktionen genomföras.

Genomförande av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter (UNGP)

Vi är ett globalt företag, vilket innebär att vår verksamhet bedrivs i länder med varierande riskexponering för olika människorättsfrågor, såsom föreningsfrihet, rätt till kollektiva förhandlingar, arbetstid, markrättigheter och tvångsarbete.

Epiroc har undertecknat FN:s Global Compact och vi har åtagit oss att arbeta med de tio allmänt vedertagna principerna om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och antikorruption. Vi har åtagit oss att ta itu med och integrera mänskliga rättigheter i hela vår verksamhet, i enlighet med FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter (UNGP). I UNGP beskrivs företagens ansvar för att respektera de mänskliga rättigheterna och det anges att företag bör åtgärda en negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna som de är inblandade i. Arbetet med genomförandet av UNGP i vår verksamhet är en pågående process av medvetandegörande, utveckling av processer, genomförande och uppföljning som viktiga aspekter genom hela värdekedjan.

Genomförande av due diligence för mänskliga rättigheter

UNGP kräver att företagen har en due diligence-process för mänskliga rättigheter för att identifiera, förhindra, begränsa och redogöra för hur de tar itu med en eventuell negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna. Vi tror att vår närvaro på komplexa marknader och i komplexa miljöer kan bidra positivt till en hållbar utveckling och vi är övertygade om att möjligheten att påverka situationen är större om vi är närvarande på dessa marknader i stället för att lämna dem. Det är också viktigt att vara uppmärksam på länder med sanktioner. Vi identifierar och hanterar människorättsfrågor på flera olika sätt och genom olika interna processer, till exempel ansvarsfulla försäljningsbedömningar och ansvarsfulla inköpsprocesser.

Det finns redan ett bedömningsverktyg för att undersöka potentiella risker baserat på miljö, mänskliga rättigheter och korruption på marknader och branscher där Epiroc finns. Under 2018 inleddes ett projekt för att vidareutveckla detta verktyg och skräddarsy det för vår försäljningsverksamhet. Den ansvarsfulla försäljningsbedömningen innefattar en s.k. due diligence för mänskliga rättigheter för att identifiera, begränsa och förebygga potentiella negativa effekter. Andra frågor som tas med i bedömningen är riskerna för korruption och miljöproblem. Flera olika funktioner inom företaget deltog i utvecklingsprocessen och ett viktigt steg var att identifiera kriterier för när en ansvarsfull försäljningsbedömning krävs. De fastställda kriterierna är följande:

1. Land – ett externt analysföretag används för att rangordna länder efter risker såsom olika arbetsnormer, markrättigheter, ursprungsbefolkningar och korruption
2. Kund – typ av kund och projekt

Genomförandet och uppföljningen av processen stärktes och en pilot inleddes i slutet av 2018. Erfarenheter från piloten kommer att tas i beaktande och det nya bedömningsverktyget kommer att införas under 2019. Mer information om hur vi implementerar UNGP finns på sidan 134.

Ansvarsfulla inköp i en decentraliserad organisation

Epirocs kunder är baserade över hela världen, ofta på platser som är svårtillgängliga, och kundanpassade lösningar kan krävas för att uppfylla specifika kundbehov. För att vara flexibla har vi en decentraliserad organisation där varje division ansvarar för sin verksamhet och sina resultat, inbegripet inköp. För att kunna betjäna våra kunder baserat på ovan nämnda marknadsförhållanden har vi ett brett sortiment av produkter på olika lagerplatser globalt. Konsekvensen för inköp är att vi har ett omfattande antal delar och ett stort antal leverantörer.

För att ta vara på stordriftsfördelar och skydda effektiva processer har ett s.k. Sourcing Council inrättats. Alla divisioner finns representerade i Sourcing Council och processer, applikationer, mål och produkter ses över kontinuerligt för att hitta

FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter

Företagets skyldighet att respektera inbegriper följande:

Policyåtaganden

Due diligence för mänskliga rättigheter
- Bedömning av konsekvenser
- Åtgärder utifrån resultaten
- Uppföljning
- Kommunikation

Intressentdialog

Åtgärdande/gottgörelse

rätt balans mellan flexibilitet för divisionerna och anpassning och synergier inom koncernen. Sourcing Council ansvarar också för inköpspolicyn, medan varje division ansvarar för att den efterlever policyn.

Genom att skapa en högre grad av transparens, anpassning och samarbete mellan divisionernas inköpsfunktioner kommer vi att kunna minimera riskerna i samband med leverantörsbasen. Fokus för riskhanteringen när det gäller inköp hör samman med de leverantörer som representerar de största utgifterna och de som finns på marknaderna med störst risk för korruption och kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Dessa leverantörer definieras som "betydande leverantörer". Under 2018 omfattades 1 298 (1 287) leverantörer av denna riskbaserade metod. Under 2018 satte vi upp mål för hur betydande leverantörer ska följa vår uppförandekod. Sourcing Council ansvarar för uppföljningen av detta mål.

För att se till att andra affärspartner också följer våra värderingar och etiska normer satte vi under 2018 upp mål för hur betydande agenter, återförsäljare och distributörer uppfyller vår uppförandekod. Fokus för att minimera riskerna hör samman med alla agenter/återförsäljare/distributörer av varor och tjänster som representerar stora utgifter och de som finns på marknaderna med störst risk för korruption och kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Dessa agenter, återförsäljare och distributörer definieras som "betydande agenter, återförsäljare och distributörer". Under 2018 omfattades 280 (–) agenter, återförsäljare och distributörer av denna riskbaserade metod. Marketing Council ansvarar för uppföljningen av detta nyckeltal.

Epirocs Business Partner Criteria Letter ger vägledning

Leverantörer, agenter, återförsäljare och distributörer är skyldiga att följa vår uppförandekod tillsammans med internationella normer, gällande lagstiftning och förordningar. Den s.k. Epirocs Business Partner Criteria Letter utgör den centrala policyn som bygger på uppförandekoden och som ger en förklaring av våra grundläggande förväntningar sammanfattade i tio kriterier. Alla våra betydande leverantörer, agenter, återförsäljare och distributörer ska skriva under och efterleva detta dokument. Vi bevakar och följer upp deras efterlevnad genom undersökningar och revisioner. Vi granskar också våra affärspartners. Om överträdelser upptäcks, kommer affärspartnern omedelbart uppmanas att anpassa eller ändra sig för att uppfylla kriterierna. En handlingsplan ska upprättas för att hjälpa dem att uppfylla kraven. Ett annat villkor för att göra affärer med Epiroc är att våra affärspartner och deras underleverantörer måste tillåta att vi kan utföra revisioner.

Med ett brett utbud av leverantörer, agenter, återförsäljare och distributörer fokuserar vi våra aktiviteter vad gäller efterlevnad och uppföljning på våra mest betydande leverantörer och mest betydande agenter, återförsäljare och distributörer.

Leverantörsutvärderingar omfattar många områden

Leverantörsutvärderingar är väl integrerade i vår inköpsorganisations olika huvudprocesser och avgörande för att minimera risker med leverantörskedjan. Leverantörerna utvärderas opartiskt utifrån parametrar som pris, kvalitet och pålitlighet samt viktiga miljömässiga, sociala och etiska frågor som säkerhet, hälsa, miljö, affärsetik och mänskliga rättigheter. Utvärderingarna sker främst genom självutvärderingsfrågor och genom revisioner. För att uppnå största möjliga transparens och effektivitet använder alla Epirocs divisioner samma verktyg för leverantörssamverkan och lagring av resultat.

Alla nya leverantörer utvärderas före introduktionen och är skyldiga att underteckna Epirocs s.k. Business Partner Criteria Letter. Betydande leverantörer utvärderas vart femte år. Efterlevnaden av Epirocs Business Partner Criteria Letter och antalet revisioner av betydande leverantörer redovisas på årsbasis. Resultaten blir föremål för nyckeltal och utvecklingen följs noga. Under 2018 bekräftade 98% (97%) av våra betydande leverantörer efterlevnaden och totalt 297 (271) leverantörer granskades. Av de leverantörer som reviderades för säkerhet, hälsa, miljö, affärsetik och mänskliga rättigheter godkändes 100% (100).

Epirocs allmänna inköpsprocess: Hantera upphandling och leverantörer

Vi investerar i säkerhet och välbefinnande

Säkerhet och välbefinnande är viktiga och prioriterade områden för Epiroc. Som arbetsgivare har vi ansvaret för att tillhandahålla säkra arbetsplatser och säkerställa att en stark säkerhetskultur utvecklas och upprätthålls. Vår verksamhet är inriktad på att tillhandahålla mer avancerade lösningar, t.ex. automation och fjärrstyrning. Detta bidrar till förbättrade säkerhetsförhållanden för våra medarbetare och kunder.

Epirocs nyckeltal

De väsentliga områdena
Säkerhet, produktsäkerhet

Mål 2018
0 Antal dödsfall
3,5 LTIFR (Antal olyckor med frånvaro per en miljon arbetstimmar) (12M)
8,5 TRIFR (Antal registrerade olyckor per en miljon arbetstimmar) (12M)[1)]
Under 2,5% sjukfrånvaro (12M)

Utfall 2018
0 Antal dödsfall
3,4 LTIFR (Antal olyckor med frånvaro per en miljon arbetstimmar) (12M)
8,9 TRIFR (Antal registrerade olyckor per en miljon arbetstimmar) (12M)[1)]
2,2% Sjukfrånvaro (12M)

FN:s mål för hållbar utveckling (SDG)
Fokusområdet har störst möjlighet att bidra till följande:

1) Antal registrerade olyckor (summan av olyckor med frånvaro, olyckor utan frånvaro och dödsfall) per en miljon arbetstimmar (12M)

En vision om noll arbetsrelaterade olyckor

Det är grundläggande för oss att säkerställa en trygg arbetsplats för våra medarbetare och vi ser det som viktigt att ha en vision om noll arbetsrelaterade olyckor. I vår hållbarhetspolicy står det tydligt att vi ska säkerställa våra medarbetares välmående och har som målsättning att erbjuda en trygg och hälsosam arbetsmiljö i vår verksamhet.

Inom ramen för våra globala ledningssystem, som är certifierat enligt OHSAS 18001, arbetar vi ständigt för att förbättra våra processer för att göra dem effektiva och säkra. Riskbedömning utgör kärnverksamheten i hälso- och säkerhetsdelen av våra ledningssystem.

Ett antal aktiviteter utförs för att nå vår vision. Säkerhetsarbetsgrupper är etablerade inom varje division med fokus på att minska antalet olyckor och vi har också tagit fram och främjat nya videor som kallas "WorkSafe!" De s.k. Epiroc Safety Commitments fokuserar på hur man uppför sig på ett säkert sätt.

Alla måste följa åtta åtaganden och lova att om en uppgift inte kan utföras på ett säkert sätt bör det inte göras förrän åtgärder har vidtagits. För att ytterligare utveckla vår säkerhetskultur kommer ett globalt initiativ att rullas ut under 2019 för att ta itu med det faktum att mänskliga misstag är orsaken till de flesta olyckor. Vi kommer att använda antagandet att vi genom att reflektera över vår aktuella sinnesstämning innan vi påbörjar ett jobb eller en aktivitet har möjlighet att förhindra kritiska fel.

År 2018 uppgick antalet olyckor med frånvaro (LTI) på arbetsplatserna till 99 (113). Det relativa antalet olyckor med frånvaro per en miljon arbetstimmar för vår personalstyrka minskade till 3,4 (4,3) och antalet olyckor utan frånvaro (MTI) per en miljon arbetstimmar var 5,4 (–). Majoriteten av alla registrerade olyckor har skett i Asien/Australien och Nordamerika, och den största minskningen bland olyckor med frånvaro var från verksamhet i Europa. Inga (1) dödsfall inträffade inom Epirocs verksamhet. När vi tittar på vår uppsättning nyckeltal för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen visar siffrorna förbättringar. Sjukfrånvaron fortsatte att vara låg. Förebyggande åtgärder, såsom ökad utbildning och medvetandehöjande aktiviteter, genomfördes under 2018, vilket minskade antalet olyckor med frånvaro. Det finns ett fortsatt fokus på utbildning och aktiviteter för att minska antalet olyckor med frånvaro.

Bland den extra personalstyrkan minskade olyckorna med frånvaro, från 12 till 7 och 2,3 (5,2) olyckor med frånvaro per en miljon arbetstimmar. Antalet olyckor utan frånvaro bland den extra personalstyrkan uppgick till 10 (–) per en miljon arbetstimmar.

Att utveckla ett beteende med säkerhet i åtanke är avgörande

Att skapa arbetsplatser som kännetecknas av god ordning är viktigt för att undvika olyckor. Det kräver att våra medarbetares attityder och beteenden innefattar att ta hand om sin egen och sina kollegors säkerhet. Riskexponeringen för våra medarbetare som arbetar i fält, t.ex. servicetekniker, är betydande. Deras arbete utförs ofta i krävande arbetsmiljöer med och användning av tung och avancerad utrustning som kräver lång erfarenhet för att hanteras på ett säkert sätt. Både produkter och processer förbättras kontinuerligt med säkerhet som hög prioritet och riskbedömningar utförs ofta. Alla Epirocföretag sätter upp mål och skapar handlingsplaner för att öka medvetenheten och uppmuntra till säkra beteenden. Ledarskap är också viktigt för att skapa ett riskbaserat tänkande i vår organisation.

Vi söker en säkerhetskultur där ett proaktivt tänkesätt och en medvetenhet bland medarbetarna om eget ansvar leder till beteenden som bidrar till både deras egen och kollegers säkerhet. I hela organisationen görs kontinuerliga insatser anpassade till de lokala behoven för att ytterligare stärka kulturen.

Epirocs globala säkerhetsdag hölls i april och är ett årligt evenemang med ambitionen att betona säkerheten på arbetsplatsen och stärka vår säkerhets- och hälsokultur. Vi gör det genom att ge alla medarbetare möjlighet att öppet diskutera säkerhet och hur vi kan förbättra arbetsförhållandena för alla våra medarbetare och även för våra kunder som använder Epirocs produkter. Förutom lokala utmaningar inom hälso- och säkerhetsområdet inkluderade säkerhetsdagen även diskussioner om medvetenhet om personlig säkerhet. Aktiviteterna varierade och några exempel var brandövningar, utbildningar i första hjälpen och hjärt-lungräddning (HLR), i vissa fall inklusive användning av defibrillatorer. Det genomfördes också utbildningar och workshops om en hälsosam livsstil.

Epirocs hälso- och säkerhetspris är en årlig utmärkelse som syftar till att främja och inspirera företag i deras arbete med att förbättra säkerheten och hälsan för anställda och andra intressenter, och att öka säkerheten och hälsomedvetenheten i Epiroc-koncernen. Det kommer att stödja företag i deras arbete för att uppnå koncernens vision om noll olyckor och en säker och hälsosam arbetsmiljö. Vinnaren för 2018 kommer att tillkännages under våren 2019.

Epiroc genomförde ett antal aktiviteter med fokus på olika hälsoproblem inom samarbetsprogrammet med Näringslivets internationella råd (NIR), det s.k. Swedish Workplace HIV/AIDS Programme, i länder som Sydafrika, Zambia, Zimbabwe, Botswana och Moçambique.

Arbeta proaktivt med att minska sjukfrånvaron

En god arbetsmiljö kännetecknas av ett gott ledarskap, engagerade medarbetare och, naturligtvis, förebyggande hälsoåtgärder. Under 2018 var sjukfrånvaron bland våra medarbetare på grund av deras egen sjukdom 2,1% (2,1), vilket är lägre än målnivån på 2,5%, men kontinuerliga insatser för att fortsatt sänka den kommer att ske under 2019.

Vi ser att ett bra ledarskap är avgörande för att fånga upp signaler om ohälsa bland våra medarbetare och med förebyggande åtgärder ge dem möjlighet att exempelvis på ett konstruktivt sätt hantera stressrelaterade problem, vare sig de är privata, arbetsrelaterade, eller en kombination av båda. När olyckor uppstår, längre sjukfrånvaro eller andra arbetsrelaterade problem initieras ett aktivt rehabiliteringsprogram för att minimera sjukfrånvarons längd.

Entreprenörssäkerhet är viktigt för oss

Varje år arbetar anställda från externa företag under tidsbegränsade perioder på Epiroc. Antingen för att behålla flexibiliteten i hanteringen av svängningar i efterfrågan eller för att tillhandahålla specialistkompetens. Den tidsbegränsade personalen anlitas huvudsakligen i våra fabriker och monteringsanläggningar. För att öka deras säkerhetsmedvetande tillhandahåller vi kontinuerligt säkerhetsutbildningar för att garantera säkerheten för alla som arbetar vid våra anläggningar.

Produkter som bidrar till en hälsosammare och säkrare arbetsmiljö

En säker arbetsmiljö är lika viktig för våra kunder. En majoritet av dem är verksamma i branscher där arbetsrelaterade olyckor kan vara en realitet. Grundläggande för all produktutveckling är att se till att alla våra produkter uppfyller relevanta säkerhets- och miljöbestämmelser. Lika viktig är vår ambition att förbättra arbetsvillkoren för anställda inom gruv- och byggbranschen genom att uppfylla våra kunders behov och förväntningar på säkerhet, kvalitet och ergonomi.

Dessa initiativ stöds av en ökande efterfrågan på säkra lösningar. Vår autonoma och fjärrstyrda utrustning och övergången från handburen till mekaniserad utrustning förbättrar avsevärt arbetssäkerheten eftersom de flyttar operatörerna bort från riskområden. Vår fokusering på intelligent gruvdrift innefattar också ambitionen med batteridrivna maskiner, dvs. att skapa en utsläppsfri gruvmiljö som drivs av el genom batteri eller kabel, och därigenom skapa en betydligt hälsosammare och säkrare arbetsmiljö. Att bidra till att göra arbetsmiljöer som gruvor och större infrastrukturprojekt mindre riskfyllda och mer hälsosamma för dem som arbetar där är en stark drivkraft för oss i vår produktutveckling.

En vision om noll arbetsrelaterade olyckor
Säkerheten är viktig för våra kunder och för oss eftersom vi verkar inom branscher där arbetsolyckor är en realitet. Vi strävar efter att ständigt förbättra kundernas säkerhet genom att tillhandahålla utrustning som har tagits fram med tanke på användarnas säkerhet.

Vi använder resurser på ett ansvarsfullt och effektivt sätt

Fokus på innovation och att leverera energieffektiva produkter är en mycket viktig del i vår strategi och centreras till stor del kring ny teknik som kan förbättra kunderbjudandet på ett sätt som är miljömässigt och ekonomiskt konstruktivt. Vi arbetar ständigt för att minimera vår miljöpåverkan inom hela värdekedjan, genom att ha ett livscykelperspektiv på innovation.

Epirocs nyckeltal

De väsentliga områdena
Energianvändning från verksamheten, livscykelperspektiv, produkters miljöeffektivitet, koldioxidutsläpp från transporter, avfall/vatten, biologisk mångfald

Mål 2018
7,8 MWh energi från verksamheten/kostnad sålda varor (MSEK), (12M)
59% Förnybar energi av den totala energi i MWh som används i verksamheten, (12M)
4,8 CO_2 från transporter (ton)/kostnad sålda varor (MSEK), (12M)
3,4 Vattenförbrukning i m^3 vid anläggningar i vattenriskområden/kostnad sålda varor (MSEK), (12M)

Utfall 2018
7,6 MWh energi från verksamheten/kostnad sålda varor (MSEK)
60% Förnybar energi av den totala energi i MWh som används i verksamheten
5,6 CO_2 från transporter (ton)/kostnad sålda varor (MSEK)
2,9 Vattenförbrukning i m^3 vid anläggningar i vattenriskområden/kostnad sålda varor (MSEK)

FN:s mål för hållbar utveckling (SDG)
Fokusområdet har störst möjlighet att bidra till följande:

För oss är detta vad innovation handlar om

Vi har en hållbarhetspolicy och rutiner för att säkerställa att våra produkter och tjänster utvecklas i syfte att uppfylla våra kunders produktivitet, kvalitet, funktionalitet, säkerhet och miljöbehov.

Att bekämpa klimatförändringarna är viktigt för samhället och företagen. Epirocs ambition är att vara en del av lösningen genom att ständigt utveckla nya och förbättrade produkter och tjänster som tillför mervärde till våra kunder och tar itu med deras viktigaste utmaningar. En betydande del av miljöpåverkan gäller våra produkters användningsfas. Vi har ett nära samarbete med våra kunder för att förse dem med starka serviceerbjudanden och smart produktdesign som kan minimera avfallet och maximera värdet av deras investeringar.

Våra projekt för produktutveckling har mål som handlar om att minska våra kunders miljöpåverkan genom att till exempel minska energiförbrukningen och ligga i framkant inom banbrytande teknik såsom ökad automatisering och interoperabilitet mellan utrustning. Detta synsätt avspeglas också i vår fokusering på intelligent gruvdrift som innefattar ambitionen att merparten av vår utrustning i den underjordiska gruvan ska vara batteridrivna maskiner som skapar en utsläppsfri gruvmiljö. Produkter är också konstruerade för att renoveras och förvandlas till "ny" utrustning igen. Det finns också en marknad för begagnad utrustning.

Viktiga steg mot hållbarhet inom gruvdrift

Lanseringen under 2018 av den andra generationen elektrisk batteridriven utrustning är ett bra exempel på Epirocs målsättning att öka våra kunders produktivitet, öka säkerheten och minska utsläppen. En av de största utgifterna i många gruvverksamheter är kostnaden för ventilation i samband med högre temperaturer vid större djup och användningen av dieselutrustning. Med elektriska batteridrivna maskiner kan kostnaderna sänkas avsevärt med besparingar inom energi, underhåll, ventilation och förbättrad hälsa för medarbetarna.

Vårt utvidgade batterierbjudande och underjordiska flotta med nollutsläpp inkluderar lastare på 14 respektive 18 ton, en 42-tons truck och en serie medelstora borriggar för ortdrivning, produktionsborrning och bergsförstärkning. De nya batteripaketen uppfyller CE-standarderna. Dessa batterier med hög energitäthet laddas när de är anslutna till nätet eller när maskinen inte används, eller är lätt utbytbara för kontinuerlig drift.

Innovationsmål för att öka energieffektiviteten

Den största potentialen för att öka energieffektiviteten och minska utsläppen är genom innovativa produkter och tjänster, vilket bidrar till målen för hållbar utveckling 7 och 9. Varje division har därför identifierat en eller två produktfamiljer vars resultat kan följas upp från år till år i förhållande till energieffektiviteten enligt följande kriterier:

- Produkten som väljs är viktig för verksamheten
- Produkten kan följas under ett flertal år
- Det måste vara möjligt att granska produktdatan
- Energieffektivitetsvinster kan rapporteras i hela värdekedjan

För 2018 valdes vår andra generation batteridrivna maskiner (se mer information på sidan 50).

Hållbar gruvbrytning under jord – ett unikt samarbete med svenska företag

Framtidens gruva är koldioxidfri, digitaliserad och autonom. För att sätta en ny global standard för hållbar gruvverksamhet på stora djup har vi inlett ett samarbete i partnerskap med LKAB, ABB, Combitech och AB Volvo och startar nu en unik

Stora energibesparingar
En av de största utgifterna i många gruvverksamheter är kostnaden för ventilation i samband med högre temperaturer vid större djup och användningen av dieselutrustning. Eldrivna batteridrivna maskiner, som Boomer E2-batteriet, ger betydande besparingar när det gäller energi, underhåll och ventilation.

testbädd i malmfälten i norra Sverige. Vi kommer att studera det bästa sättet att bygga ett effektivt autonomt produktionssystem som är koldioxidfritt och har högsta tänkbara säkerhetsnivå.

Fortsatta insatser för att minska våra utsläpp

För att minska de direkta och indirekta utsläppen från vår verksamhet och bidra till att bekämpa klimatförändringarna syftar vårt arbete till att minska vår påverkan genom hela värdekedjan tillsammans med investeringar i energieffektivitet. De direkta utsläppen från vår egen verksamhet genereras huvudsakligen från produktionsenheternas utsläpp till luft och vatten, medan de indirekta utsläppen kommer från produktionsenhetens energiförbrukning och varutransporter.

Under 2018 ökade de direkta utsläppen av växthusgaser från vår egen verksamhet till 6 180 (5 565) i metriska ton koldioxidekvivalenter på grund av allmänt ökad verksamhet och längre arbetstid i vissa enheter. För en enhet ledde ökad produktion och testning av riggar till en ökning av dieselförbrukningen.

Under 2018 ökade de direkta utsläppen av växthusgaser från vår egen verksamhet till 157 346 (142 672) i metriska ton koldioxidekvivalenter på grund av ökande försäljning, vilket ökade antalet transporter. Som ett resultat av ökad efterfrågan på våra produkter vilket har lett till ökad produktion, värmebehandling och fler operativa timmar för vissa enheter, ökade årets energiförbrukning till 172 028 (155 497) MWh.

Den förnybara andelen av den totala energin som användes i verksamheten i MWh ökade och uppgick till 60% (55). Allt eftersom utbudet av förnybar energi ökar kommer vi att sträva efter att successivt uppnå koldioxidneutral produktion. En genomförbarhetsstudie utfördes under 2018 för att analysera den energimix som finns på våra särskilda marknader. Denna studie ska följas av en handlingsplan för att kunna hantera den tillgängliga energimixen på bästa möjliga sätt.

Våra transporter omfattar i huvudsak inkommande transporter av råmaterial till produktionsenheter och utgående transporter av produkter till kunder från produktionsenheter och distributionscentraler. Påverkan från dessa transporter består av utsläpp av växthusgaser och andra ämnen i luften. För 2018 var utsläppen av växthusgaser från godstransporter 5,6 (6,2) koldioxid (ton)/kostnad sålda varor (MSEK). Det innebär att utsläppen från transporter minskade till följd av åtgärder som har påbörjats under 2018. Kombinerad transport av produkter och material, minskad export och ökad inhemsk försäljning är några exempel på dessa åtgärder i vissa enheter. För vissa enheter har det skett en utveckling av lokala leverantörer som ersätter import och förbättrad orderplanering vilket bidrar till planeringen för sjötransporter i stället för flygfrakt. Utsläppen av växthusgaser från transport av varor i koldioxid (ton)/kostnad sålda varor (MSEK) under 2018 översteg målet för 2018 med 17% på grund av förfinade beräkningsmetoder, vilket också förklarar det sänkta nyckeltalet för 2019 (se s. 126).

För att minska koldioxidutsläppen arbetar vi ständigt med att förbättra våra planeringsprocesser. Ökad digitalisering och användning av planerat underhåll kommer att leda till förbättrade prognoser och leverantörssamarbeten som också kommer att bidra till att minska koldioxidutsläppen.

Vattenhantering med fokus på riskområden

Vår totala vattenförbrukning är relativt låg eftersom fokus ligger på montering. Eftersom vissa av våra egna verksamheter finns i länder som från år till år står inför vattenbrist, använder vi dock vattenindex för att identifiera verksamhet som ligger i riskområden, ur fysiska, rättsliga eller kostnadsrelaterade perspektiv. Verksamheter på dessa områden måste införa en riskhanteringsplan för vatten. Det fastställda nyckeltal som mäter vattenförbrukningen i riskområden i förhållande till kostnaden för försäljningen uppgick till 2,9 (3,7) m^3, en minskning med 22% (20). För jämförbara enheter, det vill säga samma platser som ansågs ha vattenstress föregående år, uppgick vattenförbrukningen i riskområden i förhållande till försäljningskostnaderna till 3,2 m^3. Vattenförbrukningen i vattenriskområden ('000 m^3) minskade till 65 (67). Minskningen av vattenförbrukningen förklaras delvis av att en enhet flyttar sin produktion från en plats med vattenstress till en plats utan vattenstress. Regn minskar också efterfrågan på bevattning, vilket ledde till minskad vattenförbrukningen för en annan enhet.

Vi ser till att vårt avfall är i trygga händer

Andelen avfall som återanvändes och återvanns i Epirocs interna verksamhet var 2018 97% (97) av det totala avfallet i kg. Även om mängden återanvänt och återvunnet avfall redan är hög fortsätter fokus att ligga på att öka dess andel till nytta för både kunder och miljö.

Vi växer med passionerade medarbetare och djärva ledare

Vi tror att alla medarbetare vill bidra, göra skillnad och utvecklas. Deras kompetens, attityd och förmåga att arbeta tillsammans är förutsättningar för vår förmåga att fortsätta att vara marknadsledande inom våra valda segment. Därför strävar vi efter att erbjuda arbetsplatser där chefer skapar förutsättningar för att de anställda ska lyckas, där tillit, mångfald och samarbete prioriteras.

Epirocs nyckeltal

De väsentliga områdena
Personalvård, ledarskap, mångfald

Mål 2018
Kvinnor i koncernen
- 19,5% Chefer
- 16,3% Medarbetare

Utfall 2018
20,0% Kvinnliga chefer
16,0% Kvinnliga medarbetare

FN:s mål för hållbar utveckling (SDG)
Fokusområdet har störst möjlighet att bidra till följande:

En gemensam kultur som sätter värde på innovation, engagemang och samarbete

Det som gör Epiroc unikt är att det är ett 145 år gammalt start up-bolag. Det finns en stolt historia, baserad på teknologiskt ledarskap och hållbarhet. Vi ägnar stor uppmärksamhet åt innovation för att skapa ännu mer värde för kunderna. Stor vikt läggs vid ökad automatisering och interoperabilitet mellan våra lösningar samt digitalisering. Vi är ett värdebaserat företag och har definierat våra företagsvärderingar, s.k. Extended Values. Fokus läggs också på samarbete – vilket är en ny värdering för företaget. Det ger energi till medarbetarna, som arbetar ännu närmare tillsammans för att skapa möjligheter och få saker att hända. Passion frigörs, och saker kan ske snabbt.

Innovation innebär för oss att ha ett öppet sinne, utveckla nya idéer och att ta dem till marknaden. Vid årsskiftet 2018 utgjorde antalet sysselsatta inom forskning och utveckling 6,9% (6,7) av alla våra medarbetare.

En miniundersökning för att ta temperaturen bland medarbetarna genomfördes med fokus på Epirocs vision, uppdrag, ledarskap och motivation, med övervägande mycket positiv återkoppling. En mer omfattande undersökning kommer att äga rum 2019 och ett nyckeltal för kommunikativt ledarskapsindex kommer att fastställas för 2019.

En högpresterande, mångsidig personalstyrka är nödvändig för att genomföra vår strategi

Vi tror att utveckling kommer av att ställa upp ambitiösa mål för medarbetarna, i linje med affärsmålen, och sedan ge dem friheten att leverera, med fullt ansvar för resultaten. Mycket uppmärksamhet ägnas åt att söka efter och rekrytera personer som kan trivas i den här miljön av tillit och personligt ansvar. Utbildning om ansvarsfull återkoppling skapades och lanserades globalt under året och fortlöpande ansvarsfull återkoppling ges av cheferna, med avsikten att förbättra varje persons förmåga och prestation. Företaget kännetecknas av goda utvecklingsmöjligheter, mångfald, hängivet ledarskap, en säker arbetsmiljö och en etisk affärsstrategi i alla delar av verksamheten.

Ett brett utbud av individuella utvecklingsmöjligheter

Vi vill vara den bästa arbetsgivaren för både befintliga och framtida medarbetare. Som branschexperter i en dynamisk teknisk miljö, där medarbetarna globalt arbetar i roller i hela värdekedjan – från FoU, inköp och tillverkning till försäljning och tjänster – erbjuder vi ett brett utbud av individuella utvecklingsmöjligheter och behöver samtidigt en mängd olika färdigheter och erfarenheter.

Vi uppmuntrar intern rörlighet över geografiska, organisatoriska och kulturella gränser. Alla lediga befattningar utom VD och koncernchef annonseras på den interna arbetsmarknaden, och personer utses efter professionella rekryteringsprocesser, med målet att hitta den person som är perfekt lämpad för behoven. År 2018 utannonserades 499 (–) befattningar, varav 47 (–) internationella. Den totala interna rörligheten bland medarbetarna ökade till 12% (11). Den totala externa rekryteringen minskade till 17% (18). Det utförs också allt mer arbete i tvärfunktionella projektgrupper, som ofta också arbetar globalt.

Som en del av utvecklingen av Epiroc har vi stärkt vår fokusering på sociala medier för att nå och locka talanger inom olika

Vid årsskiftet 2018 hade vi totalt 13 847 (12 948) anställda över hela världen. Equipment & Service hade 9 726 (8 896) anställda, Tools & Attachments hade 3 874 (3 934) anställda och koncerngemensamma funktioner 247 (118) anställda. Konsulter och extern personal anlitas utöver de tillsvidareanställda medarbetarna för att antingen behålla flexibiliteten i hanteringen av svängningar i efterfrågan eller erbjuda specialistkunskap under en tidsbegränsad period. Konsulter och extern personal anlitas huvudsakligen på våra tillverknings- och monteringsanläggningar. Per den 31 december 2018 uppgick den extra personalstyrkan till 1 610 (1 397) personer.

Som branschexperter i en dynamisk teknisk miljö, där medarbetarna globalt arbetar i roller i hela värdekedjan – från FoU, inköp och tillverkning till försäljning och tjänster – erbjuder vi ett brett utbud av individuella utvecklingsmöjligheter och behöver samtidigt en mängd olika färdigheter och erfarenheter.

kompetensområden och geografiska områden. Dessutom strävar vi ständigt efter att öka medvetenheten om Epiroc bland studenter vid universitet, högskolor och tekniska gymnasier samt i lärlingsprogram. Det gör vi för att hjälpa till att utöka rekryteringsbasen och förklara vad vi kan erbjuda som arbetsgivare inom områden som hållbar utveckling, teknisk innovation, individuell utveckling och som global organisation.

Ledningen arbetar hängivet för att leda och vägleda våra medarbetare

Att ha rätt chefer och ledaregenskaper på plats är nyckeln till att skapa starka och högpresterande team. Nya globala utvecklingsprogram infördes 2018 för att stärka ledaregenskaper – inklusive ett tre dagar långt introduktionsprogram och ett mentorprogram för nya general managers – och dessa kommer att fortsätta under 2019. Vi kommer också att mäta hur medarbetarna uppfattar våra ledare årligen från 2019.

Professionell utveckling och lärande bland medarbetarna

Vi tror att medarbetarna lär sig mest effektivt när de lyckas med sina utmaningar. Chefer ställer därför upp ambitiösa mål och ger kontinuerlig ansvarsfull återkoppling. Utbildning är tillgänglig via en internetbaserad kompetensportal, som ger de grundläggande färdigheter och kärnkunskaper som behövs för att göra jobbet. Dessutom har vi mentorprogram och främjar samarbete med erfarna personer. Under året skapades Epiroc University för att ge mer resurser till utbildnings- och utvecklingsportföljen. Det genomsnittliga antalet utbildningstimmar per anställd 2018 var 39 (35) timmar. Dessutom ägnades mycket tid åt lärande på arbetsplatsen.

Medarbetarna förväntas ta ansvar för sin egen professionella utveckling, med stöd av sina chefer och andra intressenter i företaget. Under året lades fokus på att förbättra prestationshanteringen och talangutvecklingen – med utgångspunkt från varje medarbetares behov.

Transparent, konstruktiv och systematisk respons på prestationer och förväntningar är en grundläggande framgångsfaktor för att skapa tillit och förtroende mellan medarbetare och chefer. Målet är att alla medarbetare ska delta i ett utvecklingssamtal med sin närmaste överordnade minst en gång om året. Under 2018 hade 88% (87) av medarbetarna utvecklingssamtal.

Lika möjligheter och nolltolerans mot diskriminering

Alla medarbetare hos Epiroc ska behandlas rättvist och med värdighet, utan diskriminering. Ambitionen är att se till att personalstyrkan återspeglar mångfalden i lokalsamhället och skapar en kultur av respekt, inklusive att öka medvetenheten om och förebygga trakasserier. Epiroc tar tydligt ställning mot diskriminering och ser det som viktigt att säkra medvetenheten om Epirocs värderingar och regler när det gäller diskriminering. Under 2018 anmäldes 2 (1) fall av diskriminering.

Vi är övertygade om att mångfald leder till mer dynamiska och kreativa team och förbättrade prestationer. Därför är vår ambition, som anges i våra riktlinjer för mångfald, att ha en diversifierad personalstyrka när det gäller nationalitet, kön, ålder, erfarenhet och utbildning, liksom personlighet. En viktig åtgärd är att föra in mångfaldsperspektivet när man sätter samman team. Det är också viktigt att föra en ständig diskussion i hela organisationen i syfte att utarbeta handlingsplaner som säkerställer att mångfaldsperspektivet inkluderas i rekrytering, karriärutveckling, bedömning och kompetensutveckling.

För att uppnå denna vision genomför vi ett antal aktiviteter. Alla Epirocs dotterbolag ska definiera och genomföra sina egna lokala mångfaldsmål och processer i enlighet med riktlinjerna och de lokala lagarna. Alla Epirocs operativa enheter ska kartlägga sina lokala mångfaldsfrågor och mål och följa upp dem i linje med andra affärsutvecklingsmål. För att komplettera lokala mångfaldsåtgärder och initiativ har Epiroc dessutom ett globalt kvinnligt mentorskapsprogram. Under 2018 matchades 58 kvinnliga sökande från 26 länder runt om i världen med erfarna chefer som mentorer. Syftet är att skapa en arena där mentorn och adepten kan utbyta erfarenheter och adepten kan få vägledning i sin professionella och personliga utveckling.

En bättre könsfördelning är önskvärd och målet är att öka andelen kvinnor, både totalt och på chefsnivå. Totalt 16,0% (15,7) av alla våra medarbetare är kvinnor, varav 81,6% (81,6) arbetar som tjänstemän. Andelen kvinnliga chefer i organisationen är 20,0% (18,2). År 2018 nåddes framgångar på ett antal områden – inför framtiden är vårt mål att minst 35% av den externa rekryteringen ska vara kvinnor, samt att andelen kvinnliga chefer ska öka.

Våra ledare på internationella uppdrag kommer från 21 (–) länder och arbetar i 23 (–) länder. År 2018 var 69% av alla högre chefer lokalt anställda. Cirka 30 nationaliteter är representerade bland Epirocs högre chefer över hela världen.

Föreningsfrihet och rätten till kollektivförhandling

Alla medarbetare har rätt att välja om de vill företrädas av en fackförening eller inte. Fackföreningar och arbetstagarrepresentation ses som ett värdefullt stödsystem för våra medarbetare, vilket främjar relationer baserat på ömsesidig respekt och en konstruktiv dialog. År 2018 omfattades totalt 42,0% (42,6) av våra medarbetare av kollektivavtal.

Vatten åt Alla

Tillgång till rent vatten är en mänsklig rättighet och grunden för förbättrade levnadsförhållanden. I nästan 35 år har vårt huvudsakliga samhällsengagemangs-projekt, Vatten åt Alla, drivits av våra medarbetare på frivillig basis med hjälp av deras donationer. Vårt mål är i slutändan att hjälpa människor att hjälpa sig själva och en typisk projektcykel inom Vatten åt Alla innebär följande:

Medarbetarna inom Epiroc i ett visst land etablerar en lokal Vatten åt Alla-organisation och möjliggör frivilliga donationer från anställda, vilka sedan fördubblas av det lokala företaget, dvs. att om medarbetaren donerar 100 kr donerar företaget 200 kr, totalt 300 kr.

Den lokala Vatten åt Alla-organisationen undersöker och väljer ut en partner att arbeta med och därefter ett vattenprojekt att stödja.

Projektet kan innebära borrning och grävning av en brunn eller att skydda en naturlig vattentillgång. Det kan också vara att bygga ett system för regnvatteninsamling eller att bygga sanitets- eller avloppssystem.

Vatten åt Alla övervakar projektets genomförande, men det verkliga arbetet på fältet tillsammans med lokalsamhället sköts av partnerorganisationen.

Hittills har Vatten åt Alla gett rent dricksvatten och sanitet till mer än 2 miljoner personer och stöder projekt över hela världen.

Vatten åt Alla drivs på frivillig basis av medarbetare inom Epiroc-koncernen och Atlas Copco-koncernen.

Mer information finns på www.water4all.org

Fallstudie: Fossilfri gruvdrift

Epiroc visar vägen för batteridrift

Kampen mot den globala klimatförändringen är viktigare än någonsin. För att samhället ska lyckas med detta måste vi öka andelen förnybar energi. Gruvindustrin har traditionellt använt diesel för att driva de flesta maskiner. Men nu pågår ett omfattande skifte mot grönare energi i branschen – och Epiroc leder vägen. Under 2014 gick vi i täten med vår första generation av batteridrivna maskiner, och på ett stort kundevent i november 2018 lanserade vi vår andra generation, bestående av tyngre och mer diversifierade maskiner.

Batteridrivna gruvlastare, truckar och borriggar för underjordsarbeten kommer att skapa många fördelar för både kunder och samhälle. Fördelarna inkluderar lägre driftskostnader, minskade växthusgasutsläpp samt förbättrad hälsa och säkerhet för operatörer, inte minst för dem som arbetar med gruvbrytning under jord.

Under 2018 ingick Epiroc ett strategiskt partnerskap med Northvolt som bygger en mycket stor batterifabrik i Sverige. Northvolt kommer att leverera ansvarsfullt producerade batterier av toppkvalitet till vår utrustning.

Erik Svedlund är marknadschef, Epiroc Electrification. Han har varit djupt involverad i arbetet med att arbeta fram vår vision för batteridrivna maskiner som ska skapa en fossilfri gruvmiljö.

Erik, varför sker detta skifte mot batteridrivna maskiner nu?
Det är flera globala trender som sammanfaller samtidigt. Den teknik som gör det möjligt är de moderna litiumjonbatterierna och de fallande kostnaderna till följd av de stora volymerna som genereras i fordonsindustrin. Fokus på säkerhet och hälsa är också en drivkraft. Förbränningsmotorn och dess utsläpp är under luppen runt om i världen. Det råder en global samsyn om att vi måste minska vårt miljöavtryck för att minimera effekterna av den globala uppvärmningen. Gruvbrytnings- och tunneldrivningsindustrin kommer att skynda på övergången till batteridrift eftersom det är så stora fördelar med den här tekniken i underjordstillämpningar.

Berätta mer om fördelarna för kunderna.
Batteridrivna maskiner släpper inte ut någon koldioxid. Dieselmaskinernas avgaser måste ventileras bort med ventilationssystem som är dyra att installera och driva. Ventilationen står vanligtvis för den högsta energikostnaden för en gruva. Utsläppsfria maskiner förbättrar även hälso- och säkerhetsaspekterna under jord och erbjuder också kostnadsbesparingar när det gäller service och underhåll.

Är prestandan lika bra i batteridriven som dieseldriven utrustning i den väldigt tuffa gruvmiljön?
Vi har sedan lanseringen av vår första generation av maskiner kört över 65 000 drifttimmar under verkliga gruvförhållanden. De generella erfarenheterna är att batteridrivna maskiner kan ha samma eller bättre prestanda jämfört med dieselmodellerna i praktiskt taget alla hänseenden. Snabbare acceleration, högt vridmoment, högre ramphastighet och 70–80% lägre energiförbrukning. Drifttiden per laddning är fortfarande inte i nivå med dieselalternativet, men allt eftersom batteritekniken utvecklas blir skillnaderna mindre och med introduktionen av andra generationens maskiner parallellt med förbättrad batterikapacitet är detta kanske inte någon begränsande faktor längre.

Hur ser du på potentialen för elektrifiering av våra maskiner?
Den framtida gruvbrytningen är elektrifierad, digitaliserad och autonom. Med den nya generationen av batteridriven utrustning som vi lanserade i november 2018 kommer vi att kunna erbjuda batterielektrifiering i stor skala – både ifråga om maskinstorlek, antalet modeller och marknader. Epiroc är väl positionerat att uppnå sitt mål: att ha den viktigaste delen av sortimentet elektrifierad om fem år. Jag skulle säga att potentialen är enorm och framtidsutsikterna ljusa. Framtiden är elektrisk!

Fallstudie: Automation

Ge mig fjärrkontrollen – automation ger kunderna ökade möjligheter

Att kunna natta barnen om kvällarna är en stor bonus för riggoperatörerna vid den australiensiska gruvgiganten BHP:s Yandi-gruva för järnmalmsbrytning. Eftersom gruvan ligger omkring 130 mil från Perth, där operatörerna arbetar och bor, är detta ganska extraordinärt. Förklaringen? Epirocs fjärrstyrda Pit Vipers. De är ett exempel på en växande lista med automationslösningar som Epiroc utvecklar för sina kunder för att förbättra säkerheten, produktiviteten och kostnadseffektiviteten.

Genom partnerskap med branschledande gruvbolag verkar Epiroc för att förändra borrningsprocessen. Ett exempel på ett sådant partnerskap är vårt samarbete med BHP. Under 2016 påbörjade vi processen med att automatisera det globala gruvbolagets Pit Viper-flotta vid Yandi-gruvan, belägen långt ute i den vidsträckta, torra och glesbefolkade, men mineralrika, Pilbara-regionen i västra Australien.

Till en början hanterades den autonoma riggparken på plats i Pilbara, men numera fjärrstyrs den från en modern kontorsbyggnad i Perth. Eftersom testerna i Yandi gav så bra resultat har BHP installerat Epirocs fjärrstyrda Pit Viper-borraggregat på många fler arbetsplatser. Inte konstigt med tanke på alla fördelar:

Förbättrad arbetsmiljö. Automation är inte bara en fråga om teknik. Det handlar lika mycket om människorna. Istället för att vara hemifrån dagar i sträck kan operatörerna arbeta i ett bekvämt kontrollrum i sin hemstad. Detta ökar säkerheten, minskar trötthet och ger de anställda möjlighet att komma hem till sin familj varje dag, precis som alla andra kontorsarbetare.

Ökad produktivitet. En automatiserad borrigg borrar ett hål snabbare än en operatörsstyrd borrigg. Och eftersom borriggarna knappt behöver ta rast, ökar BHP sin kapacitet med upp till 30%.

Förbättrad gruvdriftsprocess. Borrning sker i ett tidigt stadium av gruvbrytningen, så genom att börja använda autonoma Epiroc-riggar får kunden bättre förutsägbarhet, effektivitet och kvalitet för efterföljande processer, såsom krossning och siktning av järnmalmen.

Lägre driftskostnader. Att slippa flyga operatörer till och från avlägsna områden innebär lägre kostnader. Den autonoma driften ger också en bättre förståelse för maskinernas tillstånd, vilket sänker underhållskostnaderna.

Många andra kunder ser också fördelarna med automation. En av dem är Goldcorp, som har noterat mängder av positiva effekter sedan de bytte från manuella borriggar till våra autonoma Pit Vipers vid Peñasquito-dagbrottet i Mexiko. Här arbetar operatörerna i närheten av dagbrottet men sitter i ett säkert kontrollrum vid sidan av det aktiva, hektiska gruvområdet. Även här rapporterar kunden om förbättrad personalsäkerhet, ökad precision, högre produktivitet och lägre driftskostnader.

Pit Viperns säkerhetsfunktioner inbegriper rörelsedetektorer som stänger av maskinen om någon kommer i närheten och geofencing som säkerställer att borriggen håller sig inom det utmärkta arbetsområdet.

Automationen flyttar ner under jord

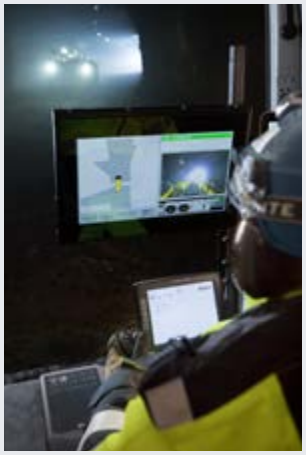

Medan Pit Viper används för ovanjordsarbeten, introduceras automation nu även för gruvdrift under jord.

Nyttjandegraden för utrustning är vanligtvis lägre under jord än för dagbrottsverksamhet. Under skiftbyten och ventilationsperioder efter sprängningar får personalen inte gå ner i gruvan och maskinerna står stilla. Detta har traditionellt varit en kostsam flaskhals för våra kunder. Automationen gör det möjligt att fortsätta verksamheten även om inga anställda tillåts gruvan, till exempel under ventilationen efter sprängning.

Ett exempel på vårt erbjudande för underjordsarbeten är Scooptram Automation Regular, ett automationspaket för vår underjordslastare. Det är nästa steg vidare från fjärrstyrning.

Områden där sprängning just har genomförts kan vara farliga för operatören på grund av risken för nedfallande stenar. Genom att Scooptram kan styras på distans, minskar risken för personskador samtidigt som effektiviteten ökar.

Detta är en spännande omvälvande tid för gruvindustrin, och vi är övertygade om att automation tillför ett mervärde. Våra kunder efterfrågar säkerhet, effektivitet, produktivitetsförbättringar, kostnadsreduceringar och bättre livskvalitet för medarbetarna. Automation adresserar alla dessa saker, och förändrar gruvdriften i grunden.

Epirocs regionala applikationscenter stöttar kunderna på automationsresan

Epiroc har regionala applikationscenter på fem strategiska städer runt om i världen: Denver i USA, Toronto i Kanada, Santiago i Chile, Perth i Australien och Johannesburg i Sydafrika. Centren fokuserar på att stödja kundernas behov av ökad produktivitet och teknisk assistans för Epirocs hela utbud av smart utrustning. Konvertering av manuella borriggar till automatiska, och utbildning och träning av riggoperatörer i övervakning av fjärrstyrd utrustning är några av de regionala applikationscentrens många viktiga uppgifter.

Fallstudie: Digitala lösningar

Epirocs Control Tower – i frontlinjen för gruvdigitalisering

Att se en borrigg i USA fjärrstyras från Sverige är bara ett sätt för Epirocs kunder och partners att få en förstahandsuppfattning om vad gruvdigitalisering kan erbjuda. Detta och mycket mer kan man ta del av i Epirocs Control Tower som invigdes vid vår anläggning i Örebro under 2018.

Vårt Control Tower är utformat så att vi kan demonstrera de allra senaste lösningarna inom automation och informationshantering. Men rummet, fyllt av stora skärmar som visar olika stadier i gruvdriften, är så mycket mer än en utställningslokal. Det är byggt för att fungera som samverkansarena för våra kunder och partners, där vi tillsammans kan utveckla lösningar som gör gruv- och anläggningsverksamheter mer produktiva, effektiva och säkra. Epirocs Control Tower har redan besökts av hundratals representanter från gruvbolag och andra kunder, partners och media. Det har snabbt blivit en viktig del i vår strategi att vara en stödjande och innovativ partner som skapar värde för kunderna.

På skärmarna demonstreras våra informationshanteringslösningar. Oavsett om gruvoperatörerna behöver planera var och när de ska använda maskinerna, förflytta utrustning eller göra service på utrustningen så har kontrolltornet samlat all data i en smart, användarvänlig översikt, vilket gör produktionen mycket enklare att kontrollera. Här demonstrerar vi också våra fjärrstyrda funktioner. Någon gång drömt om att få manövrera en Pit Viper, Scooptram eller Simbaborrigg? Här kan besökarna antingen använda våra simulatorer eller fjärrstyra riktiga riggar i vår testgruva i Sverige eller i vår anläggning i Garland, Texas, USA.

I Control Tower demonstreras även vårt banbrytande Mobilaris Mining Intelligence-system. Systemet "lyfter locket" på underjordsgruvan genom att erbjuda en tredimensionell bild av det ofta komplexa gruvortssystemet och ge en realtidsbild av var utrustning och personal befinner sig.

Oavsett om en kund är ute efter att öka produktiviteten, effektiviteten eller säkerheten – i Epirocs Control Tower är framtiden redan här.

Utökad kontroll för kunderna med realtidsdata

För utrustningsägare är det avgörande att löpande få information om maskinparkens status. Certiq, Epirocs maskinövervakningssystem, ger dem den information de behöver för att köra sina maskiner så produktivt som möjligt.

Gruv- och anläggningsföretag ställer ständigt frågor om hur deras maskiner presterar. Var befinner sig borriggarna? Hur många hål har borrats och på vilket djup? (Nödvändiga kunskaper före sprängning). Hur ser bränslestatusen ut? Motor- och hydrauloljetrycket? Några varningssignaler som kräver omedelbara åtgärder?

Med Certiq blir svaren på den här typen av frågor lättillgängliga och detta oberoende av om utrustningsägaren befinner sig på arbetsplatsen eller inte. Så länge som arbetsplatsen har internetuppkoppling kan Certiq förse kunden med en komplett överblick över verksamheten i realtid, dygnet runt, från vilken plats som helst i världen. Certiq samlar in, jämför och kommunicerar data från enskilda maskiner och hela flottor till användaren via en webbportal. Informationen presenteras på ett visuellt tilltalande sätt, med tabeller, grafik och stapeldiagram.

Information är en styrka, och det är vad Certiq gör – ger kunderna bättre möjligheter.

Bolagsstyrningsrapport

Epirocs bolagsstyrning är utformad för att stödja koncernens långsiktiga strategier, marknadsnärvaro och konkurrenskraft. Samtidigt ska den upprätthålla förtroendet bland intressenter, såsom aktieägare, kunder, leverantörer, kapitalmarknader, samhälle och anställda.

Bolagsstyrning avser system för beslutsfattande genom vilka aktieägarna, direkt eller indirekt, kontrollerar koncernen. Följande avsnitt innehåller information om bolagsstyrningen inom Epiroc. Som ett bolag noterat på Nasdaq Stockholm tillämpar Epiroc reglerna i aktiebolagslagen, årsredovisningslagen, Epirocs bolagsordning, Nasdaq Stockholms regelverk för emittenter och svensk kod för bolagsstyrning (Koden) samt andra svenska och utländska lagar och förordningar, i förekommande fall. Koden gäller alla svenska bolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad i Sverige och bygger på principen om att följa eller förklara. Det innebär att Epiroc inte behöver tillämpa varje regel i Koden hela tiden, utan kan välja alternativa lösningar, som anses stämma bättre överens med omständigheterna, förutsatt att Epiroc öppet offentliggör alla sådana avvikelser, beskriver den alternativa lösningen och anger orsaken till avvikelsen. Epiroc rapporterar inga avvikelser från Koden för räkenskapsåret. Revisorns redogörelse avseende denna rapport finns på sidorna 123–125.

Mer information om bolagsstyrning finns på www.epirocgroup.com

Bolagsstyrningsstruktur

I följande avsnitt beskrivs styrningsstrukturen inom Epiroc och hur bolagsstyrning skapar ett ramverk för regler och förordningar, ansvarsområden, processer och rutiner som effektivt skyddar aktieägarnas och andra parters intressen genom att minimera riskerna och skapa goda förutsättningar för en stabil expansion av Epirocs verksamhet.

1. Aktieägare

Vid årsskiftet 2018 uppgick det totala antalet aktieägare till 76 872. Andelen utländskt ägande var 54,0% av antalet aktier på marknaden. En aktieägare, Investor, äger mer än 10% av bolaget. Vid årets slut ägde Investor 207 645 611 aktier, motsvarande 17,1% av aktierna och 22,7% av rösterna. Mer information om bolagets aktier och aktieägare finns i avsnittet "Epiroc-aktien", se sidorna 138–139 och på webbplatsen www.epirocgroup.com/se/investors/share/shareholders.

2. Årsstämman

Årsstämman är Epirocs högsta beslutande organ, där aktieägarna utövar sin rösträtt. Kallelse till bolagsstämma publiceras på koncernens webbsida och offentliggörs i Post- och Inrikes Tidningar. Information om att kallelsen har lämnats ska samtidigt publiceras i Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter. Årsstämman beslutar i frågor som till exempel godkännandet av Epirocs årsredovisning, disposition av bolagets vinst samt ansvarsfrihet för styrelseledamöter och VD. Årsstämman väljer också styrelseledamöter och revisorer samt röstar om en valberedning, arvoden till styrelsen och revisorer samt riktlinjer för fastställande av löner och andra ersättningar till VD och ledningsgruppen. Aktieägare som deltar i årsstämman kan också ställa frågor om koncernens verksamhet. Beslut som fattas vid en bolagsstämma lämnas ut efter stämman i ett pressmeddelande och mötesprotokollet publiceras på Epirocs webbsida.

Årsstämman 2019 kommer att hållas kl. 16.00 den 9 maj 2019 i Aula Medica, Nobels väg 6, Solna.

Bolagsstyrningsstruktur

3. Valberedning

Valberedningens huvuduppgift är att föreslå styrelseledamöter och revisorer, arvodet för dessa personer samt lämna ett förslag till ordförande vid årsstämman. Valberedningens anvisningar kräver att den, utöver styrelsens ordförande, ska bestå av en företrädare för var och en av de fyra aktieägare som kontrollerar det största antalet röster. Valberedningens sammansättning baseras på ägarstatistik på den sista dagen för handel i augusti 2018. Förslagen och valberedningens yttrande kommer att publiceras senast tillsammans med kallelsen till årsstämman 2019. För ytterligare information om valberedningens anvisningar, se webbsidan www.epirocgroup.com.

Valberedningen ska utföra sina uppgifter i enlighet med Koden och särskilt beakta kraven på bredd och mångsidighet hos de utsedda styrelseledamöternas kvalifikationer, erfarenhet och bakgrund. Valberedningen har i sin utvärdering av styrelsens sammansättning också tagit hänsyn till mångfald, självständighet och könsfördelning.

I enlighet med instruktionerna på Epirocs webbsida är aktieägarna välkomna att lägga fram förslag och yttranden till valberedningen. Aktieägare som vill lämna in förslag kan göra det genom e-post till valberedningens sekreterare, nominations@epiroc.com, eller genom brev till Jörgen Ekelöw, Epiroc AB, Box 4015, 131 04 Nacka.

Följande representanter för Epiroc AB:s aktieägare utgör, tillsammans med styrelsens ordförande, Ronnie Leten, valberedningen inför årsstämman 2019:

- Petra Hedengran, Investor AB (ordförande)
- Ramsay Brufer, Alecta
- Jan Andersson, Swedbank Robur fonder
- Hans Ek, SEB Investment Management AB

4. Styrelse

Styrelsen är Epirocs högsta beslutande organ efter årsstämman. Styrelsen ansvarar för organisationen av koncernen och förvaltningen av koncernens angelägenheter. Styrelsens uppgifter är att anta strategier, affärsplaner, delårsrapporter, bokslutsrapporter, årsbokslut och vissa instruktioner, policyer och riktlinjer. Styrelsen är också skyldig att övervaka den ekonomiska utvecklingen och säkerställa kvaliteten på den finansiella rapporteringen och den interna kontrollen samt utvärdera verksamheten utifrån de mål och riktlinjer som fastställts av styrelsen. Andra mål är att besluta om koncernens större investeringar, förvärv och avyttringar samt andra förändringar i organisationen och verksamheten. Styrelsen antar instruktioner för styrelsens utskott samt en instruktion för VD och koncernchefen, liksom en instruktion för den finansiella rapporteringen.

Styrelsens arbete följer en skriftlig arbetsordning för att säkerställa att styrelsen får information om alla frågor och att alla aspekter av koncernens verksamhet som rör styrelsen behandlas.

Styrelsen har utsett tre styrelseutskott som en del i arbetet med att stärka effektiviteten i vissa frågor – ett ersättningsutskott, ett revisionsutskott och ett återköpsutskott. Utskotten har en förberedande och administrativ roll och ledamöterna utses för ett år i taget vid det konstituerande styrelsesammanträdet. Utskottens arbete och befogenheter regleras av utskottsinstruktionerna, som fastställs årligen.

Sammansättning

Styrelseledamöterna, utom arbetstagarrepresentanterna, utses årligen av årsstämman för tiden fram till slutet av nästa årsstämma. Enligt koncernens bolagsordning ska de styrelseledamöter som utses av årsstämman bestå av minst sex och högst tolv ledamöter. Förutom VD och koncernchefen, arbetstagarrepresentanterna och deras suppleanter är ingen av styrelseledamöterna anställd i koncernen. Av de styrelseledamöter som har utsetts av årsstämman är tre kvinnor och fem män. Styrelseledamöterna presenteras på sidorna 60–61.

Ordföranden leder arbetet, ansvarar för att styrelsens arbete utförs effektivt och att styrelsen fullgör sina förpliktelser enligt gällande lagar och förordningar. Ordföranden ska övervaka styrelsens arbete och förbereda och leda sammanträdena. Ordföranden ansvarar också för att styrelsen årligen utvärderar sitt arbete och alltid får den information som den behöver för att kunna utföra sitt arbete effektivt. Ordföranden företräder styrelsen i förhållande till Epirocs aktieägare.

Styrelsens arbete

För att fullgöra sin uppgift följer styrelsens arbete en årlig cykel. I början av året behandlar styrelsen bokslutskommunikén och årsredovisningen samt frågor som ska lämnas till årsstämman. Styrelsen ska varje år gå igenom koncernens strategiska inriktning samt affärsplanen och målen för det kommande året. Det görs också en presentation av den årliga revisionen av koncernens huvudrevisor. Varje kvartal granskar styrelsen koncernens resultat och delårsrapporter. Ett konstituerande styrelsemöte hålls i samband med den årsstämma där ledamöterna i styrelsens utskott utses och frågor som rätten att teckna företaget beslutas. Vid styrelsesammanträden sker normalt verksamhetspresentationer och/eller presentationer av vissa frågor. Styrelsen utvärderar VD och koncernchefens prestation och följer även upp hur uppförandekoden efterlevs under året.

2018 har styrelsen gjort en grundlig genomgång av strategin och följt upp utvecklingen av splitten från Atlas Copco samt börsnoteringen. Styrelsen höll 13 sammanträden under 2018, inklusive det konstituerande sammanträdet. Fem av sammanträdena var fysiska möten, ett var ett telefonsammanträde och sju var per capsulam. Dessutom gjorde styrelsen en studieresa till gruvan Garpenberg i Sverige. Se även illustrationen på sidorna 58–59. Närvaron vid styrelsesammanträdena presenteras på sidan 59. Chefsjuristen fungerade som sekreterare vid styrelsesammanträdena.

Utvärdering av styrelsen

Den årliga utvärderingen av styrelsens arbete, inklusive styrelsens utskott, genomfördes av ordföranden genom ett frågeformulär och en uppföljande diskussion med varje styrelseledamot. Utvärdering gjordes av styrelsens arbetssätt, kompetens och sammansättning samt styrelseledamöternas erfarenhet och mångfald. Resultatet presenterades för valberedningen.

Styrelsens arvoden

Ersättningar och arvoden baseras på styrelsens arbete. Den årsstämma som hölls den 25 april 2018 beslutade att arvodet till de stämmovalda styrelseledamöterna för perioden från och med första handelsdagen för Epirocs aktier på Nasdaq Stockholm fram till nästa årsstämma ska vara enligt nedan.

- Styrelsens ordförande beviljades ett belopp om SEK 1 950 000.
- Var och en av de övriga styrelseledamöter som inte är anställda i koncernen beviljades SEK 625 000.
- Ett belopp om SEK 225 000 tilldelades ordföranden i revisionsutskottet och SEK 150 000 till var och en av övriga ledamöter i detta utskott.

- Ett belopp om SEK 100 000 tilldelades ordföranden i ersättningsutskottet och SEK 75 000 till var och en av övriga ledamöter i detta utskott.
- Därtill, beslutades på en extra bolagsstämma den 3 maj 2018 att ytterligare SEK 60 000 ska utgå till varje icke verkställande styrelseledamot som dessutom deltar i utskottsarbete enligt beslut av styrelsen.

Före den första handelsdagen med Epirocs aktier på Nasdaq Stockholm den 18 juni 2018 hade styrelseledamöterna följande ersättning: Ronnie Leten ersattes med en proportionell andel av en årlig ersättning om SEK 1 300 000 från den 1 oktober 2017. Både Ulla Litzén och Lennart Evrell ersattes med en proportionell andel av en årlig ersättning om SEK 417 000 från den 1 oktober 2017. Anders Ullberg ersattes med en proportionell andel av en årlig ersättning om SEK 417 000 från den 25 april 2018. Både Jeane Hull och Astrid Skarheim Onsum ersattes med en proportionell andel av en årlig ersättning om SEK 417 000 från den 1 januari 2018. Johan Forssell fick ingen ersättning före den 18 juni 2018. Se även not 5.

5. Revisionsutskott

För att stödja styrelsen i dess roll i tillsynen av revisions- och internkontrollfrågor utses ett särskilt revisionsutskott. Utskottet ansvarar för uppföljningen av koncernens finansiella rapportering, finansiell riskhantering och internkontroll samt redovisning och revision. Revisionsutskottet för en regelbunden dialog med koncernens revisor och har minst ett möte per år med revisorn då ledningen inte är närvarande. Den granskar och övervakar även revisorns opartiskhet och självständighet, övriga tjänster som koncernens revisor tillhandahåller och bistår valberedningen med förslag till val av revisor.

Revisionsutskottet ska bestå av minst tre ledamöter och majoriteten av dessa ska vara oberoende i förhållande till koncernen och dess ledning. Revisionsutskottet består av Ulla Litzén (ordförande), Anders Ullberg och Ronnie Leten. Ulla Litzén och Anders Ullberg är oberoende i förhållande till koncernen och dess ledning.

6. Ersättningsutskott

Ersättningsutskottets huvuduppgift är att för styrelsen föreslå principer för ersättning och andra anställningsvillkor för medlemmar i koncernledningen, inklusive förslag till ersättning till VD och koncernchefen, och att godkänna ersättningar och övriga anställningsvillkor för övriga medlemmar i koncernledningen. Ersättningsutskottet hanterar även ersättningsfrågor av principiell betydelse, såsom förslag till långsiktiga incitamentsprogram för nyckelpersoner.

Ersättningsutskottet ska bestå av tre ledamöter som inte får vara anställda i koncernen. Styrelsens ordförande ska vara ordförande i utskottet. Övriga ledamöter ska vara oberoende i förhållande till koncernen och dess ledning. Ersättningsutskottet består av Ronnie Leten (ordförande), Lennart Evrell och Johan Forssell. Lennart Evrell och Johan Forssell är oberoende i förhållande till koncernen och dess ledning.

Ersättning till VD och koncernchefen samt koncernledningen

Ersättningen till Epirocs ledande befattningshavare ska bestå av en grundlön, rörlig ersättning, långsiktiga incitamentsprogram, pensionspremier och ytterligare förmåner.

Grundlönen ska återspegla ställningen, kvalifikationen och individens prestation och den rörliga ersättningen ska vara beroende av i vilken utsträckning förutbestämda kvantitativa och kvalitativa mål uppfylls. Den rörliga ersättningen är begränsad till högst 70% av grundlönen för VD och koncernchefen, till 60% för affärsområdeschefen och till 40% för övriga ledande befattningshavare.

Vid anställningens upphörande, utgår till en ledande befattningshavare i koncernen en ersättning på mellan 12 och 24 månaders grundlön beroende på ålder, anställningstid och eventuell inkomst från annan ekonomisk verksamhet eller anställning. Se not 5 för information om ersättningen under 2018.

Prestationsbaserade incitamentsprogram

Styrelsen anser att det ligger i aktieägarnas intresse att nyckelpersoner i Epiroc har ett långsiktigt intresse av en god värdeutveckling för aktierna i koncernen. Detta gäller särskilt den grupp av nyckelpersoner som består av ledande befattningshavare och divisionschefer. Styrelsen gör också bedömningen att ett aktierelaterat optionsprogram ökar attraktionskraften hos Epiroc på den globala marknaden och ökar möjligheten att rekrytera och behålla nyckelpersoner i koncernen. Epirocs årsstämma 2018 införde en prestationsbaserad personaloptionsplan för 2018. Optionsplanen är riktad till högst 100 nyckelpersoner.

Ytterligare information om incitamentsprogrammen finns i not 23.

7. Återköpsutskott

Styrelsen har utnämnt ett återköpsutskott som ska förbereda och verkställa återköp av egna aktier i enlighet med årsstämmans bemyndigande till styrelsen att kunna återköpa egna aktier. Se not 20 och 23. Återköpsutskottet består av Anders Ullberg (ordförande) och Ronnie Leten.

Styrelsens arbete 2018

Q1

12 februari
Helårsresultat 2017 och beslut om Epirocs finansiella mål

15 mars
Långsiktigt incitamentsprogram – per capsulam

23 mars
- Börsnotering av Epiroc
- Genomgång av divisionen Rocktec

Q2

25 april
Konstituerande styrelsesammanträde – per capsulam

3 maj
- Resultat kvartal 1 2018
- Genomgång av divisionen Surface and Exploration Drilling
- Genomgång av divisionen Mining and Rock Excavation Service

25 maj
Godkännande av prospekt – per capsulam

5 juni
- Uppdelning av befintliga aktier – per capsulam
- Beslut om avstämningsdag för uppdelningen – per capsulam

8. VD och koncernchef, koncernledningen

Koncernens VD och koncernchef utses av styrelsen. VD och koncernchef ansvarar för den löpande förvaltningen av koncernens verksamhet i enlighet med de anvisningar och föreskrifter som styrelsen fastställt. Dessa instruktioner inkluderar ansvaret för finansiell rapportering, förberedelse av information och underlag för beslut, och att säkerställa att avtal och andra åtgärder inte strider mot gällande lagstiftning eller föreskrifter. VD och koncernchefen samt koncernledningen är gemensamt ansvariga för den dagliga verksamheten.

VD har utsett en koncernledning som ansvarar för olika delar av verksamheten. Utöver Per Lindberg, VD och koncernchef, består koncernledningen av Helena Hedblom, chef för gruv och infrastruktur, Anders Lindén, ekonomi- och finansdirektör, Jörgen Ekelöw, chefsjurist och Mattias Olsson, informationsdirektör. Från och med den 1 mars 2019 utvidgades ledningsgruppen till att även omfatta Martin Hjerpe, M&A- och strategidirektör. Ytterligare information om medlemmarna i koncernledningen finns på sidan 62.

Koncernledningens roll är att upprätta strategier och policyer för koncernen utifrån de mål som har fastställts av styrelsen. Koncernledningen sätter upp mål för den operativa verksamheten, tilldelar resurser och övervakar verksamhetens resultat. Ledningsgruppen ansvarar också för investeringsplanering och uppföljning, förvärv och avyttringar samt för förberedelser inför styrelsesammanträden. Koncernledningen sammanträder varje månad för att granska det finansiella resultatet för föregående månad, uppdatera prognoser och planer samt diskutera strategiska frågor.

9. Revisor

Den externa revisorns uppgift är att granska koncernens årsredovisning och bokföring, koncernredovisningen och de mest betydande dotterbolagen samt styrelsens och VD:s förvaltning. Efter varje räkenskapsår ska revisorn lämna en revisionsberättelse till årsstämman. Den huvudansvariga revisorn deltar vid alla sammanträden med revisionsutskottet och presenterar årsrevisionen för styrelsen, där styrelsen också träffar revisorn utan att ledningen är närvarande.

Vid årsstämman 2018 valdes revisorn Deloitte AB, Sverige, till extern revisor fram till årsstämman 2019 i enlighet med ett förslag från valberedningen. Huvudansvarig revisor är Thomas Strömberg, auktoriserad revisor på Deloitte AB.

Närvaro

	Styrelse-sammanträden	Per capsulam-sammanträden	Revisions-utskottet	Ersättnings-utskottet	Återköps-utskottet
Ronnie Leten	6	7	5	2	4
Anders Ullberg	6	7	5		4
Astrid Skarheim Onsum	6	7			
Jeane Hull	5	7			
Johan Forssell	6	7		2	
Lennart Evrell	6	7		2	
Per Lindberg	6	7			
Ulla Litzén	4	7	5		
Bengt Lindgren	6	7			
Kristina Kanestad	6	7			
Mårten Karlsson	5				
Gustav El Rachidi	4				
Totalt antal sammanträden	**6**	**7**	**5**	**2**	**4**

Q3

19 juli
- Resultat kvartal 2 2018
- Beslut om att utnyttja mandat avseende köp, överlåtelse och försäljning av egna aktier som beviljats av årsstämman – per capsulam

20–22 augusti
- Studieresa till en gruva
- Strategimöte i Örebro
- Genomgång av divisionen Underground Rock Excavation
- Genomgång av divisionen Rock Drilling Tools

Q4

24 oktober
- Resultat kvartal 3 2018
- Genomgång av divisionen Drilling Solutions

19 november
Godkännande av Euro Medium Term Note-programmet – per capsulam

Styrelse

Övre raden: Mårten Karlsson, Anders Ullberg, Johan Forssell, Per Lindberg, Kristina Kanestad, Lennart Evrell, Bengt Lindgren
Undre raden: Gustav El Rachidi, Jeane Hull, Ronnie Leten, Astrid Skarheim Onsum, Ulla Litzén

Ronnie Leten

Ordförande Vald 2017

Nationalitet/född
Belgisk/1956

Utbildning
Civilekonomexamen från universitetet i Hasselt, Belgien.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Ronnie Leten är styrelseordförande och styrelseledamot i Telefonaktiebolaget LM Ericsson och styrelseledamot i AB SKF och IPCO AB. Han har tidigare innehaft befattningen som VD och koncernchef i Atlas Copco AB.

Innehav i Epiroc AB
11 308 A-aktier
55 650 B-aktier

Oberoende i förhållande till Epiroc/större aktieägare
Nej [1] /nej [2]

Johan Forssell

Styrelseledamot Vald 2017

Nationalitet/född
Svensk/1971

Utbildning
Civilekonomexamen från Handelshögskolan i Stockholm.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Johan Forssell är verkställande direktör och koncernchef samt styrelseledamot i Investor AB och styrelseledamot i Atlas Copco AB, Wärtsilä Oyj Abp, Patricia Industries AB och EQT AB. Han har tidigare innehaft befattningen som direktör och chef för kärninvesteringar hos Investor AB.

Innehav i Epiroc AB
5 000 B-aktier
1 621 syntetiska aktier

Oberoende i förhållande till Epiroc/större aktieägare
Ja/Nej [3]

Anders Ullberg

Styrelseledamot Vald 2017

Nationalitet/född
Svensk/1946

Utbildning
Civilekonomexamen från Handelshögskolan i Stockholm.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Anders Ullberg är styrelseordförande och styrelseledamot i Boliden AB och Studsvik AB samt styrelseledamot i Atlas Copco AB, Beijer Alma AB och Valedo Partners. Han är även ordförande i Rådet för finansiell rapportering och styrelseledamot i European Financial Reporting Advisory Group. Han har tidigare innehaft befattningarna som vice VD och CFO samt VD och koncernchef för SSAB AB.

Innehav i Epiroc AB
14 000 A-aktier
10 000 B-aktier

Oberoende i förhållande till Epiroc/större aktieägare
Ja/Ja

Ulla Litzén

Styrelseledamot Vald 2017

Nationalitet/född
Svensk/1956

Utbildning
Civilekonomexamen från Handelshögskolan i Stockholm och en MBA från Massachusetts Institute of Technology (MIT) i USA.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Ulla Litzén är styrelseledamot i AB Electrolux, NCC AB, Husqvarna AB och Ratos AB. Hon har tidigare innehaft befattningarna som VD för W Capital Management AB samt direktör och medlem i koncernledningen för Investor AB.

Innehav i Epiroc AB
75 800 A-aktier
3 000 B-aktier

Oberoende i förhållande till Epiroc/större aktieägare
Ja/Ja

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information och innehav i Epiroc AB per den 31 december 2018. Innehav inklusive närstående juridiska eller fysiska personers innehav.

1) Ronnie Leten har varit VD och koncernchef för ett närstående bolag (Atlas Copco) under de senaste fem åren.

2) Ronnie Leten har ett konsultavtal med Investor AB, som är en större aktieägare.

3) Johan Forssell är VD och koncernchef för Investor AB som är en större aktieägare.

4) Per Lindberg är VD och koncernchef för Epiroc AB.

Lennart Evrell
Styrelseledamot Vald 2017

Nationalitet/född
Svensk/1954

Utbildning
Civilingenjörsexamen från Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm och en civilekonomexamen från Uppsala universitet.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Lennart Evrell är styrelseledamot i Svenska Cellulosa AB (SCA) och Svenskt Näringsliv. Han har tidigare innehaft befattningen som VD och koncernchef i Boliden AB.

Innehav i Epiroc AB
–

Oberoende i förhållande till Epiroc/större aktieägare
Ja/Ja

Per Lindberg
Styrelseledamot och VD och koncernchef Vald 2018

Nationalitet/född
Svensk/1959

Utbildning
Civilingenjörsexamen och doktorsexamen i industriell ekonomi, Chalmers Tekniska Högskola i Göteborg.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Per Lindberg är VD och koncernchef för Epiroc sedan 2018. Dessförinnan var han VD och koncernchef för BillerudKorsnäs AB.

Innehav i Epiroc AB
35 000 A-aktier
1 000 B-aktier

Oberoende i förhållande till Epiroc/större aktieägare
Nej [4] /Ja

Jeane Hull
Styrelseledamot Vald 2018

Nationalitet/född
Amerikansk/1955

Utbildning
Civilingenjörsexamen från South Dakota School of Mines and Technology och en MBA from Nova Southeastern University, båda i USA.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Jeane Hull är styrelseledamot i Interfor Corporation och Cloud Peak Energy Incorporated. Hon har tidigare innehaft befattningarna som vice VD och teknisk direktör på Peabody Energy och operativ chef för Rio Tinto vid Kennecott Utah Copper Mine i USA.

Innehav i Epiroc AB
2 541 syntetiska aktier

Oberoende i förhållande till Epiroc/större aktieägare
Ja/Ja

Astrid Skarheim Onsum
Styrelseledamot Vald 2018

Nationalitet/född
Norsk/1970

Utbildning
Civilingenjörsexamen i maskinteknik från Norges Teknisk-Naturvetenskapliga Universitet i Trondheim, Norge.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Astrid Skarheim Onsum är chef för vindkraft på Aker Solutions ASA i Norge. Hon har tidigare innehaft befattningarna som Chief Digital Officer och chef för den norska ingenjörsverksamheten på Aker Solutions.

Innehav i Epiroc AB
2 541 syntetiska aktier

Oberoende i förhållande till Epiroc/större aktieägare
Ja/Ja

Bengt Lindgren
Styrelseledamot, arbetstagarrepresentant Vald 2018

Nationalitet/född
Svensk/1957

Innehav i Epiroc AB
–

Kristina Kanestad
Styrelseledamot, arbetstagarrepresentant Vald 2018

Nationalitet/född
Svensk/1966

Innehav i Epiroc AB
1 200 B-aktier

Mårten Karlsson
Suppleant, arbetstagarrepresentant Vald 2018

Nationalitet/född
Svensk/1978

Innehav i Epiroc AB
–

Gustav El Rachidi
Suppleant, arbetstagarrepresentant Vald 2018

Nationalitet/född
Svensk/1970

Innehav i Epiroc AB
–

Koncernledning

Från vänster: Mattias Olsson, Anders Lindén, Helena Hedblom, Per Lindberg, Jörgen Ekelöw

Per Lindberg

VD och koncernchef
I nuvarande befattning sedan 2018

Nationalitet/anställd/född
Svensk/2018/1959

Utbildning
Civilingenjörsexamen och doktorsexamen i industriell ekonomi, Chalmers Tekniska Högskola i Göteborg.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Per Lindberg var VD och koncernchef för BillerudKorsnäs.

Innehav i Epiroc AB
35 000 A-aktier
1 000 B-aktier

Helena Hedblom

Chef för gruv och infrastruktur
I nuvarande befattning sedan 2017

Nationalitet/anställd/född
Svensk/2017/1973

Utbildning
Civilingenjörsexamen i materialteknik från Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Helena Hedblom är styrelseledamot i IPCO AB och Föreningen för gruvor, mineral-och metallproducenter i Sverige (SveMin). Hon var tidigare chef för Atlas Copcos affärsområde Gruv- och bergbrytningsteknik.

Innehav i Epiroc AB
6 242 A-aktier
316 760 personaloptioner
12 534 matchande aktier

Anders Lindén

Ekonomi- och finansdirektör
I nuvarande befattning sedan 2017

Nationalitet/anställd/född
Svensk/2017/1962

Utbildning
Civilekonomexamen från Handelshögskolan i Stockholm.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Anders Lindén var Vice President Business Control för Atlas Copcos affärsområde Gruv- och bergbrytningsteknik.

Innehav i Epiroc AB
4 000 A-aktier
136 872 personaloptioner

Mattias Olsson

Informationsdirektör
I nuvarande befattning sedan 2018

Nationalitet/anställd/född
Svensk/2018/1968

Utbildning
Ekonomie Magisterexamen från Linköpings universitet.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Mattias Olsson var chef för Investor Relations på ASSA ABLOY.

Innehav i Epiroc AB
2 015 A-aktier
1 200 B-aktier

Jörgen Ekelöw

Chefsjurist
I nuvarande befattning sedan 2017

Nationalitet/anställd/född
Svensk/2017/1955

Utbildning
Juristexamen från Lunds universitet.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Jörgen Ekelöw var General Counsel M&A and Global Projects på Atlas Copco.

Innehav i Epiroc AB
3 221 A-aktier
188 192 personaloptioner

Martin Hjerpe

M&A- och strategidirektör
Börjar den 1 mars 2019

Nationalitet/anställd/född
Svensk/2019/1976

Utbildning
Civilingenjörsexamen i teknisk fysik från Chalmers Tekniska Högskola.

Huvudsaklig arbetslivserfarenhet och övrig information
Martin Hjerpe var delägare på McKinsey & Company.

Innehav i Epiroc AB per den 31 december 2018, inklusive närstående juridiska eller fysiska personers innehav.

Internkontroll och riskhantering för finansiell rapportering

Detta avsnitt innehåller en beskrivning av Epirocs system för internkontroll över den finansiella rapporteringen i enlighet med de krav som anges i svensk kod för bolagsstyrning och aktiebolagslagen.

Epirocs internkontrollsystem för den finansiella rapporteringen är utformat för att hantera risker och säkerställa en hög grad av tillförlitlighet vid utarbetandet av finansiella rapporter och för att säkerställa att gällande redovisningsprinciper och andra krav som ett börsnoterade bolag har tillämpas på rätt sätt.

Epirocs processer har upprättats baserat på det regelverk för internkontroll som har utfärdats av COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). COSO:s komponenter implementeras i Epiroc enligt nedan.

1. Kontrollmiljö

Grunden för Epirocs ramverk för internkontroll definieras av den övergripande kontrollmiljön. Styrelsen ansvarar för att upprätta ett effektivt system för internkontroll och styr arbetet genom revisionsutskottet, VD och en särskild koncernfunktion som övervakar internkontroll. Koncernledningen sätter tonen för organisationen och påverkar kontrollmedvetenheten hos medarbetarna. En viktig framgångsfaktor för en stark kontrollmiljö är att säkerställa att organisationsstrukturen, beslutshierarki, företagsvärderingar när det gäller etik och integritet samt befogenhet att agera, är tydligt definierade och kommunicerade genom vägledande dokument som interna policyer, riktlinjer och Epirocs uppförandekod.

2. Riskbedömning

En bedömning av de finansiella rapporteringsriskerna sker årligen och kontrollaktiviteter förstärks eller införs. De viktigaste riskområdena för Epirocs finansiella rapportering presenteras på nästa sida.

3. Kontrollaktiviteter

Epirocs kontrollaktiviteter har införts för att motverka finansiella rapporteringsrisker. Kontrollaktiviteter utförs på alla nivåer i Epiroc och i olika stadier av affärsprocesserna.

4. Information och kommunikation

Epiroc har informations- och kommunikationskanaler som syftar till att säkerställa att information identifieras, fångas in och kommuniceras på ett sätt och inom en tid som gör det möjligt för medarbetare och chefer att fullgöra sitt ansvar. Exempel på information och kommunikation i Epiroc är följande: Koncernens policyer och riktlinjer kommuniceras via Epiroc Way (intranät), verksamhetsgenomgångar och utbildningar.

5. Övervakning

Löpande och specifika utvärderingar görs för att säkerställa att de fem komponenterna i Epirocs internkontrollramverk fungerar. Epirocs övervakningsverksamhet omfattar bland annat oberoende internrevisioner, översyn och avstämningar av balansräkningar, granskningar av finansiell information och finansiella resultat och månatliga ledningsmöten. Iakttagelser av misstänkta brister utvärderas och meddelas i god tid. Brister av väsentlig betydelse rapporteras till koncernledningen, revisionsutskottet eller styrelsen.

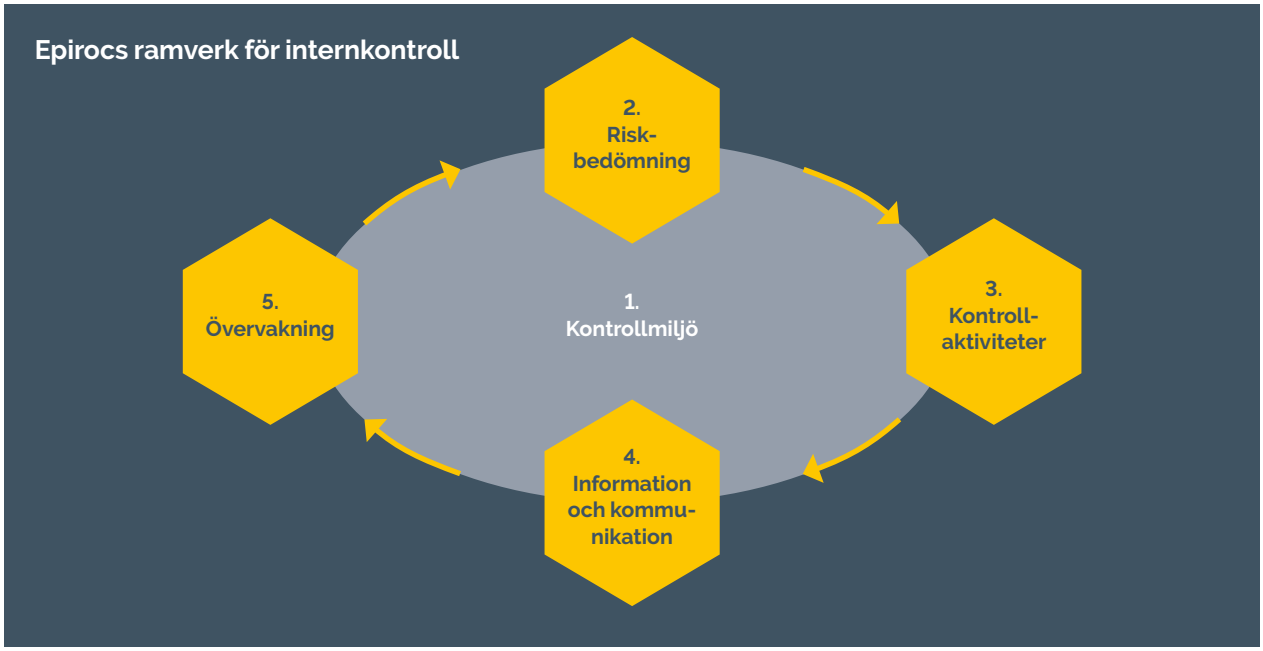

Viktiga finansiella rapporteringsrisker	Kontrollaktiviteter
Intäkter redovisas inte i korrekt redovisningsperiod.	• Kundkontrakt tecknas på lämplig nivå i koncernen. • Intäkterna delas upp och analyseras efter typ (t.ex. varor och tjänster) och efter tidsperiod på lokal, divisions- och koncernnivå. • Intäkter för levererade varor granskas vid periodens slut mot fraktsedlar och färdigställandegrad för service och projekt bedöms vid varje balansdag.
Varulager värderas inte korrekt till det lägsta av anskaffningsvärdet eller nettoförsäljningsvärdet.	• Inventeringar av varulager sker regelbundet. • Varulager avstäms vid varje balansdag. • Varulagerkostnader och produktionsavvikelser granskas och godkänns av divisionerna och nettoförsäljningsvärdet jämförs med bokförda värden för att identifiera behovet av justeringar av lagervärden. • Lagernivåer och försäljningsvärde utvärderas vid varje balansdag tillsammans med inkurans.
Inkomstskatter redovisas inte i enlighet med gällande skattelagstiftning.	• Skatteberäkningar upprättas och granskas vid varje balansdag. • Den effektiva skattesatsen för varje bolag analyseras vid varje balansdag av koncernens skatteavdelning. • Efterlevnaden av principer för internprissättning övervakas regelbundet. • Fortlöpande skatterevisioner och tvister övervakas och avsättningsnivåer utvärderas av koncernens skattespecialister.
Avsättning för osäkra fordringar beräknas inte utifrån koncernens riktlinjer.	• En stark process och bra verktyg finns för att driva in kundfordringar. • Beräkningsriktlinjer för avsättningar för osäkra fordringar finns på koncernens intranät. • Behoven av avsättningar för osäkra fordringar räknas om och bokförs vid varje rapporteringstillfälle. • Granskningar av balansräkningar görs för att säkerställa att företaget har följt koncernens riktlinjer vid beräkningen av avsättningar.
Bokföringsallegat är inte korrekta eller stöds inte.	• Bokföringsallegat framställs och stöds av tillräcklig dokumentation. • Granskningar och godkännanden av bokföringsallegat finns. • Tillgången till finansiella transaktioner är begränsad till relevant personal. • Avstämningar av balansräkningen sker regelbundet.
Redovisningsprocesser och -förfaranden är inte väl dokumenterade.	• En dokumenterad handbok för det affärssystem och ekonomisystem som används finns och uppdateras. • Checklistor för bokslut finns, underhålls och används för redovisningen. Ledningen granskar de ifyllda checklistorna i rätt tid.
Införandet av nya IFRS-standarder sker inte på rätt sätt.	• Nya IFRS-standarder som gäller för Epiroc är kända innan de träder i kraft. • Koncernens redovisningsavdelning vägleder införandet av nya IFRS-standarder och fastställer en plan för alla nivåer som påverkas. • Utbildning ges till lokala ekonomifunktioner. • Koncernens riktlinjer uppdateras för att återspegla kraven för de nya IFRS-standarderna.

Balanserat risktagande och effektiv riskhantering

Alla affärsaktiviteter innebär risk. Epiroc ser effektiv riskhantering utifrån både riskreducering och affärsmöjligheter för att minska sannolikheten och svårighetsgraden för skador och förluster och för att möjliggöra lönsam tillväxt.

Epirocs produkter och tjänster säljs i omkring 150 länder, och de huvudsakliga enheterna för produktutveckling och tillverkning ligger i Sverige, USA, Kanada, Kina och Indien. Epiroc fokuserar på tillämpningar inom gruvdrift och infrastruktur där det finns behov av verksamhetskritisk utrustning och service, med betydande eftermarknadsbehov under hela utrustningens livscykel och där kunderna fokuserar på produktivitet och totalkostnad. Därför leder den globala verksamheten till en rad olika risker och möjligheter. Epirocs förmåga att förebygga, upptäcka och hantera risker är avgörande för en effektiv styrning och kontroll av verksamheten.

Ansvarsområden

Det är styrelsens ansvar att säkerställa att det finns ett lämpligt system och lämpliga riktlinjer för uppföljning och internkontroll av Epirocs verksamhet och de risker som är förknippade med dess verksamhet. Riskhanteringssystemet på Epiroc följer koncernens decentraliserade struktur. Lokala företag ansvarar för sin egen riskhantering, som övervakas och följs upp regelbundet vid lokala styrelsesammanträden. Dessutom används ett riskhanteringssystem för att kartlägga koncernrisker, se nedan. Koncernfunktionerna för juridik, försäkring, finansförvaltning, skatt, styrning, redovisning och kommunikation tillhandahåller policyer, riktlinjer och instruktioner för riskhantering.

Finansiella riskpolicyer och compliance-funktioner infördes och trädde i kraft från och med januari 2018. Styrelsen har antagit de övergripande finansiella policyerna och övervakar att policyerna efterlevs. Koncernens finansiella riskhanteringsutskott (FRMC) hanterar koncernens finansiella risker inom det mandat som styrelsen gett. Medlemmarna i FRMC är VD, CFO, Group Treasurer och Manager Treasury Control. FRMC sammanträder en gång per kvartal eller oftare, om omständigheterna kräver det. Revisionsutskottet tar emot rapporter från FRMC vid varje sammanträde.

Group Treasury har det operativa ansvaret för koncernens finansiella riskhantering. Group Treasury hanterar och kontrollerar finansiella riskexponeringar, säkerställer att lämplig finansiering sker genom lån och beviljade kreditfaciliteter samt förvaltar koncernens likviditet. Läs mer om finansiell riskhantering i not 27.

Genomförandet av policyer, riktlinjer och instruktioner för finansiell rapportering och finansiell riskhantering granskas regelbundet genom internrevisioner. Läs mer om internkontroll över den finansiella rapporteringen i bolagsstyrningsrapporten, sida 63.

Krishanteringsprocessen sköts av avdelningen Insurance & Risk Management samt Corporate Communications. Den rullas ut till alla enheter, och varje störande eller oväntad händelse bör, så långt som det är möjligt, hanteras nära incidentens ursprung.

Försäkring

Från och med den 1 juni 2018 har Epiroc egna försäkringsprogram. Försäkringsprogrammen omfattar bland annat egendoms- och affärsavbrottsförsäkring, produktansvarsförsäkring, varutransportförsäkring, s.k. financial lines-försäkring, tjänstereseförsäkring och försäkring för specialrisker, i den utsträckning och avseende belopp som anses ligga i linje med branschpraxis. Koncernen är dock inte fullt försäkrad mot alla tänkbara risker, och försäkringsskydd för alla typer av risker kanske inte är tillgängliga till en rimlig kostnad, eller överhuvudtaget. Om det skulle inträffa en olycka som orsakar skador som överstiger beloppsgränsen eller som inte täcks av en försäkring skulle det kunna få en betydande negativ inverkan på koncernens verksamhet, finansiella ställning och resultat.

Företagsriskhantering

Epiroc använder ett riskhanteringssystem för att kartlägga koncernrisker. Systemet tillämpas på divisionerna. Därmed identifieras risker utifrån respektive divisions ledningsgrupps kunskaper om sin verksamhet och sitt ansvarsområde. Ansvaret för att hantera de risker som tas upp i riskkartläggningen ligger hos varje division, medan avdelningen Insurance & Risk Management sköter den övergripande processen, leder sessionerna och, tillsammans med koncernledningen, konsoliderar resultaten på koncernnivå. Dessutom genomförs riskkartläggning på koncernnivå för IT, juridik, hållbarhet och finansiell redovisning genom egen analys och diskussion med intressenter. Resultaten av riskkartläggningar rapporteras till koncernledningen och till styrelsen. Styrelsen diskuterar varje år upp risker och riskhantering.

En översikt över de risker som påverkar Epiroc presenteras på följande sidor.

Epiroc-koncernens centrala risker

De risker som beskrivs på nästa sida har värderats och på sidorna 67–68 presenteras de risker som bedömts som störst för koncernen. Dessa risker presenteras mer i detalj, inklusive sammanhang, riskreducerande åtgärder och aktiviteter samt möjligheter.

Risköversikt

Strategiska risker

Marknadsrisker	• Produkter och tjänster används i branscher som antingen är cykliska eller påverkas av allmänna ekonomiska förhållanden. • Mineralpriser är volatila och kan påverka efterfrågan på Epirocs produkter och tjänster.
Konkurrensrisker	• Mycket konkurrensutsatta marknader. • Konkurrenterna kan komma att fortsätta att konsolidera.
Lagstiftningsrisker och politiska risker	• Lagstiftningsrisker och andra risker i samband med internationell verksamhet. • Verksamhet på komplexa marknader med olika politiska, ekonomiska och sociala förhållanden där förändringar i den politiska situationen i en region eller ett land kan påverka en bransch eller ett företag.
Yttre miljörisker	• Fysiska förändringar i klimat och naturtillgångar, klimatförändringar, föroreningar, förändringar i regelverk, skatter och resurspriser.

Operativa risker

Produktutvecklings-risker	• Att misslyckas med att utveckla, lansera och marknadsföra nya produkter eller reagera på teknisk utveckling och kundernas efterfrågan på hållbara produkter.
Produktionsrisker	• Tillverknings- och produktionsanläggningar kan skadas, förstöras eller stängas.
Distributionsrisker	• Epiroc är beroende av effektiviteten hos sina distributionscentraler och sina marknadsbolags försäljnings- och serviceorganisation.
Risker i leverantörskedjan	• Epiroc använder sig av utomstående leverantörer, och avbrott och kapacitetsbrist kan påverka leveranserna. • Risker kan uppstå om leverantörerna inte följer Epirocs uppförandekod.
Risker vid förvärv och avyttringar	• Svårigheter att slutföra förvärv, integrera förvärvade verksamheter och uppnå förväntade synergier samt att slutföra avyttringar.
Medarbetarrisker	• Risken att inte kunna attrahera och behålla nyckelpersoner eller kompetenta medarbetare. • Arbetsavbrott eller strejker.
Risker som rör mänskliga rättigheter	• Epiroc verkar i länder där kränkningar av mänskliga rättigheter sker och möter kunder som också är exponerade mot mänskliga rättighetsfrågor.
Risker för anseende	• Anseendet kan skadas på grund av negativa allmänna uppfattningar om Epiroc eller dess affärspartner och kunder på grund av bristande efterlevnad av internationellt vedertagna etiska, sociala och miljömässiga normer. • Kan komma att exponeras för produktansvar och garantianspråk. • Klagomål och rättstvister kan skada Epirocs varumärke och anseende och ta ledningsresurser i anspråk.
It-risker	• Epiroc kan drabbas av avbrott i eller intrång i sina drifts- eller informationssäkerhetssystem och stöta på problem i samband med lagring och behandling av personuppgifter. • Epiroc kan kanske inte skydda sina immateriella tillgångar. • Risk för beroende av IT-system i verksamheten.
Risker för korruption och bedrägeri	• Epirocs styrning, internkontroller och processer för regelefterlevnad kan kanske inte förhindra lagstadgade påföljder, skada på anseendet och bedrägeri.
Försäkringsrisk	• Epirocs försäkringar kan ge otillräckligt skydd.
Miljörisker	• Att inte aktivt minska den negativa miljöpåverkan kan inverka negativt på verksamheten, antingen direkt eller genom att störa logistikkedjan. • Bristande efterlevnad av miljöregelverk kan leda till höga böter.
Säkerhets- och hälsorisker	• Bristande efterlevnad av säkerhets- och hälsoföreskrifter kan leda till olyckor som orsakar skada på personer, produktivitet och varumärke.

Juridiska risker och efterlevnad

- Epirocs styrning, internkontroller och processer för regelefterlevnad kan kanske inte förhindra lagstadgade påföljder, handelsefterlevnad, skada på anseendet och bedrägeri.
- Epiroc omfattas också av konkurrens- och antitrustlagar och inspektioner.

Finansiella risker

Finansiella risker innefattar rapporteringsrisker, dvs. en risk för att rapporter inte ger en rättvisande bild av Epirocs finansiella ställning och resultat. Finansiella risker omfattar också valutarisk, kredit- och motpartsrisk, hedgingrisk, råvaruprisrisk, skatterisk och finansieringsrisk, det vill säga risken att Epiroc kan stöta på svårigheter att återbetala sina skulder och finansiera sin verksamhet. Det finns också en risk för att nedskrivning av goodwill eller andra immateriella tillgångar kan påverka det finansiella resultatet negativt. Det finns en risk att Epirocs framtida verksamhetsresultat kan skilja sig väsentligt från de finansiella mål som företaget har ställt upp.

Risk och sammanhang	Riskreducering	Möjligheter
Marknadsrisker Utrustning och tjänster används i branscher som påverkas av allmänna ekonomiska förhållanden och priser på mineralråvaror, vilket kan påverka efterfrågan på Epirocs utrustning och tjänster.	En flexibel organisation av tillverkningen där en stor del av de komponenter som används vid montering av utrustning köps från leverantörer. Det finns också betydande eftermarknadsbehov under utrustningens livscykel, vilket ger en stor och motståndskraftig serviceverksamhet.	Lean-initiativ i tillverkningen möjliggör en mer flexibel organisation med ökad flexibilitet. Möjlighet att vidareutveckla eftermarknadsverksamheten. Detta kommer att öka företagets motståndskraft.
Konkurrensrisker Marknaderna är mycket konkurrensutsatta när det gäller prissättning, produktdesign och servicekvalitet, tidpunkten för utveckling och introduktion av nya produkter, kundservice och finansieringsvillkor. Intensiv konkurrens från viktiga konkurrenter och i mindre utsträckning små regionala företag, och även i allt högre grad, företag som verkar med lägre kostnader och marginaler.	Kontinuerliga analyser och uppföljningar av externa marknadsfaktorer och kundpreferenser för att kunna konkurrera framgångsrikt och förutse och reagera på förändringar i föränderlig marknadsefterfrågan, inbegripet efterfrågan på nya produkter, se produktutvecklingsrisker nedan.	Utveckling av högkvalitativa lösningar som ligger i linje med kundernas krav, såsom ökad produktivitet och lägre totalkostnad. Möjligheter att kontinuerligt öka driftseffektiviteten, sänka verksamhetens kostnader och förbättra konkurrenspositionen.
Produktutvecklingsrisker Flera marknader kännetecknas av tekniska framsteg och förändringar i kundpreferenser. Underlåtenhet att utveckla, lansera och marknadsföra nya produkter som svar på kundernas krav på produktivitet och hållbarhet. Produktutvecklingen påverkas också av lagstiftning i frågor som utsläpp, buller, vibrationer och återvinning. Det kan öka risken för konkurrens på tillväxtmarknader där sådan lagstiftning ibland är mindre strikt.	Kontinuerliga investeringar i forskning och utveckling för att utveckla produkter i linje med kundernas efterfrågan och förväntningar, även under konjunkturnedgångar. Produktdesign med ett livscykelperspektiv och mätbara effektivitetsmål för de viktigaste produktkategorierna. Produktdesign med minskade utsläpp, vibrationer eller buller och ökad återvinningspotential för att uppfylla krav i lagstiftningen.	Betydande möjligheter att stärka konkurrenskraften genom att utveckla högkvalitativa, hållbara produkter och skapa ett integrerat värdeerbjudande för kunderna samt möta externa miljörisker. Främjad integration av målen för hållbar utveckling i verksamheten.
Risker i leverantörskedjan Felaktiga leveranser, underlåtenhet att leverera eller brist på kapacitet hos leverantörerna kan orsaka förseningar eller fel i leveranserna, vilket i sin tur kan leda till minskad försäljning och minskat kundförtroende. Försörjningsavbrott kan bero på brist på råvaror, arbetskonflikter och väderförhållanden som påverkar produkter eller leveranser, transportstörningar eller andra faktorer som ligger utanför Epirocs kontroll. Risk för att Epirocs affärspartner inte delar de värderingar som uttrycks i Epirocs uppförandekod. Risk för att produkter innehåller komponenter som inte produceras på ett hållbart sätt, till exempel att elektroniska komponenter innehåller konfliktmineraler.	Affärspartner väljs ut och utvärderas objektivt på grundval av faktorer som kvalitet, leveransförmåga, pris och tillförlitlighet, samt miljöarbete och socialt ansvar. Upprättande av ett globalt nätverk av underleverantörer, för att förhindra leverantörsberoende. Leverantörer förses med god och tillräcklig information för att kunna hantera volymförändringar. Affärspartner undertecknar ett s.k. compliance-brev till uppförandekoden. En fortsatt process för att utreda och utradera förekomsten av konfliktmineraler i värdekedjan.	En ytterligare ökning av flexibiliteten i verksamheten och sänkta kostnader genom förbättrad lagerhantering som svar på förändringar av efterfrågan. Att fortsätta att vara en prioriterad affärspartner och främja effektivitet, hållbarhet och säkerhet. Goda leverantörsrelationer bidrar till att förbättra Epirocs konkurrensställning. Främjande av mänskliga rättigheter och arbete för att förbättra arbetsförhållandena och minska korruption och konflikter. Möjlighet att stärka kundrelationer genom att vara redo att stödja kunder som påverkas av Dodd Frank-lagstiftningen om konfliktmineraler. Främjad integration av målen för hållbar utveckling i verksamheten.
Medarbetarrisker Med tanke på att Epiroc ständigt måste införa nya eller förbättrade produkter är det viktigt att bolaget kan locka personer med expertis inom sina produktområden och inom forskning och utveckling. Om Epiroc misslyckas med att bevaka sitt behov av anställda eller om man inte fortsätter att attrahera och behålla högkvalificerade chefer och andra kompetenta medarbetare till godtagbara villkor kan man kanske inte upprätthålla eller vidareutveckla delar av sin verksamhet.	Kartläggning av kompetenser och krav utförs kontinuerligt för att säkerställa tillgång till personer med rätt expertis vid rätt tidpunkt. Rekrytering kan ske både externt och internt. Internrekrytering och arbetsrotation möjliggörs genom en intern arbetsmarknad. Löner och andra villkor är anpassade till marknaden och kopplade till affärsmässiga prioriteringar. Epiroc strävar efter att upprätthålla goda relationer med fackföreningar. En medarbetarundersökning genomförs vartannat år och följs upp aktivt.	Möjlighet att sätta upp ambitiösa mål för medarbetare och chefer, i överensstämmelse med affärsmål, och sedan ge dem friheten att leverera, med ansvar för resultaten. Motiverade och kompetenta medarbetare och chefer är avgörande för att uppnå eller överträffa affärsmålen. En hel del uppmärksamhet ägnas åt att söka efter och rekrytera högpresterande personer som kan trivas i en miljö av tillit och personligt ansvar. Främjad integration av målen för hållbar utveckling i verksamheten.

Risk och sammanhang	Riskreducering	Möjligheter
Risker för anseende Epirocs anseende och affärsresultat kan påverkas negativt av olika anledningar, bland annat följande: • Om kunderna börjar tappa förtroendet för säkerheten och kvaliteten hos de produkter och tjänster som tillhandahålls. • Om kvaliteten på de produkter och tjänster som erbjuds av Epiroc försämras, inklusive tidpunkten för leverans eller kvalitet och tillgängligheten hos produkter, oavsett om det beror på ett misstag av Epiroc eller en tredje part. • Epirocs eller någon av dess affärspartners eller kunders underlåtenhet att följa etiska, sociala, produkt-, arbets-, hälso- och säkerhetsrelaterade, miljörelaterade eller andra standarder, eller relaterade politiska överväganden. • Epiroc kan vara föremål för klagomål och tvister från sina kunder, anställda, leverantörer och andra tredje parter, som avser produktskada, hälsa, miljö, säkerhet, dataskydd, antitrustregler eller operativa problem, olägenheter, försumlighet eller underlåtenhet att följa gällande lagar och förordningar.	Alla produkter är testade och också kvalitetssäkrade. Övervakning av produktmärkning och regelbunden kommunikationsutbildning. Epiroc har ett tydligt välkänt varumärkeslöfte. Koncernen deltar aktivt i dialogen med intressenterna. Utbildningen om uppförandekoden omfattar det årliga undertecknandet av en s.k. compliance-förklaring för chefer. Beteenden eller handlingar som utgör brott mot lagar eller uppförandekoden kan rapporteras till visselblåsarfunktionen.	Intressentengagemang kan inte bara minska riskerna när det gäller anseende i vissa fall, utan det ger också möjligheter att öka medvetenheten och trovärdigheten hos Epirocs varumärke genom samarbete och innovation. Leverans av testade och kvalitetssäkrade produkter förbättrar kundnöjdheten och främjar fortsatta affärer. Att attrahera och utveckla medarbetare som följer uppförandekoden.
Risker för korruption och bedrägeri Korruption och mutor finns i många länder där Epiroc verkar. Epiroc står inför risken att möta korruption och andra olagliga handlingar som begås av dess anställda. Bristfälliga internkontroller kan leda till att Epiroc blir mer utsatt i samband med bedrägeri som begås av anställda eller andra personer. Brister i internkontrollen kan också leda till att investerare och andra tredje parter förlorar förtroendet för Epirocs redovisade finansiella information. Det finns en risk att enskilda anställda, antingen av misstag eller avsiktligt, agerar i strid med det gällande regelverket och Epirocs interna policyer och processer när det gäller efterlevnad av handelsregler. Epiroc är verksamt i ett stort antal rättsområden och dess verksamhet är föremål för ett brett spektrum av konkurrens- och antitrustlagar, regler och förordningar. Det finns en risk att Epirocs medarbetare deltar i diskussioner, transaktioner eller på annat sätt interagerar med konkurrenter eller kunder i strid med gällande konkurrens- och antitrustlagar.	Interna jurister stöder enheter med råd om lagar och förordningar, inbegripet efterlevnad samt stöd vid kontraktsgenomgångar. Proaktiv utbildning ges också. En årlig juridisk riskundersökning av alla bolag inom koncernen sker utöver en kontinuerlig uppföljning av den juridiska riskexponeringen. Resultatet av den juridiska riskundersökningen sammanställs, analyseras och rapporteras till styrelsen och revisorerna. Alla chefer måste underteckna ett åtagande om att uppfylla uppförandekoden. Utbildning om uppförandekoden är tillgänglig för alla medarbetare. Compliance Board ansvarar för införandet och uppfyllandet av uppförandekoden och alla chefer är i sin tur ansvariga för att se till att alla medarbetare känner till den.	Efterlevnad av juridiska normer och lagar minimerar kostnaderna och ökar möjligheterna att stärka Epirocs anseende. Det skapar också en chans att utveckla pålitliga partnerskap och förbättra stabiliteten för verksamheten.
Säkerhets- och hälsorisker Bristande efterlevnad av säkerhets- och hälsoföreskrifter kan leda till olyckor som orsakar skada på personer, produktivitet och varumärket Epiroc. Lagar och förordningar om hälsa och säkerhet blir alltmer komplexa. Kostnaden för efterlevnad, och de eventuella sanktioner som införs i enlighet med lagar och förordningar om hälsa och säkerhet kan vara betydande.	Bedömning och hantering av säkerhets- och hälsorisker i verksamheten. Alla större enheter är certifierade enligt standarden OHSAS 18001. Att utveckla ett beteende med säkerhet i åtanke är nyckeln, och aktiviteter för att belysa detta, t.ex. Epirocs säkerhetsdag, anordnas i hela koncernen. Affärspartner är utbildade i Epirocs policyer, inbegripet hälsa och säkerhet.	Förbättrad säkerhet och hälsa ökar produktiviteten och nöjdheten hos medarbetare och affärspartner. Främjad integration av målen för hållbar utveckling i verksamheten.

Finansiell information

Sidan

Koncernens finansiella information

70 Koncernens resultaträkning
Koncernens rapport över totalresultat
71 Koncernens balansräkning
72 Koncernens rapport över förändringar av eget kapital
73 Koncernens kassaflödesanalys

Koncernens noter

74 1. Väsentliga redovisningsprinciper, viktiga uppskattningar och bedömningar
82 2. Förändringar i redovisningsprinciper
84 3. Förvärv
85 4. Segmentsinformation
87 5. Anställda och personalkostnader
90 6. Ersättning till revisorer
7. Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader
8. Finansiella intäkter och kostnader
91 9. Skatter
92 10. Övriga totalresultat
11. Resultat per aktie
93 12. Immateriella tillgångar
94 13. Materiella anläggningstillgångar
95 14. Andelar i intresseföretag och joint ventures
15. Övriga finansiella tillgångar
96 16. Varulager
17. Kundfordringar
18. Övriga fordringar
19. Likvida medel
97 20. Eget kapital
98 21. Räntebärande skulder
99 22. Leasingavtal
100 23. Ersättningar till anställda
105 24. Övriga skulder
25. Avsättningar
106 26. Ställda säkerheter och eventualförpliktelser
27. Finansiell riskhantering
110 28. Närstående
29. Händelser efter balansdagen

Moderbolagets finansiella information

111 Resultaträkning
Rapport över totalresultatet
112 Balansräkning
113 Förändring av eget kapital
114 Kassaflödesanalys

Moderbolagets noter

115 A1. Väsentliga redovisningsprinciper
A2. Anställda, personalkostnader samt ersättning till revisorer
116 A3. Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader
A4. Finansiella intäkter och kostnader
A5. Bokslutsdispositioner
A6. Inkomstskatt
A7. Immateriella tillgångar
117 A8. Materiella anläggningstillgångar
A9. Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder
A10. Andelar i koncernföretag
A11. Övriga finansiella tillgångar
118 A12. Övriga fordringar
A13. Likvida medel
A14. Eget kapital
A15. Pensioner och liknande förpliktelser
119 A16. Övriga avsättningar
A17. Räntebärande skulder
A18. Övriga skulder
A19. Finansiell riskhantering
120 A20. Ställda säkerheter och eventualförpliktelser
A21. Direktägda dotterföretag
A22. Närstående
121 A23. Händelser efter balansdagen

123 **Revisionsberättelse**

126 **Noter till hållbarhetsresultatet**

128 1. Vår strategi för hållbarhetsrapportering
129 2. Hållbarhetsstyrning
132 3. Väsentlighet
133 4. FN:s mål för hållbar utveckling – hur vi bidrar
5. Vi lever upp till de högsta etiska normerna
134 6. Vi investerar i säkerhet och välbefinnande
135 7. Vi använder resurser på ett ansvarsfullt och effektivt sätt
8. Vi växer tillsammans med passionerade medarbetare och djärva ledare

136 **Revisionsberättelse**

137 **Finansiella definitioner**
138 **Epiroc-aktien**
140 **145 år av innovation**
141 **Adresser**

Koncernens finansiella information

Koncernens resultaträkning

1 januari–31 december Belopp i MSEK	Not	2018	2017
Intäkter	4	38 285	31 364
Kostnad för sålda varor		–24 317	–20 101
Bruttoresultat		**13 968**	**11 263**
Marknadsföringskostnader		–2 574	–2 280
Administrationskostnader		–2 589	–2 121
Forsknings- och utvecklingskostnader		–977	–795
Övriga rörelseintäkter	7	42	80
Övriga rörelsekostnader	7	–477	–216
Andel av intresseföretags och joint ventures resultat	14	–8	–1
Rörelseresultat	**4, 5, 6, 16**	**7 385**	**5 930**
Finansiella intäkter	8	181	232
Finansiella kostnader	8	–365	–369
Finansnetto		**–184**	**–137**
Resultat före skatt		**7 201**	**5 793**
Inkomstskatt	9	–1 764	–1 495
Årets resultat		**5 437**	**4 298**
Resultat hänförligt till:			
– moderbolagets ägare		5 430	4 298
– innehav utan bestämmande inflytande		7	0
Resultat per aktie före utspädning, SEK	11	4,50	3,55
Resultat per aktie efter utspädning, SEK	11	4,49	–

Koncernens rapport över totalresultat

1 januari–31 december Belopp i MSEK	Not	2018	2017
Årets resultat		**5 437**	**4 298**
Övrigt totalresultat			
Poster som inte kommer att omklassificeras till resultaträkningen			
Omvärderingar av förmånsbestämda planer		–122	65
Skatt hänförlig till poster som inte kommer att omklassificeras till resultaträkningen		25	–14
		–97	**51**
Poster som kan komma att omklassificeras till resultaträkningen			
Omräkningsdifferenser utlandsverksamheter		8	–756
Kassaflödessäkringar		22	–
Skatt hänförlig till poster som kan komma att omklassificeras till resultaträkningen	10	–5	–
		25	**–756**
Övrigt totalresultat för året, netto efter skatt	**10**	**–72**	**–705**
Årets totalresultat		**5 365**	**3 593**
Totalresultat hänförligt till:			
– moderbolagets ägare		5 358	3 594
– innehav utan bestämmande inflytande		7	–1

Koncernens balansräkning

Belopp i MSEK	Not	31 dec. 2018	31 dec. 2017
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	12	3 620	3 121
Hyresmaskiner	13	1 233	1 215
Övriga materiella anläggningstillgångar	13	2 473	2 271
Andelar i intresseföretag och joint ventures	14	208	94
Övriga finansiella tillgångar och fordringar	15	1 119	1 101
Uppskjutna skattefordringar	9	543	425
Summa anläggningstillgångar		**9 196**	**8 227**
Omsättningstillgångar			
Varulager	16	10 516	8 440
Kundfordringar	17	8 005	6 271
Övriga fordringar	18	1 289	1 362
Skattefordringar		333	287
Finansiella tillgångar	15	944	1 152
Likvida medel	19	5 872	1 808
Summa omsättningstillgångar		**26 959**	**19 320**
Summa tillgångar		**36 155**	**27 547**
Eget kapital			
Aktiekapital	20	500	21
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		18 297	12 020
Summa eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare		**18 797**	**12 041**
Innehav utan bestämmande inflytande		50	6
Summa eget kapital		**18 847**	**12 047**
Skulder			
Långfristiga skulder			
Räntebärande skulder	21	5 095	2 250
Ersättningar efter avslutad anställning	23	283	181
Övriga skulder		125	10
Avsättningar	25	287	279
Summa långfristiga skulder		**5 790**	**2 720**
Kortfristiga skulder			
Räntebärande skulder	21	1 702	4 808
Leverantörsskulder		4 711	3 966
Skatteskulder		605	436
Övriga skulder	24	4 211	3 300
Avsättningar	25	289	270
Summa kortfristiga skulder		**11 518**	**12 780**
Summa eget kapital och skulder		**36 155**	**27 547**

Koncernens rapport över förändringar av eget kapital

2018	Eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare							
Belopp i MSEK	**Aktie-kapital**	**Övrigt tillskjutet kapital**	**Om-räknings-reserv**	**Kassa-flödes-säkringar**	**Balanserade vinstmedel inkl. årets resultat**	**Summa**	**Innehav utan bestämmande inflytande**	**Summa eget kapital**
Vid årets början	21	3	182	–	11 835	12 041	6	12 047
Förändring av redovisningsprinciper					1	1		1
Omräknad balans vid årets början	**21**	**3**	**182**	–	**11 836**	**12 042**	**6**	**12 048**
Årets resultat					5 430	5 430	7	5 437
Övrigt totalresultat för året			8	17	–97	–72		–72
Årets totalresultat			**8**	**17**	**5 333**	**5 358**	**7**	**5 365**
Fondemission	479				–479	–		–
Avyttring av 518 482 A-aktier					51	51		51
Förvärv av 14 510 359 A-aktier					–1 359	–1 359		–1 359
Aktierelaterade ersättningar, reglerade med egetkapitalinstrument								
– årets kostnader					24	24		24
– utnyttjande av optioner					–12	–12		–12
Övriga transaktioner med aktieägare					2 693	2 693	37	2 730
Vid årets slut	**500**	**3**	**190**	**17**	**18 087**	**18 797**	**50**	**18 847**

2017	Eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare							
Belopp i MSEK	**Aktie-kapital**	**Övrigt tillskjutet kapital**	**Om-räknings-reserv**	**Kassa-flödes-säkringar**	**Balanserade vinstmedel inkl. årets resultat**	**Summa**	**Innehav utan bestämmande inflytande**	**Summa eget kapital**
Vid årets början	20	4	937	–	14 852	15 813	0	15 813
Förändring av redovisningsprinciper					–47	–47		–47
Omräknad balans vid årets början	**20**	**4**	**937**	–	**14 805**	**15 766**	**0**	**15 766**
Årets resultat					4 298	4 298	0	4 298
Övrigt totalresultat för året			–755	–	51	–704	–1	–705
Årets totalresultat			**–755**	–	**4 349**	**3 594**	**–1**	**3 593**
Utdelning till Atlas Copco					–5 178	–5 178		–5 178
Fondemission	1	–1				–		–
Aktierelaterade ersättningar, reglerade med egetkapitalinstrument								
– årets kostnader					–	–		–
– utnyttjande av optioner					–45	–45		–45
Övriga transaktioner med aktieägare					–2 096	–2 096	7	–2 089
Vid årets slut	**21**	**3**	**182**	–	**11 835**	**12 041**	**6**	**12 047**

Koncernens kassaflödesanalys

1 januari–31 december, Belopp i MSEK	Not	2018	2017
Kassaflöde från den löpande verksamheten			
Rörelseresultat		7 385	5 930
Justering för:			
Av- och nedskrivningar	12, 13	1 369	1 254
Realisationsresultat och övriga ej kassaflödespåverkande poster		101	–134
Finansnetto, erhållet/betalt		–483	–344
Betald skatt		–1 747	–666
Pensionsfinansiering och utbetalning av pension till anställda		–52	–90
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital		**6 573**	**5 950**
Förändring av:			
Varulager		–1 684	–1 481
Rörelsefordringar		–1 607	–1 197
Rörelseskulder		1 416	2 275
Förändring av rörelsekapital		**–1 875**	**–403**
Ökning av hyresmaskiner		–896	–793
Försäljning av hyresmaskiner		522	422
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten		**4 324**	**5 176**
Kassaflöde från investeringsverksamheten			
Investeringar i övriga materiella anläggningstillgångar		–577	–424
Försäljning av övriga materiella anläggningstillgångar		26	70
Investeringar i immateriella tillgångar	12	–459	–289
Förvärv av dotterföretag och intresseföretag	3	–546	–137
Investeringar i övriga finansiella tillgångar, netto		219	6 323[1)]
Nettokassaflöde från investeringsverksamheten		**–1 337**	**5 543**
Kassaflöde från finansieringsverksamheten			
Förvärv av innehav utan bestämmande inflytande		–	6
Utbetald utdelning till Atlas Copco		–	–5 178
Återköp av egna aktier, netto		–1 307	–
Förändring av räntebärande skulder		–	–889
Upptagna lån		6 396	–
Amortering av lån		–414	–
Återbetalning av lån till tidigare ägare, netto		–3 572	–
Lösen av Credit Support Annex (CSA)		11	–
Amortering av finansiella leasingskulder		–54	–
Nettokassaflöde från finansieringsverksamheten		**1 060**	**–6 061**
Årets nettokassaflöde		**4 047**	**4 658**
Likvida medel vid årets början		1 808	481
Valutakursdifferens i likvida medel		17	–39
Övrigt kassaflöde från transaktioner med aktieägare		–	–3 292
Likvida medel vid årets slut	**19**	**5 872**	**1 808**
Operativt kassaflöde			
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten		4 324	5 176
Nettokassaflöde från investeringsverksamheten		–1 337	5 543
Förvärv av dotterföretag och intresseföretag		546	137
Övriga justeringar		351	–6 246[2)]
Operativt kassaflöde		**3 884**	**4 610**

1) Det ökade kassaflödet från investeringsverksamheten under 2017 är huvudsakligen relaterat till en minskning av medel placerade i Atlas Copcos cash-pool.

2) Huvudsakligen förändringar i cash-pool med Atlas Copco och valutasäkringar av lån.

Koncernens noter

1. Väsentliga redovisningsprinciper, viktiga uppskattningar och bedömningar

Väsentliga redovisningsprinciper

Koncernredovisningen omfattar Epiroc AB, Moderbolaget ("Bolaget"), och dess dotterföretag (tillsammans "Koncernen" eller "Epiroc") och Koncernens andelar i intresseföretag och joint ventures. Epiroc AB har huvudkontor i Nacka, Sverige. Årsredovisningen för Koncernen och Epiroc AB, inklusive de finansiella rapporterna, godkändes för utfärdande av styrelsen den 1 mars 2019. Balansräkningar och resultaträkningar är föremål för fastställande av Årsstämman den 9 maj 2019.

Grund för upprättande

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de av EU godkända International Financial Reporting Standards (IFRS). Rapporterna är också upprättade enligt den svenska rekommendationen RFR 1 "Kompletterande redovisningsregler för koncerner" och tillämpliga uttalanden utfärdade av Rådet för finansiell rapportering. Dessa kräver vissa ytterligare upplysningar för svenska koncernredovisningar som är upprättade enligt IFRS.

Epirocs historiska information för år 2017 är presenterad som "sammanslagna finansiella rapporter". Bildandet av Epiroc-koncernen år 2017 bestod av transaktioner mellan företag som stod under gemensamt bestämmande inflytande via Atlas Copco AB:s ägandeskap. Eftersom dessa transaktioner inte omfattas av någon IFRS-standard har en lämplig redovisningsprincip tillämpats enligt IAS 8. En lämplig och etablerad metod är att använda tidigare redovisat värde (det tidigare företagets redovisningsgrund), vilken är den princip som Epiroc-koncernen har tillämpat. Kort sagt innefattar metoden att tillgångar och skulder för enheterna som utgör Epiroc-koncernen har slagits samman och redovisats baserat på de redovisade värden de motsvarade i Atlas Copco AB:s koncernredovisning från och med datumet som de blev en del av Atlas Copco-gruppen.

Beaktat att inte enbart separata juridiska enheter överfördes som del av bildandet av Epiroc, utan också delar av juridiska enheter, har specifika överväganden gjorts vid upprättandet av de sammanslagna finansiella rapporterna för att fastställa vilka tillgångar, skulder, intäkter och kostnader samt kassaflöden som är inkluderade. Se not 1 "Väsentliga redovisningsprinciper" i prospekt "Upptagande till handel av aktierna i Epiroc Aktiebolag på Nasdaq Stockholm" för dessa överväganden och tillhörande redovisningsprinciper som tillämpats för den historiska informationen som presenteras som "sammanslagna finansiella rapporter".

Grund för konsolidering

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Koncernens resultat- och balansräkningar omfattar alla företag över vilka Bolaget direkt eller indirekt utövar ett bestämmande inflytande. Ett bestämmande inflytande föreligger när Bolaget har kontroll över ett företag, exponeras för, eller har rätten till rörlig avkastning från sitt engagemang i företaget och kan påverka avkastningen med hjälp av sitt bestämmande inflytande. Normalt bygger bestämmande inflytande och därmed konsolidering på ägande. I några få undantagsfall bygger konsolidering på avtal som ger Koncernen bestämmande inflytande i ett företag.

Koncerninterna mellanhavanden och interna intäkter och kostnader som uppkommer vid koncerninterna transaktioner elimineras i sin helhet vid upprättandet av Koncernens finansiella rapporter. Vinster och förluster från koncerninterna transaktioner som redovisas bland tillgångar, till exempel varulager och anläggningstillgångar, elimineras i sin helhet, men förluster bara i den mån det inte föreligger något nedskrivningsbehov.

Rörelseförvärv

Rörelseförvärv utöver bildandet av Epiroc-koncernen redovisas enligt förvärvsmetoden. Rörelseförvärv betraktas som en transaktion i vilken Koncernen direkt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. Per förvärvstidpunkten – det datum då bestämmande inflytande erhålls – redovisas varje identifierbar förvärvad tillgång och skuld till sitt verkliga värde. Erlagd köpeskilling, värderad till verkligt värde, innefattar tillgångar som överlåtits av Koncernen, uppkomna skulder till de tidigare ägarna av det förvärvade företaget och egetkapitalandelar som Koncernen utfärdat i utbyte mot bestämmande inflytande i det förvärvade företaget. Efterföljande ändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen, såvida den villkorade köpeskillingen inte klassificeras som eget kapital. Koncernens transaktionskostnader i samband med ett rörelseförvärv kostnadsförs när de uppkommer.

Goodwill beräknas som summan av erlagd köpeskilling, beloppet för eventuellt innehav utan bestämmande inflytande i det förvärvade företaget och det verkliga värdet på Koncernens tidigare egetkapitalandel i det förvärvade företaget (om sådant innehav fanns) minus nettot av beloppen per förvärvstidpunkten på de identifierbara förvärvade tillgångarna och övertagna skulderna.

Innehav utan bestämmande inflytande värderas vid första redovisningstillfället antingen

- till verkligt värde, eller
- till innehavets proportionella andel av det verkliga värdet på identifierbara nettotillgångar.

Efterföljande resultat hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande fördelas på innehavet utan bestämmande inflytande även om detta innebär att det uppstår en underskottsposition för innehavet i fråga. Förvärv av innehav utan bestämmande inflytande redovisas som en transaktion mellan eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare och innehav utan bestämmande inflytande. Skillnaden mellan erlagd köpeskilling och den proportionella andelen av de förvärvade nettotillgångarna redovisas i eget kapital. För uppgifter om förvärv under året, se not 3 och 14.

Intresseföretag och joint ventures

Ett intresseföretag är ett företag i vilket Koncernen har ett betydande, men inte bestämmande, inflytande över ekonomiska och operativa strategier. När Koncernen innehar 20–50% av rösterna anses ett betydande inflytande föreligga, såvida inte annat klart kan påvisas. Ett joint venture är ett företag över vilket Koncernen har gemensamt bestämmande inflytande, genom avtal med en eller flera parter. Innehav i intresseföretag och joint ventures redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Det innebär att de redovisade värdena för innehav i intresseföretag eller joint ventures motsvarar Koncernens andel av redovisat eget kapital i intresseföretaget eller joint venture-företaget, eventuell goodwill och eventuella övriga kvarvarande justeringar till verkligt värde som redovisats per förvärvstidpunkten.

"Andelar av intresseföretags och joint ventures resultat", som redovisas i resultaträkningarna, utgörs av Koncernens andel av intresseföretagets och joint venture-företagets resultat efter skatt justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar och andra justeringar som uppkommit på grund av eventuella kvarstående justeringar till verkligt värde som redovisats vid förvärvstidpunkten. Utdelning från ett intresseföretag eller joint venture minskar innehavets redovisade värde. Koncernens andel av orealiserade vinster och förluster vid transaktioner med intresseföretag eller joint ventures elimineras, förluster emellertid enbart i den mån det inte föreligger ett nedskrivningsbehov hos tillgången. När Koncernens andel av förluster i ett intresseföretag eller joint venture motsvarar eller överstiger dess innehav i intresseföretaget redovisar inte Koncernen ytterligare förluster såvida inte Koncernen har påtagit sig förpliktelser eller gjort utbetalningar å intresseföretagets vägnar.

Funktionell valuta och omräkning av utländsk valuta

De finansiella rapporterna redovisas i svenska kronor (SEK) som är Epiroc AB:s redovisningsvaluta och även presentationsvaluta för Koncernens finansiella rapportering. Såvida inte annat anges redovisas beloppen i miljoner svenska kronor (MSEK).

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den valutakurs som gällde vid tidpunkten för transaktionen. Icke-monetära poster som är redovisade till anskaffningsvärde är rapporterade med användning av valutakursen per datumet för transaktionen och icke-monetära poster som redovisas till verkligt värde är rapporterade till den kurs som

1. Väsentliga redovisningsprinciper, forts.

rådde när de verkliga värdena fastställdes. Materiella och immateriella tillgångar, varulager och förskottsbetalningar är exempel på icke-monetära poster. Fordringar och skulder och andra monetära poster i utländsk valuta omräknas till balansdagens kurs. Valutavinster och valutaförluster hänförliga till kundfordringar och leverantörsskulder samt andra rörelsefordringar och rörelseskulder redovisas i "Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader" och valutakursvinster och förluster hänförliga till övriga finansiella tillgångar och finansiella skulder ingår i "Finansiella intäkter och kostnader". Valutakursdifferenser vid omräkning till funktionell valuta redovisas i "Övrigt totalresultat" i följande fall:

- omräkning av en finansiell skuld identifierad som säkring av en nettoinvestering i en utlandsverksamhet,
- omräkning av koncerninterna fordringar på eller skulder till en utlandsverksamhet som i allt väsentligt är del av nettoinvesteringen i utlandsverksamheten,
- kassaflödessäkringar av valutarisk i den utsträckning som säkringen är effektiv.

I de finansiella rapporterna omräknas balansräkningar för utländska dotterföretag till SEK med de valutakurser som gällde vid rapportperiodens slut och resultaträkningarna omräknas till rapportperiodens genomsnittskurser. Omräkningsdifferenser som uppstår vid sådan valutaomräkning redovisas i "Övrigt totalresultat" och ackumuleras i omräkningsreserven i eget kapital. Valutakurser för de viktigaste valutorna som använts i Koncernens finansiella rapporter återfinns i not 27.

Segmentrapportering
Ett rörelsesegment är en del av Koncernen som bedriver verksamhet från vilken den kan generera intäkter och ådra sig kostnader, vars rörelseresultat regelbundet granskas av företagets högste verkställande beslutsfattare som underlag för beslut om fördelning av resurser till segmentet och bedömning av dess resultat, och för vilken det finns fristående finansiell information tillgänglig. Epirocs företagsledning övervakar verksamheten uppdelat på divisioner som motsvarar Koncernens operativa rörelsesegment. Rörelsesegments rörelseresultat följs regelbundet upp av Koncernens VD och koncernchef (som anses vara högste verkställande beslutsfattare) i syfte att fatta beslut om hur resurser ska fördelas på rörelsesegmenten och bedöma deras resultat. I Koncernens finansiella rapporter har de operativa rörelsesegmenten slagits samman i två rapporterbara segment för vilka information ska lämnas, Equipment & Service och Tools & Attachments, enligt IFRS 8. Se not 4 för ytterligare information.

Intäktsredovisning
Intäkter redovisas till ett belopp som avspeglar förväntad ersättning och ersättning företaget har rätt till för överlåtande av varor och/eller tjänster till kunder när kontrollen har överförts till kunden. Se not 4 för mer information avseende intäkter per segment och per geografiskt område.

Försäljning av varor
Intäkter från försäljning av varor redovisas vid den tidpunkt när kontrollen har överförts till kunden. Detta sker till exempel när Koncernen har en gällande rätt till betalning för varan, kunden har äganderätt till varan, varan har levererats till kunden och/eller kunden har de betydande risker och fördelar som är förknippade med varornas ägande.

När de sålda varorna i hög grad är kundanpassade och det finns en legal rätt till betalning, redovisas intäkter över tid. Nedlagda utgifter jämfört med totala beräknade utgifter används för att beräkna framsteg mot överföring av kontroll över varan till kunden.

Vid åtaganden om återköp där återköpspriset är lägre än det ursprungliga försäljningspriset men kunden har ekonomiska incitament att använda alternativet åtagande om återköp redovisas transaktionen som ett operationellt leasingavtal.

Rörlig ersättning
Vissa kontrakt med kunder innehåller returrätt, handelsrabatt eller mängdrabatt. Om det inte går att beräkna intäkter på ett tillförlitligt sätt skjuter Koncernen upp intäkten fram till att det är mycket sannolikt att osäkerheten har upphört. Sådana avsättningar uppskattas vid kontraktets ingående och uppdateras därefter.

Returrätt
När ett kontrakt med en kund ger en rätt att returnera varan inom en viss tid, redovisar Koncernen denna returrätt utifrån en förväntatvärde metod baserat på historisk erfarenhet av kunden eller liknande kunder samt förväntade framtida leveranser. De intäkter som avser den förväntade returen redovisas som en förutbetald intäkt och redovisas i rapporten över finansiell ställning, inom "Övriga skulder". En motsvarande justering görs av kostnaden för sålda varor och redovisas i rapporten över finansiell ställning, inom "Övriga fordringar".

Utförande av tjänster
Intäkter från tjänster redovisas över tid med hänsyn till färdigställandegraden för varje prestationsåtagande. Färdigställandegraden för varje prestationsåtagande beräknas baserat på andelen nedlagda utgifter jämfört med totala beräknade utgifter för varje prestationsåtagande.

När utfallet för ett servicekontrakt inte kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt redovisas intäkter i den mån det finns uppkomna kostnader som väntas kunna bli återvunna. När det är sannolikt att de totala kontraktskostnaderna kommer att överstiga de totala intäkterna redovisas den förväntade förlusten omedelbart som en kostnad.

Kontraktstillgångar och kontraktsskulder
Om rättighet till ersättning för ett specifikt prestationsåtagande är villkorad av att ytterligare prestationsåtagande uppfylls, klassificeras rätten som en kontraktstillgång.

När betalning har mottagits i förväg för att uppfylla prestationsåtagande klassificeras skulden som en kontraktsskuld.

Prestationsåtaganden
Information gällande Koncernens prestationsåtaganden är sammanfattade nedan:

Utrustning
Prestationsåtagandet bedöms uppfyllt vid leverans av utrustningen, utom för utrustning med komplex installation. Vid dessa omständigheter bedöms prestationsåtagandet uppfyllt vid färdigställandet av installationen. Betalningsvillkor är generellt mellan 30–60 dagar efter leverans, för vissa kontrakt krävs kortfristig förskottsbetalning före leverans. Vissa kontrakt innehåller returrätt, böter vid försenad leverans, mängdrabatt och rätt till återköp, vilket ger upphov till begränsade uppskattningar av ersättningsbeloppet.

Installationstjänster
Installationstjänster säljs antingen separat eller som en del av försäljning av utrustning. Prestationsåtagandet är uppfyllt över tid och betalning sker generellt vid färdigställandet och efter kundens godkännande.

Reservdelar och verktyg
Prestationsåtagandet bedöms uppfyllt vid leverans av utrustningen. Betalningsvillkor är generellt mellan 30–60 dagar efter leverans. Vissa kontrakt innehåller mängdrabatt, vilket ger upphov till begränsade uppskattningar av ersättningsbeloppet.

Service
Prestationsåtagandet avseende service är uppfyllt över tid och med betalningsvillkor generellt 30–60 dagar efter färdigställandet.

Se not 4 för mer information avseende Koncernens prestationsåtaganden.

Maskinuthyrning
Hyresintäkter från hyresmaskiner redovisas linjärt över hyresperioden. Försäljning av hyresmaskiner redovisas som intäkt när de väsentliga ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med ägandet överförts till köparen. Det redovisade värdet för de sålda hyresmaskinerna redovisas som kostnad för sålda varor. Investeringar i och försäljning av hyresmaskiner ingår i kassaflödet från den löpande verksamheten.

Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader
Kommissioner och royaltyavgifter redovisas enligt periodiseringsprincipen, utifrån avtalets ekonomiska innebörd. Vinster eller förluster vid utrangering eller avyttring av en anläggningstillgång fastställs genom jämförelse av erhållna intäkter från avyttringen med det redovisade värdet för anläggningstillgången. Sådana intäkter och kostnader redovisas netto under "Övriga rörelseintäkter" eller "Övriga rörelsekostnader". Se not 7 för ytterligare information.

Finansiella intäkter och kostnader
Ränteintäkter och räntekostnader redovisas i resultaträkningen genom tillämpning av effektivräntemetoden. Utdelning redovisas i resultaträkningen per det datum Koncernens rätt att erhålla betalningen fastställts. Se även not 8 för ytterligare information.

1. Väsentliga redovisningsprinciper, forts.

Inkomstskatter
Inkomstskatter innefattar både aktuella och uppskjutna skatter. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen om inte den underliggande transaktionen redovisas i "Övrigt totalresultat" eller i eget kapital, i dessa fall redovisas motsvarande skatt enligt samma princip. En aktuell skatteskuld eller skattefordran redovisas för uppskattade skatteskulder eller skatteåterbäringar för det aktuella året eller tidigare år.

Uppskjuten skatt redovisas genom användning av balansräkningsmetoden. Uppskjuten skatt beräknas på skillnader mellan redovisade värden i balansräkningen och skattemässiga värden, s.k. temporära skillnader, samt balanserade outnyttjade underskottsavdrag och andra skattemässiga avdrag. Temporära skillnader hänförliga till följande tillgångar och skulder har inte beaktats: den första redovisningen av goodwill, den första redovisningen (annan än vid rörelseförvärv) av tillgångar och skulder som varken påverkar redovisat eller skattepliktigt resultat samt skillnader hänförliga till innehav i dotterföretag, intresseföretag och joint ventures i den mån de sannolikt inte kommer att återföras inom överskådlig framtid, och för vilka Bolaget kan styra tidpunkten för återföringen av de temporära skillnaderna.

En uppskjuten skattefordran redovisas bara i den mån det är sannolikt att det kommer att gå att utnyttja denna fordran mot framtida skattepliktiga resultat. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen för respektive skattesubjekt.

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder kvittas när det finns en legal rätt att kvitta aktuella skattefordringar mot aktuella skatteskulder samt när skatterna debiteras av en och samma skattemyndighet och när Koncernen avser att betala de aktuella skattefordringarna och -skulderna med ett nettobelopp. För uppgifter om Koncernens skatter, se not 9.

Resultat per aktie
Resultat per aktie före utspädning beräknas utifrån årets resultat hänförligt till moderbolagets ägare och antalet utestående aktier justerat för eventuell efterföljande aktiesplit som skett före utfärdandet av de finansiella rapporterna. Resultat per aktie efter utspädning beräknas utifrån årets resultat hänförligt till moderbolagets ägare och antalet utestående aktier efter utspädning. Utspädningseffekter uppkommer på grund av aktieoptioner som kan regleras med aktier eller enligt de anställdas val av aktier eller kontanter i de aktierelaterade incitamentsprogrammen.

Aktieoptioner har en utspädningseffekt när den genomsnittliga aktiekursen under perioden överstiger optionernas lösenpris. När utspädningseffekten beräknas justeras lösenpriset med värdet på framtida tjänster hänförliga till optionerna. Se även not 11.

Immateriella tillgångar
Goodwill
Goodwill redovisas till anskaffningsvärde, enligt vad som fastställts vid förvärvstidpunkten för en verksamhet (se "Rörelseförvärv"), efter avdrag för eventuella ackumulerade nedskrivningar. Goodwill fördelas på de kassagenererande enheter som väntas gynnas av rörelseförvärvets synergieffekter. Epirocs operativa rörelsesegment har identifierats som kassagenererande enheter. Nedskrivningsbehovet prövas minst en gång per år eller när det finns tecken på att det behöver prövas. Goodwill redovisas som en immateriell tillgång med obestämbar nyttjandeperiod.

Teknikbaserade immateriella tillgångar
Utgifter för forskning kostnadsförs när de uppkommer. Forskningsprojekt som förvärvats som del av rörelseförvärv redovisas vid första redovisningstillfället till verkligt värde per förvärvstidpunkten. Efter det första redovisningstillfället redovisas forskningsprojekt till anskaffningsvärde efter avdrag för av- och nedskrivningar. Utgifter för utveckling kostnadsförs när de uppkommer, såvida inte utvecklingsaktiviteterna uppfyller villkoren för att aktiveras, det vill säga:
- produkten eller processen som utvecklas bedöms vara tekniskt och kommersiellt gångbar, och
- koncernen har avsikt och förmåga att färdigställa och sälja eller använda produkten eller processen.

De utgifter som aktiveras innefattar utgifter för material, direkt lön och andra direkt till projektet hänförliga utgifter. Aktiverade utvecklingsutgifter redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar. Avskrivningar avseende forsknings- och utvecklingsutgifter redovisats som del av forsknings- och utvecklingskostnaderna i resultaträkningen eftersom Koncernen övervakar forsknings- och utvecklingsfunktionen som helhet. Se not 7 och 12 för mer information.

Varumärken
Koncernens förvärvade varumärken aktiveras baserat på deras verkliga värde vid förvärvstidpunkten och redovisas därefter till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar.

Marknads- och kundrelaterade immateriella tillgångar
Förvärvade marknads- och kundrelaterade immateriella tillgångar aktiveras baserat på deras verkliga värde vid förvärvstidpunkten och redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar.

Övriga immateriella tillgångar
Förvärvade immateriella tillgångar avseende kontraktsbaserade rättigheter som licenser eller franchiseavtal aktiveras baserat på deras verkliga värde vid förvärvstidpunkten och redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar. Utgifter för internt upparbetad goodwill, varumärken och liknande poster kostnadsförs när de uppkommer. Förändringar i Koncernens immateriella tillgångar under året beskrivs i not 12.

Materiella anläggningstillgångar
Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade av- och nedskrivningar. Anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång innefattar inköpspris, tullar samt kostnader direkt hänförliga till att bringa tillgången på plats och i skick att användas. Anskaffningsvärdet innefattar också i tillämpliga fall nedmontering och bortforslande av tillgången i framtiden. Lånekostnader för tillgångar som tar en avsevärd tid att färdigställa för avsedd användning läggs till i anskaffningsvärdet fram tills att tillgångarna i allt väsentligt är färdiga för avsedd användning eller försäljning och skrivs därefter av. Koncernen aktiverar utgifter vid det första redovisningstillfället och vid utbyte av betydande delar av materiella anläggningstillgångar, om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer Koncernen till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra utgifter redovisas som kostnader i resultaträkningen den period de uppkommer.

Hyresmaskiner
Hyresflottan består av borrplattformar, gruvtruckar, lastare och i mindre utsträckning hydrauliska verktyg, simulatorer och annan gruv- och anläggningsutrustning. Hyresmaskinerna redovisas vid det första redovisningstillfället till anskaffningsvärde och skrivs av över den beräknade nyttjandeperioden. Hyresmaskiner skrivs av till ett restvärde som uppgår till 0–10% av anskaffningsvärdet.

Avskrivningar
Avskrivningar beräknas utifrån anskaffningsvärde genom tillämpning av linjär avskrivning över tillgångens uppskattade nyttjandeperiod. Delar av materiella anläggningstillgångar, vars anskaffningsvärde är betydande i förhållande till tillgångens totala anskaffningsvärde, skrivs av separat när delarnas nyttjandeperioder inte överensstämmer med nyttjandeperioderna för tillgångens övriga delar.

Följande nyttjandeperioder används vid avskrivningar:

Teknikbaserade immateriella tillgångar	3–15 år
Varumärken	5–10 år
Marknads- och kundrelaterade immateriella tillgångar	5–15 år
Byggnader	25–50 år
Maskiner och inventarier	3–10 år
Fordon	4–5 år
Datorutrustning, maskin- och programvara	3–10 år
Hyresmaskiner	3–8 år

Nyttjandeperioderna och restvärdena omprövas årligen eller mer frekvent om det finns tecken på ett nedskrivningsbehov. Mark, tillgångar under uppförande och goodwill skrivs inte av. Se not 13 för årets förändringar i Koncernens materiella anläggningstillgångar.

Leasing
Koncernen agerar både som leasegivare och leasetagare. Leasingavtal klassificeras som antingen finansiella leasingavtal eller operationella leasingavtal. Ett finansiellt leasingavtal föreligger då de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med ägande i

1. Väsentliga redovisningsprinciper, forts.

all väsentlighet har överförts till leasetagaren. Om detta inte är fallet redovisas leasingavtalet som ett operationellt leasingavtal.

Koncernen som leasetagare
Ett finansiellt leasingavtal medför att leasetagaren redovisar den leasade anläggningstillgången som en tillgång i balansräkningen. Initialt redovisas en motsvarande skuld. Vid det första redovisningstillfället värderas den leasade tillgången till ett belopp motsvarande det lägre av dess verkliga värde och nuvärdet av framtida minimileaseavgifter. Anläggningstillgångar nyttjade enligt finansiella leasingavtal skrivs av över uppskattad nyttjandeperiod, medan leasingavgifterna redovisas som ränta och amortering av leasingskulden. Vid operationella leasingavtal redovisar inte leasetagaren den leasade tillgången i balansräkningen. Leasingavgiften för operationella leasingavtal fördelas linjärt över leasingperioden i resultaträkningen.

Koncernen som leasegivare
I de fall där Koncernen är leasegivare enligt ett operationellt leasingavtal klassificeras tillgången som hyresmaskin. Tillgången omfattas av Koncernens avskrivningsprinciper. Leasingavgifterna redovisas i resultaträkningen linjärt över leasingperioden. Vid finansiella leasingavtal där Koncernen är leasegivare, redovisas transaktionen som en försäljning och en leasingfordran, bestående av de framtida minimileaseavgifterna och eventuella restvärden som garanteras till leasegivaren. Leasingavgifter redovisas som ränteintäkt och återbetalning av leasingfordringen. Se även not 22.

Nedskrivning av icke-finansiella tillgångar
Det redovisade värdet på Koncernens icke-finansiella tillgångar prövas åtminstone varje balansdag för att fastställa om det finns någon indikation på ett nedskrivningsbehov. Om det finns en sådan indikation, uppskattas återvinningsvärdet för tillgången. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet (det vill säga det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjande-värde). Vid bedömning av nyttjandevärde diskonteras uppskattade framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och de risker som är hänförliga till tillgången eller den kassagenererande enheten. När det gäller prövning av nedskrivningsbehovet grupperas tillgångar i kassagenererande enheter, vilka är den minsta grupp av tillgångar som genererar kassaflöden som är väsentligen oberoende från kassaflöden från andra tillgångar eller grupper av tillgångar. Nedskrivningar redovisas i resultaträkningen. En nedskrivning som avser goodwill återförs inte. När det gäller andra tillgångar prövas nedskrivningar under tidigare perioder per varje rapportdag för möjlig återföring av nedskrivningen.

Varulager
Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och nettoförsäljningsvärde. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset för varor i lager minus uppskattade kostnader för färdigställande och försäljning. Varulagret redovisas enligt först in-, först ut-principen och innefattar kostnader för anskaffning och för att bringa varorna till deras aktuella plats och skick. Egentillverkade lagervaror och produkter i arbete innefattar en rimlig andel av tillverkningsomkostnaderna baserat på normal kapacitet. Varulager redovisas netto efter avdrag för inkurans och internvinster uppkomna vid leveranser från produktionsbolag till marknadsbolag. Se även not 16.

Eget kapital
Aktier som utfärdas av Bolaget klassificeras som eget kapital. Tillkommande kostnader som är direkt hänförliga till emissionen av stamaktier och aktieoptioner redovisas som en avdragspost i eget kapital efter avdrag för eventuella skatteeffekter.

När aktier som är klassificerade som eget kapital återköps, redovisas beloppet för erlagd köpeskilling som en reducering av eget kapital, efter avdrag för eventuella skatteeffekter. Återköpta aktier klassificeras som egna aktier och redovisas som en avdragspost under eget kapital. När egna aktier därefter säljs eller återutges, redovisas erhållet belopp som en ökning av eget kapital och det överskott eller underskott som blir följden av transaktionen överförs till eller från övrigt tillskjutet kapital.

Avsättningar
Avsättningar redovisas när;
- Koncernen har en legal eller informell förpliktelse (till följd av en inträffad händelse),
- det är sannolikt att Koncernen kommer att behöva reglera förpliktelsen, och
- beloppet för förpliktelsen kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt.

En avsättning görs med det belopp som är den bästa uppskattningen av det belopp som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen.

Om effekten av pengars tidsvärde är väsentlig fastställs avsättningen genom diskontering av förväntade framtida kassaflöden från uppskattade utgifter. Avsättningar för produktgarantier redovisas som kostnad för sålda varor i samband med att produkterna säljs, baserat på en uppskattad kostnad utifrån historiska data gällande nivån för reparationer och ersättningsprodukter. En avsättning för omstrukturering redovisas när en utförlig och formell omstruktureringsplan har fastställts av Koncernen och när denna antingen har påbörjats eller har gjorts allmänt känd.

Befintliga förpliktelser som uppstår på grund av förlustbringande kontrakt redovisas som avsättningar. Ett förlustbringande kontrakt antas föreligga när Koncernen har ett kontrakt enligt vilket de oundvikliga kostnaderna för att uppfylla kontraktets förpliktelser överstiger de ekonomiska fördelarna som kontraktet väntas ge. Innan en avsättning kan fastställas redovisar Koncernen eventuella nedskrivningar på den tillgång som är förknippad med kontraktet. För uppgifter om avsättningar, se not 25.

Ersättningar efter avslutad anställning
Planer för ersättning efter avslutad anställning klassificeras antingen som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda planer. Vid en avgiftsbestämd plan betalar Koncernen fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har inte någon legal eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om fonden inte har tillräckligt med tillgångar för att betala samtliga ersättningar till anställda. Avgifter till avgiftsbestämda planer kostnadsförs när de anställda tillhandahåller tjänster till företaget som berättigar till ersättningen.

Övriga planer för ersättning efter avslutad anställning är förmånsbestämda planer och det är Koncernens förpliktelse att tillhandahålla avtalade förmåner till nuvarande och tidigare anställda. Nettoförpliktelsen för förmånsbestämda planer beräknas genom en uppskattning av de framtida förmåner som intjänats under tidigare och innevarande perioder. Beloppet diskonteras för att fastställa nuvärdet och reduceras med det verkliga värdet för eventuella förvaltningstillgångar. Fonderade planer med nettotillgångar, det vill säga planer med tillgångar som överstiger förpliktelserna, redovisas som långfristiga finansiella tillgångar.

Kostnaden för den förmånsbestämda planen beräknas genom tillämpning av den s.k. Projected Unit Credit Method, vilken innebär att kostnaden fördelas över den anställdes tjänstgöringsperiod. Beräkningen utförs varje år av oberoende aktuarier som använder aktuariella antaganden om personalomsättning, livslängd, framtida ökningar av löner och sjukvårdskostnader. Förändringar i aktuariella antaganden, erfarenhetsbaserade justeringar av förpliktelser och ändringar av verkligt värde på förvaltningstillgångar leder till omvärderingar och redovisas i "Övrigt totalresultat". Varje kvartal görs en omvärdering i syfte att justera nuvärdet för pensionsskulder och verkligt värde för pensionstillgångar mot "Övrigt totalresultat". Nettoränta på förmånsbestämda förpliktelser och förvaltningstillgångar redovisas som ränteintäkter eller räntekostnader. Se även not 23 för ytterligare information.

Aktierelaterade ersättningar
Koncernen har aktierelaterade incitamentsprogram, bestående av personaloptioner och syntetiska personaloptioner, som erbjudits till vissa anställda beroende på befattning och utförd prestation. Dessutom erbjuds styrelsen syntetiska aktier.

Det verkliga värdet på personaloptioner som endast kan regleras med aktier (egetkapitalinstrumentreglerade) redovisas som en personalkostnad med en motsvarande ökning av eget kapital. Verkligt värde, som beräknas per tilldelningstidpunkten genom tillämpning av Black-Scholes modell, redovisas som en personalkostnad över intjänandeperioden. Det belopp som redovisas som en kostnad justeras för att återspegla det faktiska antalet aktieoptioner som intjänats.

Det verkliga värdet på de syntetiska optionerna, syntetiska aktierna och optionerna för vilka det finns ett val för de anställda att reglera dem med aktier eller kontanter redovisas enligt principer för aktierelaterade ersättningar som regleras med kontanter. Dessa innebär att värdet redovisas som en personalkostnad med en motsvarande ökning av skulder. Verkligt värde, som beräknas per tilldelningstidpunkten och sedan räknas om per varje balansdag genom tillämpning av Black-Scholes modell, periodiseras och redovisas som en kostnad över intjänandeperioden. Förändringar i verkligt värde under intjänandeperioden och efter intjänandeperioden fram till reglering

1. Väsentliga redovisningsprinciper, forts.

redovisas i resultaträkningen som en personalkostnad. Den ackumulerade kostnaden motsvarar det kontantbelopp som betalas vid regleringen. Sociala avgifter betalas kontant och redovisas på ett sätt som stämmer överens med principerna för aktierelaterade ersättningar som regleras med kontanter, vare sig de avser aktierelaterade ersättningar som regleras med egetkapitalinstrument eller med kontanter. Se not 23 för ytterligare information.

Finansiella tillgångar och skulder – finansiella instrument
Redovisningsprincip enligt IFRS 9 från år 2018
Redovisning i och borttagande från balansräkningen
Finansiella tillgångar och skulder redovisas när Koncernen blir en part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. Transaktioner med finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som är den dag då Koncernen förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgångarna. Kundfordringar redovisas när fakturor har skickats. Skulder redovisas när motparten har presterat och avtalsenlig skyldighet föreligger att betala. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen (helt eller delvis) när rättigheterna i kontraktet har realiserats eller förfallit, eller när Koncernen inte längre har kontroll över den. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen (helt eller delvis) när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. En finansiell tillgång och en finansiell skuld nettoredovisas i balansräkningen när det föreligger en legal rätt att kvitta de redovisade beloppen och avsikten är att antingen reglera nettot eller att realisera tillgången samtidigt som skulden regleras.

Vinster och förluster från borttagande ur balansräkning samt modifiering redovisas i resultatet.

Värdering av finansiella instrument
Finansiella instrument klassificeras vid första redovisningstillfället. Klassificeringen bestämmer värderingen av instrumenten.

Klassificering och värdering av finansiella tillgångar
Egetkapitalinstrument: klassificeras till verkligt värde via resultatet med undantaget om de inte hålls för handel, då ett oåterkalleligt val kan göras att klassificera dem till "verkligt värde via övrigt totalresultat" utan efterföljande omklassificering till resultatet. Koncernen klassificerar egetkapitalinstrument till "verkligt värde via resultatet".

Derivat: klassificeras till verkligt värde via resultatet förutom om de klassificeras som säkringsinstrument och den effektiva delen av säkringen redovisas i "Övrigt totalresultat".

Skuldinstrument: klassificeringen av finansiella tillgångar som är skuldinstrument, inklusive inbäddade derivat, baseras på Koncernens affärsmodell för förvaltning av tillgången och karaktären på tillgångens avtalsenliga kassaflöden. Instrumenten klassificeras till
- upplupet anskaffningsvärde,
- verkligt värde via övrigt totalresultat, eller
- verkligt värde via resultatet.

Finansiella tillgångar klassificerade till upplupet anskaffningsvärde värderas initialt till verkligt värde med tillägg av transaktionskostnader. Efter första redovisningstillfället värderas tillgångarna enligt effektivräntemetoden. Tillgångar klassificerade till upplupet anskaffningsvärde innehas enligt affärsmodellen att inkassera avtalsenliga kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet. Tillgångarna omfattas av en förlustreservering för förväntade kreditförluster.

"Verkligt värde via övrigt totalresultat" är tillgångar som innehas enligt affärsmodellen att både sälja och att inkassera avtalsenliga kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet. Finansiella instrument i denna kategori värderas vid första redovisningstillfället till verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas i "Övrigt totalresultat" tills tillgången tas bort från balansräkningen, då beloppen i "Övrigt totalresultat" omklassificeras till resultatet. Tillgångarna omfattas av en förlustreservering för förväntade kreditförluster.

"Verkligt värde via resultatet" är alla andra skuldinstrument som inte är värderade till upplupet anskaffningsvärde eller "verkligt värde via övrigt totalresultat". Finansiella instrument i denna kategori redovisas initialt till verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultatet.

Klassificering och värdering av finansiella skulder
Finansiella skulder klassificeras till upplupet anskaffningsvärde med undantag av derivat. Finansiella skulder redovisade till upplupet anskaffningsvärde värderas initialt till verkligt värde inklusive transaktionskostnader. Efter första redovisningstillfället värderas tillgångarna enligt effektivräntemetoden.

Derivat klassificeras till verkligt värde via resultatet förutom om de klassificeras som säkringsinstrument och den effektiva delen av säkringen redovisas i "Övrigt totalresultat".

Verkligt värde fastställs enligt beskrivning i not 27.

Nedskrivningar av finansiella tillgångar
Finansiella tillgångar, förutom de som klassificeras till verkligt värde via resultatet, omfattas av nedskrivning för förväntade kreditförluster. Härutöver omfattar nedskrivningen även avtalstillgångar, låneåtaganden och finansiella garantier som inte värderas till verkligt värde via resultatet. Nedskrivning för kreditförluster enligt IFRS 9 är framåtblickande och en förlustreservering görs när det finns en exponering för kreditrisk, vid första redovisningstillfället för en tillgång eller fordran. Förväntade kreditförluster återspeglar nuvärdet av alla underskott i kassaflöden hänförliga till fallissemang antingen för de nästkommande 12 månaderna eller för den förväntade återstående löptiden för det finansiella instrumentet, beroende på tillgångsslag och på kreditförsämring sedan första redovisningstillfället. Förväntade kreditförluster återspeglar ett objektivt, sannolikhetsvägt utfall som beaktar ett flertal scenarier baserade på rimliga och verifierbara prognoser.

Den förenklade modellen tillämpas för kundfordringar, leasingfordringar, avtalstillgångar och vissa övriga finansiella fordringar. En förlustreserv redovisas för fordrans eller tillgångens förväntande återstående löptid. För övriga poster som omfattas av förväntade kreditförluster tillämpas en nedskrivningsmodell med tre steg. Initialt, samt per varje balansdag, redovisas en förlustreserv för de nästkommande tolv månaderna, alternativt för en kortare tidsperiod beroende på återstående löptid (steg 1). Om det har skett en väsentlig ökning av kreditrisk sedan första redovisningstillfället redovisas en förlustreserv för tillgångens återstående löptid (steg 2). För tillgångar som bedöms vara kreditförsämrade reserveras fortsatt för förväntade kreditförluster för den återstående löptiden (steg 3). För kreditförsämrade tillgångar och fordringar baseras beräkningen av ränteintäkterna på tillgångens redovisade värde, efter avdrag för förlustreservering, istället för på det redovisade värdet brutto som i tidigare steg. En tillgång anses kreditförsämrad när tillgången är förfallen över 90 dagar och/eller om det finns andra indikationer på att det inte är troligt att fordran kommer att betalas.

Värderingen av förväntade kreditförluster i modellerna baseras på olika metoder beroende på olika kreditexponeringar. Metoden för kundfordringar, avtalstillgångar och vissa övriga finansiella fordringar baseras på historisk kreditförlustnivå kombinerat med framåtblickande faktorer. Leasingfordringar, vissa andra finansiella fordringar samt likvida medel skrivs av enligt en ratingbaserad metod. Förväntade kreditförluster värderas till produkten av sannolikheten för fallissemang (inställda betalningar), förlust vid fallissemang och exponering vid fallissemang. Både extern kreditrating och internt utvecklad ratingmetod används. Värderingen av förväntade kreditförluster beaktar eventuella säkerheter och andra kreditförstärkningar i form av garantier.

De finansiella tillgångarna redovisas i balansräkningen till upplupet anskaffningsvärde, det vill säga efter avdrag för bruttovärde och förlustreserv. Förändringar av förlustreserven redovisas i resultaträkningen som kreditförluster. En finansiell tillgång skrivs av när det inte finns rimlig förväntan på att återvinna kontraktsmässiga kassaflöden.

Derivat och säkringsredovisning
Derivat redovisas vid första redovisningstillfället till verkligt värde per det datum ett derivatkontrakt ingås och därefter värderas det till verkligt värde. Metoden för att redovisa uppkommen vinst eller förlust beror på om derivatet är identifierat som ett säkringsinstrument och, i så fall, karaktären på den post som säkras. En förändring i verkligt värde för derivat som inte uppfyller kriterierna för säkringsredovisning redovisas som operativa eller finansiella poster, beroende på syftet med användningen av derivatet. Räntebetalningar avseende ränteswappar redovisas som ränteintäkter eller räntekostnader, medan förändringar i verkligt värde avseende framtida betalningar redovisas som vinster eller förluster från finansiella instrument.

Säkringsredovisning enligt IFRS 9 tillämpas. För att villkoren för säkringsredovisning ska vara uppfyllda måste säkringsförhållandet
- vara formellt identifierat
- förväntas uppfylla kraven på effektivitet, och
- vara dokumenterat.

Koncernen bedömer, utvärderar och dokumenterar säkringens effektivitet såväl vid säkringens början som löpande. Säkringens effektivitet bedöms utifrån en analys av det ekonomiska sambandet mellan

1. Väsentliga redovisningsprinciper, forts.

säkrad post och säkringsinstrument, och effekten av kreditrisk får inte dominera värdeförändringar i underliggande post och instrument. Dessutom är säkringskvoten för säkringsförhållandet samma som det förhållande mellan den faktiska kvantiteten av posten vilken säkrats och den faktiska kvantiteten av säkringsinstrument vilka nyttjats för att säkra posten.

Kassaflödessäkringar: Förändringar i verkligt värde för ett säkringsinstrument redovisas i "Övrigt totalresultat", till den del säkringen är effektiv och de ackumulerade förändringarna i verkligt värde redovisas separat i eget kapital. Vinster eller förluster som härrör från den del av säkringen som inte är effektiv redovisas omedelbart i resultaträkningen. Koncernen applicerar inte undantaget gällande kostnad för säkring. Det belopp som redovisats i eget kapital via "Övrigt totalresultat" omklassificeras till resultaträkningen i samma period som den säkrade posten påverkar årets resultat.

Men när den säkrade prognostiserade transaktionen leder till redovisning av en icke-finansiell tillgång eller en icke-finansiell skuld överförs det belopp som tidigare har redovisats i "Övrigt totalresultat" och har ackumulerats i eget kapital från eget kapital och inkluderas i den första värderingen av anskaffningsvärdet för den icke-finansiella tillgången eller skulden. Koncernen använder valutaterminer för att säkra delar av framtida kassaflöden från prognostiserade transaktioner i utländska valutor. Ränteswappar används också som säkringar av kassaflöden, för att säkra ränta på lån med rörlig ränta.

Säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter: Koncernen kan säkra en del av nettoinvesteringarna i utlandsverksamheter. Förändringar i verkligt värde för säkringsinstrumentet redovisas i "Övrigt totalresultat" i den mån säkringen är effektiv och de ackumulerade förändringarna i verkligt värde redovisas som en separat komponent i eget kapital. Vinst eller förlust som härrör från den del av säkringen som inte är effektiv redovisas omedelbart i resultaträkningen. Vid avyttring av utlandsverksamheter omförs den vinst eller förlust som ackumulerats i eget kapital till resultaträkningen, vilket därmed ökar eller minskar resultatet för avyttringen. Koncernen kan använda lån och terminskontrakt som säkringsinstrument.

Redovisning vid upphörande av säkringsredovisning: Säkringsredovisning kan inte avslutas enligt beslut. Säkringsredovisning upphör:
- när säkringsinstrumentet förfaller eller säljs, avvecklas eller löses in,
- när det inte längre finns ett ekonomiskt samband mellan säkrad post och säkringsinstrument, eller kreditrisk dominerar värdeförändringar som följer av det ekonomiska sambandet, eller
- när säkringsredovisningen inte längre uppfyller målen med riskhantering.

För kassaflödessäkring kvarstår eventuell vinst eller förlust redovisad i "Övrigt totalresultat" och ackumulerad i eget kapital per tidpunkten för avbrytandet av säkringen i eget kapital och redovisas när den prognostiserade transaktionen slutligen redovisas i resultaträkningen. När en prognostiserad transaktion inte längre förväntas inträffa redovisas den vinst eller förlust som ackumulerats i eget kapital omedelbart i resultatet. För säkring av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter kvarstår eventuell vinst eller förlust som redovisats i "Övrigt totalresultat" och ackumulerats i eget kapital. Vid avyttring av utlandsverksamheten omklassificeras vinsterna eller förlusterna från eget kapital till resultatet.

Finansiella tillgångar och skulder – finansiella instrument
Redovisningsprincip enligt IAS 39 för år 2017
Redovisning i och borttagande från balansräkningen
Finansiella tillgångar och skulder redovisas när Koncernen blir en part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. Transaktioner med finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som är den dag då Koncernen förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgångarna. Kundfordringar redovisas när fakturor har skickats. Skulder redovisas när motparten har presterat och avtalsenlig skyldighet föreligger att betala. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen (helt eller delvis) när rättigheterna i kontraktet har realiserats eller förfallit, eller när Koncernen inte längre har kontroll över den. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen (helt eller delvis) när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. En finansiell tillgång och en finansiell skuld nettoredovisas i balansräkningen när det föreligger en legal rätt att kvitta de redovisade beloppen och avsikten är att antingen reglera nettot eller att realisera tillgången samtidigt som skulden regleras.

Värdering av finansiella instrument
Finansiella instrument värderas, klassificeras och redovisas enligt IAS 39, enligt följande kategorier: Koncernen klassificerar sina finansiella tillgångar i följande kategorier:
- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet
- Lånefordringar och kundfordringar
- Investeringar som hålls till förfall
- Tillgångar som kan säljas

Koncernen klassificerar sina finansiella skulder i följande kategorier:
- Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet
- Övriga finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde genom användning av effektivräntemetoden

Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultatet: I denna kategori ingår finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel eller identifieras som sådana vid det första redovisningstillfället. En finansiell tillgång eller skuld innehas för handel om Koncernen förvaltar sådana investeringar och fattar köp- och säljbeslut på grundval av deras verkliga värde. Ett derivat som inte är identifierat eller effektivt som säkringsinstrument kategoriseras också som att det innehas för handel. Finansiella instrument i den här kategorin värderas till verkligt värde och förändringar av detta redovisas i resultaträkningen. Verkligt värde fastställs enligt beskrivning i not 27.

Låne- och kundfordringar: Låne- och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte utgör derivat, med fastställda eller med rimlig säkerhet fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad, till exempel kundfordringar, övriga fordringar och likvida medel. Låne- och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde, som bestäms utifrån effektivräntemetoden, efter avdrag för eventuella nedskrivningar.

Investeringar som hålls till förfall: Investeringar som hålls till förfall är finansiella tillgångar som inte utgör derivat med fastställda eller med rimlig säkerhet fastställbara betalningar och med en fast löptid, vilka Koncernen har en uttrycklig avsikt och förmåga att inneha till förfall. Investeringar som hålls till förfall redovisas till upplupet anskaffningsvärde som bestäms utifrån effektivräntemetoden, efter avdrag för eventuella nedskrivningar.

Finansiella tillgångar som kan säljas: Den här kategorin består av instrument som inte är derivat som antingen är identifierade som att de kan säljas eller inte är klassificerade i någon av ovanstående kategorier. Dessa tillgångar värderas till verkligt värde. Förändringar av det verkliga värdet redovisas i "Övrigt totalresultat" med undantag för nedskrivningar och valutavinster och -förluster på monetära poster som kan säljas, vilka redovisas i resultaträkningen. När en investering tas bort från balansräkningen överförs den ackumulerade vinsten eller förlusten i "Övrigt totalresultat" till resultaträkningen. Verkligt värde fastställs enligt beskrivning i not 27.

Övriga finansiella skulder: Övriga finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde genom användning av effektivräntemetoden. Leverantörs- och låneskulder redovisas i den här kategorin.

Nedskrivningar av finansiella tillgångar
För finansiella tillgångar, förutom de som är klassificerade så att de värderas till verkligt värde via resultaträkningen, prövas nedskrivningsbehovet vid slutet av varje rapportperiod. Det föreligger ett nedskrivningsbehov för en finansiell tillgång om objektiva omständigheter tyder på att, till följd av en eller flera händelser som inträffade efter det första redovisningstillfället för den finansiella tillgången, de uppskattade framtida kassaflödena för investeringen har påverkats negativt. Nedskrivningsbehovet prövas individuellt för betydande finansiella tillgångar och i vissa fall kollektivt i grupper med liknande kreditrisker. Nedskrivningar redovisas i resultaträkningen. En nedskrivning återförs om återföringen objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen har redovisats. För finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde och finansiella tillgångar som kan säljas och som är skuldebrev redovisas återföringen i resultaträkningen. För finansiella tillgångar som kan säljas och som är aktier samt andra aktierelaterade värdepapper redovisas återföringen i "Övrigt totalresultat".

Derivat och säkringsredovisning
Derivat redovisas vid första redovisningstillfället till verkligt värde per det datum ett derivatkontrakt ingås och därefter värderas det till verkligt värde. Metoden för att redovisa uppkommen vinst eller förlust

1. Väsentliga redovisningsprinciper, forts.

beror på om derivatet är identifierat som ett säkringsinstrument och, i så fall, karaktären på den post som säkras. En förändring i verkligt värde för derivat som inte uppfyller kriterierna för säkringsredovisning redovisas som operativa eller finansiella poster, beroende på syftet med användningen av derivatet. Räntebetalningar avseende ränteswappar redovisas som ränteintäkter eller räntekostnader, medan förändringar i verkligt värde avseende framtida betalningar redovisas som vinster eller förluster från finansiella instrument. För att villkoren för säkringsredovisning ska vara uppfyllda måste säkringsförhållandet:
- vara formellt identifierat,
- väntas effektivt skydda den säkrade posten, och
- vara dokumenterat.

Koncernen bedömer, utvärderar och dokumenterar säkringens effektivitet såväl vid säkringens början som löpande.

Kassaflödessäkringar: Förändringar i verkligt värde för ett säkringsinstrument som avser den effektiva delen av säkringen redovisas i "Övrigt totalresultat" och ackumuleras i eget kapital. Vinster eller förluster som härrör från den del av säkringen som inte är effektiv redovisas omedelbart i resultaträkningen. Det belopp som redovisats i eget kapital via "Övrigt totalresultat" omklassificeras till resultaträkningen i samma period som den säkrade posten påverkar årets resultat. Men när den säkrade prognostiserade transaktionen leder till redovisning av en icke-finansiell tillgång eller en icke-finansiell skuld överförs det belopp som tidigare har redovisats i "Övrigt totalresultat" och har ackumulerats i eget kapital från eget kapital och inkluderas i den första värderingen av anskaffningsvärdet för den icke-finansiella tillgången eller skulden.

Säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter: Koncernen kan säkra en del av nettoinvesteringarna i utlandsverksamheter. Förändringar i verkligt värde för säkringsinstrumentet redovisas i "Övrigt totalresultat" i den mån säkringen är effektiv och de ackumulerade förändringarna i verkligt värde redovisas som en separat komponent i eget kapital. Vinst eller förlust som härrör från den del av säkringen som inte är effektiv redovisas omedelbart i resultaträkningen. Vid avyttring av utlandsverksamheter omförs den vinst eller förlust som ackumulerats i eget kapital till resultaträkningen, vilket därmed ökar eller minskar resultatet för avyttringen. Koncernen kan använda lån och terminskontrakt som säkringsinstrument.

Redovisning vid upphörande av säkringsredovisning: Säkringsredovisningen avbryts när Koncernen häver säkringsförhållandet, när säkringsinstrumentet förfaller eller säljs, avvecklas eller löses in, eller när det inte längre uppfyller kriterierna för säkringsredovisning. För kassaflödessäkring kvarstår eventuell vinst eller förlust redovisad i "Övrigt totalresultat" och ackumulerad i eget kapital per tidpunkten för avbrytandet av säkringen i eget kapital och redovisas när den prognostiserade transaktionen slutligen redovisas i resultaträkningen. När en prognostiserad transaktion inte längre förväntas inträffa redovisas den vinst eller förlust som ackumulerats i eget kapital omedelbart i resultatet.

Tillgångar som innehas för försäljning
Tillgångar klassificeras som att de innehas för försäljning om deras värde inom ett år förväntas att återvinnas genom försäljning och inte genom fortsatt användning i verksamheten. Vid datumet för omklassificeringen värderas tillgångar och skulder till det lägre av verkligt värde efter avdrag för försäljningskostnader och det redovisade värdet. Efter omklassificeringen skrivs tillgångarna inte längre av. Vinster och förluster som redovisats vid omvärderingar och vid avyttringar redovisas i resultaträkningen. Tillgångar som innehas för försäljning värderas till det lägsta av det redovisade värdet och det verkliga värdet efter avdrag för försäljningskostnader.

Eventualförpliktelser
En eventualförpliktelse redovisas när det finns en möjlig eller faktisk förpliktelse som härrör från inträffade händelser och som inte redovisas som skuld eller avsättning, då det antingen är osannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller då beloppet inte kan beräknas på ett tillräckligt tillförlitligt sätt.

Nya eller ändrade redovisningsstandarder 2018
Koncernen tillämpade IFRS 15 och IFRS 9 för första gången från år 2018. Karaktären av och effekten av dessa förändringar som ett resultat av tillämpningen av dessa nya redovisningsstandarder beskrivs i not 2.

Flertalet andra ändringar och tolkningar av IFRS standarder har tillämpats för första gången från år 2018, men hade ingen eller ingen väsentlig inverkan på Koncernens finansiella rapporter.

Nya eller ändrade redovisningsstandarder som träder i kraft efter 2018
Följande standarder, tolkningar och ändringar var utfärdade men hade inte trätt i kraft per 31 december 2018 och har inte tillämpats av Koncernen.

IFRS 16 Leasingavtal; Koncernen tillämpar IFRS 16 för första gången från år 2019. Karaktären av och effekten av dessa förändringar som ett resultat av tillämpningen av denna nya redovisningsstandard beskrivs i not 2.

Utöver ovan har andra nya och reviderade redovisningsstandarder publicerats men som ännu inte är gällande. Dessa förväntas inte ha en väsentlig inverkan på Koncernens finansiella rapporter.

Viktiga uppskattningar och bedömningar

Upprättandet av finansiella rapporter kräver att företagsledningen gör bedömningar samt använder uppskattningar och antaganden som påverkar redovisade belopp i Koncernens finansiella rapporter. Dessa uppskattningar, bedömningar och hänförliga antaganden bygger på erfarenhet och andra faktorer som anses vara rimliga under rådande omständigheter. Faktiskt utfall kan avvika från dessa uppskattningar. Uppskattningarna, bedömningarna och antagandena omprövas regelbundet. Ändringar av uppskattningar och bedömningar redovisas i den period då ändringen görs och i framtida perioder om dessa perioder påverkas.

Nedan följer de uppskattningar och bedömningar som, enligt företagsledningens uppfattning, är viktiga för redovisade belopp i de finansiella rapporterna och för vilka det finns betydande risk att framtida händelser eller ny information kan medföra en förändring av dem.

Intäktsredovisning
Viktiga källor för osäkerhet i uppskattningar
Intäkter från tjänster redovisas över tid i resultaträkningen baserat på färdigställandegraden i förhållande till prestationsåtaganden på balansdagen. Framsteg mot överföring av kontroll bedöms utifrån nedlagda utgifter jämfört med totala beräknade utgifter för varje prestationsåtagande.

Intäkter för sålda varor redovisas i resultaträkningen vid tidpunkten då kontrollen av varan har överförts till kunden.

Uppskattningar och bedömningar
Företagsledningens bedömningar omfattar till exempel följande:
- graden av framsteg mot överföring av kontroll för prestationsåtaganden och de uppskattade totala kostnaderna för sådana kontrakt när intäkter redovisas över tiden, för att bestämma intäkter och kostnader som ska redovisas under den aktuella perioden och om eventuella förluster ska redovisas,
- om kontrollen har överförts till kunden (det vill säga att Koncernen har en gällande rätt till betalning för varan, kunden har en legal äganderätt till varan, varan har levererats till kunden och/eller kunden har de betydande risker och fördelar som är förknippade med varans ägande), för att avgöra om intäkter och kostnader bör redovisas under den aktuella perioden,
- transaktionspriset för varje prestationsåtagande när ett kontrakt innehåller mer än ett prestationsåtagande, för att fastställa intäkter och kostnader som ska redovisas under den aktuella perioden, och
- kundkreditrisken (det vill säga risken att kunden inte kommer att uppfylla betalningsskyldigheten), för att fastställa de intäkter som redovisats under den aktuella perioden.

Prövning av nedskrivningsbehov för goodwill, andra immateriella tillgångar och övriga anläggningstillgångar
Viktiga källor för osäkerhet i uppskattningar
Goodwill skrivs inte av, utan i stället prövas nedskrivningsbehovet årligen. Övriga immateriella tillgångar och övriga anläggningstillgångar skrivs av över den period företagsledningen uppskattar att tillgången kommer att generera intäkter. Dessutom sker regelbundna prövningar av om det finns indikation på nedskrivningsbehov. Prövningen av nedskrivningsbehov baseras på en genomgång av återvinningsvärdet. Värdet uppskattas utifrån företagsledningens beräkningar av framtida kassaflöden som grundas på interna affärsplaner och prognoser.

Uppskattningar och bedömningar
Företagsledningens bedömning krävs när det gäller nedskrivningar, i synnerhet vid bedömning av:
- om en händelse har inträffat som kan påverka tillgångarnas värden,
- om en tillgångs redovisade värde kan styrkas av det diskonterade nuvärdet av framtida kassaflöden som uppskattas baserat på fortsatt användning av tillgången i verksamheten,
- att adekvata antaganden används vid upprättande av kassaflödesprognoser, och
- diskonteringen av dessa kassaflöden.

Förändringar av de antaganden som gjorts av företagsledningen vid fastställande av eventuell nivå för nedskrivning kan påverka finansiell ställning och operativa resultat. Se not 12.

Uppskjuten skatt
Viktiga källor för osäkerhet i uppskattningar
Uppskjutna skattefordringar redovisas för temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder samt outnyttjade balanserade underskottsavdrag. Koncernen bokför uppskjutna skattefordringar baserat på företagsledningens uppskattningar av framtida skattepliktiga resultat i olika skattejurisdiktioner. De faktiska utfallen kan skilja sig från uppskattningarna på grund av förändringar i affärsklimat och i skattelagstiftning. Se not 9.

Varulager
Uppskattningar och bedömningar
Koncernen värderar lagret till det lägsta av anskaffningsvärdet, genom tillämpning av först in-, först ut- principen, och nettoförsäljningsvärdet. Vid beräkningen av nettoförsäljningsvärdet bedömer företagsledningen uppskattat försäljningspris, artiklar med övertalighet, utgående artiklar, skadat gods och försäljningskostnader. Om det uppskattade nettoförsäljningsvärdet understiger anskaffningsvärdet fastställs en värderingsreserv för lagerinkurans. Se även not 16.

Kundfordringar och finansiella fordringar
Viktiga källor för osäkerhet i uppskattningar
Koncernen värderar förväntade kreditförluster för finansiella tillgångar klassificerade till upplupet anskaffningsvärde, inklusive kundfordringar och finansiella fordringar, leasingfordringar och avtalstillgångar. Förväntade kreditförluster utgör en bedömning som återspeglar ett objektivt, förväntat utfall baserat på rimliga och verifierbara prognoser.

Uppskattningar och bedömningar
I företagsledningens bedömning beaktas snabba förändringar av marknadsvillkoren, vilket kan vara särskilt känsligt i kundfinansieringsverksamhet. Det genomförs en övergripande bedömning för att säkerställa en rimlig redovisad förlustreserv. Mer information finns i avsnittet "Kreditrisker" i not 27.

Antaganden vid värdering av pensioner och övriga ersättningar efter avslutad anställning
Viktiga källor för osäkerhet i uppskattningar
Pensionsförpliktelser och övriga ersättningar efter avslutad anställning är beroende av de antaganden företagsledningen gjort och som aktuarierna har använt vid beräkning av dessa belopp. De viktigaste antagandena innefattar diskonteringsräntor, inflation, framtida löneökningar, livslängd och utvecklingen av sjuk- och hälsovårdskostnader. De aktuariella antagandena granskas årligen och ändras när det bedöms vara lämpligt. Se not 23 för ytterligare information om använda antaganden vid beräkning av pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning.

Rättsliga förfaranden och skattekrav
Uppskattningar och bedömningar
Epiroc redovisar en skuld när Koncernen har en förpliktelse till följd av en inträffad händelse och ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Koncernen granskar regelbundet utestående rättsliga ärenden för att bedöma behovet av avsättningar i de finansiella rapporterna. Vid dessa genomgångar beaktas förhållandena i varje särskilt ärende av interna bolagsjurister och vid behov med hjälp av externa jurister och rådgivare. De finansiella rapporterna kan påverkas i den mån som företagsledningens bedömning av de faktorer som beaktats inte överensstämmer med faktiskt utfall. Dessutom är bolag inom Koncernen ofta föremål för revision av skattemyndigheter enligt praxis i de länder där Koncernen bedriver verksamhet. I de fall där skattemyndigheterna gör en annan tolkning av skattelagstiftningen gör Koncernen uppskattningar av troligt utfall av tvisten, samt av potentiella betalningskrav. Faktiskt utfall kan avvika från dessa uppskattningar.

Avsättningar för garantier
Viktiga källor för osäkerhet i uppskattningar
Avsättningar för produktgarantier ska täcka framtida åtaganden för försäljningsvolymer som redan har realiserats. Garantiavsättningen är en komplex uppskattning på grund av de olika variabler som ingår i beräkningarna. Beräkningsmetoderna bygger på typen av produkter som har sålts och historiska data angående reparationer och ersättningar. De underliggande uppskattningarna för att beräkna avsättningen granskas minst en gång varje kvartal samt när nya produkter introduceras eller när andra förändringar sker som kan påverka beräkningen.

2. Förändringar i redovisningsprinciper

Karaktären av och effekten av förändringar som ett resultat av tillämpningen av nya redovisningsstandarder beskrivs nedan.

IFRS 9 Finansiella instrument
IFRS 9 Finansiella instrument ersätter IAS 39 Finansiella instrument; Redovisning och värdering. IFRS 9 introducerar bland annat en ny modell för nedskrivning av finansiella tillgångar. Syftet med den nya modellen är att kreditförluster ska redovisas tidigare än enligt IAS 39. Därtill har klassificeringen av vissa finansiella instrument ändrats.

Koncernen och Moderbolaget har tillämpat IFRS 9 prospektivt, med tillämpning från 1 januari 2018. Jämförande information har inte omräknats vilken redovisas i enlighet med IAS 39. Skillnader som uppkommit i och med övergången till IFRS 9 har redovisats direkt mot eget kapital. För Epiroc uppkom ingen väsentlig effekt av implementeringen av IFRS 9. Dessa effekter sammanfattas och förklaras nedan.

a) Klassificering och värdering
Alla finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde enligt IAS 39, värderas fortsättningsvis till verkligt värde. Investeringar i skuldinstrument som tillhör försäkringsverksamheter värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Investeringar i likviditetsfonder värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Koncernen har gjort bedömningen att låne- och kundfordringar även fortsättningsvis enligt IFRS 9 uppfyller kriterierna för att redovisas till upplupet anskaffningsvärde.

b) Nedskrivningar
Koncernen tillämpar den förenklade metoden för redovisning av förväntade kreditförluster avseende kundfordringar och leasingfordringar. Det innebär att förväntade förluster för återstående löptid kommer att beaktas. För vissa finansiella fordringar och likvida medel tillämpas den allmänna metoden för förväntade förluster, men dessa fordringar har normalt kort löptid.

Sammanfattning
Sammanfattningsvis är effekten av införandet av IFRS 9 enligt nedan:

Koncernens balansräkning

Belopp i MSEK		Justeringar 1 januari 2018
Tillgångar		
Uppskjutna skattefordringar	(b)	0
Kundfordringar och övriga fordringar, inklusive leasingfordringar samt likvida medel	(b)	–1
Summa tillgångar		**–1**
Eget kapital		
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		–1
Summa eget kapital		**–1**

IFRS 15 Intäkter från kontrakt med kunder
IFRS 15 ersätter IAS 11 Entreprenadavtal, IAS 18 Intäkter samt relaterade tolkningar och är tillämplig för, med begränsade undantag, alla intäkter som uppkommer genom kontrakt med kunder. Standarden har tillämpats av Epiroc sedan 1 januari 2018, genom tillämpning av den fullständiga retroaktiva metoden. Samma redovisningsprinciper har därmed tillämpats för samtliga perioder presenterade i årsredovisningen. Följande undantag har tillämpats av Koncernen:

- För slutförda kontrakt har Koncernen inte räknat om kontrakt som var slutförda före början av den tidigaste period som presenteras (2017).
- För de rapportperioder som presenterats före den första tillämpningen lämnas inga upplysningar om beloppet för det transaktionspris som har fördelats på kvarvarande prestationsåtaganden och inte heller ges en förklaring till när Koncernen väntas redovisa det beloppet som intäkt.

Nedanstående konsekvenser har identifierats som påverkar tidpunkten för intäkter från kontrakt med kunder:

(a) Försäljning av varor
I vissa fall har Koncernen gjort en annan bedömning av när kontroll har överförts till kunden jämfört med när risker och fördelar har överförts till kunden. Enligt IFRS 15 ska intäkter redovisas när varorna har överförts till kunden, vilket är uppfyllt när kunden får kontroll över varorna.

(b) Utförande av tjänster
Koncernen erbjuder installation, driftsättning och andra tjänster för viss utrustning. Dessa tjänster säljs antingen separat i kontrakt med kunder eller paketeras tillsammans med försäljningen av utrustning till kunden. På grund av mer utförliga krav på fastställande av om huruvida varor eller tjänster är olika prestationsåtaganden enligt IFRS 15 kan bedömningen av identifierade prestationsåtaganden skilja sig från identifierade leverabler enligt IAS 18. IFRS 15 kräver också fördelning av transaktionspriset på de identifierade prestationsåtagandena.

(c) Rörlig ersättning
Vissa kontrakt med kunder innehåller returrätt, mängdrabatt eller rörliga priser beroende på vissa faktorer. För att förhindra att för mycket intäkter redovisas kräver IFRS 15 att uppskattad rörlig ersättning begränsas. Rörlig ersättning får endast ingå i det transaktionspris som fördelas på prestationsåtagandena om det är mycket sannolikt att en betydande återföring av intäkter inte kommer att ske när osäkerheten i den rörliga ersättningen har upphört.

(d) Övriga justeringar
Utöver de beskrivna justeringarna ovan har, vid införandet av IFRS 15, andra poster i de finansiella rapporterna, till exempel uppskjuten skatt och valutakursdifferens vid omräkning av utlandsverksamheter, påverkats och justerats i enlighet därmed.

Sammanfattning
Sammanfattningsvis var effekten av införandet av IFRS 15 följande:

2. Förändringar i redovisningsprinciper, forts.

Koncernens balansräkning

Belopp i MSEK	2017 före omräkning		Justeringar	2017 efter omräkning
Tillgångar				
Uppskjutna skattefordringar	407	(d)	18	425
Varulager	8 272	(a) (b) (c)	168	8 440
Summa tillgångar	**27 361**		**186**	**27 547**
Skulder				
Övriga skulder	3 053	(a) (b) (c)	247	3 300
Summa skulder	**15 253**		**247**	**15 500**
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat	**12 081**		**–61**	**12 020**
Innehav utan bestämmande inflytande	6		0	6
Summa eget kapital	**12 108**		**–61**	**12 047**

Koncernens resultaträkning

Belopp i MSEK	2017 före omräkning	Justeringar		2017 efter omräkning
Intäkter	31 440	(a) (b) (c)	–76	31 364
Kostnad för sålda varor	–20 157	(a) (b) (c)	56	–20 101
Inkomstskatt	–1 500	(d)	5	–1 495
Nettoeffekt på årets resultat	**4 313**		**–15**	**4 298**
Resultat hänförligt till				
– moderbolagets ägare	4 313		–15	4 298
– innehav utan bestämmande inflytande	0		0	0
Resultat per aktie före utspädning, SEK	3,56		–0,01	3,55

Koncernens rapport över totalresultat

Belopp i MSEK	2017 före omräkning	Justeringar	2017 efter omräkning
Övrigt totalresultat för året	–705	0	–705
Årets totalresultat	3 608	–15	3 593
Resultat hänförligt till:			
– moderbolagets ägare	3 609	–15	3 594
– innehav utan bestämmande inflytande	–1	0	–1

IFRS 16 Leasingavtal
IFRS 16 Leasingavtal publicerades i januari 2016 och ersätter tidigare standard IAS 17 Leasing samt relaterade tolkningar IFRIC 4, SIC-15 och SIC-27 och är tillämplig för perioder som börjar på eller efter 1 januari 2019. Standarden definierar principerna för redovisning, värdering, klassificering och upplysningar om leasingavtal för båda parterna i ett avtal. Förändringarna i redovisningsprinciper avser huvudsakligen leasetagarens redovisning. IFRS 16 introducerar en enda redovisningsmodell och kräver redovisning av i princip samtliga leasingavtal i balansräkningen samt att avskrivningar på leasingtillgångar i resultaträkningen redovisas separat från ränta på leasingskulder. För Epiroc-koncernen innebär det att leasingkontrakt för fastigheter, utrustning, fordon och maskiner som används av tillverkande enheter kommer att redovisas i balansräkningen. Standarden inkluderar två undantag för leasetagaren – leasing av tillgångar av lågt värde (ex. persondatorer) och kortfristiga leasingavtal (avtal med en leasingperiod på 12 månader eller kortare)

Redovisningen för leasegivare enligt IFRS 16 är i huvudsak oförändrad jämfört med nuvarande redovisning enligt IAS 17. Leasegivare kommer fortsätta att klassificera leasingavtal med samma klassificeringsprincip som i IAS 17 och därmed särskilja mellan två typer av leasing: operationell och finansiell leasing.

IFRS 16 kräver mer omfattande upplysningar jämfört med IAS 17 för både leasetagare och leasegivare.

Övergång till IFRS 16
Koncernen har under året genomfört en detaljerad analys avseende inverkan på de finansiella rapporterna. Vid övergång har den modifierade retrospektiva metoden tillämpats. Jämförande information har därmed inte omräknats. Vid förstagångstillämpningen av IFRS 16 har nyttjanderättstillgången värderats till ett belopp motsvarande leaseskulden, justerat med belopp för eventuella förutbetalda eller upplupna leasekostnader hänförliga till leaseavtalet som redovisats i rapporten för finansiell ställning omedelbart före datum för övergång. Leaseskulden har värderats till nuvärdet av de återstående leasebetalningarna, diskonterat med den marginella låneräntan. Den vägda genomsnittliga marginella låneräntan var per 1 januari 2019 cirka 1,5%. I stor utsträckning påverkad av Koncernens leasingavtal för fastigheter i Sverige. Epiroc har fastställt den vägda genomsnittliga marginella låneräntan vid datum för övergång baserat på de olika kontraktsvalutorna och leasingperioderna. Leasingkontrakt för fastigheter, utrustning, fordon och maskiner har redovisats i balansräkningen som en anläggningstillgång och finansiell skuld. Icke-leasingkomponenter såsom kostnader för underhåll har exkluderats från beloppet för nyttjanderättstillgång och leasingskuld för Koncernens leasingkontrakt avseende fastigheter.

Koncernen har i övergången valt att applicera det praktiska undantaget som tillåter att inte omvärdera huruvida ett kontrakt är, eller innehåller, en lease vid datum för övergång. Utöver detta valde Koncernen att applicera det praktiska undantaget gällande kortfristiga leasingavtal för leasingavtal där lease-perioden slutar inom 12 månader efter initial applicering samt för leasingavtal där den underliggande tillgången är av lågt värde. Sådana leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden. Koncernen har leasingavtal

2. Förändringar i redovisningsprinciper, forts.

avseende kontorsutrustning (persondatorer, skrivare och kopiatorer) som anses vara av lågt värde.

Det föreligger ingen väsentlig inverkan på Koncernens resultaträkning. Leasingkostnaderna för tidigare operationella leasingavtal i rörelseresultatet har ersatts med avskrivningar på nyttjanderättstillgången och räntekostnader på leasingskulden, den senare redovisas i finansnettot. Tidpunkten för nuvarande kassaflöden påverkas inte av den nya standarden. Dock redovisas amorteringsdelen av Koncernens leasingavgifter som ett kassaflöde från finansieringsverksamheten istället för operativt kassaflöde. Leasingavgifter för leasingavtal där den underliggande tillgången är av lågt värde samt för kortfristiga leasingavtal kommer fortsättningsvis att redovisas som operativa kassaflöden tillsammans med räntebetalningar på leasingskulden.

På grund av antagandet av IFRS 16 har Koncernens materiella anläggningstillgångar och räntebärande skulder ökat. Koncernens leasade fastigheter i Sverige, Tyskland och Australien bidrar till summan av nyttjanderättstillgången och leaseskulden i stor utsträckning. Övergången till IFRS 16 kommer att påverka EBITDA, vilket ökar på grund av att leasingkostnader ersätts av avskrivningar samt räntekostnader, dock bedöms effekten ej väsentlig. Genomsnittligt sysselsatt kapital ökar medan avkastning på sysselsatt kapital (%) minskar, på grund av ökade leasade tillgångar inom Koncernen. Nettoskuld och nettoskuld/EBITDA ration kommer att öka på grund av ytterligare räntebärande skulder.

Sammanfattningsvis förväntas effekten av antagandet av IFRS 16, det vill säga summan av leasingskuld och nyttjanderättstillgång vid övergång vara enligt följande:

Inverkan på rapporten över finansiell ställning per 1 januari 2019:

Belopp i SEK miljarder	
Tillgångar	
Nyttjanderättstillgångar	2,0
Skulder	
Leasingskulder, räntebärande	2,0
Nettopåverkan på eget kapital	–

Utöver ovan har andra nya och reviderade redovisningsstandarder publicerats men som ännu inte är gällande. Dessa förväntas inte ha en väsentlig inverkan på Koncernens finansiella rapporter.

3. Förvärv

Samtliga förvärv beskrivna nedan genomfördes via köp av 100% av aktierna och rösterna eller genom köp av nettotillgångarna i de förvärvade verksamheterna. Koncernen fick bestämmande inflytande över verksamheterna vid förvärvstidpunkten. Samtliga förvärv har redovisats genom tillämpning av förvärvsmetoden. Inga egetkapitalinstrument har emitterats i samband med förvärven. De relativa beloppen för förvärven bedöms inte vara betydande för Koncernens finansiella rapporter, vare sig enskilt per förvärv eller gemensamt.

Förvärv år 2018

I januari förvärvade segmentet Tools & Attachment företaget *Renegade Drilling Supplies Proprietary Ltd.*, Sydafrika. Företaget tillverkar och distribuerar förbrukningsvaror för prospekteringsborrning. Immateriella tillgångar om 6 MSEK och goodwill om 4 MSEK redovisades för förvärvet.

I januari förvärvade segmentet Equipment & Service företagen *Rockdrill Services Australia Pty. Ltd.,* Australien, samt *Cate Drilling Solutions LLC.*, USA. *Rockdrill Services Australia Pty. Ltd.* utvecklar, renoverar, servar samt reparerar bergborrar som används inom gruvbranschen och inom prospektering. *Cate Drilling Solutions LLC* är en fullservice distributör avseende utrustning för ovanjordsborrning. Immateriella tillgångar om 26 MSEK och goodwill om 48 MSEK redovisades för förvärvet av *Rockdrill Services Australia Pty.* samt 91 MSEK i immateriella tillgångar och 65 MSEK i goodwill redovisades för förvärvet av *Cate Drilling Solutions LLC.*

I februari förvärvade segmentet Equipment & Service företaget *Hy-Performance Fluid Power Pty Ltd*, Australien. Företaget renoverar, servar och reparerar hydrauliska komponenter för borriggar. Immateriella tillgångar om 25 MSEK och goodwill om 48 MSEK redovisades för förvärvet.

I november förvärvade segmentet Equipment & Service företaget *Sautec A.S.*, Estland. Företaget distribuerar underjordsgruvutrustning samt demoleringsverktyg för anläggningsindustrin. Immateriella tillgångar om 5 MSEK och goodwill om 6 MSEK redovisades för förvärvet.

Förvärven har en total kassaflödeseffekt om –479 MSEK. Totalt 171 MSEK är fördelat på goodwill samt totalt 153 MSEK är fördelat till immateriella tillgångar.

Förvärv år 2017

I februari förvärvade segmentet Tools & Attachments företaget *Erkat Spezialmaschinen und Service GmbH*. Bolaget tillverkar riggmonterade rotationsfräsar för grävmaskiner som främst används inom bygg- och rivningsbranschen samt för stenbrott och tunnlar. Rotationsfräsar är en kompletterande produkt för Epiroc som leverantör av lösningar inom bergbrytning, tunnel- och fundamentsarbete samt demolering. Immateriella tillgångar om 25 MSEK och goodwill om 28 MSEK redovisades för förvärvet.

4. Segmentsinformation

2018	Equipment & Service	Tools & Attachments	Koncern-gemensamma funktioner	Elimineringar	Koncernen
Intäkter från externa kunder	28 414	9 493	295	–	38 202
Interna intäkter	73	4	12	–89	–
Intäkter från Atlas Copco (före 18 juni, 2018)	53	22	8	–	83
Summa intäkter	**28 540**	**9 519**	**315**	**–89**	**38 285**
Rörelseresultat	**6 751**	**1 239**	**–638**	**33**	**7 385**
– varav andel av intresseföretags och joint ventures resultat	*–8*	–	–	–	*–8*
Finansnetto					–184
Inkomstskatt					–1 764
Årets resultat					**5 437**
Kostnader som inte motsvaras av kassaflöden					
Avskrivningar	913	313	199	–57	1 368
Nedskrivningar	1	–	–	–	1
Övriga kostnader som inte motsvaras av kassaflöden	52	30	162	–	244
Tillgångar i segmenten	**19 079**	**7 329**	**1 359**	**–761**	**27 006**
– varav goodwill	*943*	*933*	–	–	*1 876*
Andelar i intresseföretag och joint ventures	208	–	–	–	208
Ej fördelade tillgångar					8 941
Summa tillgångar					**36 155**
Skulder i segmenten	**7 014**	**2 077**	**1 088**	**–565**	**9 614**
Ej fördelade skulder					7 694
Summa skulder					**17 308**
Investeringar					
Materiella anläggningstillgångar	1 099	245	245	–66	1 523
– varav leasade tillgångar	*26*	*24*	–	–	*50*
Immateriella tillgångar	502	11	–54	–	459
Summa investeringar	**1 601**	**256**	**191**	**–66**	**1 982**
Förvärvad goodwill	163	9	–	–	172

2017	Equipment & Service	Tools & Attachments	Koncern-gemensamma funktioner	Elimineringar	Koncernen
Intäkter från externa kunder	22 330	8 691	253	–	31 274
Interna intäkter	53	7	39	–99	0
Intäkter från Atlas Copco	0	40	50	–	90
Summa intäkter	**22 383**	**8 738**	**342**	**–99**	**31 364**
Rörelseresultat	**5 107**	**1 146**	**–309**	**–14**	**5 930**
– varav andel av intresseföretags och joint ventures resultat	*–1*	–	–	–	*–1*
Finansnetto	–	–	–	–	–137
Inkomstskatt	–	–	–	–	–1 495
Årets resultat					**4 298**
Kostnader som inte motsvaras av kassaflöden					
Avskrivningar	811	287	218	–62	1 254
Nedskrivningar	0	0	–	–	0
Övriga kostnader som inte motsvaras av kassaflöden	–2	–25	98	–	71
Tillgångar i segmenten	**14 793**	**7 014**	**1 324**	**–640**	**22 491**
– varav goodwill	*731*	*907*	–	–	*1 638*
Andelar i intresseföretag och joint ventures	94	–	–	–	94
Ej fördelade tillgångar					4 962
Summa tillgångar					**27 547**
Skulder i segmenten	**5 603**	**1 658**	**7 230**	**–4 530**	**9 961**
Ej fördelade skulder					5 539
Summa skulder					**15 500**
Investeringar					
Materiella anläggningstillgångar	779	207	383	–116	1 253
– varav leasade tillgångar	*20*	*16*	–	–	*36*
Immateriella tillgångar	217	8	64	–	289
Summa investeringar	**996**	**215**	**447**	**–116**	**1 542**
Förvärvad goodwill	–	28	–	–	28

4. Segmentsinformation, forts.

Koncernen är uppdelad i separata och fokuserade men integrerade operativa segment, som kallas divisioner, som har slagits samman i två rapporterbara segment: Equipment & Services och Tools & Attachments. De rapporterbara segmenten erbjuder olika produkter och tjänster. De utgör också, tillsammans med de operativa segmenten, grunden för Koncernens ledningsstruktur och struktur för intern rapportering och granskas av Koncernens verkställande direktör och koncernchef, som är Koncernens högste verkställande beslutsfattare.

Koncerngemensamma funktioner, däribland Epiroc Payment Solutions, det vill säga funktioner som bistår alla operativa segment eller Koncernen i sin helhet, anses inte vara ett segment. Intäkter från operationella leasingavtal som ägs av Epiroc Payment Solutions redovisas under koncerngemensamma funktioner.

Redovisningsprinciperna för segmenten är desamma som beskrivits i not 1. Epirocs internpriser bestäms enligt marknadsmässiga villkor. Tillgångar i segmenten består av materiella anläggningstillgångar, immateriella tillgångar, övriga långfristiga fordringar, lager och kortfristiga fordringar. Skulder i segmenten innefattar icke räntebärande skulder, såsom skulder i den löpande verksamheten, övriga avsättningar och övriga långfristiga skulder. Investeringar innefattar materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar, men exkluderar effekten av goodwill, immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar genom förvärv.

Geografisk information

De intäkter som redovisas baseras på var kunderna finns, medan anläggningstillgångar baseras på var tillgångarna är belägna. Dessa tillgångar innefattar anläggningstillgångar förutom finansiella instrument, andelar i intresseföretag och joint ventures, uppskjutna skattefordringar och tillgångar avseende ersättningar efter avslutad anställning.

Geografiskt område/land

	Intäkter		Anläggningstillgångar	
	2018	**2017**	**2018**	**2017**
Nordamerika				
USA	3 864	3 304	1 604	1 372
Kanada	2 992	2 428	233	245
Övriga länder	1 591	1 404	58	54
	8 447	**7 136**	**1 895**	**1 671**
Sydamerika				
Chile	2 028	1 686	125	105
Peru	1 271	1 224	51	74
Brasilien	722	610	35	52
Övriga länder	1 005	756	30	24
	5 026	**4 276**	**241**	**255**
Europa				
Ryssland	2 582	1 848	20	24
Sverige	1 142	1 068	2 241	2 020
Tyskland	526	460	213	215
Finland	437	321	70	62
Storbritannien	316	290	40	47
Övriga länder	4 101	4 005	399	362
	9 104	**7 992**	**2 983**	**2 730**
Afrika/Mellanöstern				
Sydafrika	1 930	1 685	87	84
Zambia	846	390	26	22
Övriga länder	2 577	2 010	83	42
	5 353	**4 085**	**196**	**148**
Asien/Australien				
Australien	4 057	3 041	350	168
Kina	1 917	1 615	919	930
Indien	1 704	1 149	366	367
Kazakstan	820	504	9	7
Övriga länder	1 857	1 566	367	331
	10 355	**7 875**	**2 011**	**1 803**
Summa	**38 285**	**31 364**	**7 326**	**6 607**

4. Segmentsinformation, forts.

Intäkter

	2018	2017
Equipment & Service	28 540	22 383
varav Equipment	*14 238*	*10 276*
varav Service[1)]	*14 302*	*12 107*
Tools & Attachments	9 519	8 738
Koncerngemensamma funktioner/elimineringar	226	243
Summa	**38 285**	**31 364**

1) Service inkluderar reservdelar och service.

Prestationsåtaganden
Det allokerade transaktionspriset till kvarvarande prestationsåtaganden (ej uppfyllda eller delvis uppfyllda per 31 december 2018) är enligt följande:

Inom ett år	26
Mer än ett år	2

De kvarvarande prestationsåtaganden där intäkterna förväntas redovisas inom ett år eller mer än ett år, är relaterade till service kontrakt där hela kontraktet är bedömt att vara ett prestationsåtagande.

Upplysning har inte lämnats avseende beloppet för kvarvarande prestationsåtaganden som ännu ej är uppfyllda eller delvis uppfyllda för;
- Kontrakt med en kontraktsperiod kortare än 1 år
- Kontrakt som uppfyller kriteriet att "redovisa intäkten vid fakturering" enligt förenklingsregeln.

5. Anställda och personalkostnader

Medelantal anställda

	2018			2017		
	Kvinnor	Män	Summa	Kvinnor	Män	Summa
Moderbolaget						
Sverige	18	15	33	3	2	5
Dotterföretag						
Nordamerika	297	1 767	2 064	267	1 555	1 822
Sydamerika	175	1 321	1 496	160	1 245	1 405
Europa	893	3 798	4 691	801	3 538	4 339
– varav Sverige	*597*	*2 464*	*3 061*	*496*	*2 213*	*2 709*
Afrika/Mellanöstern	206	1 256	1 462	196	1 194	1 390
Asien/Australien	545	3 226	3 771	509	2 885	3 394
Summa dotterföretag	**2 116**	**11 368**	**13 484**	**1 933**	**10 417**	**12 350**
Summa	**2 134**	**11 383**	**13 517**	**1 936**	**10 419**	**12 355**

Kvinnor i Epirocs styrelse och koncernledning

Belopp i %	31 dec. 2018	31 dec. 2017
Moderbolaget		
Styrelse	40	20
Koncernledning	20	n/a

Ersättningar och andra förmåner

Belopp i MSEK	2018	2017
Koncernen		
Löner och andra ersättningar	6 111	5 642
Avtalsenliga pensioner	344	313
Övriga sociala avgifter	978	907
Summa	**7 433**	**6 862**

5. Anställda och personalkostnader, forts.

Ersättningar och andra förmåner till styrelsen

Belopp i KSEK	Arvoden	Värde på syntetiska aktier vid tilldelnings-tidpunkten	Antal aktier vid tilldelnings-tidpunkten	Övriga arvoden[3]	Summa arvoden inkl. värde på syntetiska aktier vid tilldelnings-tidpunkten 2018[4]	Effekt av intjäning och förändring i verkligt värde på syntetiska aktier[5]	Summa redovisad kostnad 2018	Summa redovisad kostnad 2017[1]
Styrelseordförande:								
Ronnie Leten	1 648	–	–	293	1 941	–	1 941	325
Övriga styrelseledamöter:								
Anders Ullberg	396	–	–	143	539	–	539	–
Astrid Skarheim Onsum	262	262	2 541	–	524	–49	475	–
Jeane Hull	262	262	2 541	–	524	–49	475	–
Johan Forsell	167	167	1 621	38	372	–31	341	–
Lennart Evrell	528	–	–	76	604	–	604	104
Ulla Litzén	528	–	–	225	753	–	753	104
Fackliga företrädare[2]	76	–	–	–	76	–	76	–
Summa	**3 867**	**691**	**6 703**	**775**	**5 333**	**–129**	**5 204**	**533**

1) Arvodena för 2017 avser fjärde kvartalet 2017 (exklusive sociala avgifter).
2) Representanter från Unionen erhåller kompensation för deras förberedelse inför deltagande på styrelsemöten intjänade under 2018 (utbetalda under 2019).
3) Avser arvoden i styrelseutskott.
4) Avsättningar för syntetiska aktier (exklusive sociala avgifter) per 31 december 2018 uppgick till 0,6 MSEK.
5) Avser syntetiska aktier som erhölls 2018.

Ersättningar och andra förmåner till koncernledningen

Belopp i KSEK	Grundlön	Rörlig ersättning[1]	Övriga förmåner[2]	Pensions-avgifter	Totalt, exkl. redovisad kostnad för aktierelaterade incitaments program	Redovisad kostnad för aktierelaterade incitaments program[3]	Summa redovisad kostnad 2018
VD och koncernchef							
Per Lindberg	10 385	6 542	157	3 538	20 622	790	21 412
Övriga medlemmar i koncernledningen (4 befattningar)	9 268	4 228	2 541	3 230	19 267	3 157	22 424
Summa	**19 653**	**10 770**	**2 698**	**6 768**	**39 889**	**3 947**	**43 836**

1) Avser rörlig ersättning intjänad 2018 som utbetalas 2019
2) Avser semesterlön, tjänstebil, sjukvårdsförsäkring och andra förmåner. Övriga förmåner är också relaterade till extraordinära betalningar till två av de övriga medlemmarna i koncernledningen i samband med splitten samt utbetalning av sparade semesterdagar.
3) Avser personaloptioner som erhölls 2014–2018 och inkluderar redovisade kostnader som beror på förändringar i aktiekurs och intjänandeperiod.

Ersättningar och andra förmåner till styrelseledamöter, verkställande direktör och koncernchef samt övriga medlemmar i koncernledningen

Principer för ersättning till styrelsen och koncernledningen
Principerna för ersättning till styrelsen och koncernledningen godkänns på årsstämman. De principer som godkändes på årsstämman 2018 beskrivs nedan.

Styrelseledamöter
Ersättning och arvoden bygger på det arbete styrelsen utför. Årsstämman den 25 april 2018 beslutade att arvode till de stämmovalda styrelseledamöterna för perioden från första dag för handel i Epirocs aktier på Nasdaq Stockholm till tiden intill nästa årsstämma, ska utgå enligt följande;

- Styrelsens ordförande beviljades ett belopp om SEK 1 950 000.
- Var och en av de övriga styrelseledamöterna, ej anställda inom Koncernen, beviljades SEK 625 000.
- Ett belopp om SEK 225 000 beviljades till revisionsutskottets ordförande samt SEK 150 000 till var och en av de övriga ledamöterna i detta utskott.
- Ett belopp om SEK 100 000 beviljades till ersättningsutskottets ordförande samt ytterligare SEK 75 000 till var och en av de övriga ledamöterna i detta utskott.
- Därtill, beslutades på den extra bolagsstämman den 3 maj 2018 att ytterligare SEK 60 000 ska utgå till varje icke verkställande styrelseledamot som dessutom deltar i utskottsarbete enligt beslut av styrelsen.

Fram till första dag för handel i Epirocs aktier på Nasdaq Stockholm den 18 juni 2018 erhöll styrelseledamöterna följande ersättning; Ronnie Leten erhöll en proportionell andel av en årlig ersättning om SEK 1 300 000 från den 1 oktober 2017. Ulla Litzén och Lennart Evrell erhöll båda en proportionell andel av en årlig ersättning om SEK 417 000 från den 1 oktober 2017. Anders Ullberg erhöll en proportionell andel av en årlig ersättning om SEK 417 000 från den 25 april 2018. Jeane Hull och Astrid Skarheim Onsum erhöll båda en proportionell andel av en årlig ersättning om SEK 417 000 från den 1 januari 2018. Johan Forssell erhöll inte ersättning före den 18 juni 2018.

Styrelseledamöterna kan välja att erhålla hela deras ersättning för perioden från 1 januari 2018 till årsstämman 2019 i kontanta medel eller 50% av ersättningen i kontanta medel och 50% av deras ersättning i form av syntetiska aktier. De syntetiska aktierna utgör en framtida betalning vars värde motsvarar värdet av ett visst antal aktier av serie A vid betalningstillfället. Betalningen sker fem år efter årsstämman i Epiroc som ägde rum den 25 april 2018. De syntetiska aktierna har också rätt till omräkning av värdet om vissa förändringar av aktiekapitalet eller värdeöverföringar genomförs i Epiroc. Varje styrelseledamots rätt att utnyttja de syntetiska aktierna är beroende av styrelseledamotens fortsatta uppdrag. Kvalificeringstakten är 25% av de syntetiska aktierna per inlett kvartal.

Tre styrelseledamöter accepterade rätten att erhålla syntetiska aktier. Antal och värde vid tidpunkten för tilldelning och vid räkenskapsårets utgång framgår per styrelseledamot i tabellen "Ersättningar och andra förmåner till styrelsen"

Koncernledning
Koncernledningen består av verkställande direktören (VD) och koncernchefen och övriga fyra medlemmar i ledningsgruppen. Ersättningen till koncernledningen ska bestå av grundlön, rörlig ersättning, möjliga långsiktiga incitament, pensionspremier och övriga förmåner.

5. Anställda och personalkostnader, forts.

Nedan beskrivs de olika riktlinjerna för fastställande av ersättningsbelopp:
- Grundlönen fastställs utifrån befattning, kvalifikationer och individuella prestationer.
- Rörlig ersättning beror på hur vissa i förväg fastställda kvantitativa och kvalitativa mål uppnås. Rörlig ersättning kan maximalt uppgå till 70% av grundlönen för VD och koncernchefen, 60% för chefen för Gruv och Infrastruktur samt 40% för övriga medlemmar i koncernledningen.
- I enlighet med godkännande av Epirocs styrelse och årsstämman erhåller koncernledningen rätt att delta i prestationsbaserade optionsprogram.
- Pensionspremier betalas enligt en avgiftsbestämd plan med premier på 25–35% av grundlönen beroende på ålder.
- Övriga förmåner består av tjänstebil och privat sjukförsäkring.

Styrelsen har rätt att frångå riktlinjerna ovan om det i ett enskilt fall föreligger särskilda omständigheter. Inget arvode utgår till koncernledningen för arbete i styrelser i Koncernens dotterföretag eller för tjänster som utförs utöver det direkta ansvaret i respektive befattning.

VD och koncernchef
Den rörliga lönen kan uppgå till högst 70% av grundlönen. Den rörliga ersättningen är inte pensionsgrundande.

VD och koncernchef omfattas av Epirocs pensionspolicy för högre svenska chefer, vilket innebär en avgiftsbestämd plan. Premiens storlek är åldersrelaterad och uppgår till 35% av grundlönen. Pensionsåldern är 65 år.

Övriga medlemmar i koncernledningen
De medlemmar i koncernledningen som är anställda i Sverige har en avgiftsbestämd pensionsplan där premien varierar mellan 25% och 35% av grundlönen beroende på ålder. En medlem i koncernledningen är del av förmånsbestämd pensionsplan ITP2. Den rörliga ersättningen är inte pensionsgrundande. Pensionsåldern är 65 år.

Koncernledningens innehav av personaloptioner
Innehavet av personaloptioner vid årets slut 2018 visas i tabellen nedan. Se även not 23 för ytterligare information.

Innehav av personaloptioner per 31 december 2018

Tilldelningsår[1]	VD och koncernchef	Övriga medlemmar i koncernledningen
2014	–	51 320
2015	–	139 922
2016	–	299 651
2017	–	150 931
2018[2]	276 377	221 913
Summa	**276 377**	**863 737**

1) Tilldelningar tidigare år är relaterade till Atlas Copcos optionsplaner som överlåtits till Epiroc
2) Uppskattade tilldelningar för optionsprogrammet 2018 inklusive matchningsaktier.

Uppsägning av anställning
VD och koncernchef har rätt till 12 månaders avgångsvederlag om Bolaget avbryter anställningen och ytterligare sex månader om vederbörande inte har tecknat ett nytt anställningsavtal.

Övriga medlemmar i koncernledningen har rätt till avgångsvederlag om Bolaget avbryter anställningen. Avgångsvederlagets storlek beror på anställningstid inom Bolaget samt ålder, men är aldrig kortare än motsvarande 12 månaders lön och aldrig högre än 24 månaders lön.

Ersättningsutskott och övriga utskott
Hösten 2017 bildades två styrelseutskott. Ett ersättningsutskott bestående av Ronnie Leten, ordförande, Johan Forssell och Lennart Evrell bildades, liksom ett revisionsutskott bestående av Ulla Litzén, ordförande, Anders Ullberg och Ronnie Leten. Utskotten inledde arbetet i början av 2018. Som förberedelse inför noteringen och de långsiktiga incitamentsprogrammen bildades också ett återköpsutskott.

Föreslagna riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare 2019
De föreslagna riktlinjerna för ersättning till ledande befattningshavare för årsstämman 2019 är som följer:

Med ledande befattningshavare avses VD och koncernchefen samt övriga medlemmar i ledningsgruppen. De olika delarna av den totala ersättningen för ledande befattningshavare är utformade för att framgångsrikt kunna attrahera och behålla högkvalitativa och kompetenta personer i syfte att skapa långvarigt värde för bolaget och dess intressenter. Kompensationen till ledande befattningshavare ska bestå av:
- grundlön,
- rörlig ersättning,
- långsiktiga incitamentsprogram,
- pensionspremie, samt
- övriga förmåner.

Grundlön bestäms av befattning, kvalifikation och individuell prestation.

Storleken på rörlig ersättning är beroende av hur på förhand bestämda kvantitativa och kvalitativa mål uppnås. Den rörliga ersättningen är maximerad till 70% av grundlönen för VD och koncernchefen, till 60% för affärsområdeschefer och till 40% för övriga ledande befattningshavare.

Pensionspremier betalas enligt en avgiftsbestämd plan med premie på 25–35% av grundlön beroende på ålder. Den normala pensionsåldern är 65 år.

Övriga förmåner består av förmånsbil samt privat sjukvårdsförsäkring. För expatriater utgår vidare vissa förmåner enligt bolagets villkor för expatriater.

Vid bolagets uppsägning av ledande befattningshavare kan avgångsvederlag uppgå till högst 24 månaders grundlön och lägst 12 månaders grundlön beroende på ålder, anställningstid och eventuella intäkter från annan ekonomisk verksamhet eller anställning.

Styrelsen äger rätt att frångå dessa riktlinjer om det i ett enskilt fall föreligger särskilda skäl.

Prestationsbaserad personaloptionsplan
Det är viktigt att nyckelpersoner i Epiroc har ett långsiktigt intresse av en god värdeutveckling av bolagets aktier och inriktar sitt arbete på att främja en sådan utveckling. Detta gäller särskilt för den grupp nyckelpersoner som utgörs av koncernledning och divisionspresidenter. Vidare är det styrelsens bedömning att ett aktierelaterat optionsprogram ökar Epirocs attraktivitet som arbetsgivare på den globala marknaden och befrämjar möjligheten att rekrytera och behålla nyckelpersoner i koncernen.

Styrelsen ämnar således verka för sådant arrangemang i Epiroc.

6. Ersättning till revisorer

Revisionsarvoden och andra tjänster

	2018	2017
Deloitte		
Revisionsarvode	28	19
Övriga tjänster, skatt	2	1
Övriga tjänster, övrigt	3	2
Andra revisionsföretag		
Revisionsarvode	1	1
Summa	**34**	**23**

Revisionsarvode avser revision av de finansiella rapporterna och räkenskaperna. För Moderbolaget innefattar detta även revision av styrelsens och VD:s förvaltning av verksamheten.

Andra revisionstjänster än revisionsuppdraget avser till exempel comfort letters. Skattetjänster inkluderar både rådgivning och granskning av efterlevnad inom skatteområdet. Övriga tjänster utgörs huvudsakligen av övriga konsulttjänster, till exempel s.k. "due-diligence" i samband med förvärv.

Vid Epiroc AB:s årsstämma 2018 valdes Deloitte till Koncernens revisor fram till årsstämman 2019.

7. Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader

Övriga rörelseintäkter

	2018	2017
Erhållna kommissioner	2	2
Realisationsvinst vid försäljning av anläggningstillgångar	11	45
Övriga rörelseintäkter	29	33
Summa	**42**	**80**

Övriga rörelsekostnader

	2018	2017
Realisationsförlust vid försäljning av anläggningstillgångar	–7	–30
Realisationsförlust vid avyttring av verksamhet	–	–2
Valutakursdifferenser	–82	–166
Övriga rörelsekostnader	–388	–18
Summa	**–477**	**–216**

Övriga rörelsekostnader om 388 (18) inkluderar kostnader för splitten från Atlas Copco vilka uppgick till 328 (0).

Ytterligare information om kostnader per kostnadsslag

Kostnad för sålda varor innefattar kostnader för varulager, se not 16, garantikostnader, miljöavgifter och transportkostnader.

Löner, ersättningar och arbetsgivaravgifter uppgick till 7 433 (6 862) varav kostnader för ersättningar efter avslutad anställning uppgick till 344 (313). Se även not 5.

Rörelseresultatet inkluderar förändringar i valutakurser för leverantörsskulder och kundfordringar. Årets avskrivningar och nedskrivningar uppgick till 1 369 (1 254). Forsknings- och utvecklingskostnader, inklusive av- och nedskrivningar, uppgick till 977 (795). Avskrivningar avseende forsknings- och utvecklingsutgifter uppgick till 325 (265). Se not 12 och 13 för ytterligare information.

8. Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter och kostnader

	2018	2017
Ränteintäkter		
– likvida medel	22	8
– finansiella leasingfordringar	153	187
Realisationsvinst		
– övriga tillgångar	2	6
Förändring i verkligt värde		
– övriga tillgångar	4	31
Finansiella intäkter	**181**	**232**
Räntekostnader		
– räntebärande skulder	–170	–34
– lån från Atlas Copco-gruppen	–	–231
– derivat	–111	–14
– pensionsavsättningar, netto	–4	–5
– övrigt	–27	–36
Förändring i verkligt värde – övriga skulder och räntebärande skulder	–1	–
Valutakursförluster, netto	–39	–31
Nedskrivningar	–13	–18
Finansiella kostnader	**–365**	**–369**
Finansnetto	**–184**	**–137**

"Valutakursförluster, netto" inkluderar valutakursvinster om 436 (135) på finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet och valutakursförluster om 475 (166) på övriga skulder.

9. Skatter

Inkomstskatt

	2018	2017
Aktuell skatt	–1 921	–1 590
Uppskjuten skatt	157	95
Summa	**–1 764**	**–1 495**

Inkomstskatten uppgick till –1 764 (–1 495), vilket motsvarar en effektiv skattesats om 24,5% (25,8). De största skillnaderna mellan den effektiva skattesatsen och den förväntade skattesatsen förklaras nedan. Den förväntade skattesatsen har beräknats med utgångspunkt från resultat före skatt multiplicerat med tillämplig skattesats i varje land.

Brygga för effektiv skattesats

	2018	2017
Resultat före skatt	**7 201**	**5 793**
Vägd genomsnittlig skatt utifrån nationella skattesatser	–1 687	–1 425
– i %	23,4%	24,6%
Skatteeffekt av:		
Ej avdragsgilla kostnader	–138	–55
Ej skattepliktiga intäkter	109	30
Källskatt	–	–46
Justeringar från tidigare år:		
– aktuell skatt	–49	–7
– uppskjuten skatt	–21	–17
Underskottsavdrag, netto	13	–20
Förändring av skattesats, uppskjuten skatt	9	12
Övriga poster	0	33
Skattekostnad	–1 764	–1 495
Effektiv skatt i %	**24,5%**	**25,8%**

Inkomstskatten påverkades främst av ej avdragsgilla kostnader och ej skattepliktiga intäkter. I ej avdragsgilla kostnader ingår kostnader avseende långsiktiga incitamentsprogram. I ej skattepliktiga intäkter ingår intäkter som beskattas lägre på grund av lokala lagar i olika länder; för 2018 avses främst lägre beskattning i Kina och USA. Justeringar från tidigare år, aktuell och uppskjuten skatt, avser reserveringar och upptaxeringar för tidigare år. Nettoeffekten från underskottsavdrag hänför sig till förfallna underskottsavdrag, samt utnyttjade underskottsavdrag för vilka uppskjuten skatt ej tidigare funnits redovisad. Förändring av skattesats avser främst sänkt skattesats i Sverige från 2019 (och i USA från 2018).

Nettoförändringen av uppskjuten skatt från årets början till årets slut förklaras nedan:

Förändringar i uppskjuten skatt

	2018	2017
Vid årets början	425	346
Rörelseförvärv	–1	–
Redovisat i årets resultat	157	95
Skatt på belopp redovisade i eget kapital	24	–14
Transaktionsdifferenser	–7	–10
Transaktion med aktieägare	–55	8
Vid årets slut	**543**	**425**

De uppskjutna skattefordringar och -skulder som redovisas i balansräkningen hänför sig till följande:

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder

	2018			2017		
	Tillgångar	Skulder	Netto	Tillgångar	Skulder	Netto
Immateriella tillgångar	48	406	–358	50	390	–340
Materiella anläggningstillgångar	149	279	–130	142	240	–98
Övriga finansiella tillgångar	16	10	6	10	14	–4
Varulager	793	56	737	662	38	624
Kortfristiga fordringar	62	14	48	100	9	91
Rörelseskulder	296	3	293	177	0	177
Avsättningar	78	2	76	68	–	68
Ersättningar efter avslutad anställning	56	0	56	41	0	41
Räntebärande skulder	15	–	15	8	2	6
Underskottsavdrag	19	–	19	27	–	27
Övriga poster[1)]	11	230	–219	8	175	–167
Uppskjutna skattefordringar/-skulder	**1 543**	**1 000**	**543**	**1 293**	**868**	**425**
Kvittning fordringar/skulder	–1 000	–1 000	–	–868	–868	–
Uppskjutna skattefordringar/ -skulder, netto	**543**	**–**	**543**	**425**	**–**	**425**

1) Övriga poster består framför allt av skatteavdrag som inte är hänförliga till en viss balanspost.

Epiroc har underskottsavdrag om totalt 73 (325), för vilka uppskjutna skattefordringar om 19 har redovisats. Det finns inga underskottsavdrag för vilka uppskjutna skattefordringar inte har redovisats.

Förändringar i uppskjutna skatter som under året har redovisats i resultaträkningen hänför sig till temporära skillnader avseende följande poster:

9. Skatter, forts.

Uppskjutna skatter redovisade i resultaträkningen

	2018	2017
Immateriella tillgångar	–1	101
Materiella anläggningstillgångar	–4	31
Övriga finansiella tillgångar	6	7
Varulager	101	25
Kortfristiga fordringar	–45	13
Rörelseskulder	115	–12
Avsättningar	7	–17
Ersättningar efter avslutad anställning	–7	–10
Räntebärande skulder	10	–3
Övriga poster	–17	–42
Förändringar på grund av temporära skillnader	**165**	**93**
Underskottsavdrag	–8	2
Redovisat i årets resultat	**157**	**95**

10. Övrigt totalresultat

Övrigt totalresultat för året

	2018			2017		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Hänförligt till moderbolagets ägare						
Poster som inte kommer att omklassificeras till resultaträkningen						
Omvärderingar av förmånsbestämda planer	–122	25	–97	65	–14	51
Poster som kan komma att omklassificeras till resultaträkningen						
Omräkningsdifferenser utlandsverksamheter	8	–	8	–755	–	–755
Kassaflödessäkringar	22	–5	17	–	–	–
Summa övrigt totalresultat	**–92**	**20**	**–72**	**–690**	**–14**	**–704**
Hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande						
Omräkningsdifferenser utlandsverksamheter	0	–	0	–1	–	–1
Summa övrigt totalresultat	**–92**	**20**	**–72**	**–691**	**–14**	**–705**

11. Resultat per aktie

Resultat per aktie

Belopp i SEK	2018	2017
Resultat per aktie före utspädning	4,50	3,55
Resultat per aktie efter utspädning	4,49	–

Beräkningen av resultat per aktie ovan baseras på resultat och antalet aktier enligt följande.

Årets resultat hänförligt till moderbolagets ägare

Belopp i MSEK	2018	2017
Årets resultat	5 430	4 298

Genomsnittligt antal utestående aktier

I tusen aktier	2018	2017
Vägt genomsnittligt antal utestående aktier före utspädning	1 205 608	1 212 360
Effekt av personaloptioner	699	–
Vägt genomsnittligt antal utestående aktier efter utspädning	**1 206 307**	**1 212 360**

12. Immateriella tillgångar

Nedskrivningsbehovet prövas minst en gång per år eller när det finns tecken på nedskrivningsbehov. Aktuell goodwill följs upp av företagsledningen på rörelsesegmentsnivå. Nedskrivningsbehovet för goodwill har därför prövats på operativ segmentsnivå.

De kassagenererande enheternas återvinningsvärden har beräknats som nyttjandevärde baserat på företagsledningens femårsprognos för nettokassaflöde där de viktigaste antagandena är intäkter, rörelseresultat, rörelsekapital, investeringar, utländsk valuta och råvarupriser.

Alla antaganden om femårsprognosen uppskattas individuellt för varje rörelsesegment utifrån deras marknadsposition samt respektive marknads egenskaper och utveckling. Prognoserna representerar företagsledningens bedömning och bygger på både externa och interna källor. För perioden efter fem år uppskattas den årliga tillväxten till 2% (3).

Koncernens vägda genomsnittliga kapitalkostnad var 8% (8) efter skatt (cirka 8,4% (10,5) före skatt) och har använts för att diskontera förväntade framtida kassaflöden som genererar en avkastning klart över de värden som prövas, vilket innefattar känslighetsanalyser/ "worst case"-scenarier. Känslighetsanalyser visar att rimlig förändring av nyckelparametrar inte ger upphov till något nedskrivningsbehov.

I tabellen nedan presenteras det redovisade värdet för goodwill fördelat på operativa segment och rapporterbara segment för vilka information ska lämnas.

Redovisat värde för goodwill uppdelat på kassagenererande enheter:

Goodwill

	2018	2017
Underground Rock Excavation	145	145
Surface and Exploration Drilling	371	322
Drilling Solutions	116	106
Mining & Rock Excavation Service	311	158
Equipment & Service	**943**	**731**
Rock Drilling Tools	794	771
Hydraulic Attachment Tools	139	136
Tools & Attachments	**933**	**907**
Summa	**1 876**	**1 638**

Av- och nedskrivningar av immateriella tillgångar redovisas i följande poster i resultaträkningen:

	2018		2017	
	Internt upparbetade	Förvärvade	Internt upparbetade	Förvärvade
Kostnad för sålda varor	0	16	0	5
Marknadsföringskostnader	1	40	1	31
Administrationskostnader	13	13	28	9
Forsknings- och utvecklingskostnader	304	21	237	28
Summa	**318**	**90**	**266**	**73**

Nedskrivningar av immateriella tillgångar uppgick till 1 (0), varav 1 (0) redovisades som forsknings- och utvecklingskostnader i resultaträkningen. Av redovisade nedskrivningar avsåg 1 (0) aktiverade utvecklingskostnader för avvecklade projekt.

	Internt upparbetade		Förvärvade				
2018	Produkt-utveckling	Övriga teknik- och kontrakts-baserade	Varumärken	Marknads- och kund-relaterade	Övriga teknik- och kontrakts-baserade	Goodwill	Summa
Anskaffningsvärde							
Vid årets början	2 541	239	124	293	693	1 638	5 528
Investeringar	286	4	–	–	169	–	459
Rörelseförvärv	–	–	10	142	9	172	333
Avyttringar och utrangeringar	–1	–11	–	–	–6	–	–18
Omräkningsdifferenser	78	9	4	21	22	66	200
Vid årets slut	**2 904**	**241**	**138**	**456**	**887**	**1 876**	**6 502**
Av- och nedskrivningar							
Vid årets början	1 511	199	66	220	411	–	2 407
Periodens avskrivningar	297	20	11	26	53	–	407
Periodens nedskrivningar	1	–	–	–	–	–	1
Avyttringar och utrangeringar	–1	–11	–	–	–5	–	–17
Omräkningsdifferenser	45	8	2	14	15	–	84
Vid årets slut	**1 853**	**216**	**79**	**260**	**474**	**–**	**2 882**
Redovisade värden							
Vid årets början	1 030	40	58	73	282	1 638	3 121
Vid årets slut	**1 051**	**25**	**59**	**196**	**413**	**1 876**	**3 620**

12. Immateriella tillgångar, forts.

	Förvärvade och internt upparbetade immateriella tillgångar					
2017	Produkt-utveckling	Varumärken	Marknads- och kund-relaterade	Övriga teknik- och kontrakts-baserade	Goodwill	Summa
Anskaffningsvärde, av- och nedskrivningar						
Vid årets början	1 098	55	92	286	1 654	3 185
Investeringar	176	–	–	113	–	289
Avskrivningar	–235	–11	–19	–74	–	–339
Rörelseförvärv	0	15	5	5	28	53
Avyttringar och utrangeringar	–1	–	–	0	–	–1
Transaktioner med aktieägare	32	0	0	–1	–	31
Omräkningsdifferenser	–40	–1	–5	–7	–44	–97
Vid årets slut	**1 030**	**58**	**73**	**322**	**1 638**	**3 121**

Övriga teknik- och kontraktsbaserade immateriella tillgångar innefattar datorprogram, patent och kontraktsbaserade rättigheter såsom licenser och franchiseavtal. Andra immateriella tillgångar än goodwill skrivs av. För information om principer för av- och nedskrivningar, se not 1.

13. Materiella anläggningstillgångar

2018	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Pågående nyanläggningar och förskott	Summa	Hyresmaskiner
Anskaffningsvärde					
Vid årets början	1 129	5 064	215	6 408	2 260
Investering	20	253	353	626	897
Förvärv av verksamheter	–	12	–	12	–
Avyttringar och utrangeringar	–10	–285	0	–295	–687
Omklassificeringar	34	283	–308	9	–231
Omräkningsdifferenser	52	93	2	147	61
Vid årets slut	**1 225**	**5 420**	**262**	**6 907**	**2 300**
Av- och nedskrivningar					
Vid årets början	462	3 675	–	4 137	1 045
Periodens avskrivningar	43	427	–	470	491
Avyttringar	–9	–259	–	–268	–347
Omklassificeringar	2	7	–	9	–148
Omräkningsdifferenser	20	66	–	86	26
Vid årets slut	**518**	**3 916**	**–**	**4 434**	**1 067**
Redovisade värden					
Vid årets början	667	1 389	215	2 271	1 215
Vid årets slut	**707**	**1 504**	**262**	**2 473**	**1 233**

2017	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Pågående nyanläggningar och förskott	Summa	Hyresmaskiner
Anskaffningsvärde, av- och nedskrivningar					
Vid årets början	650	1 441	194	2 285	1 370
Investeringar	8	226	226	460	793
Periodens avskrivningar	–43	–415	–	–458	–457
Rörelseförvärv	–	2	–	2	–
Avyttringar och utrangeringar	–23	–33	–4	–60	–267
Omklassificeringar	32	172	–192	12	–161
Transaktioner med aktieägare	78	35	–6	107	–5
Omräkningsdifferenser	–35	–39	–3	–77	–58
Vid årets slut	**667**	**1 389**	**215**	**2 271**	**1 215**

För information om principer för avskrivningar se not 1.

14. Andelar i intresseföretag och joint ventures

Ackumulerade värden på kapitalandelar

	2018	2017
Vid årets början	94	15
Förvärv av intresseföretag	117	81
Utdelning	–1	–
Årets resultat efter skatt	–8	–1
Omräkningsdifferenser	6	–1
Vid årets slut	**208**	**94**

Sammanfattning av finansiell information för intresseföretag

2018	Land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Årets resultat	Andel, %[1]
Shenzen Nectar Engineering & Equipment Co. Ltd.	Kina	120	51	69	107	3	25
Zhejiang GIA Machinery Manufacturing Co., Ltd	Kina	38	5	33	33	–1	49
Mobilaris MCE AB	Sverige	26	20	6	38	–11	34
ASI Mining LLC	USA	181	16	165	31	–38	34

2017	Land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Årets resultat	Andel, %[1]
Shenzen Nectar Engineering & Equipment Co. Ltd.	Kina	129	61	68	112	4	25
Zhejiang GIA Machinery Manufacturing Co., Ltd	Kina	34	1	33	36	0	49
Mobilaris MCE AB	Sverige	74	29	45	13	–7	34

1) Epirocs procentuella andel av varje innehav representerar både ägarandel och röster.

Ovanstående tabell bygger på de senaste tillgängliga finansiella rapporterna från intresseföretagen.

Under fjärde kvartalet 2018 förvärvade Epiroc 34% ägarandel och röster i ASI Mining LLC.

15. Övriga finansiella tillgångar

Verkligt värde för finansiella instrument under övriga finansiella tillgångar motsvarar det redovisade värdet.

	2018	2017
Anläggningstillgångar		
Förvaltningstillgångar överstigande pensionsåtaganden (not 23)	14	39
Finansiella tillgångar klassificerade till upplupet anskaffningsvärde		
– finansiella leasingfordringar	318	423
– övriga finansiella fordringar	787	639
Vid årets slut	**1 119**	**1 101**
Omsättningstillgångar		
Cash-pool – annan koncerngrupp	–	7
Finansiella tillgångar klassificerade till upplupet anskaffningsvärde		
– finansiella leasingfordringar	376	479
– övriga finansiella fordringar	568	666
Vid årets slut	**944**	**1 152**

Se not 22 för information om finansiella leasingavtal och not 27 för information om kreditrisk.

16. Varulager

	2018	2017
Råmaterial	420	356
Produkter i arbete	2 122	1 520
Halvfabrikat	1 705	1 362
Färdigvaror	6 269	5 202
Vid årets slut	**10 516**	**8 440**

I kostnad för sålda varor ingår avsättningar för inkurans och andra nedskrivningar av varulagret med 240 (309). Återföringar av tidigare gjorda nedskrivningar, som redovisats i resultaträkningen, uppgick till 60 (139). Tidigare nedskrivningar har återförts till följd av förbättrade marknadsvillkor på vissa marknader. Det belopp för varor i lager som redovisats som kostnad uppgick till 18 532 (14 126).

17. Kundfordringar

Verkligt värde för kundfordringar motsvarar det redovisade värdet. Kundfordringar klassificeras till upplupet anskaffningsvärde.

Förväntade kreditförluster

	2018	2017
Avsättningar vid årets början	336	377
Ändring i redovisningsprinciper	–1	–
Rörelseförvärv och avyttringar	0	1
Förväntade kreditförluster	91	96
Nedskrivningar	–80	–104
Transaktion med aktieägare	–	–23
Omräkningsdifferenser	9	–11
Vid årets slut	**355**	**336**

Kundfordringar om 8 005 (6 271) redovisas netto efter nedskrivningar uppgående till 355 (336). Nedskrivningar som har redovisats i resultaträkningen uppgick till 159 (166). Övriga fordringar uppgår till 1 289 (1 362). Kundfordringar är icke räntebärande och villkoren är generellt 30 till 60 dagar. Förvärven av dotterbolagen ökade kundfordringarna med 22 (29). Se not 27 för information om kreditrisker.

18. Övriga fordringar

Verkligt värde för övriga fordringar motsvarar det redovisade värdet.

	2018	2017
Derivat		
– klassificeras till verkligt värde via resultatet	108	193
Finansiella tillgångar klassificerade till upplupet anskaffningsvärde		
– övriga fordringar	883	920
– upplupna intäkter	34	31
Förutbetalda kostnader	264	218
Vid årets slut	**1 289**	**1 362**

Övriga fordringar består främst av momsfordringar och förskott till leverantörer. Upplupna intäkter avser främst service- och entreprenadkontrakt. Förutbetalda kostnader inkluderar poster såsom hyror, försäkring, räntor, IT- och personalkostnader. Övriga fordringar redovisas netto efter nedskrivningar uppgående till 1 289 (1 362). Upplupna intäkter avser främst servicekontrakt där endast tidsåtgång krävs innan fakturering kommer att ske.

19. Likvida medel

Likvida medel klassificeras till upplupet anskaffningsvärde. Verkligt värde för likvida medel motsvarar det redovisade värdet. Likvida medel har en uppskattad genomsnittlig effektiv ränta på 0,7% (0,7). Se not 27 för ytterligare information. Garanterade men outnyttjade kreditfaciliteter uppgick till 4 000 MSEK. Se not 21 för ytterligare information.

	2018	2017
Kassa och bank	2 335	1 639
Kortfristiga likvida placeringar	3 537	169
Vid årets slut	**5 872**	**1 808**

20. Eget kapital

Den 31 december 2018 uppgick Epirocs aktiekapital till 500 MSEK (21). Totala antalet aktier var 1 213 738 703 aktier, varav 823 765 854 A-aktier och 389 972 849 B-aktier, var och en med ett kvotvärde på cirka 0,41 SEK. A-aktier berättigar ägaren till en röst medan B-aktier berättigar ägaren till en tiondel av röstetalet. A-aktier och B-aktier har lika rätt till en del av bolagets tillgångar vid likvidation och vinstutdelning.

Styrelsen för Epiroc har fått mandat av Epirocs årsstämma den 25 april 2018 att återköpa, överlåta och sälja egna aktier för att uppfylla förpliktelser enligt Epirocs prestationsbaserade personaloptionsprogram. Återköp och försäljning ska ske till ett pris per aktie inom det registrerade handelsintervallet vid en given tidpunkt. Mandatet gäller till Epirocs årsstämma 2019 och tillåter:

1) Köp av högst 30 200 000 A-aktier för att säkra leverans av aktier och sociala avgifter enligt optionsprogrammen 2014–2018.
2) Köp av högst 70 000 A-aktier för att säkra kostnader i samband med ersättning i form av syntetiska aktier för styrelseledamöter.
3) Försäljning av A-aktier för att täcka kostnader för syntetiska aktier till styrelseledamöter vilket ger ett motvärde på tidigare emitterade syntetiska aktier och att täcka sociala avgifter.
4) Försäljning av högst 8 600 000 A-aktier avseende prestationsbaserade personaloptionsprogram för 2014 och 2015 för att täcka kostnader, främst kontantreglering i Sverige, för syntetiska optioner (SAR) och sociala kostnader i samband med utnyttjande av rättigheter enligt personaloptionsplaner.

Styrelsen beslutade den 19 juli 2018 att köpa, överlåta och sälja egna aktier enligt ovan i punkterna 1 till 4 på de villkor som presenterats och godkänts av årsstämman. Under 2018 återköptes 14 510 359 aktier av serie A och 518 482 aktier av serie A avyttrades enligt mandaten från årsstämman. Per 31 december 2018 höll Epiroc AB 13 991 877 A-aktier. Mer information om de anställdas optionsplaner finns i not 23.

Vid beräkning av resultat per aktie för historiska perioder har antalet aktier baserats på antalet aktier i Atlas Copco per den 24 april 2018, då aktieägarna i Atlas Copco beslutade om utdelning av en aktie i Epiroc per Atlas Copco aktie. Antalet aktier uppgick till 1 212 360 000 och har använts för presenterade historiska perioder (2017).

Reserver
Konsoliderat eget kapital innefattar vissa reserver som beskrivs nedan:

Omräkningsreserv
Omräkningsreserven består av alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av utlandsverksamheters finansiella rapporter, omräkning av koncerninterna fordringar eller skulder till utlandsverksamheter som i allt väsentligt är del av nettoinvesteringen i utlandsverksamheter samt från omräkning av skulder som säkrar bolagets nettoinvesteringar i utlandsverksamheter.

Kassaflödessäkringsreserv
Säkringsreserven består av den effektiva delen av nettoförändringar i verkligt värde för vissa instrument som används för kassaflödessäkringar.

Innehav utan bestämmande inflytande
Innehav utan bestämmande inflytande uppgår till 50 (6). Under 2018 förvärvade Epiroc 34% av ägarandel och röster i ASI Mining LLC. Se not 14 för mer information. Innehavet utan bestämmande inflytande har inte någon väsentlig betydelse för Koncernen.

Övriga transaktioner med aktieägare
Övriga transaktioner med aktieägare innefattar transaktioner utan ersättning mellan Atlas Copco och Epiroc före noteringen av Epiroc den 18 juni 2018.

	2018	2017
Justering effektiv skatt	–55	330
Koncernbidrag	–	–4 122
Skatt på koncernbidrag	–	907
Aktieägartillskott från tidigare ägare	4 358	–
Förvärv av dotterbolag	–1 559	–345
Förändring i innehav utan bestämmande inflytande	37	7
Pensioner, IAS 19	27	43
Aktierelaterade ersättningar	44	105
Överföring av tillgångar och skulder utan vederlag[1)]	–122	986
Total	**2 730**	**–2 089**

1) Överföring av tillgångar och skulder utan vederlag består av ekonomisk verksamhet som har lyfts ut från företag som står under gemensamt bestämmande inflytande. Se även not 28.

Vinstdisposition
Styrelsen föreslår en utdelning på SEK 2,10 per aktie, totalt 2 519 MSEK om aktier som bolaget ägde per 31 december 2018 undantas.

Belopp i SEK	
Balanserade vinstmedel inklusive fond för verkligt värde	46 272 443 010
Årets resultat	3 281 040 311
Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel disponeras enligt nedan;	
Till aktieägarna en utdelning om SEK 2,10 per aktie	2 519 468 335
Att balanseras i ny räkning	47 034 014 986
Summa	**49 553 483 321**

21. Räntebärande skulder

		2018		2017	
	Förfall	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Långfristiga					
Medium Term Note Program 1 250 MSEK, Fast	2023	1 247	1 258	–	–
Medium Term Note Program 750 MSEK, Rörligt	2023	748	752	–	–
Bilaterala lån 100 MEUR, Rörligt	2022	1 028	1 034	–	–
Bilaterala lån 2 000 MSEK, Rörligt	2023	2 000	2 045	–	–
Övriga banklån		–	–	20	20
Lån från Atlas Copco		–	–	2 169	2 169
Avgår: kortfristig del av långfristiga lån		–	–	–1	–1
Summa långfristiga obligationer och lån		**5 023**	**5 089**	**2 188**	**2 188**
Skulder avseende finansiella leasingavtal		71	71	62	62
Övriga finansiella skulder		1	1	0	0
Summa långfristiga räntebärande skulder		**5 095**	**5 161**	**2 250**	**2 250**
Kortfristiga					
Kortfristig del av långfristiga lån		–	–	1	1
Bryggfacilitet		1 000	1 000	–	–
Lån		654	654	658	658
Lån från Atlas Copco		–	–	4 108	4 108
Skulder avseende finansiella leasingavtal		36	36	41	41
Övriga finansiella skulder		12	12	–	–
Summa kortfristiga räntebärande skulder		**1 702**	**1 702**	**4 808**	**4 808**
Vid årets slut		**6 797**	**6 863**	**7 058**	**7 058**

Skillnaden mellan redovisat värde och verkligt värde på räntebärande skulder relaterar till värderingsmetoden då vissa skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde och inte till verkligt värde. Se mer information om Koncernens exponering för ränte- och valutarisker i not 27.

Koncernens skulder är huvudsakligen upptagna av Moderbolaget och överförs till dotterbolag i form av interna lån eller kapitaltillskott. Finansiering sker även lokalt i dotterbolag, främst i länder där det finns legala restriktioner som förhindrar finansiering via koncernbolag. I samband med noteringen den 18 juni 2018 ingick Koncernen ett kreditfacilitetsavtal med en grupp banker, en bryggfacilitet på 6 000 MSEK, av vilket 5 000 MSEK utnyttjades och delvis användes för att återbetala lån till Atlas Copco (3 752 MSEK). Utöver det beviljades Epiroc ett bilateralt lån på 100 MEUR från Europeiska investeringsbanken. Under november 2018 emitterade Epiroc en 5-årig 2 000 MSEK obligation. Epiroc AB ingick också ett bilateralt låneavtal på 2 000 MSEK med AB Svensk Exportkredit och Svenska Handelsbanken, med förfall år 2023 med möjlighet till förlängning två gånger om vardera ett år. Finansieringen har använts till att återbetala 4 000 MSEK av bryggfaciliteten. Den återstående delen av bryggfaciliteten, 1 000 MSEK, kommer att återbetalas i början av 2019. Den 5 december 2018 tilldelades Epiroc en långsiktig kreditrating med stabil utsikt av S&P Global Ratings. Tabellen nedan visar koncernens kreditfaciliteter.

Kreditfaciliteter

	Facilitetsram, MSEK	Utnyttjat, MSEK
Revolverande kreditfacilitet[1)]	4 000	–
Företagscertifikatprogram	2 000	–
Totala kreditfaciliteter	**6 000**	**–**

1) Den revolverande kreditfaciliteten förfaller 2023 med möjlighet till förlängning två gånger om vardera ett år.

Avstämning av förändringar i räntebärande skulder

	Vid årets början	Finansiella kassaflöden	Nya leasing-avtal	Förvärv och avyttringar	Förändring av verkligt värde via resultat-räkningen	Valutakurs-förändring	Omklas-sificering	Vid årets slut
Långfristiga								
Lån från Atlas Copco	2 169	–2 169	–	–	–	–	–	0
Lån och obligationer	19	4 999	–	9	0	5	–9	5 023
Skulder avseende finansiella leasingavtal	62	–11	36	–	–	4	–20	71
Övriga finansiella skulder	0	–	–	2	–	–1	–	1
Summa långfristiga räntebärande skulder	**2 250**	**2 819**	**36**	**11**	**0**	**8**	**–29**	**5 095**
Kortfristiga								
Lån från Atlas Copco	4 108	–4 108	–	–	–	–	–	0
Lån	659	984	–	5	–	–3	9	1 654
Skulder avseende finansiella leasingavtal	41	–35	8	–	–	2	20	36
Övriga finansiella skulder	0	9	–	0	–	3	–	12
Summa kortfristiga räntebärande skulder	**4 808**	**–3 150**	**8**	**5**	**–**	**2**	**29**	**1 702**
Summa	**7 058**	**–331**	**44**	**16**	**0**	**10**	**0**	**6 797**

22. Leasingavtal

Operationella leasingavtal – leasetagare
Leasingkostnaderna för tillgångar som hyrs enligt operationella leasingavtal uppgick till 365 (324) och härrörde främst från hyrda lokaler, maskiner, dator- och kontorsutrustning. Operationella leasingavtal för kontor och fabriker löper vanligen på 10–15 år. Ett begränsat antal operationella leasingavtal omfattas av möjlighet att förvärva objektet och förlänga avtalet för maskiner samt möjlighet att förlänga avtalet för lokaler. Summa leasingkostnader innefattar minimileaseavgifter på 356 (294) och variabla avgifter på 43 (30). Framtida betalningar för icke uppsägningsbara operationella leasingavtal förfaller enligt följande:

	2018	2017
Inom ett år	417	264
Mellan ett och fem år	844	576
Senare än fem år	289	261
Summa	**1 550**	**1 101**

Betalningar avseende framtida minimiavgifter för objekt som vidareuthyrs förväntas inflyta med totalt 29 (1).

Operationella leasingavtal – leasegivare
Epiroc har utrustning som hyrs ut till kunder enligt operationella leasingavtal. Långsiktiga operationella leasingavtal finansieras och administreras av Epiroc Payment Solutions samt av vissa andra dotterföretag. Framtida betalningar för icke uppsägningsbara operationella leasingavtal förfaller enligt följande:

	2018	2017
Inom ett år	409	454
Mellan ett och fem år	307	416
Senare än fem år	7	18
Summa	**723**	**888**

Variabla avgifter som redovisas som intäkt uppgick till 12 (5).

Finansiella leasingavtal – leasetagare
Tillgångar som nyttjas enligt finansiella leasingavtal

2018	Maskiner och inventarier	Hyres-maskiner
Redovisat värde vid årets början	71	42
Redovisat värde vid årets slut	89	22

2017	Maskiner och inventarier	Hyres-maskiner
Redovisat värde vid årets början	68	69
Redovisat värde vid årets slut	71	42

Tillgångar som nyttjas enligt finansiella leasingavtal består i första hand av fordon. Ett begränsat antal finansiella leasingavtal omfattas av både möjlighet att förvärva objektet och förlänga avtalet.

Framtida betalningar avseende tillgångar nyttjade enligt finansiella leasingavtal förfaller enligt följande:

2018	Minimi-lease-avgifter	Ränta	Kapital-belopp
Inom ett år	39	3	36
Mellan ett och fem år	72	7	65
Senare än fem år	5	0	5
Summa	**116**	**10**	**106**

2017	Minimi-lease-avgifter	Ränta	Kapital-belopp
Inom ett år	46	5	41
Mellan ett och fem år	65	7	58
Senare än fem år	5	1	4
Summa	**116**	**13**	**103**

Finansiella leasingavtal – leasegivare
Koncernen erbjuder kunder leasingfinansiering via Epiroc Customer Finance och vissa andra dotterföretag. Se not 27 för information om finansiell exponering och principer för riskhantering. Framtida leasingavgifter som ska erhållas förfaller enligt följande:

2018	Brutto-investering	Nuvärde av framtida minimi-leaseavgifter
Inom ett år	405	376
Mellan ett och fem år	329	316
Senare än fem år	2	2
	736	**694**
Ej intjänade finansiella intäkter	–	42
Summa	**736**	**736**

2017	Brutto-investering	Nuvärde av framtida minimi-leaseavgifter
Inom ett år	508	479
Mellan ett och fem år	426	419
Senare än fem år	4	4
	938	**902**
Ej intjänade finansiella intäkter	–	36
Summa	**938**	**938**

23. Ersättningar till anställda

Ersättningar efter avslutad anställning

Epiroc tillhandahåller förmånsbestämda pensionsplaner och andra långfristiga ersättningar till anställda på de flesta av sina större verksamhetsställen. De mest betydande planerna i termer av storlek finns i Sverige, Tyskland, Schweiz och Indien. USA var tidigare år en av de mest betydande länderna, men under 2017 överlåts dessa pensionsplaner i sin helhet på Atlas Copco.

Planerna i de fyra länder finansieras via olika lokala finansieringsorgan som är åtskilda från Koncernen för de framtida utbetalningarna. I Sverige finansieras de huvudsakliga ITP 2-planerna avseende ålderspension via Koncernens pensionsstiftelse. Dessutom tryggar Epiroc familjepensioner enligt ITP 2 genom ett försäkringsbolag, Alecta. Planen redovisas som avgiftsbestämd plan eftersom det inte finns tillräcklig information för att beräkna nettopensionsförpliktelsen. Alectas överskott kan fördelas till försäkringstagarna och/eller de försäkrade. Vid utgången av 2018 uppgick Alectas överskott i form av den kollektiva konsolideringsnivån till 142% (154). Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska beräkningsantaganden.

Koncernen identifierar ett antal risker i placeringarna av pensionsförvaltningstillgångar. De största riskerna är ränterisk, marknadsrisk, motpartsrisk, likviditets- och inflationsrisk samt valutarisk. Koncernen arbetar löpande för att hantera riskerna och har en långsiktig investeringshorisont. Investeringsportföljen ska vara diversifierad vilket innebär att flera tillgångstyper, marknader och emittenter används.

Med jämna mellanrum ska en bedömning genomföras av förvaltningen av tillgångar och skulder. Studien ska innefatta ett antal delar. De viktigaste delarna är tillgångarnas duration och skuldernas förfallostruktur, den förväntade avkastningen på tillgångarna, den förväntade utvecklingen av skulder, de prognostiserade kassaflödena och påverkan på förpliktelsen av en ränteändring.

Förpliktelser för pensioner till anställda och övriga långfristiga ersättningar till anställda, netto, redovisas i följande poster i balansräkningen:

	2018	2017
Finansiella tillgångar (not 15)	–14	–39
Ersättningar efter avslutad anställning	283	181
Övriga avsättningar (not 25)	51	47
Vid årets slut	**320**	**189**

Tabellerna nedan visar Koncernens förpliktelser för pensioner och övriga långfristiga ersättningar till anställda, de antaganden som använts för att fastställa dessa förpliktelser, förvaltningstillgångar avseende förpliktelser för ersättningar till anställda, samt de belopp som redovisas i resultat- och balansräkningen.

Nettobeloppet som redovisas i balansräkningen uppgick till 320 (189). Den vägda genomsnittliga återstående löptiden för förpliktelsen är 21,5 (21,1) år.

Ersättningar efter avslutad anställning

2018	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Övriga fonderade planer	Övriga ofonderade planer	Summa
Nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	1 427	61	15	51	1 554
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	–1 223	–	–18	–	–1 241
Nuvärdet för nettoförpliktelser	**204**	**61**	**–3**	**51**	**313**
Begränsning av tillgångsvärdet	7	–	–	–	7
Övriga avsättningar för pensioner och liknande	–	–	0	–	0
Nettobelopp redovisat i balansräkningen	**211**	**61**	**–3**	**51**	**320**

2017	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Övriga fonderade planer	Övriga ofonderade planer	Summa
Nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	1 245	46	–	46	1 337
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	–1 149	–	–	–	–1 149
Nuvärdet för nettoförpliktelser	**96**	**46**	**–**	**46**	**188**
Övriga avsättningar för pensioner och liknande	–	–	1	–	1
Nettobelopp redovisat i balansräkningen	**96**	**46**	**1**	**46**	**189**

23. Ersättningar till anställda, forts.

Förvaltningstillgångar består av följande:

2018	Noterade marknadspriser	Onoterade marknadspriser	Summa
Skuldinstrument	181	–	181
Egetkapitalinstrument	89	–	89
Fastigheter	33	319	352
Tillgångar som innehas av försäkringsbolag	161	–	161
Kassa och bank	105	–	105
Investeringsfonder	342	–	342
Övriga	11	–	11
Vid årets slut	**922**	**319**	**1 241**

2017	Noterade marknadspriser	Onoterade marknadspriser	Summa
Skuldinstrument	521	–	521
Egetkapitalinstrument	131	–	131
Fastigheter	33	291	324
Tillgångar som innehas av försäkringsbolag	151	–	151
Kassa och bank	19	–	19
Investeringsfonder	3	–	3
Vid årets slut	**858**	**291**	**1 149**

Förändring i förvaltningstillgångar

	2018	2017
Verkligt värde för förvaltningstillgångar vid årets början	1 149	1 189
Ränteintäkter	30	27
Omvärderingar – avkastning på förvaltningstillgångar	37	96
Regleringar	–1	–47
Inbetalning av avgifter från arbetsgivaren	8	9
Inbetalning av avgifter från anställda	1	1
Förmåner betalda av planen	–24	–27
Omklassificeringar	0	–
Transaktioner med Atlas Copco	26	–95
Omräkningsdifferenser	15	–4
Verkligt värde för förvaltningstillgångar vid årets slut	**1 241**	**1 149**

Transaktioner med Atlas Copco under 2018 avser förvaltningstillgångar i Indien som överförts från Atlas Copcos gratifikationsfond.

Förvaltningstillgångar fördelas på följande geografiska områden:

	2018	2017
Europa	1 208	1 143
Övriga världen	33	6
Summa	**1 241**	**1 149**

Begränsning av tillgångsvärdet

	2018	2017
Begränsning av tillgångsvärdet vid årets början	–	–
Omvärdering – begränsning av tillgångsvärdet	7	–
Omräkningsdifferenser	0	–
Begränsning av tillgångsvärdet vid årets slut	**7**	**–**

Förändringar av nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser

	2018	2017
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets början	1 337	1 460
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period	72	61
Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder	1	–18
Vinst/förlust vid reglering	1	–
Räntekostnader (+)	34	32
Aktuariella vinster (–)/förluster (+) hänförliga till erfarenhetsmässiga justeringar	38	–13
Aktuariella vinster (–)/förluster (+) hänförliga till förändringar i finansiella antaganden	122	58
Aktuariella vinster (–)/förluster (+) hänförliga till förändringar i demografiska antaganden	1	–3
Regleringar	–1	–47
Ersättningar betalade med förvaltningstillgångar eller företagets tillgångar	–67	–70
Omklassificeringar	0	5
Transaktioner med Atlas Copco	–	–120
Omräkningsdifferenser	16	–8
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets slut	**1 554**	**1 337**

Omvärderingar som redovisas i övrigt totalresultat uppgår till 122 (–65) och 8 (9) i resultaträkningen. Koncernen förväntas betala 53 (48) till förmånsbestämda pensionsplaner under 2019. Transaktioner med Atlas Copco under 2017 avser skulden för förmånsbestämda förpliktelser i USA, som i sin helhet överlåts till Atlas Copco.

Belopp som redovisas i resultaträkningen

	2018	2017
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period	72	61
Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder	1	–18
Vinst/förlust vid reglering	1	–
Räntekostnad netto	4	5
Inbetalning av avgifter från anställda	–1	–1
Omvärderingar av övriga långfristiga personalersättningar	8	9
Summa	**85**	**56**

23. Ersättningar till anställda, forts.

Den totala pensionskostnaden för förmånsbestämda planer uppgick till 85 (56), varav 81 (51) har redovisats som rörelsekostnader och 4 (5) som finansiella kostnader. Kostnaderna för de avgiftsbestämda planerna uppgick totalt till 263 (245).

Väsentliga aktuariella antaganden per balansdagen (uttryckta som vägda medeltal i %)

	2018	2017
Diskonteringsränta		
Europa	2,34%	2,46%
Framtida löneökningar		
Europa	2,77%	2,55%

Koncernen har identifierat diskonteringsränta och framtida löneökningar som de väsentliga aktuariella antagandena för att beräkna förmånsbestämda förpliktelser. Förändringar i de aktuariella antagandena påverkar nuvärdet av nettoförpliktelsen. Diskonteringsräntan fastställs genom hänvisning till den på balansdagen marknadsmässiga avkastningen på företagsobligationer med hög kreditvärdighet (AAA eller AA), om sådan finns tillgänglig, motsvarande pensionsförpliktelsernas duration. I länder där företagsobligationer inte finns tillgängliga används statsobligationer för att fastställa diskonteringsräntan. I Sverige används, i linje med tidigare år, bostadsobligationer som grund för fastställande av diskonteringsräntan.

Epirocs mortalitetsantaganden fastställs på landbasis, baserat på de senaste mortalitetsstudier som finns tillgängliga. Generationstabeller används när det är möjligt, vilket innebär att antaganden innehåller förväntade förbättringar i den förväntade livslängden över tiden.

Tabellen nedan visar känslighetsanalys för diskonteringsräntan och ökad förväntad livslängd. Tabellen beskriver den potentiella effekten på nuvärdet av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen.

Känslighetsanalys

2018	Europa
Ändring i diskonteringsränta +0,50%	–149
Ändring i diskonteringsränta –0,50%	171
Förändring i förväntad livslängd, +1 år	62

Aktierelaterade incitamentsprogram

Delning av Atlas Copcos incitamentsprogram 2014–2017

Före år 2018 har anställda på Epiroc erbjudits att delta i vissa aktierelaterade incitamentsprogram som erbjudits av Atlas Copco. Vid tidpunkten då handel av Epiroc aktier startades hade Atlas Copco fyra pågående personaloptionsprogram, för år 2014–2017, i vilka vissa Epiroc anställda deltog. I samband med utdelningen och noteringen av Epirocs aktier på Nasdaq Stockholm delades Atlas Copcos prestationsbaserade personaloptionsprogram för åren 2014–2017 upp mellan Atlas Copco och Epiroc, vilket skedde i enlighet med villkoren för programmen. Cirka 90 nyckelanställda i Epiroc har därmed, enligt de prestationsbaserade personaloptionsprogrammen för åren 2014–2017, erhållit optioner som baseras på Epirocs aktie och därmed erhållit incitament hänförliga till Epirocs resultat.

Villkoren för de prestationsbaserade personaloptionsprogrammen för åren 2014–2017 är i alla väsentliga delar liknande villkoren för Epirocs prestationsbaserade personaloptionsprogram för 2018, vilket beskrivs nedan. Se tabell "Sammanfattning av aktierelaterade incitamentsprogram" på sida 104 för mer detaljerad information om programmen per dag då delning skedde.

Prestationsbaserat personaloptionsprogram 2018

Årsstämman för Epiroc som hölls den 25 april 2018 beslutade, baserat på ett förslag från styrelsen, att introducera ett prestationsbaserat personaloptionsprogram för år 2018, vilket motsvarar optionsprogrammen som tagits över från Atlas Copco. Styrelsens förslag godkändes även på Atlas Copcos årsstämma som hölls den 24 april 2018.

Det prestationsbaserade personaloptionsprogrammet riktas till maximalt 100 nyckelpersoner i Epiroc, vilka kommer att få möjligheten att förvärva maximalt 2 833 090 aktier av serie A i Epiroc. Tilldelningen av optioner beror på Epirocs värdeökning under 2018, uttryckt som Economic Value Added. I ett intervall på 700 000 000 SEK varierar tilldelningen linjärt från 0 till 100% av det maximala antalet optioner. De deltagande nyckelpersonerna delas upp i olika kategorier, med olika antal maximalt tilldelningsbara optioner, beroende på deras position. Tilldelningen av optionerna kommer att ske senast den 20 mars 2019. Löptiden för optionerna är sju år från tidpunkten för tilldelning, och optionerna kan inlösas tidigast tre år efter tilldelning. Lösenpriset ska bestämmas till ett belopp motsvarande 110% av genomsnittet av slutkurserna vid Nasdaq Stockholm för Epirocs aktier av serie A under en period om tio arbetsdagar närmast efter publicering av bokslutskommunikén för 2018. En deltagare måste vara anställd för att ha rätt till inlösen av sina optioner. Optionerna är inte överlåtbara.

Kostnaden för det prestationsbaserade personaloptionsprogrammet, vilken redovisas löpande under det prestationsbaserade personaloptionsprogrammets löptid, kommer att redovisas i enlighet med IFRS 2, och beräknas uppgå till cirka 52 MSEK. Kostnader för rådgivning och administration kopplat till programmet beräknas uppgå till cirka 3,5 MSEK. För att begränsa exponeringen för det prestationsbaserade personaloptionsprogrammet avser styrelsen vidta säkringsåtgärder i form av förvärv av egna aktier (se vidare not 20), vilka kan överlåtas till deltagarna av det prestationsbaserade personaloptionsprogrammet med stöd av beslut fattade på Epirocs årsstämma.

För koncernledningen och divisionspresidenterna (11 deltagare) gäller som förutsättning för ett deltagande i det prestationsbaserade personaloptionsprogrammet att de investerar maximalt tio procent av sina respektive grundlöner före skatt för 2018 i Epirocs aktier av serie A. Investeringen kan ta formen av kontantbetalning eller av ett tillskott av redan innehavda aktier, dock ej sådana aktier som innehas som del av de prestationsbaserade personaloptionsprogrammen 2016 och 2017. Koncernledningen och divisionspresidenterna som har investerat i aktier av serie A i Epiroc inom ramen för det prestationsbaserade personaloptionsprogrammet får, förutom ett proportionellt deltagande i optionsprogrammet, rätt att tre år efter investeringen förvärva det antal aktier (matchningsaktier) som svarar mot antalet investerade aktier under personaloptionsprogrammet 2018 till ett pris motsvarande 75% av den kurs på vilken lösenpriset för aktierna i programmet för 2018 beräknades, under förutsättning av fortsatt anställning och fortsatt innehav av dessa aktier.

För samtliga optionsprogram 2014–2018 kan maximalt totalt 12 859 419 aktier tilldelas anställda, vilket motsvarar cirka 1,1% av det totala antalet aktier i Epiroc.

Styrelsen har rätt att besluta att genomföra en alternativ incitamentslösning (syntetiska optioner) för nyckelpersoner i sådana länder där det inte är lämpligt att tilldela personaloptioner. I programmen 2014–2018 kan optionsberättigade i Sverige begära att personaloptionerna regleras genom att bolaget erlägger en kontant betalning motsvarande överskjutande belopp av stängningskursen för aktierna jämfört med lösenpriset på lösendatum minus eventuella administrationskostnader. På grund av möjligheten till sådant val för anställda i Sverige klassificeras personaloptionerna i redovisningssyfte som kontantreglerade enligt IFRS 2.

Black-Scholes modell används för att beräkna det verkliga värdet på personaloptionerna/de syntetiska optionerna i programmet per utfärdandedatum. För programmen 2018 baserades det verkliga värdet på optionerna/de syntetiska optionerna på följande antaganden:

23. Ersättningar till anställda, forts.

Viktiga antaganden

	2018 års program (31 dec. 2018)
Förväntat lösenpris	SEK 92,22/62,88[1)]
Förväntad volatilitet	30%
Förväntad löptid (år)	4,64
Förväntad aktiekurs	SEK 83,84
Förväntad utdelning (tillväxt)	SEK 1,73 (6%)
Riskfri ränta	1,00%
Genomsnittligt tilldelningsvärde	SEK 14,10/23,90[1)]
Maximalt antal optioner	2 532 225
– varav förverkade	–69 535
Antal matchingsaktier	50 566

1) Matchningsaktier för verkställande ledningen.

Den förväntade volatiliteten har fastställts genom analys av den historiska utvecklingen av kursen på Epiroc aktie av serie A samt även Atlas Copco A-aktie och andra aktier på aktiemarknaden.

Vid fastställande av optionens förväntade löptid har antaganden gjorts avseende förväntade beteenden vid inlösen hos olika kategorier av optionsberättigade.

För optionerna i programmen 2014–2018 redovisas det verkliga värdet som en kostnad under följande intjänandeperioder:

Program

	Intjänandeperiod		Lösenperiod	
Personaloptioner	**Från**	**Till**	**Från**	**Till**
2014	Maj 2014	April 2017	Maj 2017	April 2019
2015	Maj 2015	April 2018	Maj 2018	April 2020
2016	Maj 2016	April 2019	Maj 2019	April 2023
2017	Maj 2017	April 2020	Maj 2020	April 2024
2018	Maj 2018	April 2021	Maj 2021	April 2025

För 2018 års program har en ny beräkning av verkligt värde gjorts och kommer att göras per varje balansdag fram till utfärdandet, vilket som anges nedan kommer ske i mars 2019.

Tidsaxel 2018 års optionsprogram

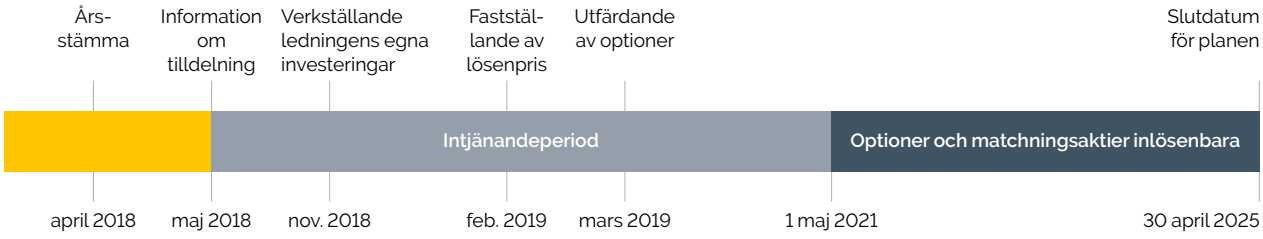

För de syntetiska optionerna och optionerna som är klassificerade som kontantreglerade redovisas det verkliga värdet som en kostnad över samma intjänandeperiod, dock görs en ny beräkning av det verkliga värdet per varje balansdag och förändringar i verkligt värde efter intjänandeperioden fortsätter att redovisas som personalkostnad.

I enlighet med IFRS 2 uppgick kostnaden för Epiroc-koncernen 2018 för samtliga aktierelaterade incitamentsprogram till 54 (135) exklusive sociala avgifter, varav 8 (13) avser optioner som regleras med egetkapitalinstrument. Sociala avgifter redovisas i enlighet med uttalandet från Rådet för finansiell rapportering (UFR 7) och klassificeras som personalkostnader. I balansräkningen uppgick avsättningar för Epiroc-koncernen syntetiska optioner och aktieoptioner som klassificeras som kontantreglerade per 31 december 2018 till 129 (140). Se ytterligare information om Epiroc koncernens aktierelaterade incitamentsprogram i not 5.

23. Ersättningar till anställda, forts.

Sammanfattning av aktierelaterade incitamentsprogram

Program	Initialt antal anställda 18 juni 2018	Antal optioner efter uppdelning 18 juni 2018	Förfallodatum	Lösenpris, SEK	Aktieslag	Verkligt värde på tilldelnings-datum	Realvärde för intjänade syntetiska optioner
Personaloptioner							
2014	17	786 560	4/30/2019	65,71	A	13,10	–
2015	41	1 308 754	4/30/2020	47,43	A	8,39	–
2016	66	4 966 702	4/30/2023	75,75	A	16,53	–
2017	64	2 095 148	4/30/2024	94,38	A	15,90	–
Matchningsaktier							
2014	1	3 178	4/30/2019	44,91	A	23,84	–
2015	2	8 735	4/30/2020	32,43	A	15,65	–
2016	3	11 029	4/30/2023	51,79	A	26,29	–
2017	7	22 993	4/30/2024	64,37	A	26,84	–
Syntetiska optioner							
2014	7	359 240	4/30/2019	65,71	A	–	18,13
2015	8	311 567	4/30/2020	47,43	A	–	36,41
2016	12	954 761	4/30/2023	75,75	A	–	–
2017	14	446 150	4/30/2024	94,38	A	–	–

Antal optioner/syntetiska optioner 2018

Program	Utestående per 18 juni 2018	Utnyttjade	Förfallna/ förverkade	Utestående per 31 dec	– varav intjänade	Återstående löptid, månader	Genomsnittlig aktiekurs för utnyttjade optioner under året, SEK
Personaloptioner							
2014[1)]	786 560	186 192		600 368	600 368	4	99,09
2015[2)]	1 308 754	268 140		1 040 614	1 040 614	16	99,07
2016[3)]	4 966 702		218 370	4 748 332	–	28	–
2017[4)]	2 095 148		89 259	2 005 889	–	40	–
Matchningsaktier							
2014	3 178			3 178	3 178	4	–
2015	8 735			8 735	8 735	16	–
2016	11 029			11 029	–	28	–
2017	22 993			22 993	–	40	–
Syntetiska optioner							
2014	359 240	64 150		295 090	295 090	4	96,75
2015	311 567			311 567	311 567	16	–
2016	954 761		72 790	881 971	–	28	–
2017	446 150		29 753	416 397	–	40	–

1) varav 385 088 har redovisats som kontantreglerade
2) varav 772 673 har redovisats som kontantreglerade
3) varav 3 510 902 har redovisats som kontantreglerade
4) varav 1 500 088 har redovisats som kontantreglerade

2018 års program, vilket inte är tilldelat per 31 december 2018, är beskrivet på sidor 102–103.

24. Övriga skulder

Övriga finansiella skulder klassificeras till upplupet anskaffningsvärde. Verkligt värde för övriga skulder motsvarar det redovisade värdet.

Övriga kortfristiga skulder

	2018	2017
Derivat		
– klassificerade till verkligt värde via resultatet	7	21
Övriga finansiella skulder		
– övriga skulder	708	661
– upplupna kostnader	2 051	1 724
Förskott från kunder[1)]	1 343	856
Förutbetalda intäkter avseende servicekontrakt[1)]	102	38
Vid årets slut	**4 211**	**3 300**

1) I förskott från kunder och förutbetalda intäkter är 999 (640) relaterat till kontraktsförpliktelser. Den signifikanta ökningen från föregående år är resultatet av nya förskott från den ökade orderingången där kontrollen av varorna inte har gått över till kunden. 561 av förskott från kunder och förutbetalda intäkter 2017 har redovisats som intäkter under 2018.

Upplupna kostnader inkluderar poster såsom sociala avgifter, semesterlöneskuld, upplupna räntor och upplupna rörelsekostnader.

25. Avsättningar

2018	Produktgarantier	Omstrukturering	Övrigt	Summa
Vid årets början	198	55	296	549
Rörelseförvärv			1	1
Under året				
– gjorda avsättningar	144	1	146	291
– utnyttjade avsättningar	–93	–13	–97	–203
– återförda avsättningar	–35		–25	–60
Omklassificeringar			–2	–2
Omräkningsdifferenser	3	–3	0	0
Vid årets slut	**217**	**40**	**319**	**576**
Långfristiga	4	34	249	287
Kortfristiga	213	6	70	289
Summa	**217**	**40**	**319**	**576**

2018, Förfall	Produktgarantier	Omstrukturering	Övrigt	Summa
Inom ett år	213	6	70	289
Mellan ett och fem år	4	33	223	260
Senare än fem år	–	1	26	27
Summa	**217**	**40**	**319**	**576**

2017	Produktgarantier	Omstrukturering	Övrigt	Summa
Vid årets början	182	76	217	475
Rörelseförvärv	1	–	2	3
Under året				
– gjorda avsättningar	166	6	196	368
– utnyttjade avsättningar	–108	–25	–62	–195
– återförda avsättningar	–35	–1	–50	–86
Omräkningsdifferenser	–8	–1	–7	–16
Vid årets slut	**198**	**55**	**296**	**549**
Långfristiga	7	42	230	279
Kortfristiga	191	13	66	270
Summa	**198**	**55**	**296**	**549**

2017, Förfall	Produktgarantier	Omstrukturering	Övrigt	Summa
Inom ett år	191	13	66	270
Mellan ett och fem år	7	40	230	277
Senare än fem år	–	2	0	2
Summa	**198**	**55**	**296**	**549**

Övriga avsättningar består huvudsakligen av belopp som rör aktierelaterade ersättningar inklusive sociala avgifter, övriga långfristiga ersättningar till anställda (se not 23) samt förpliktelser för återställande av miljö.

26. Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

Epiroc hade inte några väsentliga belopp för 2018 eller 2017 avseende tillgångar som ställts som säkerhet eller eventualförpliktelser. Under 2018 hade Epiroc 29 (10) i borgensförbindelser och andra eventualförpliktelser. De avser främst pensionsåtaganden och åtaganden avseende krav från kunder samt diverse rättsliga frågor.

27. Finansiell riskhantering

Epiroc exponeras i sin verksamhet för flera olika finansiella risker; finansierings- och likviditetsrisk, valutarisk, ränterisk och kreditrisk.

Organisation
Styrelsen fastställer Koncernens finansiella riskpolicy. Koncernen har ett utskott för hantering av finansiella risker (FRMC) som hanterar Koncernens finansiella risker utifrån sitt mandat från styrelsen. Medlemmarna i FRMC är koncernchefen, finans- och ekonomidirektören, Koncernens treasurer och representanter från Group Treasury. FRMC sammanträder en gång per kvartal, eller oftare vid behov.

Group Treasury har det operativa ansvaret för finansiell riskhantering i Koncernen. Group Treasury hanterar och kontrollerar de finansiella riskerna, säkerställer finansiering genom upplåning och garanterade kreditfaciliteter samt hanterar Koncernens likviditet.

Group Treasury rapporterar till FRMC varje kvartal och FRMC rapporterar till Revisionsutskottet.

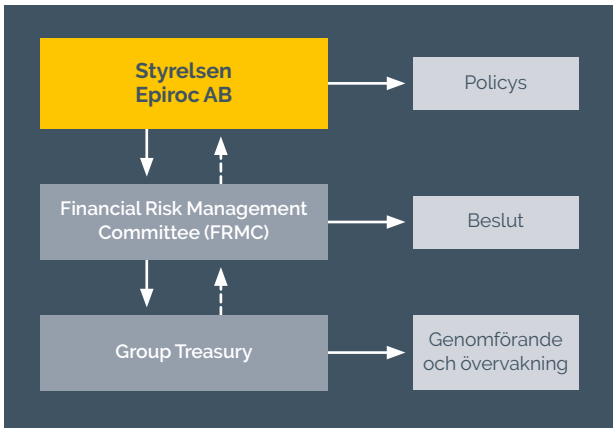

Kapitalstruktur
Koncernen definierar kapital som räntebärande skulder och eget kapital. Koncernens finansiella mål är att ha en effektiv kapitalstruktur och flexibilitet att göra valda förvärv. Målet är att behålla en hög kreditvärdighet (investment grade rating). Koncernens mål är att ge aktieägarna långsiktigt stabil och ökande utdelning. Utdelningen ska motsvara 50% av nettovinsten över en konjunkturcykel. Koncernen bedömer behovet av kapital bland annat på basis av förhållandet mellan nettoskuld och eget kapital och mellan nettoskuld och EBITDA.

Nettoskuld
Nettoskuld är definierat som räntebärande skulder plus ersättningar efter avslutad anställning, justerat för verkligt värde av ränteswappar, samt avdrag för likvida medel samt vissa andra finansiella fordringar. Positionen per 31 december är:

Nettoskuld och nettoskuldsättningsgrad

	2018	2017
Räntebärande skulder	6 797	7 058
Ersättning efter avslutad anställning	283	181
Likvida medel	–5 872	–1 808
Vissa övriga finansiella fordringar	–	–7
Nettoskuld	**1 208**	**5 424**
Summa eget kapital	**18 847**	**12 047**
Skuldsättningsgrad %	6,4	45,0

Kreditrating
En annan variabel i bedömningen av Koncernens kapitalstruktur är kreditbetyget. I slutet av året tilldelades Epiroc kreditratingen BBB+ för långfristig upplåning med stabil utsikt av S&P Global Ratings.

Finansierings- och likviditetsrisk

Finansierings- och likviditetsrisk definieras som risken att kostnaden är högre och finansieringsmöjligheterna är begränsade när upplåning omförhandlas samt att betalningsförpliktelser inte kan uppfyllas till följd av bristande likviditet eller vid problem att säkra finansiering.

Policy
Policyn fastslår minsta genomsnittliga löptid, det vill säga tid till förfall (3 år), och det maximala belopp som kan förfalla inom de närmsta tolv månaderna (3 000 MSEK). Enligt policyn ska Koncernen bibehålla ett minimum av garanterade kreditfaciliteter (4 000 MSEK) och säkerställa en kortfristig likviditetsreserv.

Kommentarer för året
I samband med noteringen den 18 juni 2018 ingick Koncernen i en kreditfacilitet med en grupp av banker, en bryggfacilitet på 6 000 MSEK, av vilket 5 000 MSEK utnyttjades. Epiroc beviljades också ett bilateralt lån på 100 MEUR från Europeiska investeringsbanken med en löptid på fyra år. I slutet av december har 4 000 MSEK av bryggfaciliteten refinansierats genom kapitalmarknadsupplåning på 2 000 MSEK och en bilateral lånefacilitet på 2 000 MSEK. Den återstående delen av bryggfaciliteten kommer att återbetalas i början av 2019. Som back-up faciliteter har Koncernen en 4 000 MSEK kreditfacilitet och ett 2 000 MSEK företagscertifikatsprogram, vilka båda är outnyttjade vid slutet av året.

Per 31 december uppgick Koncernens totala räntebärande skulder till 6 797 (7 058). Den genomsnittliga löptiden för Koncernens externa skuld var 3,9 år (N/A) vid årets slut. Likvida medel för Koncernen uppgick till 5 872 (1 808). För mer information angående upplåning, löptider och back-up faciliteter, se not 21.

I nedanstående tabell visas förfallostrukturen för Koncernens finansiella skulder. Siffrorna visar avtalsenliga odiskonterade kassaflöden baserade på avtalad tidpunkt då Koncernen är skyldig att betala, inklusive både ränta och nominella belopp.

27. Finansiell riskhantering, forts.

Finansiella skulder

	2019	2020	2021	2022	2023	>2023
Skulder till kreditinstitut	70	66	48	1 071	4 038	5
Derivat	–	–	–	–	–	–
Övriga skulder	–	20	–	–	–	–
Långfristiga finansiella skulder	**70**	**86**	**48**	**1 071**	**4 038**	**5**
Skulder till kreditinstitut	1 690	–	–	–	–	–
Derivat	7	–	–	–	–	–
Övriga upplupna kostnader	2 051	–	–	–	–	–
Leverantörsskulder	4 711	–	–	–	–	–
Övriga skulder	696	–	–	–	–	–
Kortfristiga finansiella skulder	**9 155**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**
Summa finansiella skulder	**9 225**	**86**	**48**	**1 071**	**4 038**	**5**

Ränterisk

Ränterisk är risken att förändringar i marknadens räntenivå påverkar Koncernens nettoränta. Hur snabbt ränteförändringar påverkar nettoräntan beror på lånens räntebindningstid, inklusive räntederivat.

Policy

Policyn fastslår att låneportföljens duration (det vill säga den period för vilken räntesatserna är fasta) ska vara inom ett intervall (6–48 månader, med ett riktmärke på 12 månader), inklusive effekter från räntederivat.

Kommentarer för året

Koncernens upplåning har en blandning av fasta och rörliga räntor. För att hantera ränterisk och få den önskade fördelningen använder Koncernen ränteswappar för att konvertera fasta räntor till rörliga räntor på delar av kapitalmarknadsupplåningen.

Per den 31 december 2018 uppgick det nominella beloppet för utestående ränteswappar till 250 (0). Dessa swappar är identifierade som verkligt värde säkringar och den säkrade posten är del av det fasta SEK obligationslånet. Den genomsnittliga räntedurationen, inklusive ränteswappar, uppgick till 12 månader och den genomsnittliga räntan för Koncernens upplåning uppgick till 0,54%. För mer information om Koncernens räntebärande skulder, se not 21.

En parallellförskjutning uppåt med 1 procentenhet av alla räntor skulle påverka Koncernens lån och räntederivat och påverka Koncernens nettoränta med ungefär –50 (n.a.), och en liknande förskjutning nedåt skulle påverka Koncernens nettoränta med ungefär +18 (n.a.).

Valutarisk

Koncernen bedriver verksamhet på olika geografiska marknader och genomför transaktioner i utländska valutor och är följaktligen exponerad för valutakursrörelser. Valutaexponering/risk inträffar i samband med betalningar i utländsk valuta (transaktionsexponering) och vid omräkning av utländska dotterbolags balansräkningar och resultaträkningar till SEK (omräkningsexponering).

Transaktionsexponering

Transaktionsexponering uppstår främst när Koncernens produkter säljs i andra länder och i andra valutor. Försäljning på respektive marknad sker främst i lokal valuta. Dessa betalningsflöden ger upphov till valutaexponering som påverkar Koncernens resultat i händelse av valutakursfluktuationer.

Policy

Koncernens policy fastslår att valutaexponering ska minskas genom att matcha in- och utflöden av samma valutor. Baserat på antagandet att valutasäkring inte har någon betydande inverkan på Koncernens resultat på lång sikt, rekommenderar policyn att transaktionsexponering inte säkras på löpande basis. Ledningen för affärsområde och divisioner ansvarar för att upprätthålla en beredskap för att justera verksamheten (pris och kostnad) för att kompensera för ogynnsamma kursrörelser. FRMC kan däremot besluta om att delar av transaktionsexponeringen ska säkras. Transaktionerna ska i dessa fall uppfylla villkoren för säkringsredovisning enligt IFRS och säkring längre än 18 månader är inte tillåten.

Kommentarer för året

Den operativa transaktionsexponeringen mäts genom det beräknade växlingsbara nettobeloppet per valuta. Uppskattningarna bygger på Koncernens koncerninterna betalningar och på betalningsflöden från kunder och till leverantörer i de mest betydande valutorna. Nettobeloppen redovisas i nedan grafer och motsvarar 9 489 (9 367).

Estimerad operativ transaktionsexponering i Koncernens viktigaste valutor, 2018

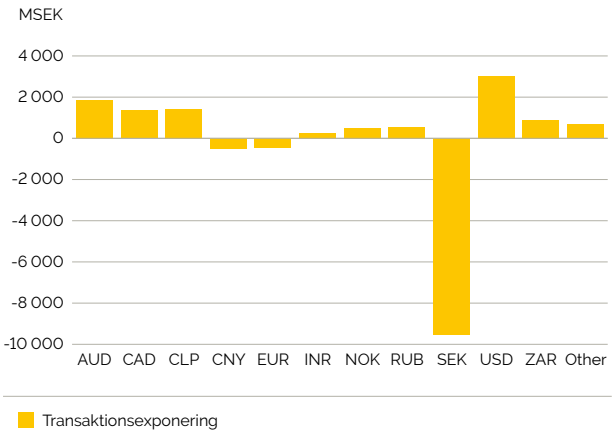

Estimerad operativ transaktionsexponering i Koncernens viktigaste valutor, 2017

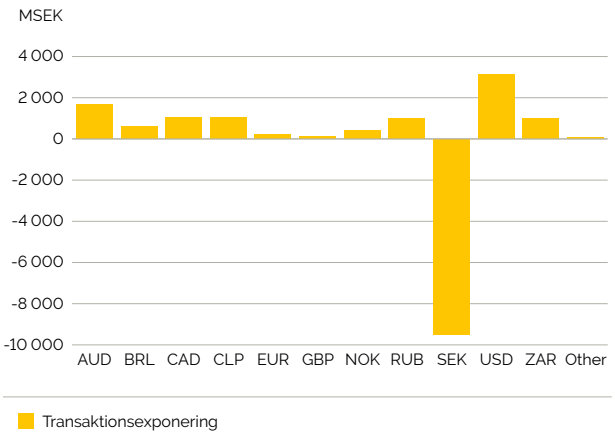

Koncernen har fortsatt att hantera transaktionsexponering i huvudsak genom att matcha in- och utflöden i samma valutor. En del av transaktionsexponeringen i AUD och USD har efter beslut av FRMC säkrats med derivatinstrument, vilka samtliga förfaller inom 12 månader.

27. Finansiell riskhantering, forts.

Kassaflödessäkringar

	2018		2017	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
AUD	–65 MAUD	16 MSEK	–	–
USD	–64 MUSD	7 MSEK	–	–

Tabellen nedan visar effekten på resultatet före skatt som ensidiga fluktuationer i respektive valuta kan ha.

Känslighet för transaktionsexponering[1)]

	2018	2017
AUD valutakurs +/–1%	19	17
USD valutakurs +/–1%	30	22
SEK valutakurs +/–1%	96	94

1) Indikationen är baserad på antagandet att inga valutaflöden har säkrats samt före motverkande prisjusteringar och andra liknande åtgärder.

Den finansiella transaktionsexponeringen i Koncernen säkras fullt ut av Group Treasury.

Omräkningsexponering

När resultaten från utländska dotterbolag omräknas till SEK uppstår valutaexponering, vilket påverkar Koncernens resultat när valutakurser fluktuerar (resultaträkningen). Omräkningsexponering på balansräkningen uppstår vid omräkning av utländska dotterbolags nettotillgångar till SEK, vilket påverkar övrigt totalresultat.

Policy
Koncernens allmänna principer för hantering av omräkningsexponering är att omräkningsexponeringen bör minskas genom att matcha tillgångar och skulder i samma valutor. FRMC kan besluta att säkra en del av, eller hela, den återstående omräkningsexponeringen och eventuell säkring av omräkningsexponeringen ska uppfylla villkoren för säkringsredovisning enligt IFRS.

Kommentarer för året
Omräkningsexponering mäts som nettot av tillgångar och skulder i en viss valuta. Vid årets slut har Koncernen inte säkrat något av dess omräkningsexponering.

En förskjutning uppåt eller nedåt med 1% i värdet av varje valuta mot den svenska kronan skulle påverka Koncernens resultat före skatt med ungefär +/– 34 (24).

Kreditrisk

Kreditrisk kan delas upp i rörelsebetingad och finansiell kreditrisk. Dessa risker beskrivs mer utförligt i följande avsnitt. I tabellen nedan visas total kreditriskexponering avseende tillgångar klassificerade som finansiella instrument per 31 december.

Kreditrisk

	2018	2017
Lånefordringar och kundfordringar		
– kundfordringar	8 005	6 271
– finansiella leasingfordringar	694	902
– övriga finansiella fordringar	1 355	1 305
– övriga fordringar	883	920
– upplupna intäkter	34	31
– likvida medel	5 872	1 808
Derivat	108	193
Summa	**16 951**	**11 430**

Rörelsebetingad kreditrisk

Rörelsebetingad kreditrisk är risken att kunderna inte uppfyller sina betalningsförpliktelser.

Policy
Koncernens policy för rörelsebetingad kreditrisk är att affärsområden, divisioner och enskilda affärsenheter ansvarar för de affärsrisker som genereras i deras respektive verksamheter. Den rörelsebetingade kreditrisken mäts som totalsumman netto av fordringar på en kund.

Eftersom Koncernens försäljning är fördelad på många kunder och ingen enskild kund står för en betydande andel av Koncernens affärsrisk sker bevakningen av affärskreditrisker främst på divisions- eller affärsenhetsnivå. Varje affärsenhet måste ha en godkänd affärsriskpolicy. Dessa ska syfta till att bevara en hög kreditkvalitet i Koncernens portföljer och därigenom skydda Koncernens kort- och långsiktiga lönsamhet. Risken bedöms alltid utifrån all tillgänglig information; med beaktande av säkerheter, kreditegenskaper och övergripande rådande marknadsförhållanden. När beslut fattas om kommersiell kreditrisk, görs bedömning alltid utifrån en kombinerad riskbedömning snarare än av varje enskild riskfaktor som utvärderas.

Kommentarer för året
Koncernen har en intern kundfinansieringsverksamhet (del av Epiroc Payment Solutions) som ett stöd vid försäljning av utrustning. Per 31 december 2018 uppgick kreditportföljen för kundfinansieringsverksamheten till cirka 1 997 (2 253), bestående av 15 (65) som redovisas som kundfordringar, 684 (894) som redovisas som finansiella leasingfordringar och 1 298 (1 294) som redovisas som övriga finansiella fordringar. Epiroc Payment Solutions har även icke uppsägningsbara operationella leasingavtal som uppgår till 611 (705). Det finns ingen betydande koncentration av kreditrisk i denna verksamhet. Ingen kund står för mer än 5% (5) av totala utestående fordringar. För mer information, se not 22.

Epiroc Payment Solutions har som säkerhet för sin kreditportfölj huvudsakligen återtaganderätter i maskinerna. Affärsenheterna kan även till viss del överföra försäkring av affärsrisk till externa företag (vanligen till ett exportkreditföretag).

Förlustreservering för förväntade kreditförluster
Affärsenheterna fastställer förlustreserveringar som motsvarar deras uppskattning av förväntade kreditförluster avseende finansiella tillgångar för vilka nedskrivningsprövning tillämpas. Bedömningen av förväntade kreditförluster för dessa tillgångar baseras på följande modeller;

Kundfordringar och kontraktstillgångar
Bedömningen av förväntade kreditförluster för kundfordringar och kontraktstillgångar baseras på en individuellt bedömd nedskrivning för fordringar som är kreditförluster och fordringar med observerbar bevisning för högre kreditrisk. För alla övriga fordringar uppskattas en nedskrivning baserad på historiska förlustnivåer. Detta görs genom att gruppera fordringarna och använda den förväntade kreditförlustgraden, vilken baseras på historisk standardstatistik. Hastiga, stora marknadsförändringar beaktas separat och nedskrivningsnivån justeras för att återspegla identifierade förändringar för den specifika marknaden när de inträffar.

Leasingfordringar och vissa finansiella fordringar
För övriga finansiella tillgångar för vilka nedskrivningsprövning tillämpas, dvs. leasingfordringar och vissa finansiella fordringar, används en rating baserad metod vid fastställande av förlustreservering. Denna ratingmodell beaktar kundens rating, landets politiska och kommersiella risk och landets rättssystem. Bedömningen av förväntad kreditförlust beaktar värdet på säkerheten samt förseningen. I bedömningen tas hänsyn till fordrans försäkringsgrad. Aktuell rating beaktar om förändringar i kreditrisken har inträffat sedan initial redovisning och hjälper till att bedöma eventuell förändring i risken för fallissemang under den kvarvarande, förväntade leasingperioden. Både rating från externa kreditinstitut och internt framtagna rating metoder appliceras. Hastiga, stora marknadsförändringar beaktas separat och avsättningen justeras för att återspegla identifierade förändringar för den specifika marknaden när de inträffar.

Vid årets slut 2018 uppgick förväntade kreditförlusterna till 4,3% (5,1) av totala kundfordringar, brutto. I följande tabell redovisas bruttovärdet för kundfordringar, både kort- och långfristiga, med hänförlig nedskrivningsreserv.

27. Finansiell riskhantering, forts.

Kundfordringar

2018	Brutto	Nedskrivningar
Bedömd nedskrivning för individuella fordringar	86	68
Bedömd nedskrivning för sammanslagna fordringar	8 274	287
Summa	**8 360**	**355**

2017	Brutto	Nedskrivningar
Ännu ej förfallna	4 145	5
Förfallna men inte nedskrivna		
0–30 dagar	1 411	–
31–60 dagar	283	–
61–90 dagar	138	–
Över 90 dagar	550	–
Förfallna och individuellt nedskrivna		
0–30 dagar	17	1
31–60 dagar	4	1
61–90 dagar	2	1
Över 90 dagar	57	60
Kollektiv nedskrivning	–	268
Summa	**6 607**	**336**

Det totala uppskattade verkliga värdet på säkerheter för kundfordringar uppgick till 89 (411). Majoriteten av säkerheterna består av återtaganderätter och exportkreditförsäkringar. Baserat på historik för förlustnivån på fordringar och den varierade kundbasen bedöms kreditrisken vara begränsad. För ytterligare information se not 17 och 18.

Bruttobeloppet för Koncernens finansiella leasingfordringar uppgick till 716 (930), varav 21 (28) har skrivits ned. Bruttobeloppet för övriga finansiella fordringar uppgick till 1 400 (1 392), varav 47 (87) har skrivits ned. Det totala uppskattade verkliga värdet på säkerheter för finansiella leasingfordringar och övriga finansiella fordringar uppgick till 462 (534) respektive 1 134 (1 031) och består huvudsakligen av återtaganderätter.

Finansiell kreditrisk

Kreditrisk för finansiella transaktioner är risken att Koncernen ådrar sig förluster avseende Koncernens investeringar, bankmedel eller derivattransaktioner till följd av att motparter inte betalar. Den finansiella kreditrisken mäts på olika sätt beroende på transaktionstypen.

Policy

Koncernens policy fastslår att diversifiering av kreditrisk bör vara normen och att maximala exponeringslimiter ska fastställas för varje finansiell motpart (med ett maxbelopp på 2 000 MSEK per motpart). Derivattransaktioner kan endast ske med motparter där CSA-avtal (Credit Support Annex) gäller. Finansiella transaktioner får endast ingås med motparter som har ett visst kreditbetyg (inte under A3/A-/A-). Den investeringspolicy som fastställer ramarna för investeringar av Koncernens överskottslikviditet ska beakta ovanstående punkter. Enligt policyn ska säkerhet alltid prioriteras framför syftet att maximera avkastning.

Kommentarer för året

Vid mätning av kreditrisk på likvida medel tillämpar Koncernen den allmänna riktlinjen för nedskrivning. Löptiderna ligger långt under 12 månader och motparterna är stabila banker med hög rating. Beräkningar baserade på bankernas sannolikhet för obestånd ger en förväntad förlust som är immateriell i alla aspekter. Vid årets slut 2018 uppgick den beräknade kreditrisken på derivat, med beaktande av aktuellt marknadsvärde och säkerheter, till 90 (172). I tabellen nedan visas det redovisade värdet av Koncernens derivat.

Utestående derivatinstrument

	2018	2017
Ränteswappar		
Tillgångar	0	–
Skulder	–	–
Valutaterminskontrakt		
Tillgångar	108	193
Skulder	7	21

Inga finansiella tillgångar eller skulder nettoredovisas i balansräkningen. Derivatinstrument omfattas av kvittningsavtal och verkligt värde på derivat som inte nettoredovisas i balansräkningen uppgick till 108 (193) för tillgångar och 7 (21) för skulder. I tabellen nedan visas de derivat som omfattas av kvittningsavtal.

Utestående nettoposition för derivatinstrument

	Brutto	Nettoredovisas i balansräkningen	Netto i balansräkningen	Kvittningsavtal	Likvida säkerheter	Nettoposition
Tillgångar						
Derivat	108	–	108	–7	–11	90
Skulder						
Derivat	7	–	7	–7	0	0

Övriga marknads- och prisrisker

Råvaruprisrisk är risken att kostnaden för direkta och indirekta material kan stiga på grund av en prisökning på underliggande råvaror på de globala marknaderna. Koncernen är direkt och indirekt exponerad för fluktuationer i råvarupriser. Kostnadsökningar på råvaror och komponenter sammanfaller ofta med hög efterfrågan från slutkunder och uppvägs av ökad försäljning till kunder inom gruvnäringen samt högre marknadspriser. Koncernen säkrar därför inte råvaruprisrisker.

Verkligt värde på finansiella instrument

I Koncernens balansräkning redovisas finansiella instrument till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde. Det verkliga värdet fastställs enligt en hierarki för verkligt värde. Nivåerna i hierarkin ska återspegla i vilken omfattning verkligt värde bygger på observerbar marknadsdata eller egna antaganden.

- Nivå 1: Noterade (ojusterade) priser på aktiva marknader för identiska tillgångar och skulder.
- Nivå 2: Data, annan än noterade priser som ingår i Nivå 1, som är observerbar för tillgångar och skulder, antingen direkt eller indirekt, till exempel marknadsräntor eller avkastningskurvor.
- Nivå 3: Baserad på en värderingsmodell, där betydande indata bygger på icke observerbar marknadsdata.

Värderingsmetoder

- Valutaterminskontrakt: Verkligt värde beräknas utifrån rådande marknadsräntor och nuvärde av framtida kassaflöden.
- Ränteswappar: Verkligt värde baseras på marknadsräntor och nuvärde av framtida kassaflöden.
- Räntebärande skulder: Verkligt värde beräknas baserat på marknadsräntor och nuvärde av framtida kassaflöden.
- Finansiella leasingavtal och övriga finansiella fordringar: Verkligt värde beräknas baserat på marknadsräntor och nuvärde av framtida kassaflöden.

Koncernens finansiella instrument uppdelade i nivåer

Beräkningar av verkligt värde är baserade på nivå 1 för obligationer och på nivå 2 för övriga finansiella instrument i hierarkin för verkligt värde. I jämförelse med 2017, har inga överföringar gjorts mellan olika nivåer i hierarkin för verkligt värde och inga betydande förändringar har gjorts gällande värderingstekniker, varken för använd data eller antaganden. Det redovisade värdet för Koncernens finansiella instrument motsvarar verkligt värde i alla kategorier förutom för upplåning. Se not 21 för mer information om Koncernens upplåning.

27. Finansiell riskhantering, forts.

Valutakurser som använts i de finansiella rapporterna

			Balansdagens kurs		Genomsnittlig kurs	
	Värde	Valutakod	2018	2017	2018	2017
Australien	1	AUD	6,33	6,42	6,49	6,53
Kanada	1	CAD	6,59	6,56	6,71	6,57
Kina	1	CNY	1,31	1,26	1,31	1,26
EU	1	EUR	10,28	9,84	10,26	9,63
Chile	1	CLP	12,86	13,38	13,57	13,15
Sydafrika	1	ZAR	0,62	0,67	0,66	0,64
USA	1	USD	8,97	8,22	8,70	8,55

28. Närstående

Transaktioner med intresseföretag och joint ventures
Koncernen sålde olika produkter och köpte varor genom vissa intresseföretag och joint ventures till villkor som i allt väsentligt liknade dem som gäller för icke närstående parter.

Transaktioner med aktieägare
Under 2018 har det ägt rum transaktioner mellan Atlas Copco-koncernen och Epiroc-koncernen relaterade till fördelningen av nettoskulden mellan koncernerna. Dessa transaktioner har klassificerats som transaktioner med närstående och genomförts via eget kapital och finns redovisade i Koncernens förändring av eget kapital. Den 31 mars 2018 erhöll Epiroc AB ett ovillkorat aktieägartillskott på 4 150 MSEK från Atlas Copco AB. Den 26 april förföll valutaderivaten mellan Epiroc Treasury AB och Atlas Copco AB och betalades. Den 18 juni 2018 återbetalade Epiroc AB lånet på 3 752 MSEK till Atlas Copco AB. Kundfordringar och leverantörsskulder mellan Atlas Copco och Epiroc från perioden när Atlas Copco AB var moderbolag, har inkluderats i balansräkningen som externa poster. Posterna per 31 december 2018 mellan Atlas Copco och Epiroc är inte materiella. Efter utdelningen av Epiroc-aktierna från Atlas Copco den 18 juni 2018 är Atlas Copco inte längre närstående.

Ersättning till nyckelpersoner i ledande ställning
Ersättning till styrelsen och koncernledningen redovisas i not 5.

I följande tabell sammanfattas Koncernens transaktioner med dess intresseföretag och joint ventures samt med Atlas Copco-gruppen.

	2018	2017
Intäkter	1	93
Inköp av varor	51	422
Inköp av tjänster	0	66
Lån	–	231
Derivatintäkter	–	135
Kostnader för förändringar i verkligt värde	–	6
Vid årets slut:		
Fordringar	13	4
Cash-pool	–	7
Leverantörsskulder	17	11
Kortfristiga lån	–	4 108
Långfristiga lån	–	2 169
Derivat	–	193

29. Händelser efter balansdagen

Förvärvet av Fordia Group, en kanadensisk tillverkare av prospekteringsborrverktyg, slutfördes i januari 2019. Företaget har cirka 250 anställda och årliga intäkter på cirka 85 miljoner CAD (580 MSEK). Verksamheten blir en del av Epirocs division Rock Drilling Tools.

Den 1 februari 2019 förvärvades tillgångarna till Noland Drilling Equipment, en amerikansk distributör av vattenborrningsutrustning och relaterade reservdelar, tjänster och förbrukningsmaterial. Företaget är verksamt i flera stater, främst i sydöstra USA, och kommer att bli en del av Epirocs division Mining and Rock Excavation Service.

Moderbolagets finansiella information

Resultaträkning

1 januari–31 december Belopp i MSEK	Not	2018	2017
Administrationskostnader	A2	–143	–8
Marknadsföringskostnader		–13	–
Övriga rörelseintäkter	A3	72	0
Övriga rörelsekostnader	A3	–115	–6
Rörelseresultat		**–199**	**–14**
Finansiella intäkter	A4	17	0
Finansiella kostnader	A4	–34	0
Resultat efter finansiella poster		**–216**	**–14**
Bokslutsdispositioner	A5	4 424	14
Resultat före skatt		**4 208**	**0**
Inkomstskatt	A6	–927	0
Årets resultat		**3 281**	**0**

Rapport över totalresultatet

1 januari–31 december Belopp i MSEK	Note	2018	2017
Årets resultat		3 281	0
Årets totalresultat		**3 281**	**0**

Balansräkning

Per 31 december Belopp i MSEK	Not	2018	2017
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella tillgångar	A7	1	–
Materiella tillgångar	A8	7	3
Finansiella tillgångar			
– Uppskjutna skattefordringar	A9	4	0
– Andelar i koncernföretag	A10, A21	45 776	45 571
– Övriga finansiella tillgångar	A11	5 035	0
Summa anläggningstillgångar		**50 823**	**45 574**
Omsättningstillgångar			
Skattefordringar		–	1
Övriga fordringar	A12	5 552	4 554
Likvida medel	A13	1	–
Summa omsättningstillgångar		**5 553**	**4 555**
Summa tillgångar		**56 376**	**50 129**
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		500	21
Reservfond		3	3
Summa bundet eget kapital		**503**	**24**
Fritt eget kapital			
Balanserade vinstmedel		46 272	43 886
Årets resultat		3 281	0
Summa fritt eget kapital		**49 553**	**43 886**
Summa eget kapital		**50 056**	**43 910**
Avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser	A15	6	0
Övriga avsättningar	A16	161	0
Summa avsättningar		**167**	**0**
Skulder			
Långfristiga skulder			
Räntebärande skulder	A17	5 023	–
Övriga skulder		0	–
Summa långfristiga skulder		**5 023**	–
Kortfristiga skulder			
Räntebärande skulder	A17	1 000	2 081
Skatteskulder		76	–
Övriga skulder	A18	54	4 138
Summa kortfristiga skulder		**1 130**	**6 219**
Summa eget kapital och skulder		**56 376**	**50 129**

Förändring av eget kapital

2018		Eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare				
MSEK om ej annat anges	Antal utestående aktier	Aktiekapital	Reservfond	Fond för verkligt värde – omräknings-reserv	Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat	Summa
Vid årets början	206 885	21	3	0	43 886	43 910
Årets totalresultat					3 281	3 281
Ökning av aktiekapital genom aktieägartillskott					4 358	4 358
Ökning av aktiekapital genom fondemission	1 213 531 818	479			–479	–
Förvärv av A-aktier	–14 510 359				–1 359	–1 359
Avyttring av A-akter	518 482				51	51
Aktierelaterade ersättningar, reglerade med egetkapitalinstrument						
– årets kostnader					–177	–177
– utnyttjande av optioner					–8	–8
Vid årets slut	**1 199 746 826**	**500**	**3**	**0**	**49 553**	**50 056**

Se not A14 för ytterligare information.

2017		Eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare				
MSEK om ej annat anges	Antal utestående aktier	Aktiekapital	Reservfond	Fond för verkligt värde – omräknings-reserv	Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat	Summa
Vid årets början	200 000	20	4	0	15	39
Årets totalresultat					0	0
Ökning av aktiekapital genom aktieägartillskott					43 871	43 871
Ökning av aktiekapital genom fondemission	6 885	1	–1			–
Vid årets slut	**206 885**	**21**	**3**	**0**	**43 886**	**43 910**

Kassaflödesanalys

1 januari–31 december Belopp i MSEK	Not	2018	2017
Kassaflöde från den löpande verksamheten			
Rörelseresultat		–199	–14
Justering för:			
Av- och nedskrivningar	A7, A8	1	–
Realisationsresultat och övriga ej kassaflödespåverkande poster		–22	0
Kassamässigt rörelseöverskott/underskott		**–220**	**–14**
Finansnetto, erhållet/betalat		–17	–1
Erhållna koncernbidrag		14	7
Betald skatt		–851	–1
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital		**–1 074**	**–9**
Förändring av			
Rörelsefordringar		–715	0
Rörelseskulder		2 113	9
Förändring av rörelsekapital		**1 398**	**9**
Nettokassaflöde från den löpande verksamheten		**324**	**0**
Kassaflöde från investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		–8	–
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		–1	–
Återbetalningar/investeringar i finansiella tillgångar		–5 030	–
Nettokassaflöde från investeringsverksamheten		**–5 039**	**–**
Kassaflöde från finansieringsverksamheten			
Återköp och avyttringar av egna aktier		–1 307	–
Förändring av räntebärande skulder		6 023	–
Nettokassaflöde från finansieringsverksamheten		**4 716**	**–**
Årets nettokassaflöde		**1**	**0**
Likvida medel vid årets början		0	0
Årets nettokassaflöde		1	0
Likvida medel vid årets slut	**A13**	**1**	**0**

A1. Väsentliga redovisningsprinciper

Epiroc AB är moderbolag i Epiroc-koncernen och har sitt huvudkontor i Nacka, Sverige. Epiroc AB har upprättat sin årsredovisning enligt årsredovisningslagen och rekommendation RFR 2, "Redovisning för juridiska personer", nedan kallad "RFR 2", som utfärdats av Rådet för finansiell rapportering. I enlighet med RFR 2 ska moderbolag vars finansiella rapporter för koncernen följer International Financial Reporting Standards (IFRS), godkända av EU, tilllämpa IFRS i den mån dessa redovisningsprinciper överensstämmer med den svenska årsredovisningslagen och kan tillämpa de undantag från IFRS som fastställs i RFR 2 med hänsyn till svensk redovisnings- eller skattelagstiftning.

Epiroc ABs senaste årsredovisning var upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och standarden från Redovisningsnämnden BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Övergången hade ingen påverkan på Moderbolaget. De finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor (SEK), avrundat till närmaste miljon.

Moderbolagets redovisningsprinciper har tillämpats konsekvent på alla perioder, såvida inte annat anges. En närmare beskrivning av tillämpade redovisningsprinciper återfinns i not 1 till Epiroc-koncernens koncernredovisning. Beskrivningar enligt nedan har begränsats till förekommande avvikelser. För viktiga uppskattningar och bedömningar, se sidan 80.

Dotterföretag
Andelar i koncernföretag redovisas i Moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Redovisat värde för andelar i koncernföretag prövas för nedskrivningsbehov i enlighet med IAS 36, Nedskrivningar. Se även Koncernens redovisningsprinciper, Nedskrivningar av finansiella tillgångar, för ytterligare information.

Transaktionskostnader som uppkommer i samband med ett rörelseförvärv redovisas av Moderbolaget som del av förvärvskostnaderna och kostnadsförs därmed inte.

Leasingavtal
I Moderbolaget redovisas samtliga leasingavtal enligt reglerna för operationella leasingavtal.

Ersättningar till anställda
Förmånsbestämda planer
I Moderbolaget tillämpas andra grunder för beräkning av förmånsbestämda planer än de som anges i IAS 19. Moderbolaget följer Tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter. De viktigaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 gäller främst hur diskonteringsräntan fastställs samt att beräkning av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultatet då de uppstår.

Aktierelaterade ersättningar
Aktierelaterade ersättningar som Moderbolaget har erbjudit anställda i Moderbolaget har redovisats enligt de principer som beskrivs i not 1 till Koncernens koncernredovisning. De aktierelaterade ersättningar som Moderbolaget har tilldelat anställda i dotterföretag redovisas inte som personalkostnad i Moderbolaget utan i stället mot andelar i koncernföretag. Denna intjänandekostnad redovisas över samma period som i Koncernen och med en motsvarande ökning i eget kapital för ersättningar som regleras med egetkapitalinstrument och som en förändring av skulder för ersättningar som regleras med kontanter.

Finansiella garantier
Finansiella garantier som Moderbolaget har ställt till förmån för dotterföretag värderas inte till verkligt värde. De redovisas som eventualförpliktelser, såvida det inte blir sannolikt att garantierna kommer att leda till betalningar. I sådana fall redovisas en avsättning.

Finansiella instrument
Moderbolaget tillämpar undantagsregeln avseende IFRS 9 "Finansiella instrument" enligt RFR 2, vilket innebär att samtliga finansiella instrument redovisas enligt en metod med utgångspunkt i anskaffningsvärde enligt ÅRL. Förutom för förlustreservering av finansiella tillgångar där principerna för förväntade kreditförluster enligt IFRS 9 tillämpas. Moderbolaget tillämpar inte säkringsredovisning.

Koncernbidrag och aktieägartillskott
I Sverige är koncernbidrag avdragsgilla, till skillnad från aktieägartillskott. Koncernbidrag redovisas som bokslutsdisposition i resultaträkningen. Aktieägartillskott redovisas som en ökning av andelar i koncernföretag och prövas för nedskrivningsbehov.

A2. Anställda, personalkostnader samt ersättning till revisorer

Medelantal anställda

	2018			2017		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Sverige	18	15	33	3	2	5

Andel kvinnor i Epirocs styrelse och ledning, %

	2018	2017
Styrelse exklusive fackliga företrädare	43	38
Koncernledning	20	–

Löner och andra ersättningar

	2018		2017	
	Styrelsen och ledande befattningshavare[1]	Övriga anställda	Styrelsen och ledande befattningshavare[1]	Övriga anställda
Sverige	38	12	1	4
varav tantiem[2]	11		–	

1) Innefattar 7 (3) styrelsemedlemmar som erhåller arvoden från Epiroc AB samt koncernchef och VD 2018 och 4 (0) personer i koncernledningen som är anställda av och uppbär lön och andra ersättningar från bolaget.

2) Avser rörlig ersättning intjänad 2018 som utbetalas 2019.

A2. Anställda, personalkostnader samt ersättning till revisorer, forts.

För information om ersättningar till styrelseledamöter, koncernchef och VD samt övriga medlemmar i koncernledningen, se not 5 i koncernredovisningen.

Pensioner och andra sociala kostnader

	2018	2017
Avtalsenliga pensioner till styrelseledamöter och koncernledning	7	–
Avtalsenliga pensioner till övriga anställda	6	1
Övriga sociala avgifter	19	3
Summa	**32**	**4**

Ersättning till revisorer

	2018	2017
Deloitte		
– revisionsarvode	3	0
– andra revisionstjänster än revisionsuppdraget	1	–
– övriga tjänster, skatt	1	–
– övriga tjänster, övrigt	2	–
Summa	**7**	**0**

Revisionsarvode avser revision av de finansiella rapportera och räkenskaperna. För Moderbolaget innefattar detta även styrelsen och VD:s förvaltning av verksamheten.

Andra revisionstjänster än revisionsuppdraget avser till exempel comfort letters och bestyrkanderapport med begränsad säkerhet om Epirocs hållbarhetsredovisning.

Skattetjänster inkluderar både rådgivning och granskning av efterlevnad inom skatteområdet.

Övriga tjänster utgörs huvudsakligen av konsulttjänster, till exempel rådgivning i samband med förberedelse av koncernens föreslagna delning.

Vid bolagsstämman 2018 valdes Deloitte till revisor för Epiroc-koncernen fram till bolagsstämman 2019.

A3. Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader

	2018	2017
Övriga rörelseintäkter		
Koncerngemensamma tjänster[1)]	72	–
Summa övriga rörelseintäkter	**72**	**–**
Övriga rörelsekostnader		
Koncerngemensamma tjänster[2)]	–22	–
Valutakursdifferenser, netto	–1	0
Övriga rörelsekostnader[3)]	–92	–6
Summa övriga rörelsekostnader	**–115**	**–6**

1) Intäkter avser tjänster för gemensamma koncernfunktioner i Moderbolaget.

2) Kostnader avser tjänster för gemensamma koncernfunktioner i Epiroc Rock Drills AB.

3) Övriga rörelsekostnader avser engångskostnader på grund av uppdelningen av Atlas Copco koncernen.

A4. Finansiella intäkter och kostnader

	2018	2017
Ränteintäkter		
– likvida medel	0	–
– fordringar på koncernföretag	17	–
– övrigt	–	0
Finansiella intäkter	**17**	**0**
Räntekostnader		
– räntebärande skulder	–33	–
– skulder till koncernföretag	–1	0
– övrigt	0	–
Finansiella kostnader	**–34**	**0**
Finansiella kostnader, netto	**–17**	**0**

A5. Bokslutsdispositioner

	2018	2017
Lämnade koncernbidrag	–	–4 127
Erhållna koncernbidrag	4 424	4 141
Summa	**4 424**	**14**

A6. Inkomstskatt

	2018	2017
Aktuell skatt	–931	–
Uppskjuten skatt	4	0
Summa	**–927**	**0**

	2018	2017
Resultat före skatt	4 208	0
Svensk inkomstskatt i %	22	22
Inkomstskatt baserad på resultat före skatt	–926	0
Skatteeffekt av:		
Ej avdragsgilla kostnader	–4	0
Ej skattepliktiga intäkter	3	0
Justeringar från tidigare år	0	0
Summa	**–927**	**0**
Effektiv skatt i %	22,0	11,9

A7. Immateriella tillgångar

	Aktiverade utgifter för datorprogram	
	2018	2017
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	–	–
Investeringar	1	–
Vid årets slut	**1**	**–**
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	–	–
Årets avskrivningar	–	–
Vid årets slut	**–**	**–**
Redovisat värde		
Vid årets början	–	–
Vid årets slut	**1**	**–**

A8. Materiella anläggningstillgångar

2018	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Summa
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Vid årets början	3	0	3
Investeringar	2	3	5
Omklassificering	–1	1	0
Vid årets slut	**4**	**4**	**8**
Ackumulerade avskrivningar			
Vid årets början	0	0	0
Årets avskrivningar	0	1	1
Vid årets slut	**0**	**1**	**1**
Redovisat värde			
Vid årets början	3	0	3
Vid årets slut	**4**	**3**	**7**

2017	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Summa
Ackumulerade anskaffningsvärden			
Vid årets början	–	–	–
Investeringar	3	–	3
Vid årets slut	**3**	**–**	**3**
Ackumulerade avskrivningar			
Vid årets början	–	–	–
Årets avskrivningar	–	–	–
Vid årets slut	**–**	**–**	**–**
Redovisat värde			
Vid årets början	–	–	–
Vid årets slut	**3**	**0**	**3**

A9. Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder redovisade i balansräkningen härrör till följande;

Uppskjutna skattefordringar och skatteskulder

	2018			2017		
	Tillgångar	Skulder	Netto	Tillgångar	Skulder	Netto
Pensioner och liknande förpliktelser	1	–	1	0	–	0
Övriga avsättningar	3	–	3	–	–	–
Summa	**4**	**–**	**4**	**0**	**–**	**0**

	2018	2017
Vid årets början, netto	0	–
Redovisat i årets resultat	4	0
Vid årets slut, netto	**4**	**0**

A10. Andelar i koncernföretag

	2018	2017
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	45 571	–
Investeringar	–	34 500
Aktieägartillskott	205	11 071
Vid årets slut	**45 776**	**45 571**

För ytterligare information avseende koncernföretag, se not A21.

A11. Övriga finansiella tillgångar

	2018	2017
Fordringar på koncernföretag	5 031	–
Kapitalförsäkringar	4	0
Vid årets slut	**5 035**	**0**

Kapitalförsäkringar avser avgiftsbestämda pensionsplaner och ställs som säkerhet till förmånstagaren (se not A15 och A20).

A12. Övriga fordringar

	2018	2017
Fordringar på koncernföretag	5 517	4 552
Finansiella tillgångar klassificerade som lånefordringar och kundfordringar – övriga fordringar	3	1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	32	1
Vid årets slut	**5 552**	**4 554**

A13. Likvida medel

	2018	2017
Likvida medel	1	–
Vid årets slut	**1**	**–**

A14. Eget kapital

Se not 20 i koncernredovisningen för information om aktietransaktioner, föreslagen utdelning 2018 och mandat godkända av bolagsstämman.

Moderbolagets egna kapital innefattar reservfond som är en del av bundet eget kapital och är inte utdelningsbar.

A15. Pensioner och liknande förpliktelser

	2018			2017		
	Avgifts-bestämda pensionsplaner	Förmåns-bestämda pensionsplaner	Summa	Avgifts-bestämda pensionsplaner	Förmåns-bestämda pensionsplaner	Summa
Vid årets början	0	0	0	–	–	–
Avsättningar	4	2	6	0	0	0
Vid årets slut	**4**	**2**	**6**	**0**	**0**	**0**

Moderbolaget har kapitalförsäkringar på 4 (0) hänförliga till avgiftsbestämda pensionsplaner. Försäkringarna redovisas som övriga finansiella tillgångar och ställs som säkerhet till förmånstagaren.

Beskrivning av förmånsbestämda pensionsplaner
Moderbolaget har två förmånsbestämda pensionsplaner. ITP-planen är en slutlönebaserad pensionsplan som omfattar huvuddelen av tjänstemännen i Epiroc AB och förmånerna tryggas genom en pensionsstiftelse. Den andra planen hänför sig till en grupp anställda som tjänar mer än tio inkomstbasbelopp och som har valt bort ITP-planen. Denna plan är försäkrad.

	2018			2017		
	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa
Redovisade belopp för förmånsbestämda förpliktelser	–	2	2	–	0	0
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	–	–	–	–	–	–
Nuvärdet för nettoförpliktelser	**–**	**2**	**2**	**–**	**0**	**0**
Ej redovisade överskott	–	0	0	–	0	0
Nettobelopp redovisat i balansräkningen	**0**	**2**	**2**	**–**	**0**	**0**

Förändring av redovisade belopp för förmånsbestämda förpliktelser

	2018			2017		
	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets början	–	0	0	–	–	–
Kostnader för pensioner intjänade under året	–	2	2	–	0	0
Räntekostnader	–	0	0	–	0	0
Förmånsbestämda förpliktelser vid årets slut	**0**	**2**	**2**	**–**	**0**	**0**

Pensioner i egen regi

	2018	2017
Kostnader exkl. ränta	2	0
Summa	**2**	**0**
Pensionering genom försäkring		
Kostnader för pensioner intjänade under året	4	0
Summa	**4**	**0**
Nettokostnader för pensioner, exkl. skatter	**6**	**0**
Särskild löneskatt på pensionskostnader	1	0
Summa	**7**	**0**

A16. Övriga avsättningar

	2018	2017
Vid årets början	0	0
Under året		
– gjorda avsättningar	180	0
– utnyttjade avsättningar	–19	–
Vid årets slut	**161**	**0**

Övriga avsättningar omfattar främst avsättningar hänförliga till personaloptionsprogram redovisade enligt IFRS 2 och UFR 7.

A17. Räntebärande skulder

		2018		2017	
	Förfall	Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Långfristiga					
Euro MTN Program 1 250 MSEK, Fast	2023	1 247	1 258	–	–
Euro MTM Program 750 MSEK, Rörligt	2023	748	752	–	–
Bilaterala lån 100 MEUR, Rörligt	2022	1 028	1 034	–	–
Bilaterala lån 2 000 MSEK, Rörligt	2023	2 000	2 045	–	–
Summa långfristiga räntebärande skulder		**5 023**	**5 089**	**–**	**–**
Kortfristiga					
Kortfristiga räntebärande skulder till koncernföretag		–	–	2 081	2 081
Brygglån		1 000	1 000	–	–
Summa kortfristiga räntebärande skulder		**1 000**	**1 000**	**2 081**	**2 081**
Vid årets slut		**6 023**	**6 089**	**2 081**	**2 081**
Varav externa räntebärande skulder		***5 023***	***5 089***	**–**	**–**

Skillnaden mellan redovisat värde och verkligt värde hänger samman med värderingsmetoder eftersom vissa skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde och inte till verkligt värde. Förändringar i räntenivåer och kreditmarginaler ger upphov till skillnaden mellan verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde.

A18. Övriga skulder

	2018	2017
Leverantörskulder	10	5
Skuld till övriga koncernbolag	2	4 126
Övriga finansiella skulder	2	1
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	38	6
Vid årets slut	**54**	**4 138**

Upplupna kostnader inkluderar poster såsom sociala avgifter, semesterlöneskuld och upplupna räntor.

A19. Finansiell riskhantering

Finansiell kreditrisk

	2018	2017
Likvida medel	1	–
Fordringar på koncernföretag	5 517	4 552
Summa	**5 518**	**4 552**

Finansiell kreditrisk
Finansiell kreditrisk är risken att Moderbolaget inte erhåller betalning från sina motparter rörande Moderbolagets investeringar, bankinsättningar eller genomförda säkringar med derivatinstrument. För vidare information om investeringar och derivathandel, se not 27 i koncernredovisningen.

Tabellen ovan visar den verkliga riskexponeringen för Moderbolagets finansiella instrument per 31 december.

A20. Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

	2018	2017
Ställda säkerheter för pensionsåtaganden		
Kapitalförsäkringar	4	0
Summa	**4**	**0**
Eventualförpliktelser		
Borgensförbindelser och övriga eventualförpliktelser		
– för externa parter	3	–
– för koncernföretag	78	–
Vid årets slut	**81**	**0**

Borgensförbindelser och övriga eventualförpliktelser inkluderar kommersiella och finansiella bank och moderbolagsgarantier.

A21. Direktägda dotterföretag

	2018			2017		
	Antal aktier	Andel (%)	Redovisat värde	Antal aktier	Andel (%)	Redovisat värde
Epiroc Rock Drills AB, 556077-9018, Örebro	1 026 897	100	45 776	1 026 897	100	45 571
Redovisat värde, 31 december			**45 776**			**45 571**

A22. Närstående

Relationer
Moderbolaget har närstående relationer med sina största aktieägare, dotterföretag, intresseföretag och joint ventures samt med styrelseledamöter och koncernledning. Moderbolagets största aktieägare, Investor AB, kontrollerar cirka 23% av rösterna i Epiroc AB. Moderbolagets direktägda dotterföretag redovisas i not A21 och andra direkt och indirekt ägda operativa dotterföretag redovisas på sidorna som följer.

Information om styrelseledamöter och koncernledning presenteras på sidorna 87–89.

Transaktioner och utestående balanser
Koncernen har inte haft några transaktioner med Investor AB under året, och har inga utestående balanser med Investor AB. Investor AB har även bestämmande eller betydande inflytande i andra företag som Epiroc AB kan göra affärer med i den ordinarie verksamheten. Alla sådana transaktioner görs på affärsmässiga villkor.

I tabellen nedan redovisas Moderbolagets transaktioner med koncernföretag:

	2018	2017
Intäkter		
Koncernbidrag	4 424	4 141
Ränteintäkter	17	–
Kostnader		
Koncernbidrag	–	–4 127
Räntekostnader	–1	0
Fordringar	**5 517**	**4 552**
Skulder	**2**	**6 206**
Garantiförbindelser	**78**	**–**

Direkt och indirekt ägda holdingbolag och operativa koncernföretag (exklusive filialer), redovisade per land.

Land	Företag	Säte
Argentina	Epiroc Argentina S.A.C.I	Buenos Aires
Australien	Epiroc Australia Pty Ltd	Blacktown
	Epiroc Financial Solutions Australia Pty Ltd	Blacktown
	Epiroc ProReman Pty Ltd	Blacktown
	Epiroc South Pacific Holdings Pty Ltd	Blacktown
Bolivia	Epiroc Bolivia Equipos y Servicios S.A.	La Paz
Bosnien-Herzegovina	Epiroc B-H d.o.o.	Sarajevo
Botswana	Epiroc Botswana (Pty) Ltd	Gaborone
Brasilien	Epiroc Brasil Comercializacao De Produtos E Servicos Para Mineracao E Construcao Ltda	Sao Paulo
Bulgarien	Epiroc Bulgaria EOOD	Sofia
Burkina Faso	Epiroc Burkina Faso SARL	Ouagadougou

Land	Företag	Säte
Chile	Epiroc Chile S.A.C.	Santiago
	Epiroc Financial Solutions Chile Ltda	Santiago
Colombia	Epiroc Colombia S.A.S	Bogota
Demokratiska republiken Kongo	Epiroc DRC SARL	Lubumbashi
Ecuador	Epiroc Ecuador S.A.	Guayaquil
Estland	Sautec AS	Tallinn
Filippinerna	Epiroc Philippines Inc.	Laguna
Finland	Epiroc Finland Oy Ab	Vanda
	Oy Epiroc Drilling Tools Ab	Tammerfors
Frankrike	Epiroc France S.A.S.	Cergy Pontoise
Förenade arabemiraten	Epiroc Middle East FZE	Dubai
Ghana	Secoroc Ghana Ltd	Accra
Grekland	Epiroc Hellas S.A.	Aten

A22. Närstående, forts.

Land	Företag	Säte
Hongkong	Epiroc Hong Kong Ltd	Hongkong
Indien	Epiroc Mining India Ltd	Pune
Indonesien	PT Epiroc Southern Asia	Jakarta
Italien	Epiroc Italia S.r.l.	Milano
	Epiroc Stonetec S.r.l.	Bagnolo Piemonte
Japan	Epiroc Japan KK	Kanagawa
Kanada	Epiroc Canada Holding Inc.	Toronto
	Epiroc Canada Inc.	Toronto
Kazakhstan	Epiroc Central Asia LLP	Astana
Kenya	Epiroc Eastern Africa Ltd	Nairobi
Kina	Epiroc (Nanjing) Construction and Mining Equipment Co., Ltd	Nanjing
	Epiroc (Shenyang) Trading Co., Ltd	Shenyang
	Epiroc (Zhangjiakou) Construction & Mining Equipment Co., Ltd	Zhangjiakou
	Epiroc Financial Leasing Co., Ltd	Shanghai
	Epiroc Trading Co., Ltd	Nanjing
	GIA (Shanghai) Mining Equipment Co., Ltd	Shanghai
	Shandong Rock Drilling Tools Co., Ltd	Shandong
Kroatien	Epiroc Croatia d.o.o.	Zagreb
Mali	Epiroc Mali SARL	Bamako
Marocko	Epiroc Maroc SARL	Casablanca
Mexiko	Epiroc México, S.A. de C. V.	Tlalnepantla
Mongoliet	Epiroc Mongolia LLC	Ulan Bator
Mozambique	Epiroc Moçambique Limitada	Maputo
Namibia	Epiroc Mining (Namibia) (Pty) Ltd	Windhoek
Norge	Epiroc Norge AS	Langhus
Panama	Epiroc Central América S.A.	Panama
Peru	Epiroc Perú S.A.	Lima
Polen	Epiroc Polska Sp. z o.o.	Warszawa
Portugal	Epiroc Portugal Unipessoal Lda	Porto Salvo
Ryssland	Epiroc RUS LLC	Moskva
Schweiz	Epiroc Meyco AG	Frauenfeld
Serbien	Epiroc Srbija a.d.	Belgrad
Spanien	Epiroc Minería e Ingeniería Civil España, S.L.U	Coslada
Storbritannien	Epiroc UK and Ireland Ltd	Hemel Hempstead
Sverige	Construction Tools PC AB	Kalmar
	Epiroc Drilling Tools AB	Fagersta
	Epiroc Financial Solutions AB	Nacka
	Epiroc Rock Drills AB	Örebro
	Epiroc Sweden AB	Norsborg
	Epiroc Treasury AB	Nacka
	Epiroc Welltech AB	Partille
Sydafrika	Atlas Copco Investment Company (Pty) Ltd	Johannesburg
	Atlas Copco Secoroc (Pty) Ltd	Johannesburg
	Coalfields Drilling Services (Pty) Ltd	Johannesburg
	Epiroc Holdings South Africa (Pty) Ltd	Boksburg
	Epiroc South Africa (Pty) Ltd	Boksburg
Sydkorea	Epiroc Korea Co., Ltd	Seongnam
Tanzania	Epiroc Tanzania Ltd	Dar es Salaam
Thailand	Epiroc (Thailand) Ltd	Bangna
Tjeckien	Epiroc Czech Republic s.r.o.	Prag
Turkiet	Epiroc Makina AS	Istanbul
Tyskland	Anbaufräsen PC GmbH	Thüringen
	Construction Tools GmbH	Essen
	Epiroc Deutschland GmbH	Essen
Ukraina	Epiroc Ukraine LLC	Kiev
USA	Epiroc Drilling Solutions LLC	Garland
	Epiroc Drilling Tools LLC	Grand Prairie
	Epiroc Financial Solutions USA LLC	Parsippany
	Epiroc North America Corp	Garland
	Epiroc USA LLC	Commerce City
Uzbekistan	Epiroc Tashken LLC	Tashkent
Zambia	Epiroc Zambia Ltd	Chingola
Zimbabwe	Epiroc Zimbabwe (Private) Ltd	Harare
Österrike	Epiroc Österreich GmbH	Wien

A23. Händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter balansdagen.

Styrelsens underskrifter

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. Årsredovisningen respektive koncernredovisningen ger en rättvisande bild av moderbolagets och koncernens ställning och resultat.

Förvaltningsberättelsen för koncernen respektive moderbolaget ger en rättvisande översikt över utvecklingen av koncernens och moderbolagets verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Nacka den 1 mars 2019

Ronnie Leten
Ordförande

Per Lindberg
VD och koncernchef

Lennart Evrell
Styrelseledamot

Johan Forssell
Styrelseledamot

Jeane Hull
Styrelseledamot

Ulla Litzén
Styrelseledamot

Astrid Skarheim Onsum
Styrelseledamot

Anders Ullberg
Styrelseledamot

Gustav El-Rachidi
Facklig företrädare

Kristina Kanestad
Facklig företrädare

Mårten Karlsson
Facklig företrädare

Bengt Lindgren
Facklig företrädare

Vår revisionsberättelse har lämnats den 1 mars 2019

Deloitte AB

Thomas Strömberg
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Epiroc AB organisationsnummer 556041-2149

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Epiroc AB för räkenskapsåret 2018-01-01 – 2018-12-31 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 56–64. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 24–37 och 65–122 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 56–64. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovis-ningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Redovisning av intäkter i korrekt period

Koncernens försäljning består av produkt och produktrelaterade erbjudanden omfattande utrustning, service och uthyrning till kunder i flera olika länder. Leveranstiden för de olika erbjudandena varierar från en specifik tidpunkt till tidsspann som sträcker sig över flera år och försäljningsavtalen kan innehålla komplexa villkor som återköpsåtaganden, returrätt samt att en enskild transaktion kan innehålla separata intäktskomponenter som produktleverans, installation och service av såld utrustning. Dessa komplexa förhållanden som hanteras av flertalet dotterbolag kräver riktlinjer och rutiner likväl som bedömningar av företagsledningen för att fastställa lämplig metod och period för korrekt intäktsredovisning.

Koncernens principer för redovisning av intäkter samt uppskattningar och bedömningar framgår av not 1 och 2. I not 4 lämnas tilläggsupplysningar för intäkter fördelat på olika produkterbjudanden och geografiska områden.

Våra granskningsåtgärder

Vår revision omfattade bland annat följande granskningsåtgärder:

- granskning av koncernens principer för redovisning av intäkter för att verifiera efterlevnad av IFRS,
- analytisk granskning av intäkter uppdelat på olika produkterbjudanden och geografiska områden, samt
- granskning på stickprovsbasis av försäljningstransaktioner för redovisning av intäkter i rätt period.

Värdering av kundfordringar

Koncernens kundfordringar uppgår till betydande belopp från dess försäljning till kunder i mer än 150 länder. Det finns en risk att vissa kundfordringar inte kommer att betalas. Risken kan vara högre i vissa geografiska områden på grund av svagare ekonomiska förhållanden eller geopolitiska osäkerheter. Rutiner för att uppbära inbetalningar och utvärdera kunders betalningsförmåga tillsammans med ändamålsenliga redovisningsprinciper för avsättningar för osäkra fordringar är viktiga faktorer för att säkerställa en rättvis värdering av kundfordringar.

För koncernens redovisningsprinciper för nedskrivning av kundfordringar se not 1, för avsättningar för osäkra kundfordringar se not 17 samt not 27 för åldersfördelning av kundfordringar.

Våra granskningsåtgärder

Vår revision omfattade bland annat följande granskningsåtgärder:

- granskning av koncernens principer för redovisning av osäkra fordringar för att verifiera efterlevnad av IFRS,
- utvärdering av rutiner och kontroller för kreditbedömningar och godkännande av kreditnivåer,
- bekräftelse på stickprovsbasis av kundfordringar mot kundsaldobesked alternativt mot efterföljande erhållna inbetalningar, samt
- utvärdering av företagsledningens uppskattningar för avsättning av osäkra kundfordringar.

Värdering av varulager

Koncernen innehar betydande lager av varor och reservdelar som tillverkas och innehas av olika produktionsföretag och kundcenter i många länder. Värdering av lager kräver tydliga riktlinjer och är föremål för företagsledningens uppskattningar för att bestämma dess anskaffningskostnad, bedömningar av dess säljbarhet och nettoförsäljningsvärde samt av rutiner för säker lagerhållning och spårning av lagerartiklar.

För koncernens principer för redovisning av varulager samt uppskattningar och bedömningar, se not 1, och för tilläggsupplysningar om inkuransavsättningar hänförliga till varulager, se not 16.

Våra granskningsåtgärder
Vår revision omfattade bland annat följande granskningsåtgärder:
- granskning av koncernens redovisningsprinciper och enskilda enheters redovisning av varulager för att verifiera efterlevnad av IFRS,
- observationer vid lagerinventeringar,
- granskning på sticksprovsbasis av varulagervärderingar,
- utvärdering av företagsledningens uppskattningar av inkuransreserver, samt
- granskning av elimineringar av internvinster i varulager.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen
Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1–23, 49–55 och 137–143. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestrykande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifierats ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar
Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:
- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om eventuellt betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och

ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Epiroc AB för räkenskapsåret 2018-01-01 – 2018-12-31 av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 56–64 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevU 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplysningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2–6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

Deloitte AB, utsågs till Epiroc ABs revisor av bolagsstämman 2018-04-25 och har varit bolagets revisor sedan 2010-06-17.

Stockholm den 1 mars 2019

Deloitte AB

Thomas Strömberg
Auktoriserad revisor

Noter till hållbarhetsresultatet [1)]

Ekonomiskt värde	Not	2015	2016	2017	2018	Mål 2018*	Mål 2019*
Direkt ekonomiskt värde							
Intäkter [2)]		29 030	27 490	31 675	38 500		
Fördelat ekonomiskt värde							
Rörelsekostnader [3)]		17 746	16 145	18 651	23 501		
Löner och andra kontanta ersättningar samt övriga sociala avgifter		5 933	6 583	6 862	7 433		
Kostnader för finansiärer [4)]		667	731	5 547	365		
Betalning av skatter till den offentliga sektorn		1 410	1 065	1 590	1 921		
Balanserat ekonomiskt värde		3 274	2 966	–975	5 280		
– Inlösen av aktier		–	–	–	–		
Vi lever upp till de högsta etiska normerna							
Andel chefer som har åtagit sig att följa uppförandekoden, %		–	–	–	91		
Andel chefer som har utbildat sig i uppförandekoden, %		–	–	–	91		
Betydande leverantörer som åtagit sig att följa uppförandekoden, % [5)]	5	92	98	97	98	98	100
Betydande agenter, återförsäljare och distributörer som åtagit sig att följa uppförandekoden, % [6)]	5	–	–	–	75	75	83
Vi investerar i säkerhet och välbefinnande							
Antal olyckor med frånvaro (LTIs) [7)]	6	116	91	113	99		
Antal olyckor med frånvaro per en miljon arbetstimmar (LTIFR) [7)]	6	4,6	3,8	4,3	3,4	3,5	3,2
Förlorade dagar till följd av olyckor med frånvaro, per en miljon arbetstimmar [7)]	6	159	158	93	97		
Antal olyckor utan frånvaro (MTIs) [7)]	6	–	–	–	158		
Antal olyckor utan frånvaro per en miljon arbetstimmar [7)]	6	–	–	–	5,4		
Antal registrerade olyckor per en miljon arbetade timmar (TRIFR)	6	–	–	–	8,9	8,5	7,4
Dödsfall		0	0	1	0	0	0
Frånvaro på grund av sjukdom, %		2,0	2,1	2,1	2,1		
Frånvaro på grund av sjukdom och olyckor, %		2,1	2,3	2,2	2,2	<2,5	<2,5
Vi använder resurser på ett ansvarsfullt och effektivt sätt							
Förnybar energi från verksamheten, % av total energiförbrukning		48	45	45	49		
Förnybar energi från verksamheten inkl. förnybar av mix, % av total energi [8)]		–	55	55	60	59	60
Direkt energiförbrukning i GWh [9)]		34	29	27	30		
Indirekt energiförbrukning i GWh [9)]		127	124	129	142		
Total energiförbrukning i GWh [9)]		162	153	155	172		
Total energiförbrukning i MWh/KSV [9)]		9,8	9,3	8,5	7,6	7,8	6,7
Koldioxidutsläpp '000 ton (direkt energi) – scope 1 [10)]		7	6	6	6		
Koldioxidutsläpp '000 ton (indirekt energi) – scope 2 [10)]		28	26	28	29		
Koldioxidutsläpp '000 ton (total energi) – scope 1+2 [10)]		35	32	34	35		
Koldioxidutsläpp '000 ton (total energi) – scope 1+2 - (Lokal metod) [11)]		39	36	37	40		
Koldioxidutsläpp '000 ton (transporter) – scope 3 [10)]		100	92	114	128		
Koldioxidutsläpp ton (transporter)/KSV [10)]		6,0	5,6	6,2	5,6	4,8	5,3
Andel återanvänt eller återvunnet avfall, %		96	96	97	97		
Vattenförbrukning i områden med vattenrisk ('000 m^3) [12)]		86	76	67	65		
Vattenförbrukning i områden med vattenrisk (i m^3)/KSV [12)]		5,2	4,6	3,7	2,9	3,4	2,8

Vi växer med passionerade medarbetare och djärva ledare	Not	2015	2016	2017	2018	Mål 2018*	Mål 2019*
Andel tjänstemän, %		53	53	51	51		
Andel arbetare, %		47	47	49	49		
Personalomsättning tjänstemän, %	8	5,7	4,8	5,7	7,4		
Personalomsättning arbetare, %	8	5,0	4,3	4,7	7,4		
Total personalomsättning, egen uppsägning, %	8	5,0	4,6	5,2	7,4		
Årligt medarbetarsamtal, %		83	90	87	88		
Andel kvinnor, periodens slut, %		14,7	15,1	15,7	16,0	16,3	16,6
Andel kvinnor i chefspositioner, periodens slut, %		16,8	20,3	18,2	20,0	19,5	21,5
Nyanställda kvinnor i koncernen, andel av total extern rekrytering, %		15,2	15,9	18,4	17,4		
Nationaliteter bland de högsta cheferna, antal		–	–	–	30		

* Epirocs nyckeltal för hållbarhet.

Fotnoter till sida 126–127

1) Beräkningar enligt GRI Standards Guidelines, www.globalreporting.org.
2) Intäkter omfattar intäkter, övriga rörelseintäkter, finansiella intäkter, resultat från avvecklade verksamheter och andelar av intresseföretags resultat.
3) Rörelsekostnader omfattar kostnad för sålda varor, utgifter för marknadsföring, administration, forskning och utveckling och övriga utgifter med avdrag för ersättning till löner och förmåner. När KSV presenteras i relation till hållbarhetsinformation avses kostnad för sålda varor till standardpris i MSEK.
4) Kostnader för finansiärer, inklusive finansiella kostnader och utdelning, men exklusive inlösen och återköp av aktier.
5) Sedan 2017 omfattar rapporteringen gällande affärspartner i årsredovisningen även distributionscenter, utöver den tidigare omfattningen som endast gällde produktionsenheter. Förändringen har inte någon betydande inverkan på nyckeltalen jämfört med tidigare år.
6) Under 2018 omfattar agenters, återförsäljares och distributörers data marknadsbolag, distributionscenter och produktionsenheter.
7) Under 2018 ändrades säkerhetsrapporteringen från olyckor och incidenter till olyckor med frånvaro (LTIs) och olyckor utan frånvaro (MTIs) för bättre anpassning till övriga gruvindustrin. Olyckor med frånvaro (LTIs) har samma definition som det som tidigare benämndes som olyckor. Olyckor utan frånvaro (MTIs) ersatte incidenter med sin nya definition. Olyckor utan frånvaro (MTIs) omfattar inte skador som behandlas med första hjälpen, vilket incidenter gjorde.
8) Förnybar av mix saknar certifikat eller liknande uttalande från energileverantören med försäkran om att endast förnyelsebara energikällor använts för levererad elektricitet eller fjärrvärme enligt underliggande kontrakt. Målsättning för 2019 visar ej någon förbättring jämfört med 2018 på grund av lägre förväntad andel förnybar energi inkl. förnybar mix i förvärvade bolag under 2019.
9) Total energiförbrukning inkluderar både indirekt och direkt energi. I beräkningen av indirekt energi, dvs energi inköpt från externa källor, ingår elektricitet och fjärrvärme. I beräkningen av direkt energi, som genereras på plats av företaget för dess egen produktion eller verksamhet, ingår samtliga bränslen som används på plats och inkluderar diesel, bensin, kol, biobränsle, propan och naturgas.
10) Standardiserade omräkningsfaktorer publicerade av Greenhouse Gas Protocol Initiative och International Energy Agency används för att beräkna koldioxidutsläpp, se www.ghgprotocol.org och www.iea.org. Senaste inköpet består av faktorer fram till år 2012.
11) En lokalbaserad metod återspeglar den genomsnittliga intensiteten hos utsläpp av växthusgaser i elnätet där energiförbrukningen sker, främst med hjälp av elnätets genomsnittsfaktor för utsläpp. En marknadsbaserad metod återspeglar utsläpp från el som en organisation målmedvetet har valt (eller dess frånvaro av val).
12) Kartläggning av vattenrisker genomfördes med hjälp av kartor över vattenrisker som tagits fram av ett externt analysföretag. Kategorierna "mellan", "hög" och "extrem" vattenrisk inkluderas i Epirocs avgränsning.

Översikt över noter*

1. Vår strategi för hållbarhetsrapportering
2. Hållbarhetsstyrning
3. Väsentlighet
4. FN:s mål för hållbar utveckling – hur vi bidrar
5. Vi lever efter de högsta etiska normerna
6. Vi investerar i säkerhet och välbefinnande
7. Vi använder resurser på ett ansvarsfullt och effektivt sätt
8. Vi växer med passionerade medarbetare och djärva ledare

* Ytterligare information finns på s. 38–49

1. Vår strategi för hållbarhetsrapportering

Om hållbarhetsredovisningen
Detta är den första hållbarhetsredovisningen för Epiroc som separat koncern efter avknoppningen från Atlas Copco och utdelningen och noteringen av aktierna i Epiroc AB på Nasdaq Stockholm. Mellan 2001 och 2017 redovisades hållbarhetsfrågor i enlighet med Global Reporting Initiative (GRI) som en del av Atlas Copcos årsredovisning.

Omfattningen
Hållbarhetsredovisningen ingår i denna års- och hållbarhetsredovisning 2018 och innehåller information om alla aspekter där Epiroc har en betydande ekonomisk, miljömässig och social påverkan. Redovisningen avser Epirocs verksamhet för räkenskapsåret 2018, om inte annat anges.

De enheter som omfattas är företag där Epiroc har operativ kontroll, det vill säga de företag som Epiroc AB i egenskap av moderbolag indirekt eller direkt äger. I slutet av 2018 var antalet dotterbolag 89, plus 4 intressebolag.

Denna första rapport är upprättad i enlighet med GRI Standards Version 2016, tillämpningsnivå "Core"och omfattar sidorna 20–23, 38–49 och 126–135. GRI-index finns på www.epirocgroup.com/se/sustainability. Hållbarhetsredovisningen omfattar även den lagstadgade hållbarhetsrapporten enligt 6 kapitlet 11 § i årsredovisningslagen, inklusive kraven på redovisning av hållbarhet.

Epiroc skrev 2018 under FN:s Global Compact, ett strategiskt initiativ för företag som förbinder sig att driva sin verksamhet i enlighet med tio universellt accepterade principer om mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga frågor, miljö och korruption. Denna rapport är också vår Communication on Progressrapport (COP) om resultaten i förhållande till FN:s Global Compacts tio principer. Den finns på Epirocs hemsida och på FN:s Global Compacts hemsida på www.unglobalcompact/participation/report/cop.

Denna års- och hållbarhetsredovisning innehåller information om hållbarhetsaspekter som är nödvändiga för att förstå Epirocs utveckling och resultat, samt påverkan från verksamheten. Epiroc betraktar hållbarhet som en integrerad del av sin verksamhet och för att ge en mer komplett bild av verksamheten har miljöinformation och social information integrerats i årsredovisningen där så är lämpligt. Dessutom lämnas information om väsentliga områden, risker, relevanta, policyer, aktiviteter och resultat. Ambitionen är att denna integrerade redovisning ska ge investerare och intressenter en heltäckande och lättillgänglig överblick över Epirocs viktigaste verksamheter.

Ändringar i redovisningen
Väsentliga förändringar jämfört med föregående redovisningsperiod (för referens se Atlas Copcos årsredovisning 2017) är följande:
- De konsoliderade målen och utfallen för säkerhetsfrågor redovisas som olyckor med frånvaro (LTI) och olyckor utan frånvaro (MTI) istället för olyckor och incidenter.
- Nya rapporteringskrav enligt GRI Emissions Standard. Koldioxidutsläpp enligt lokalbaserad metod redovisas tillsammans med den tidigare marknadsbaserade metoden.
- Utökad affärspartnerredovisning inklusive agenter, återförsäljare och distributörer och deras efterlevnad av Epirocs uppförandekod.

Målgrupp
De primära målgrupperna för redovisningen är investerare och aktieägare. Andra intressenter som kunder, leverantörer, anställda och samhället kommer också att finna sina viktigaste frågor besvarade i denna redovisning.

Granskning
Års- och hållbarhetsredovisningen har granskats och godkänts av Epirocs koncernledning och Epirocs styrelse. Hållbarhetsinformationen i års- och hållbarhetsredovisningen 2018 har varit föremål för översiktlig granskning av Deloitte AB. Revisorernas bestyrkanderapport finns på sidan 136.

Datainsamling, beräkning och rapportering
Hållbarhetsredovisningen och bolagsstyrningsrapporten är integrerade i årsredovisningen 2018. Redovisade fakta och siffror har verifierats i enlighet med Epirocs rutiner för intern kontroll. Datainsamlingen är integrerad i vårt redovisningskonsolideringssystem och samlas in kvartalsvis. När en omräkning av historiskt redovisade siffror görs kan det bero på en ändring av beräkningsmetoden eller omfattningen. Redovisade värden korrigeras normalt inte retroaktivt.

Miljödata omfattar produktionsenheter och distributionscenter. Affärspartnerdata omfattar produktionsenheter och distributionscenter. Data om affärspartners som rör agenter, återförsäljare och distributörer omfattar även marknadsbolag. Medarbetardata omfattar all verksamhet. Ansvaret för redovisningen vilar på den verkställande direktören för varje bolag. Data redovisas på lokal driftsenhetsnivå, aggregerad efter division och gruppnivå. Dataverifieringen utförs på varje nivå innan man lämnar den in till externa revisorer för kontroll. Redovisningen av utsläpp av växthusgaser sker i enlighet med GHG Protocol (ghgprotocol.org) och internationella energiorganet (iea.org). Epiroc följer rekommendationen från Nätverket för transporter och miljön (NTM), som kan påverka redovisningsriktlinjerna för koldioxidutsläpp från transporter.

Epirocs väsentliga områden – hållbarhetsstyrning
Hållbarhetsstyrning (GRI:s Management Approach) efter väsentligt område inom områdena ekonomisk, miljömässig och social påverkan beskrivs närmare på nästkommande sidorna.

Externa nätverk
Epiroc är medlem eller representerat i ett antal nätverk av olika slag för att lära av, bidra till och påverka utvecklingen. Några exempel är:
- Näringslivets internationella råd (NIR)
- Swemin
- FN:s Global Compact Network Sverige
- EU:s batteriallians
- EIT RawMaterials
- Committee for European Construction Equipment, tekniska kommissionen
- Global Mining Guidelines Group
- Internationella föreningar för tunneldrivning och underjordiska utrymmen

2. Hållbarhetsstyrning

Hållbarhet och ansvarsfullt företagande är integrerade delar i alla våra strategiska prioriteringar och aktiviteter. Våra ambitioner är höga och vi arbetar aktivt med styrning genom att formulera mål, processer, policyer och riktlinjer som är grundläggande för vår verksamhet ur ett hållbarhets- och företagsansvarsperspektiv.

Bolagsstyrningssystem
Epirocs bolagsstyrningssystem utgör grunden för hur vi arbetar, och finns i Epiroc Way. Vår uppförandekod utgör grunden för vad vi gör och hur vi ska agera. Uppförandekoden innehåller åtaganden avseende följande:

- FN:s Global Compacts tio principer
- FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter
- Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- Internationella arbetsorganisationens förklaring om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet (ILO)
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag

Styrelsen beslutar om uppförandekoden. Alla anställda och chefer i Epiroc samt våra affärspartner, förväntas följa uppförandekoden.

Vår hållbarhetspolicy vägleder oss i vårt arbete med hållbarhetsfrågor. Mål och nyckeltal är baserade på väsentlighetsbedömningen (se s. 132) för att säkerställa att vi förblir konkurrenskraftiga, innovativa och etiskt sunda. Våra prioriteringar utvecklas genom intressenternas engagemang och integreras i koncernens strategi och planeringsprocess för att säkerställa att koncernen kan fånga upp möjligheter och samtidigt minska riskerna för verksamheten.

Hållbarhetspolicyn gäller för alla enheter inom Epiroc-koncernen. Det operativa ansvaret hos varje divisionschef, s.k. general managers och chef i koncernen omfattar alla hållbarhetsaspekter samt kommunikation och genomförande av policyn och dess anda.

Frågor om hållbarhet och ansvarsfullt företagande är förankrade på de högsta nivåerna inom Epiroc, inklusive styrelsen. Koncernchefen har det yttersta ansvaret för hållbarhetsfrågor och koncernledningen ansvarar för att formulera och integrera hållbarhets- och företagsansvarsstrategier samt mål och aktiviteter. Vice President Corporate Responsibility ansvarar för att koordinera och driva hållbarhet och ansvarsfullt företagande på koncernnivå och rapporterar till Senior Vice President Corporate Communication, medlem i koncernledningen. Hållbarhet integreras i det dagliga arbetet inom koncernen. För att stödja arbete som rör säkerhet, hälsa, miljö och kvalitet, har Epiroc ett s.k. SHEQ Council för säkerhet, hälsa, miljö och kvalitet, som omfattar representanter från varje division och relevanta koncernfunktioner. På samma sätt finns ett s.k. Sourcing Council när det gäller frågor för inköp.

Hållbarhetsstyrningen (GRI Management Approach) efter väsentligt område inom områdena ekonomisk, miljömässig och social påverkan beskrivs närmare på de följande sidorna.

Epirocs ledningssystem
Ledningssystemet börjar med Epiroc Way, som uppförandekoden är en viktig del av. Epiroc Way är tillgänglig för anställda via vårt intranät och är vårt enskilt viktigaste ledningsverktyg. Det innehåller policyer, riktlinjer, processer och instruktioner inom alla huvudområden, som omfattar ett antal olika frågor om hållbarhet och ansvarsfullt företagande såsom inköp, säkerhet, hälsa, miljö, trade compliance, skatt, anti-korruption och mänskliga rättigheter. Detta säkerställer ett ledningssystem som integrerar hållbarhets- och ansvarsfullt företagande i varje aspekt av hur vi bedriver verksamhet. Ledningssystemet är certifierat enligt ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 och OHSAS 18001:2007.

Dessutom finns det lokala policyer, instruktioner, riktlinjer, verktyg och ledningssystem som motsvarar de utmaningar som företaget står inför. Koncernledningen beslutar om strategier och nyckeltal (KPI) för lönsam tillväxt, hållbarhetsindikatorer och treåriga mål. Koncern-

Epirocs organisationsstruktur, hållbarhet
Koncernledningen ansvarar för att formulera och integrera hållbarhetsstrategier, mål och aktiviteter för hur väsentliga områden och deras relaterade effekter ska hanteras.

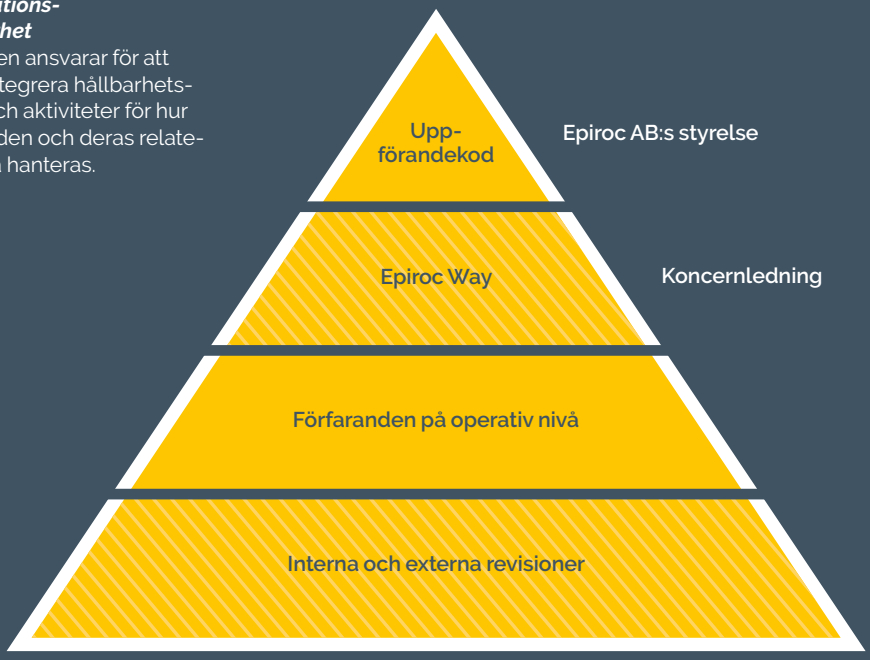

ledningen följer också upp och övervakar framstegen. Genomförandet görs av divisionerna. Divisionerna är de högsta operativa enheterna, som ansvarar för att leverera resultat i linje med de strategier och mål som ställts upp, för både finansiella och icke-finansiella mål. Mer information finns i bolagsstyrningsrapporten, sidorna 56–64.

Kris- och riskhantering
Epirocs förmåga att förebygga, upptäcka och hantera risker relaterade till verksamheten är avgörande för en effektiv styrning och kontroll. Att ha en effektiv riskhantering på plats är nyckeln ur både riskreducerings- och affärsmöjlighetsperspektiv.

Den övergripande riskhanteringen följer den decentraliserade strukturen i Epiroc och de lokala företagen ansvarar därför för att hantera, övervaka och regelbundet följa upp sin egen riskhantering. Koncernfunktionerna ansvarar för juridik, försäkring, finansförvaltning, skatt, styrning och redovisning samt tillhandahåller policyer, riktlinjer och instruktioner för riskhantering. Genomförandet granskas regelbundet genom interna och externa revisioner. En översikt finns i bolagsstyrningsrapporten, sidorna 56–64. Mer information om Epirocs riskhantering och processer för att hantera en störande och oväntad händelse som hotar att skada organisationen eller våra intressenter finns på sidorna 65–68.

Epirocs uppförandekod

Uppförandekoden är vår guide för att göra affärer etiskt och för att optimera de sociala och miljömässiga effekterna av vår verksamhet. Lagarna, miljöstandarderna och de sociala förhållandena varierar i de länder där vi är verksamma. Uppförandekoden är utformad för att säkerställa att vi alltid agerar i enlighet med de högsta etiska normer och med integritet. Det innebär att vi strävar efter att upprätthålla dessa höga standarder i alla länder där vi är verksamma, även i utmanande miljöer där den nationella lagstiftningen är svagare. Alla medarbetare och chefer i Epiroc samt våra affärspartner förväntas följa uppförandekoden.

Compliance Board
Med uppdraget att säkerställa att uppförandekoden genomförs och efterlevs skapades en s.k. Compliance Board under 2018. Dess uppdrag är att besluta, vägleda, stödja och följa upp genomförandet av uppförandekoden.

Compliance Board består av chefsjurist (ordförande), VD och koncernchef, Senior Executive Vice President Mining and Infrastructure, Senior Vice President Corporate Communications, Vice President Corporate Responsibility, Vice President Human Resources och Head of Internal Control and Assurance.

En fullständig version av Epirocs uppförandekod finns på www.epirocgroup.com/se/sustainability/code-of-conduct

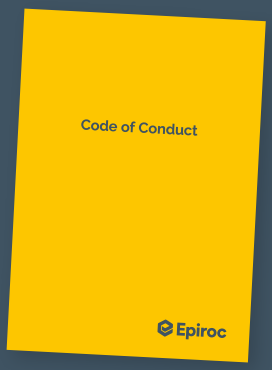

Epirocs policyer, riktlinjer och certifikat

Epiroc har undertecknat följande:
- FN:s Global Compact (UNGC)

Epiroc har förpliktat sig att uppfylla följande:
- FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter
- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- Internationella arbetsorganisationens förklaring om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet (ILO)
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- FN:s mål för hållbar utveckling

Hållbarhetspolicyer och riktlinjer
Vi har många interna policyer och riktlinjer som innefattar etiska frågor, kvalitets-, miljö-, arbets-, hälso- och säkerhetsfrågor. Exempel
- Hållbarhetspolicy (inklusive hälsa och säkerhet, kvalitets- och miljöfrågor)
- Alkohol- och drogpolicy
- Visselblåsarpolicy
- Inköpspolicy
- Riktlinjer för mångfald
- Skattepolicy

Epirocs certifierade ledningssystem
Vi arbetar med ett globalt certifierat ledningssystem som säkerställer att vår verksamhet granskar viktiga frågor, ställer upp mål, mäter prestanda, följer upp framsteg och förbättrar prestandan kontinuerligt. Certifieringsprogrammen kräver också dokumenterad delegering av ansvar på varje plats och att relevanta befogenheter upprätthålls. Följande standarder följs:
- ISO 1400:2015 (miljö)
- OHSAS 18001:2007 (arbetsmiljö)
- ISO 9001:2015 (kvalitet)

Alla produktionsenheter ska vara certifierade enligt ISO 14001 för att kunna hantera och minska sin miljöpåverkan. Förvärvade produktionsenheter certifieras normalt inom en tvåårsperiod. För alla större driftenheter strävar vi efter att bli trippelcertifierade för ISO 9001, ISO 14001 och OHSAS 18001. Alla produktionsenheter och distributionscenter samt alla marknadsbolag med över 70 anställda ska bli trippelcertifierade.

I slutet av 2018 utgör antalet obligatoriska enheter som inte är trippelcertifierade 6% av det totala antalet driftenheter. Samma mått för varje enskild certifiering är 5% för ISO 9001, 5% för ISO 14001 och 6% för OHSAS 18001. Dessa enheter är huvudsakligen förvärv som fortfarande ligger inom den rekommenderade tvååriga tidsramen för efterlevnad eller enheter som nyligen har omstrukturerats. Vissa enheter som ännu inte är trippelcertifierade håller på att bli det, och en mindre del har hittills saknat resurser för att åta sig att uppnå trippelcertifiering.

Hållbarhetsstyrning för Epiroc

Epirocs väsentliga områden	Epirocs hållbarhetsstyrning
Ekonomi	Ekonomi ansvarar för ekonomisk uppföljning och rapportering i allmänhet.
Miljö	Divisionen är vår operativa enhet på högsta nivån. En division har globalt ansvar för sitt produktsortiment och dess ledning leder och utvecklar verksamheten genom sina produktbolag, distributionscenter och marknadsbolag. Varje division har ett administrativt ansvar över ett antal driftenheter, t.ex. marknadsbolag eller produktbolag. Administrationsansvaret säkerställer förståelse och efterlevnad av koncernförfaranden i Epiroc Way, liksom alla juridiska krav. Cheferna för de operativa enheterna ansvarar för arbetet med förbättringar, med stöd av affärs- och ledningssystemen.
Arbetsfrågor	Ansvaret för och styrningen av hälsa och säkerhet vilar på divisionscheferna, och enhetscheferna ansvarar för att driva det operativt.
Mänskliga rättigheter	VD bär det yttersta ansvaret för att säkerställa att uppförandekoden genomförs och efterlevs. En chef ansvarar för att främja värderingarna i uppförandekoden och att hjälpa till att genomföra den gentemot alla sina anställda. Varje medarbetare ska vara medveten om och ta ansvar för att se till att uppförandekoden tillämpas. Det s.k. Sourcing Council ansvarar för inköpspolicyn, medan varje division ansvarar för att den efterlever innehållet.
Samhället	VD ansvarar för att styra Epirocs arbete med att följa lagen tillsammans med den juristfunktionen, som också formulerar policyer för korruptionsbekämpning och konkurrensfrågor.
Produktansvar	Divisionen har produkt- och produktionsansvar. Produkterna utvecklas i divisionens produktbolag i nära samarbete med divisionernas marknadsbolag. Produktbolaget stödjer marknadsbolaget med produktkunskap och produktmarknadsföring. Divisionernas produktbolag ansvarar för att säkerställa att förordningar, lagar och andra krav uppfylls. Varje division är ansvarig för att registrera klagomål om produkter och annan produktrelaterad hantering.

Epirocs intressentdialog

Vi interagerar regelbundet med våra intressenter inom ett antal olika ämnen, bland annat energiprestanda, produkteffektivitet, utsläpp, leverantörskedjan, hälsa och säkerhet, mångfald, arbetsvillkor, mänskliga rättigheter, korruption och andra hållbarhetsfrågor. Baserat på vår verksamhet har följande intressentgrupper identifierats som viktigast: kunder, medarbetare, aktieägare, affärspartner och samhälle.

Den pågående intressentdialogen

Intressenter	Definition	Dialogforum
Kunder	Befintliga och potentiella	Möten, interaktioner via marknadsbolag samt gemensamma projekt, utställningar, kundundersökningar, väsentlighetsanalysen
Medarbetare	Nuvarande och potentiella	Arbetsplatsmöten, ledningsmöten, interna råd, medarbetarundersökningar, resultatsgranskning, fackföreningar och andra samarbetsråd, medarbetarengagemang, väsentlighetsanalysen
Aktieägare	Nuvarande och potentiella aktieägare, investerare och analytiker	Investerar- och analytikermöten, kapitalmarknadsdagar, webbplats, års- och hållbarhetsredovisning, frågeformulär och enkäter, väsentlighetsanalysen
Affärspartner	Leverantörer, underleverantörer, konsortiepartner, agenter, distributörer och återförsäljare	Affärspartnerutvärderingar och revisioner, upphandlingar, möten, väsentlighetsanalysen, gemensamma projekt, utvecklingsprojekt
Samhället	Regeringar, lokalsamhällen, icke-statliga organisationer, industripartner, universitet och högskolor, allmänheten	Möten, intressentdialoger, deltagande i branschgrupper, forskningsprojekt, väsentlighetsanalysen, samarbete med universitet, högskolor och myndigheter, interaktion med branschkollegor

3. Väsentlighet

Detta är den första hållbarhetsredovisningen för Epiroc och väsentlighetsanalysen görs för att också se till att denna redovisning identifierar och innehåller de mest väsentliga miljö-, säkerhets-, mänskorätts-, arbetsfrågor och etiska frågor som vi måste hantera, övervaka och kommunicera.

Sammanfattningsvis har de ämnen (som illustreras i diagrammet nedan) och som ska betraktas som viktigast för Epiroc att hantera och kommunicera om, samlats i följande fyra områden:

- att leva upp till de högsta etiska normerna
- att investera i säkerhet och välbefinnande
- att använda resurser på ett ansvarsfullt och effektivt sätt
- att växa med passionerade medarbetare och djärva ledare.

Påverkan på Epirocs icke-finansiella mål

Väsentlighetsprocessen identifierar viktiga områden som är väsentliga för vår långsiktiga strategi att skapa värde för alla intressenter. Därför har vi anpassat våra nyckeltal för att återspegla dessa principer. Vi strävar också efter att koppla nyckeltal och mål till stöd för FN:s mål för hållbar utveckling och resultaten av FN:s klimatkonferens i Paris. Våra nyckeltal tar upp och hanterar risker, möjligheter och konsekvenser av våra verksamheter i de delar av värdekedjan där de har identifierats som väsentliga under samrådet med våra intressenter. Formuleringen av dessa nyckeltal har styrts av GRI Standard-områdena, men den är inte begränsad till de definitioner som föreslås i riktlinjerna. Koncernens mål för valda nyckeltal presenteras i denna redovisning.

Väsentlighetsanalys

Skatter, biologisk mångfald, mångfald, mänskliga rättigheter, och energianvändning från verksamheten har identifierats av intressenterna som växande prioriteringar.

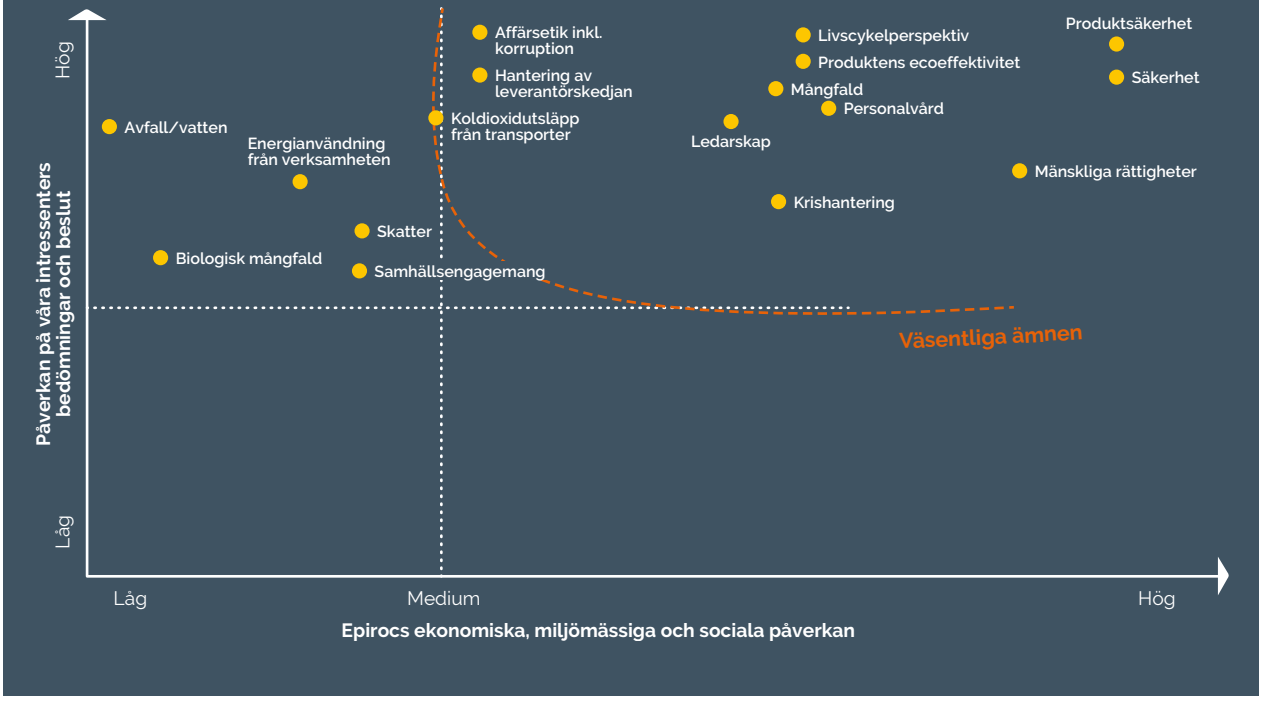

4. FN:s mål för hållbar utveckling – hur vi bidrar

Målen för hållbar utveckling (SDG) som antogs av FN 2015 definierar fokusområden och mål för en internationell hållbar utveckling som ska uppnås till 2030. Alla mål är viktiga men vi har bestämt oss för att fokusera på dem som vi tror att vi kan påverka mest genom vår kärnverksamhet. Fokusmålen är åtta av FN:s 17 mål för hållbar utveckling:

Epiroc erbjuder lika möjligheter för kvinnor och män. Vi strävar efter att öka andelen kvinnliga medarbetare och chefer. Vi mäter förhållandet mellan män och kvinnor i den externa rekryteringen och ser till att andelen kvinnor ständigt ökar.

Epiroc arbetar för att minska vattenförbrukningen i verksamheten, särskilt i vattenstressade områden. Lokala aktiviteter som är inriktade på vattenförbrukning och bevarande genomförs. Epiroc har varit engagerat i initiativet Vatten för alla sedan 1984, då det startades av två av våra medarbetare.

Epiroc strävar efter att öka användningen av förnybar energi och begränsa den totala energianvändningen. Vi utvecklar nya, förbättrade produkter och hittar nya sätt att minska energiförbrukningen i verksamheten.

Säkerhet och välbefinnande är ett av Epirocs fokusområden. Sjukfrånvaro, antal dödsfall, olyckor med och utan frånvaro följs upp. Epiroc kräver att alla affärspartner uppfyller bolagets värderingar såsom de uttrycks i uppförandekoden. Barnarbete eller tvångsarbete tolereras inte och efterlevnaden av detta bedöms och granskas. Epiroc säkerställer rätten till kollektivförhandlingar även med affärspartner.

Epirocs innovativa anda resulterar i effektiva produkter och tjänster med hög produktivitet. Den huvudsakliga miljöpåverkan sker i våra produkters användningsfas. Affärsenheter uppmuntras att utveckla mer energieffektiva produkter och energieffektivitet i produkter och tjänster är en viktig resultatindikator för bolaget.

Epirocs första hållbarhetsuppgifter publicerades 2001 som en del av Atlas Copco AB:s årsredovisning. Vi strävar efter att minska avfallet från verksamheten och begränsa användningen av fossila bränslen. Vi hanterar kemikalier varsamt. Bolaget fokuserar på att minska koldioxidutsläppen från transportsektorn som ett av sina nyckeltal.

Epiroc utvecklar nya och förbättrade produkter för att underlätta en mer hållbar användning av markekosystem, bekämpa ökenspridningen och hejda förlusten av biologisk mångfald.

Epiroc har nolltolerans mot korruption. Detta kommuniceras tydligt i uppförandekoden, som alla anställda och affärspartner måste följa. Alla chefer måste underteckna sitt åtagande varje år och genomgå en utbildning om uppförandekoden på internet. Målet är att 100% av cheferna världen över ska skriva under efterlevandeförklaringen.

5. Vi lever upp till de högsta etiska normerna

Leverantörsåtagande

	2018	2017
Betydande leverantörer, antal	1 298	1 287
Leverantörer som har utvärderats utifrån säkerhet, hälsa, sociala och miljömässiga faktorer, %	11	10
Godkända leverantörer, %	95	91
Villkorat godkända leverantörer (övervakade), %	5	9
Avvisade leverantörer, %	0	0
Leverantörer som har uppmanats att förplikta sig att uppfylla Epirocs uppförandekod, antal	1 297	1 263
Betydande leverantörer som har bekräftat sitt åtagande att uppfylla Epirocs uppförandekod, %	98	97

Agenter, återförsäljare och distributörers åtagande

	2018	2017
Betydande agenter, återförsäljare och distributörer, antal	280	–
Agenter, återförsäljare och distributörer som har ombetts att förplikta sig att uppfylla Epirocs uppförandekod, antal	249	–
Betydande agenter, återförsäljare och distributörer som har bekräftat sitt åtagande att uppfylla Epirocs uppförandekod, %	75	–

Epirocs betydande leverantörer under 2018 uppgick till 1 298 (1 287). Utvärderingarna genomförs av Epirocs team hos leverantören. Antalet leverantörer som uppmanades att förplikta sig att uppfylla uppförandekoden och Epiroc Business Partner Criteria Letter var 1 297 (1 263). Epirocs betydande agenter, återförsäljare och distributörer under 2018 uppgick till 280. Antalet agenter, återförsäljare och distributörer som uppmanades att förplikta sig att uppfylla Epirocs uppförandekod var 249. Om en leverantör efter förhandlingar vägrar att acceptera vår uppförandekod, men kan visa att dennes egen kod är likvärdig med vår kan vi i undantagsfall acceptera detta. Varje fall utvärderas noggrant och beslut fattas på grundval av den specifika leverantörens unika situation.

Leverantörsutvärderingsprocessen undersöker följande:

- Affärspartners register över bolagsstyrning, etik och ställningstagande mot korruption
- Arbetsfrågor: Avvisande av tvångs- eller barnarbete, eliminering av diskriminering, skydd av arbetstagares hälsa och säkerhet, rätt till kollektivförhandlingar
- Miljöarbete: Hantering av avfall, minimering av utsläpp och minskad förbrukning av naturresurser
- Frågor om mänskliga rättigheter: Ansvarsfulla inköp och respekt för mänskliga rättigheter i verksamheten

Geografisk spridning av leverantörer

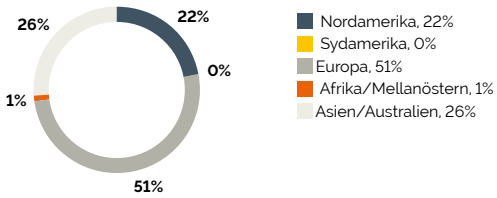

Visselblåsarfall

Anmälda potentiella överträdelser, antal

	2018	2017*
Bedrägeri och korruption	7	11
Arbetsrelationer	11	10
Säkerhet	1	–
Diskriminering	2	1
Sexuella trakasserier	2	–
Intressekonflikter	1	–
Övrigt	2	–
Totalt	**26**	**22**

* Antalet ärenden 2017 omfattar inte ärenden från den nya avdelningen Hydraulic Attachment Tools och nya koncernfunktioner. Det fanns ingen separat klassificering för säkerhet och intressekonflikter 2017.

Sex ärenden är fortfarande under utredning, varav två gäller bedrägeri och korruption, ett diskriminering och tre arbetsrelationer. Inget ärende var betydande under året. Inga böter relaterade till s.k. hotline har betalats under året. Inga andra fall av konkurrensbegränsande beteende har kommit till ledningens kännedom.

Inga betydande böter eller icke-ekonomiska påföljder i samband med bristande efterlevnad av lagar och/eller förordningar på det sociala och ekonomiska området har betalats under året.

Genomförande av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter (UNGP)

Vi har åtagit oss att arbeta med och integrera mänskliga rättigheter i hela vår verksamhet i enlighet med FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter (UNGP).

Den s.k. Compliance Board övervakar genomförandet av uppförandekoden, inbegripet frågor om mänskliga rättigheter. Vårt engagemang och hur vi genomför due diligence avseende mänskliga rättigheter beskrivs på sidan 41.

Kunskaper om mänskliga rättigheter är nyckeln till att förstå risker

En viktig prioritering är att öka medarbetarnas medvetenhet om mänskliga rättigheter och samtidigt skapa en förståelse i organisationen av de olika utmaningar som kan behöva åtgärdas i värdekedjan – i förhållande till både leverantörer och kunder. Hur man ska hantera frågor om mänskliga rättigheter är därför en del av uppförandekoden och de interna utbildningarna om uppförandekoden. Ett exempel på det senare är den interna utbildningen för inköpsorganisationen om Epiroc Business Partner Criteria Letter och uppförandekoden. Denna utbildning, som utvecklades under 2018 och ska genomföras 2019, riktar särskild uppmärksamhet mot arbetsnormer, såsom arbetstid, modernt slaveri och tvångsarbete, barnarbete, icke-diskriminering och andra frågor om mänskliga rättigheter. Under 2019 kommer ytterligare skräddarsydda utbildningstillfällen för mänskliga rättigheter att hållas för att öka medvetenheten om specifika människorättsliga utmaningar.

Samråd med intressenter

Epirocs förmåga att påverka i syfte att förändra en eventuell negativ påverkan i värdekedjan är ett viktigt sätt att vidta åtgärder i enlighet med UNGP. Därför finns frågor om mänskliga rättigheter ofta på dagordningen för Epirocs intressentdialoger med kunder, investerare, det civila samhället och regeringar. Återkoppling från dessa samråd genomförs i verksamheten som ett sätt att skapa en bättre förståelse, samt för att bedöma och minska riskerna för mänskliga rättigheter på komplexa marknader. Vi är fast beslutna att ständigt hantera och bevaka människorättsliga utmaningar.

Leverage

S.k. leverage eller påverkan är viktigt för genomförandet av UNGP. Det finns där vi kan utöva positivt inflytande på en negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna som någon affärspartner kan ha bidragit till även om vi inte själva har bidragit till denna negativa påverkan. (princip 19, UNGP). Vi undersöker hela tiden denna aspekt, och dialoger med affärspartner och icke-statliga organisationer är exempel på hur vi bättre kan förstå och bedöma riskerna för mänskliga rättigheter på komplexa marknader.

Gottgörelse

Både stater och företag har roller att spela för att se till att offer för negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna har tillgång till effektiva rättsmedel. Rättsmedel innebär att vidta åtgärder för att reparera skador som drabbar personer. Beteenden eller åtgärder som är, eller som av goda skäl kan uppfattas som, brott mot lagar eller Epirocs uppförandekod bör anmälas. Epirocs visselblåsarkanal kan användas av medarbetare eller externa intressenter för att rapportera problem.

Hantering av skatter – uppfyllande av såväl andan som ordalydelsen i lagstiftningen i varje land

Epiroc är ett globalt företag med närvaro i många länder, och genom att följa principen om armslängds avstånd strävar vi efter att betala ett rättvist skattebelopp i varje land. Vi strävar efter att vara en god och pålitlig företagsmedborgare genom en noggrann och hållbar hantering av skatter.

Vi anser också att skatt är viktigt för att främja ekonomisk utveckling och bidra till samhället genom att betala bolagsskatt samt andra skatter, avgifter och sociala avgifter. Våra åtgärder uppfyller IFRS, alla gällande skattelagar och förordningar samt internationella standarder från OECD och FN. Under 2018 godkände styrelsen en skattepolicy som finns tillgänglig på vår webbplats (www.epirocgroup.com/se/investors/tax-policy).

6. Vi investerar i säkerhet och välbefinnande

Geografisk fördelning av registrerade olyckor i Epirocs totala personalstyrka

	Antal personer i Epirocs personalstyrka	Antal olyckor med frånvaro (LTI), 2018	Antal olyckor utan frånvaro (MTI), 2018
Nordamerika	2 173	21	55
Sydamerika	1 511	11	15
Europa	5 350	35	30
Afrika/Mellanöstern	1 545	11	5
Asien/Australien	4 527	21	53
Totalt	**15 106**	**99**	**158**

Majoriteten av alla olyckor som rapporterats har skett i Asien/Australien och Nordamerika, och den största minskningen bland olyckor med frånvaro var från verksamhet i Europa. Det finns ett fortsatt fokus på utbildning och aktiviteter för att minska antalet olyckor med frånvaro.

Definitioner

För att klassificeras som en olycka med frånvaro (LTI) måste följande kriterier uppfyllas:

1. En plötslig händelse
2. En yttre orsak
3. Uppkomst av skada
4. Ett orsakssamband mellan händelsen och skadan
5. Händelsen måste ha inträffat i arbetsmiljön
6. Händelsen måste vara arbetsrelaterad
7. Kräver professionell medicinsk behandling
8. Medför minst en dag av frånvaro utöver den faktiska dagen för händelsen

För att klassificeras som en olycka utan frånvaro (MTI) måste följande kriterier uppfyllas:

1. En plötslig händelse
2. En yttre orsak
3. Uppkomst av skada
4. Ett orsakssamband mellan händelsen och skadan
5. Händelsen måste ha inträffat i arbetsmiljön
6. Händelsen måste vara arbetsrelaterad
7. Kräver professionell medicinsk behandling
8. Medför ingen eller mindre än en dags frånvaro

7. Vi använder resurser på ett ansvarsfullt och effektivt sätt

Miljöarbete
Epiroc har integrerat sina mest väsentliga miljönyckeltal i sin planeringsprocess. Nyckeltalen driver förbättringar och effektivitet, samtidigt som miljöpåverkan minskar för koncernen.

Vi följer alla gällande miljölagar i de länder där vi är verksamma
Att rapportera incidenter eller böter för bristande efterlevnad av miljölagstiftningen samt incidenter med kemikalier, olja eller bränslespill, med hög grad av öppenhet, är obligatoriskt för oss. Det inträffade 12 (7) olyckor som resulterade i negativa miljöeffekter enligt rapporteringen. Alla olyckor hanterades fullt ut och korrigerades. Saneringskostnaderna uppgick till 83 (33) KSEK.

Tillstånd i enlighet med svensk miljölagstiftning
Tre av våra produktionsenheter kräver tillstånd baserade på svensk miljölagstiftning. Dessa verksamheter omfattar främst bearbetning och montering av komponenter. Tillstånden gäller områden som utsläpp till vatten och luft samt bullerföroreningar. Epiroc har beviljats tre tillstånd som krävs för att bedriva dess verksamhet och inget av dessa var under granskning 2018.

Miljöledning
För att bidra till att minimera miljöpåverkan och säkerställa att försiktighetsprincipen tillämpas har vi genomfört miljöledning i de flesta av våra enheter genom global trippelcertifiering (se beskrivning på sidan 130).

Energibesiktningar
För större enheter görs energibesiktningar regelbundet i enlighet med energieffektivitetsdirektivet (direktiv 2012/27/EU). Undersökningen kommer att ge stöd genom att styra åtgärder och investeringar i den riktning där de kommer att göra störst nytta.

Produktansvar
Alla våra produkter och tjänster kommer med relevant information om produkter, tjänster och säkerhet. Informationen innehåller instruktioner för service och säker användning av produkten. Kundutbildning ingår när det är relevant, för att säkerställa säker hantering av produkter. Alla säkerhetsproblem som uppstår inom området eller tjänsten spåras och åtgärder vidtas genom säkerhetskampanjer.

Inga (0) incidenter för bristande efterlevnad av bestämmelser och/eller frivilliga koder för hälso- och säkerhetseffekter av produkter och tjänster rapporterades för 2018.

Konfliktmineraler som ingår i våra produkter
Ansvarsfull utvinning av de mineraler som ingår i våra produkter är viktigt för oss. Leverantörer av produkter som innehåller tenn, volfram, tantal eller guld uppmanas att deklarera ursprunget för dessa mineraler. Detta för att säkerställa att mineralerna inte direkt eller indirekt finansierar eller gynnar de väpnade grupperna i Demokratiska republiken Kongo, dvs. att mineralerna är konfliktfria. Att våra produkter inte innehåller konfliktmineraler är inte bara etiskt viktigt för Epiroc, det hjälper också kunder som har skyldigheter att rapportera ursprunget för tenn, volfram, tantal och guld på ett öppet sätt. Ett brett branschsamarbete behövs för att möta utmaningarna med konfliktmineraler och under 2018 gick vi med i Responsible Minerals Initiative (RMI) som tillhandahåller några av de mest använda och respekterade verktyg för företag som hanterar frågor som rör ansvarsfull utvinning av mineraler i sina leverantörskedjor.

Farliga ämnen i produkter och processer
Epiroc har listor över ämnen som antingen är förbjudna eller måste deklareras på grund av deras negativa inverkan på hälsan eller miljön. Ämnen som ingår i Epirocs Prohibited list får inte ingå i några produkter eller processer. Förekomsten av ämnen som ingår i Epirocs Declarable list ska rapporteras. Leverantörernas användning av ämnen på listorna kontrolleras regelbundet. Om förbjudna ämnen förekommer måste de omedelbart ersättas med lämpliga alternativ.

Båda listorna ses kontinuerligt över i enlighet med gällande lagstiftningar, såsom REACH, och globala konventioner. Epiroc's Prohibited and Declarable lists publiceras på Epirocs webbplats tillsammans med vår Substance of Concern Policy. Vår Policy beskriver de åtgärder som leverantörer och organisationen behöver vidta för ämnen som ingår i någon av listorna.

8. Vi växer med passionerade medarbetare och djärva ledare

Antal anställda, 31 december 2018
13 847

Genomsnittligt antal utbildningstimmar per anställd 2018
39 timmar
Det genomsnittliga antalet utbildningstimmar bland anställda arbetare är 43 timmar och bland anställda tjänstemän 35 timmar.

Personalomsättning 2018
998
Personalomsättningen ökade jämfört med 12-månadersperioden som avslutades i december 2017 med 54%. 34% av den totala omsättningen under 2018 ägde rum i Asien/Australien, 29% i Europa, 19% i Nordamerika, 12% i Sydamerika och 6% i Afrika/Mellanöstern.

Antal nya anställda 2018
2 325
Antalet nyanställningar ökade jämfört med 12-månadersperioden som avslutades i december 2017 med 6%. 30% av nyanställningarna under 2018 var representerade i Europa, 27% i Asien/Australien, 22% i Nordamerika, 11% i Sydamerika och 10% i Afrika/Mellanöstern.

Revisorns rapport över översiktlig granskning av Epiroc AB:s hållbarhetsredovisning samt yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till Epiroc AB, org.nr 556041-2149

Inledning
Vi har fått i uppdrag av styrelsen i Epiroc AB att översiktligt granska Epiroc AB:s hållbarhetsredovisning för år 2018. Företaget har definierat hållbarhetsredovisningens omfattning och den lagstadgade hållbarhetsrapporten på sidan 128 i detta dokument.

Styrelsens och företagsledningens ansvar
Det är styrelsen och företagsledningen som har ansvaret för att upprätta hållbarhetsredovisningen inklusive den lagstadgade hållbarhetsrapporten i enlighet med tillämpliga kriterier respektive årsredovisningslagen. Kriterierna framgår på sidan 128 i hållbarhetsredovisningen, och utgörs av de delar av ramverket för hållbarhetsredovisning utgivet av GRI (Global Reporting Initiative) som är tillämpliga för hållbarhetsredovisningen, samt av företagets egna framtagna redovisnings- och beräkningsprinciper. Detta ansvar innefattar även den interna kontroll som bedöms nödvändig för att upprätta en hållbarhetsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Revisorns ansvar
Vårt ansvar är att uttala en slutsats om hållbarhetsredovisningen grundad på vår översiktliga granskning och lämna ett yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten.

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med ISAE 3000 Andra bestyrkandeuppdrag än revisioner och översiktliga granskningar av historisk finansiell information. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för upprättandet av hållbarhetsredovisningen, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. Vi har utfört vår granskning avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten i enlighet med FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten.

En översiktlig granskning och en granskning enligt RevR 12 har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i övrigt har.

Revisionsföretaget tillämpar ISQC 1 (International Standard on Quality Control) och har därmed ett allsidigt system för kvalitetskontroll vilket innefattar dokumenterade riktlinjer och rutiner avseende efterlevnad av yrkesetiska krav, standarder för yrkesutövningen och tillämpliga krav i lagar och andra författningar. Vi är oberoende i förhållande till Epiroc AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning och granskning enligt RevR 12 gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning och granskning enligt RevR 12 har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Vår granskning av hållbarhetsredovisningen utgår från de av styrelsen och företagsledningen valda kriterier, som definieras ovan. Vi anser att dessa kriterier är lämpliga för upprättande av hållbarhetsredovisningen.

Vi anser att de bevis som vi skaffat under vår granskning är tillräckliga och ändamålsenliga i syfte att ge oss grund för våra uttalanden nedan.

Uttalanden
Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de ovan av styrelsen och företagsledningen angivna kriterierna.

En lagstadgad hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 1 mars 2019

Deloitte AB

Thomas Strömberg
Auktoriserad revisor

Lennart Nordqvist
Specialistmedlem i FAR

Finansiella definitioner

	Beskrivning	Motivering för användning
Book to bill	Book to bill är orderingång dividerat med intäkter.	Book to bill är en indikator på trender i efterfrågan.
Bruttovinst-marginal	Bruttovinstmarginal är bruttoresultat i procent av intäkter.	Bruttovinstmarginal mäter hur stor del av Bolagets intäkter som återstår efter betalning av kostnader för sålda varor.
EBITDA	EBITDA (rörelseresultat före räntor, skatter, nedskrivningar och avskrivningar) är rörelseresultat plus av- och nedskrivningar.	EBITDA visar verksamhetens resultat, justerat för av- och nedskrivningar i förhållande till omsättning, vilket är användbart för att visa verksamhetens kassagenereringsförmåga.
Rörelsemarginal	Rörelsemarginal är rörelseresultat i procent av intäkter.	Rörelsemarginal visar verksamhetens rörelseresultat i förhållande till intäkter och är ett mått på lönsamheten i Epirocs operativa verksamhet.
Vinstmarginal	Vinstmarginal är resultat före skatt i procent av intäkter.	Vinstmarginal visar verksamhetens resultat före skatt i förhållande till intäkter och är ett mått på lönsamheten i hela bolaget.
Omsättnings-hastighet sysselsatt kapital	Omsättningshastighet sysselsatt kapital är intäkter[2] dividerat med genomsnittligt sysselsatt kapital.[1]	Omsättningshastighet sysselsatt kapital visar hur effektivt Epiroc genererar intäkter från det kapital som används för att driva verksamheten.
Avkastning på sysselsatt kapital	Avkastning på sysselsatt kapital är rörelseresultatet[2] i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.[1]	Avkastning på sysselsatt kapital mäter hur effektivt Epiroc genererar vinst från det kapital som används för att driva verksamheten.
Rörelse-kapital, netto	Rörelsekapital, netto är varulager samt kundfordringar efter avdrag för leverantörsskulder.	Rörelsekapital, netto mäter bolagets likviditet och kapitaleffektivitet.
Kapitalomsätt-ningshastighet	Kapitalomsättningshastighet är intäkter[2] dividerat med genomsnittlig balansomslutning.[1]	Kapitalomsättningshastighet visar hur effektivt Bolagets tillgångar används.
Nettoskuld	Nettoskuld består av räntebärande skulder plus ersättningar efter avslutad anställning, justerad för verkligt värde av ränteswappar, samt avdrag för likvida medel och vissa övriga finansiella fordringar.	Nettoskuld är ett mått på den finansiella ställningen.
Nettoskuld/ EBITDA	Nettoskuld/EBITDA är nettoskuldsättning i relation till EBITDA[2]	Nettoskuld/EBITDA är ett mått på finansiell risk som sätter räntebärande skuld i förhållande till kassagenerering.
Nettoskuld-sättningsgrad	Nettoskuldsättningsgrad är nettoskuld i förhållande till eget kapital, inklusive innehav utan bestämmande inflytande.	Nettoskuldsättningsgrad hjälper till att visa finansiell risk.
Soliditet	Soliditet är eget kapital inklusive innehav utan bestämmande inflytande i procent av balansomslutningen.	Soliditet är ett mått på finansiell risk som visar hur mycket av Epirocs balansomslutning som har finansierats med eget kapital.
Avkastning på eget kapital	Avkastning på eget kapital är periodens resultat[2] dividerat med summa eget kapital, beräknat som värdet för 12 månader.	Avkastning på eget kapital visar bolagets förmåga att generera avkastning på aktieägarnas investeringar.
Operativt kassaflöde	Operativt kassaflöde är kassaflöde från den löpande verksamheten och kassaflöde från investeringar, exklusive rörelseförvärv och –avyttringar och andra investeringar.	Operativt kassaflöde visar verksamhetens förmåga att generera tillräckligt kassaflöde för att bibehålla och växa verksamheten.
Operativt kassa-flöde per aktie	Operativt kassaflöde per aktie är kassaflöde från den löpande verksamheten delat på antalet utestående aktier.	Operativt kassaflöde per aktie visar operativt kassaflöde per aktie.
Organisk ordertillväxt	Organisk ordertillväxt är ordertillväxt exkluderat omräkningseffekter från valutakursdifferenser samt förvärv/avyttringar.	Organisk ordertillväxt ger en förståelse för Koncernens orderutveckling, vilken drivs av förändringar i volym, pris och produkt-/tjänsteutbudet.
Organisk intäktstillväxt	Organisk intäktstillväxt är försäljningstillväxt exkluderat omräkningseffekter från valutakursdifferenser samt förvärv/avyttringar.	Organisk intäktstillväxt ger en förståelse för Koncernens intäktsutveckling, vilken drivs av förändringar i volym, pris och produkt-/tjänsteutbudet.
Organisk vinsttillväxt	Organisk vinsttillväxt är vinsttillväxt exkluderat omräkningseffekter från valutakursdifferenser samt förvärv/avyttringar.	Organisk vinsttillväxt ger en förståelse för Koncernens vinstutveckling, vilken drivs av förändringar i volym, pris och produkt-/tjänsteutbudet.

1) 2017 och 2018 har beräknats som ett genomsnitt av fem kvartal. 2016 respektive 2015 har beräknats som ett genomsnitt av två perioder.

2) Beräknats baserat på 12 månaders värde.

Epiroc-aktien

Aktiekursutveckling och avkastning

Epiroc noterades på Nasdaq Stockholm den 18 juni 2018 och kursen vid utgången av den första handelsdagen uppgick till SEK 90,85 för A-aktien och SEK 85,80 för B-aktien. Fram till årsskiftet 2018 minskade kursen för A-aktien med 7,7% till SEK 83,84 och kursen för B-aktien minskade med 8,1% till SEK 78,88. Motsvarande utveckling för OMX Stockholm All Share, alla aktier, (OMXSPI) och OMX Stockholm Industrials, industribolag, (SX2000PI) var –9,0% respektive –16,3%.

Aktier och aktiekapital

Vid årets slut uppgick Epirocs aktiekapital till MSEK 500. Det totala antalet aktier utgivna i Epiroc var 1 213 738 703, varav 823 765 854 A-aktier och 389 972 849 B-aktier. Exklusive Epirocs eget innehav av 13 991 877 A-aktier var 1 199 746 826 aktier utestående. A-aktier ger innehavaren en röst medan B-aktier ger innehavaren en tiondels röst. A-aktier och B-aktier har samma rätt till andel i bolagets tillgångar och vinst.

Handel och börsvärde

Epiroc-aktierna är noterade på Nasdaq Stockholm, som representerade 38% av den totala handeln med A-aktien (57% av B-aktien) 2018. Andra marknader, s.k. multilaterala handelsplattformar (MTF), stod för cirka 27% (15% av B-aktien) och resterande 35% (28% av B-aktien) handlades utanför de offentliga handelsplatserna, till exempel genom OTC-handel. Börsvärdet vid årets slut uppgick till MSEK 98 653 och bolaget representerade 1,7% av det totala marknadsvärdet på Nasdaq Stockholm.

Personaloptionsprogram och återköp av egna aktier

Styrelsen kommer att föreslå årsstämman 2019 ett liknande prestationsbaserat långsiktigt incitamentsprogram som under tidigare år. Avsikten är att finansiera planen genom återköp av bolagets egna aktier. Bolagets innehav av egna aktier den 31 december 2018 visas i tabellen nedan.

Utdelning

Styrelsen föreslår att årsstämman betalar en utdelning om SEK 2,10 per aktie för räkenskapsåret 2018. Utdelningen för 2018 föreslås att betalas i två lika stora delar. Målet är att ge aktieägarna långsiktigt stabil och ökande utdelning. Utdelningen ska motsvara 50 procent av nettovinsten över en konjunkturcykel. Den föreslagna utdelningen motsvarar 47% av vinsten per aktie.

Aktieinformation

31 december 2018	A-aktie	B-aktie
Nasdaq Stockholm	EPI A	EPI B
ISIN-kod	SE0011166933	SE0011166941
Totalt antal aktier	823 765 854	389 972 849
– % av rösterna	95,5	4,5
– % av kapitalet	67,9	32,1
Varav aktier som innehas av Epiroc	13 991 877	–
– % av rösterna	1,6	–
– % av kapitalet	1,2	–

Aktiekurs

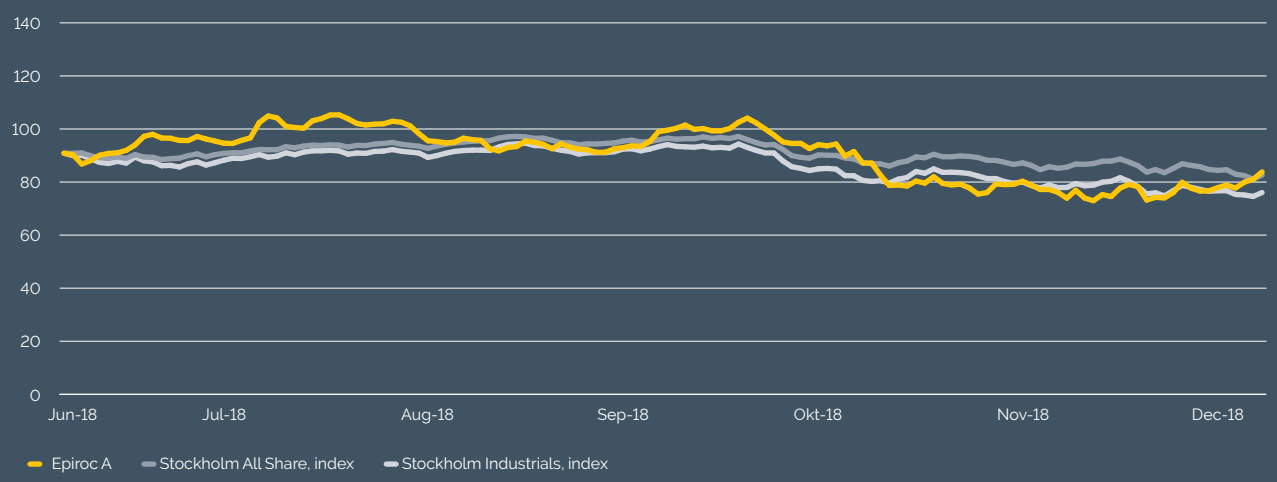

Ägarstruktur

Vid utgången av 2018 hade Epiroc 76 872 aktieägare. De tio största aktieägare, efter röstetal, som är registrerade direkt eller som en grupp hos Euroclear Sweden, den svenska värdepapperscentralen, svarade för 32,2% av rösterna och 30,7% av antalet aktier. Svenska investerare innehade 43% av rösterna och 46% av antalet aktier.

Aktieägare per land den 31 december 2018, % av kapital

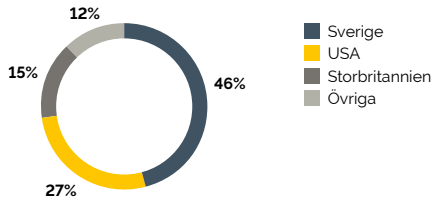

Viktiga datum

2019	30 april	Resultat för första kvartalet 2019
	9 maj	Årsstämma
	10 maj*	Aktiehandel exklusive rätt till utdelning om SEK 1,05
	16 maj	Datum för utbetalning av utdelning (preliminärt)
	18 juli	Resultat för andra kvartalet 2019
	25 oktober	Resultat för tredje kvartalet 2019
	29 oktober*	Aktiehandel exklusive rätt till utdelning om SEK 1,05
	4 november	Datum för utbetalning av utdelning (preliminärt)
2020	31 januari	Resultat för fjärde kvartalet 2019

* Styrelsens förslag till årsstämman. Avstämningsdag är den första handelsdagen efter aktiehandel exklusive rätt till utdelning.

Nyckeltal per aktie

SEK	2015	2016	2017	2018
Resultat per aktie före utspädning[1]	2,95	2,66	3,55	4,50
Utdelning[2]	–	–	–	2,10
Utdelning i % av resultat per aktie före utspädning	–	–	–	47
Effektiv avkastning, %	–	–	–	2,3
Resultat per aktie efter utspädning	–	–	–	4,49
Antal utestående aktier före utspädning, miljoner[1]	1 212	1 212	1 212	1 206
Antal utestående aktier efter utspädning, miljoner	–	–	–	1 206
Eget kapital per aktie, periodens slut	12,3	12,7	9,9	15,6
Operativt kassaflöde per aktie	4,6	4,0	3,8	3,2
Aktiekurs den 31 december, A-aktie	–	–	–	83,84
Aktiekurs den 31 december, B-aktie	–	–	–	78,88
Genomsnittlig aktiekurs, A-aktie	–	–	–	90,40
Genomsnittlig aktiekurs, B-aktie	–	–	–	82,93

1) Beräkningar baserade på Atlas Copcos antal utestående aktier före utspädning, före börsnoteringen av Epirocs aktier i juni 2018.
2) Styrelsens förslag.

Mer information

Mer information om utdelning av aktier, optionsprogram och återköp av egna aktier finns i noterna 5, 20 och 23.

Detaljerad information om aktien och skulder finns på www.epirocgroup.com/se/investors

Tio största aktieägarna*

31 december 2018	A-aktier	B-aktier	Totalt antal aktier	% av rösterna	% av kapitalet
Investor AB	194 803 726	12 841 885	207 645 611	22,7	17,1
Alecta	24 000 000	35 286 044	59 286 044	3,2	4,9
Swedbank Robur Fonder	21 698 585	26 064 795	47 763 380	2,8	3,9
SEB Investment Management	9 385 357	396 308	9 781 665	1,1	0,8
SPP Fonder AB	4 473 564	2 500 032	6 973 596	0,6	0,6
Fjärde AP-fonden	3 734 747	8 509 540	12 244 287	0,5	1,0
Nordea Investment Funds	3 058 381	1 213 014	4 271 395	0,4	0,4
Länsförsäkringar fondförvaltning AB	2 832 806	1 107 211	3 940 017	0,3	0,3
Handelsbanken fonder	1 507 803	12 454 153	13 961 956	0,3	1,2
Tredje AP-fonden	2 266 572	4 197 781	6 464 353	0,3	0,5
Övrigt	542 012 436	285 402 086	827 414 522	67,8	69,3
Totalt	**823 765 854**	**389 972 849**	**1 213 738 703**	**100,0**	**100,0**
Varav aktier som innehas av Epiroc	*13 991 877*	*0*	*13 991 877*	*1,6*	*1,2*

*Aktieägare som är registrerade direkt eller som grupp hos Euroclear Sweden, svenska värdepapperscentralen.

145 år av innovation

Atlas Copcos styrelse föreslog 2017 att Epiroc skulle bli en separat enhet. Epiroc har en lång historia som en del av Atlas Copco.

År	Händelse
1873	André Oscar Wallenberg med kompanjoner bildade företaget Atlas i Stockholm och tillverkade utrustning för den svenska järnvägen.
1905	Den första bergborrmaskinen tillverkades, snart följd av Cyklop, en lätt handhållen bergborrmaskin som tillverkades långt in på 1930-talet.
1936	Den Svenska metoden lanserades, vilket innebar att lättare och mobil utrustning kunde användas. Det betydde att borrningen kunde utföras av en person med en maskin, jämfört med den föregående metoden som krävde mer arbete. Den banbrytande metoden revolutionerade borrbranschen och lade grunden för företagets internationella verksamhet.
1951	Tillverkningsföretaget Växlar och Signaler i Örebro förvärvades. Örebro är idag Epirocs största tillverkningsplats.
1963	Riggmonterad hydraulhammare patenteras och förändrar demoleringsbranschen.
1988	Specialistföretaget för bergborrverktyg, Secoroc i Fagersta, förvärvades.
1995	Koncernen levererar borriggar och borrkronor för anläggningen av den 24,5 km långa Lærdals-tunneln i Norge. Den var då den längsta tunnel som någonsin byggts.
2004	Ingersoll-Rand Drilling Solutions, en tillverkare av stora borriggar för spränghål, förvärvades.
2004	Tillverkningen av lastare och gruvtruckar flyttades från Portland, Oregon i USA till Örebro i Sverige.
2005	Den första nästan helt tysta ovanjordsborriggen lanserades och möjliggjorde arbete dygnet runt i tättbefolkade områden.
2011	Nytt FoU-center för gruv- och bergbrytning öppnade i Nanjing i Kina.
2017	Atlas Copco tillkännager en delning av koncernen för att bilda Epiroc
2018	Epiroc noterades på Nasdaq Stockholm.

Adresser

Epiroc AB

Postadress
Box 4015
131 04 Nacka

Besöksadress
Sickla Industriväg 19
131 54 Nacka

Telefon
010 755 00 00

www.epirocgroup.com/se

Investerare
För aktieägare och finansanalytiker
ir@epiroc.com

Ansvarsfullt företagande och hållbarhet
För icke-statliga organisationer och andra
cr@epiroc.com

Media
För journalister
media@epiroc.com

Visselblåsare
För de som vill rapportera
olämpligt uppträdande hos Epiroc
hotline@epiroc.com

Försäljning och service i Sverige

hej@epiroc.com

Kundtjänst
020 – 78 44 55

www.epiroc.com/sv-se

Försäljning och service utanför Sverige

www.epiroc.com

Produktion: Epiroc AB i samarbete med springtime - intellecta. Copyright 2018, Epiroc AB, Stockholm. Foto: Epirocs bildbank. Tryck: TMG Sthlm.

9862 0012 02

United in performance.
Inspired by innovation.

Prestationer förenar oss, innovation inspirerar oss och engagemang driver oss att fortsätta framåt.
Du kan räkna med att Epiroc levererar de lösningar som du behöver för att lyckas i dag och tekniken för att leda i morgon.
epiroc.com

Epiroc